Vlaams Parlement

vergadering **12**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 16 december 2020

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING 7

VERONTSCHULDIGINGEN 7

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER
Oprichting van de werkgroep Institutionele Zaken 7

VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls tot wijziging van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid en van het decreet van 29 mei 2020 tot organisatie van de meldingsplicht en het contactonderzoek in het kader van COVID-19
– 488 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 4
Voorstel tot spoedbehandeling 8

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Björn Rzoska, Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht en Hannelore Goeman over aanbevelingen voor het Vlaamse coronabeleid in het beleidsdomein Onderwijs door de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid
– 582 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2
Voorstel tot spoedbehandeling 8

MOTIE VAN ORDE
Opheldering over de stand van zaken 8

ACTUALITEITSDEBAT over het realiseren van een bouwshift in Vlaanderen
– 7 (2020-2021) 9

VOORSTEL VAN DECREET van Philippe Muyters, Koen Van den Heuvel, Steven Coenegrachts, Lorin Parys, Tinne Rombouts en Maaike De Vreese tot wijziging van artikel 37 van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat de injunctie betreft
– 581 (2020-2021) – Nr. 1
VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (V)
– 585 (2020-2021) – Nr. 1
Voorstellen tot spoedbehandeling 51

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN 51

ACTUELE VRAAG van Jeremie Vaneeckhout aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de Vlaamse focus op de verdere corona-aanpak richting het Overlegcomité van 18 december 2020 52

ACTUELE VRAAG van Arnout Coel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse doelstellingen inzake biolandbouw 57

ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de visienota Digisprong
ACTUELE VRAAG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de verdeling van de budgetten en de vrijheid van scholen voor het ICT-beleid in het kader van de nota Digisprong
ACTUELE VRAAG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de digitaliseringsoperatie in het Vlaamse onderwijs 61

ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de uitrol van de sneltesten 67

ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de benchmark van De Lijn
ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de beleidsconclusies uit de benchmarkstudie bij De Lijn
ACTUELE VRAAG van Els Robeyns aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de aanduiding van De Lijn als interne operator 72

ACTUELE VRAAG van Klaas Slootmans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de monitoring van de onpartijdigheid, opgenomen in de nieuwe beheersovereenkomst met de VRT 79

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 4, 7, 9, 10, 13 en 15 van het decreet van 5 mei 2017 houdende de ondersteuning van bovenlokale sportinfrastructuur en topsportinfrastructuur
– 510 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2
Algemene bespreking 82
Artikelsgewijze bespreking 83

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 6 juli 2012 houdende subsidiëring van hostels, jeugdverblijfcentra, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme, wat betreft de verlenging van de duurtijd van subsidieovereenkomsten
– 553 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2
Algemene bespreking 83
Artikelsgewijze bespreking 84

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Karl Vanlouwe, Karin Brouwers, Els Ampe, Annabel Tavernier, Peter Van Rompuy en Marius Meremans over de nieuwe beheersovereenkomst tussen BRUZZ, de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de Vlaamse Gemeenschap
– 531 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3
Bespreking 84

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN 88

VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls tot wijziging van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid en van het decreet van 29 mei 2020 tot organisatie van de meldingsplicht en het contactonderzoek in het kader van COVID-19
– 488 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 4
Voorstel tot spoedbehandeling 89
Algemene bespreking 90
Artikelsgewijze bespreking 101

VOORSTEL VAN DECREET van Philippe Muyters, Koen Van den Heuvel, Steven Coenegrachts, Lorin Parys, Tinne Rombouts en Maaike De Vreese tot wijziging van artikel 37 van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat de injunctie betreft
– 581 (2020-2021) – Nr. 1
Voorstel tot spoedbehandeling 102
Algemene bespreking 103
Verzoek tot raadpleging van de Raad van State 104

VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (V)
– 585 (2020-2021) – Nr. 1
Voorstel tot spoedbehandeling 104
Algemene bespreking 105
Artikelsgewijze bespreking 107

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Björn Rzoska, Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht en Hannelore Goeman over aanbevelingen voor het Vlaamse coronabeleid in het beleidsdomein Onderwijs door de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid
– 582 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2
Voorstel tot spoedbehandeling 107
Bespreking 108

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER 121

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 4, 7, 9, 10, 13 en 15 van het decreet van 5 mei 2017 houdende de ondersteuning van bovenlokale sportinfrastructuur en topsportinfrastructuur
– 510 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2
Artikelsgewijze stemming 121
Hoofdelijke stemming 121

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 6 juli 2012 houdende subsidiëring van hostels, jeugdverblijfcentra, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme, wat betreft de verlenging van de duurtijd van subsidieovereenkomsten
– 553 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2
Artikelsgewijze stemming 122
Hoofdelijke stemming 122

VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls tot wijziging van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid en van het decreet van 29 mei 2020 tot organisatie van de meldingsplicht en het contactonderzoek in het kader van COVID-19
– 488 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 4
Artikelsgewijze stemmingen 122
Hoofdelijke stemming 129

VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (V)
– 585 (2020-2021) – Nr. 1
Artikelsgewijze stemming 129
Hoofdelijke stemming 129

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Karl Vanlouwe, Karin Brouwers, Els Ampe, Annabel Tavernier, Peter Van Rompuy en Marius Meremans over de nieuwe beheersovereenkomst tussen BRUZZ, de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de Vlaamse Gemeenschap
– 531 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3
Hoofdelijke stemming 129

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Björn Rzoska, Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht en Hannelore Goeman over aanbevelingen voor het Vlaamse coronabeleid in het beleidsdomein Onderwijs door de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid
– 582 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2
Stemmingen over de amendementen 130
Hoofdelijke stemming 131

MOTIE van Immanuel De Reuse, Suzy Wouters, Stefaan Sintobin en Chris Janssens tot besluit van de op 8 december 2020 in commissie gehouden interpellatie door Immanuel De Reuse aan minister Wouter Beke over de misleidende communicatie dat alle zorgpersoneel zes procent opslag zou krijgen en de onvrede in dat verband
– 578 (2020-2021) – Nr. 1
Hoofdelijke stemming 131

MOTIE van Bart Claes, Klaas Slootmans, Carmen Ryheul, Wim Verheyden en Chris Janssens tot besluit van de op 10 december 2020 in commissie gehouden interpellatie door Bart Claes aan minister Lydia Peeters over het akkoord inzake de Brusselse stadstol en de Vlaamse reactie daarop
– 579 (2020-2021) – Nr. 1
Hoofdelijke stemming 132

MOTIE van Sam Van Rooy, Leo Pieters, Bart Claes en Chris Janssens tot besluit van het op 16 december 2020 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het realiseren van een bouwshift in Vlaanderen
– 586 (2020-2021) – Nr. 1
Hoofdelijke stemming 132

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN 132

BIJLAGEN
Aanwezigheden 136
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers 136

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– De vergadering wordt geopend om 14.02 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Dames en heren, zoals we hier al ettelijke maanden bezig zijn, zijn we hier niet met 124 volksvertegenwoordigers aanwezig, maar slechts met 39 omdat ook wij verondersteld worden ons aan de coronamaatregelen te houden.

Minister Matthias Diependaele is verontschuldigd.

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

Oprichting van de werkgroep Institutionele Zaken

De voorzitter: Dames en heren, het Uitgebreid Bureau heeft op 30 november 2020 beslist een werkgroep Institutionele Zaken op te richten.

De fracties hebben de volgende leden aangewezen als lid van de werkgroep:

als vaste leden

mevrouw Liesbeth Homans en de heer Karl Vanlouwe voor de N-VA-fractie,

de heer Chris Janssens voor de VB-fractie,

de heer Peter Van Rompuy voor de CD&V-fractie,

de heer Willem-Frederik Schiltz voor de Open Vld-fractie,

de heer Björn Rzoska voor de Groenfractie,

en mevrouw Caroline Gennez voor de sp.a-fractie,

en als plaatsvervangende leden

de heren Axel Ronse en Paul Van Miert voor de N-VA-fractie,

de heer Filip Dewinter voor de VB-fractie,

de heer Koen Van Den Heuvel voor de CD&V-fractie,

mevrouw Gwendolyn Rutten voor de Open Vld-fractie,

de heer Stijn Bex voor de Groenfractie,

en mevrouw Hannelore Goeman voor de sp.a-fractie.

Ik kan aan de leden al meedelen dat de eerste bijeenkomst zal plaatsvinden op maandag 18 januari 2021 om 15 uur.

VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls tot wijziging van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid en van het decreet van 29 mei 2020 tot organisatie van de meldingsplicht en het contactonderzoek in het kader van COVID-19
– 488 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 4

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Voorzitter, wij willen met toepassing van artikel 50 van het reglement een voorstel van decreet over de preventieve gezondheidszorg met spoed aan de agenda laten toevoegen. Wij hebben dat, zoals dat op het Bureau door de heer Rzoska werd gevraagd, aan jullie bezorgd zodra er een politiek akkoord was. Sneller kon het niet. Daarmee hebben jullie de maximale tijd …

De voorzitter: Dat is ook aan de diensten bezorgd, neem ik aan?

Peter Van Rompuy (CD&V): Ja, dat is gisteren bezorgd.

De voorzitter: Oké.

Peter Van Rompuy (CD&V): Onze fractiesecretaris heeft dat gisteren aan de verschillende fracties bezorgd. We zouden dat straks willen bespreken en indien mogelijk ook goedkeuren.

De voorzitter: We zullen ons daar straks over uitspreken.

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Björn Rzoska, Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht en Hannelore Goeman over aanbevelingen voor het Vlaamse coronabeleid in het beleidsdomein Onderwijs door de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid
– 582 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, wij willen met toepassing van hetzelfde artikel 50 van het reglement ook een voorstel van resolutie bij hoogdringendheid aan de agenda toevoegen. Het gaat over de aanbevelingen rond het beleidsdomein Onderwijs vanuit de coronacommissie.

De voorzitter: We zullen ons daar straks over uitspreken.

Het incident is gesloten.

MOTIE VAN ORDE

Opheldering over de stand van zaken

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, ik vraag het woord bij motie van orde op basis van artikel 50, punt 1, j), van het reglement.

De minister van Onderwijs, Ben Weyts, heeft zondag in een interview gezegd dat hij vindt dat studenten corona als "catch-all excuus" gebruiken …

De voorzitter: Collega D'Haese, ik wil u onderbreken. U hebt over dat onderwerp een actuele vraag ingediend en die heb ik onontvankelijk verklaard. U hebt mij een mail gestuurd en ik heb u geantwoord. Als u daar nog verder over wilt discussiëren, dan gaat u straks mee naar mijn bureau. U gaat hier geen gebruik maken van een artikel in het reglement om uw actuele vraag toch te kunnen stellen.

Jos D'Haese (PVDA): Ik vraag daar een opheldering over volgens het reglement.

De voorzitter: Ik heb u in een mail …

Jos D'Haese (PVDA): Ik vind het heel problematisch dat we hier over dat soort zaken niet kunnen spreken. Ik vind dat dat wel gezegd mag worden.

De voorzitter: Collega D'Haese, ik heb u geantwoord per mail. Als u niet tevreden bent met mijn antwoord, wat uw volste recht is, dan komt u straks gewoon mee naar mijn bureau.

U kunt dan ook een cola krijgen; maak u geen zorgen. *(Gelach)*

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, ik heb u via mail geantwoord, maar ik vind het onbegrijpelijk dat we over een uitspraak van een minister …

De voorzitter: Neen, collega D'Haese, neen. *(De voorzitter schakelt de microfoon van Jos D'Haese uit.)*

Peter Van Rompuy (CD&V): Laten we hiermee stoppen. De mensen kijken toe. De voorzitter is duidelijk geweest. Laat het ons daarbij houden.

De voorzitter: Mijnheer D'Haese, ik heb u geantwoord. Als u daar verder over wilt discussiëren, dan komt u naar mijn kamer of, beter gezegd, naar mijn bureau.

Vraagt er nog iemand het woord bij motie van orde? *(Opmerkingen. Gelach)*

Het incident is gesloten.

ACTUALITEITSDEBAT over het realiseren van een bouwshift in Vlaanderen – 7 (2020-2021)

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over het realiseren van een bouwshift in Vlaanderen.

U kent de nieuwe regels. Elke fractie krijgt drie minuten voor een openingsstatement zonder onderbreking. De regering krijgt zes minuten om te antwoorden. Dan krijgt iedere fractie nog eens vier minuten waarbij er wel onderbrekingen zijn toegestaan.

Het debat is geopend.

We beginnen met de Groenfractie. Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Goedemiddag, voorzitter, minister Demir en minister Somers, beste collega's, vorige week kondigden jullie een bouwshift aan. We lazen het allemaal in de krant: het is een lege doos. Het steekt alle ambities

voor twintig jaar in de koelkast. Het zal de achteruitgang van onze natuur en ons landschap niet tegengaan.

Nochtans was het voormalig minister-president Geert Bourgeois zelf die de bouwshift op de Klimaattop in 2016 aankondigde. Ik citeer hem: "We kiezen met het ambitieuze Beleidsplan Ruimte Vlaanderen voor een radicale omslag naar een doordacht, zuinig ruimtegebruik en naar waardevolle open ruimte. En die omslag moet nu beginnen, dames en heren. We zijn ambitieus." Hij zette daarmee de lijnen uit voor de voorbereiding op de klimaatuitdagingen. En, beste collega's, we weten het allemaal: die uitdagingen zijn groot. We hebben een abonnement op de file. We wonen graag op het platteland, maar niet te dicht op elkaar. Daardoor rijdt de thuisverpleging per dag vijftien keer de wereld rond om onze vereenzaamde bejaarden te verzorgen. We hebben meer verharding dan we bos hebben. Kortom, veel werk om te slopen wat fout is en iets nieuws op te bouwen.

En wat doet deze Vlaamse Regering? Ze legt een bouwshift op tafel die niet uit te voeren is. Dat zegt niet mijn partij, dat zegt zowat iedereen. Dat zeggen ook de lokale besturen, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Maar ook jullie eigen burgemeesters zeggen dat. Die zijn bijzonder ontevreden en ze steken dat niet onder stoelen of banken. 'Onbetaalbaar; factuur maal tien; dat kunnen we niet betalen en dat gaan we ook niet doen', zeggen ze.

En wat zal dat kosten? Dat weten we nog niet eens. Een eerdere studie toonde aan dat die regeling toch wel ongeveer 30 miljard euro kost. Wat doet de Vlaamse Regering nu zelf? Ze legt 15 miljoen euro op tafel om de bouwshift te realiseren. En ze kijkt vooral naar de lokale besturen om de hete kolen uit het vuur te halen. Als dat niet gebeurd is, dan zal over twintig jaar Vlaanderen het zelf doen en de factuur betalen. Dus de factuur gaat nu naar de lokale besturen en naar de toekomst. We weten het allemaal: uitstel is afstel. Bye bye betonstop, zal dat betekenen. *(Applaus van Jeremie Vaneeckhout)*

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega's, vorige week kondigden we met de meerderheidspartijen inderdaad aan dat er een akkoord was over enkele aanpassingen aan het Instrumentendecreet en we koppelden er ook meteen een bewarend beleid voor de woonreservegebieden aan. Beide dossiers, collega's, lagen al op de tafel van de vorige regering en nu is er inderdaad een doorbraak. Collega Schauvliege noemt het een lege doos, ze noemt het onbetaalbaar en ik weet niet wat ze het allemaal heeft genoemd. Ik was in elk geval verbaasd, collega, want helaas zijn de teksten nog niet beschikbaar, dus u weet dan blijkbaar wel heel veel.

De commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie, collega's, hield hoorzittingen op 18 en 19 februari van dit jaar en er kwam inderdaad kritiek van een aantal sectoren en ook van lokale besturen. Als meerderheidsfractie hebben we onmiddellijk gezegd dat we in de mate van het mogelijke tegemoet wilden komen aan die kritiek. Ik som de belangrijkste aanpassingen op, voorzitter. Ik ga er straks in de tweede ronde dieper op in. De collega's zullen dat natuurlijk ook doen.

Als mensen hun grond door een planningsinitiatief van de overheid in waarde zien toenemen of in waarde zien verminderen, dan horen daar planbaten of planschade. Bijvoorbeeld: een stuk landbouwgrond wordt bouwgrond, dan ga je een deel van de winst die je door die ingreep maakt, afstaan aan de overheid. Dat wordt, collega's, straks 25 of 50 procent hoger dan vandaag. Oorspronkelijk was het de bedoeling die planbaten ook te heffen bij verdichting, bijvoorbeeld als je in de toekomst vier bouwlagen in plaats van twee zou mogen bouwen. Die planbatenheffing bij verdichting wordt nu in ons amendement geschrapt.

De convenant- en contractbenadering voor gebiedsgerichte afwijkingen van functies wordt ook geschrapt. Die zou extra mogelijkheden bieden voor zonevreemde activiteiten. Dat gaat er dus uit. Het systeem van de verhandelbare ontwikkelingsrechten wordt geschrapt. Dat bood de mogelijkheid om een bouwrecht dat je op een bepaalde plaats verliest, op een andere plaats aan te wenden.

De planschaderegeling wordt vereenvoudigd. Een ambtelijke landcommissie zal het verschil bepalen tussen de vorige en de nieuwe bestemming. Het verschil wordt billijk vergoed, rekening houdend met een aantal objectieve criteria.

Wordt dat te duur? Het wordt zeker duurder dan vandaag, maar alles wordt gespreid in de tijd, collega. We willen vooral dat het draagvlak bij de bevolking vergroot en dat mensen het aanvaardbaar vinden dat er herbestemmingen komen.

Een billijke vergoeding is zeer belangrijk, de gereedschapskoffer wordt aangevuld, maar we wilden meteen ook al een concrete toepassing maken van die koffer. Vandaar de regeling voor de woonreservegebieden. We voeren een bewarend beleid in voor de woonreserve- of woonuitbreidingsgebieden. Door middel van een decretale ingreep wordt een stolp gezet over de nog niet ontwikkelde woonuitbreidingsgebieden. Dat is heel concreet, collega Schauvliege. Enkel de gemeenteraad kan deze stolp via een vrijgavebesluit geheel of gedeeltelijk opheffen.

In onze ogen, collega's, is wat nu voorligt, een heel belangrijke en concrete stap in de vrijwaring van de open ruimte. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dank u, voorzitter Homans.

Ambtgenoten, Vlaanderen is een van de meest dichtbevolkte regio's ter wereld en toch verdwijnt er elke dag nog altijd 6 à 7 hectare open ruimte. Dat is nefast voor de leefbaarheid. Bovendien wordt Vlaanderen volgebouwd op een wanordelijke, chaotische wijze. Als er niets gedaan wordt, zal het eens zo landelijke Vlaanderen straks één kolossale wijk zijn geworden.

En dat is exact wat de Vlaamse Regering al decennia doet: niets. De beruchte betonstop van de regering-Bourgeois uit 2016 liep vast in 2019. Toen al bleek dat de kostprijs hoog opliep, tot miljarden euro's. Ook was er heel wat ongerustheid en tegenstand bij de Vlamingen, die verknocht zijn aan hun manier van leven en wonen, wat begrijpelijk is.

Wanneer de overheid iets niet verkocht krijgt aan de bevolking, haalt ze steevast misleidende termen boven, zoals 'slim' of 'shift'. Deze zogenaamde bouwshift is dan ook gewoon hetzelfde als de betonstop van de vorige regering. Volgens deze betonstop moet het huidige tempo van 6 à 7 hectare minder open ruimte per dag binnen vijf jaar gehalveerd zijn. Tegen 2040 mag er in Vlaanderen zelfs geen open ruimte meer verloren gaan. De vele eigenaars die daardoor hun bouwgrond verliezen, zouden volgens de zogenaamde planschadevergoeding volledig gecompenseerd worden, enerzijds met middelen uit het Klimaatfonds, anderzijds met middelen uit het nog op te richten fonds Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Deze betonstop zal daardoor maar liefst 12,5 miljard euro kosten, minstens.

Nu blijkt ook dat deze Vlaamse Regering die verantwoordelijkheid en deze enorme factuur grotendeels bij de steden en gemeenten legt. Die vallen daarover vandaag compleet uit de lucht, omdat ze bij deze toch wel enorme operatie gewoonweg niet betrokken zijn geweest. Nochtans waarschuwde de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten begin dit jaar al voor de administratieve

lasten, de bureaucratie en de draconische kosten voor onze steden en gemeenten van deze bouwshift

Vandaar mijn vraag: hoe zullen onze steden en gemeenten nu eindelijk betrokken worden bij deze bouwshift? Welke harde garanties zijn er dat ze dit financieel kunnen dragen? Hoe staat het dus met dat zogenaamde Klimaatfonds en dat nog op te richten fonds Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen? 'Last but not least', hoe denkt de Vlaamse Regering zelf de gigantische kostprijs van deze bouwshift te betalen? Met andere woorden: 'show us the money'.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Voorzitter, ik denk dat het wel duidelijk is dat dit voorstel een belangrijke stap is in de kentering binnen het ruimtelijke-ordeningsbeleid: de bouwshift. Ik denk dat we het toch wel over een 'bouwshift' moeten hebben, omdat er in Vlaanderen enerzijds nog heel veel gebouwd moet worden, 500.000 woningen, vanwege de bevolkingsgroei en de gezinsverdunning tegen 2050. Anderzijds moet dat op de juiste plaats en manier gebeuren. De juiste manier, dat is compacter en efficiënter. De juiste plaatse, dat is kern-verdichting en dicht bij dienstverlening en openbaarvervoerknooppunten. Op die manier kunnen we de open ruimte duurzaam en klimaatbestendig vrijwaren en meer ruimte laten voor natuur, bos en landbouw.

Voor ons zijn er vier duidelijke uitgangspunten. Eén, die open ruimte moet zoveel mogelijk beschermd worden. Twee, de lokale besturen moeten hun regierol kunnen opnemen.

Drie: een correcte vergoeding voor de mensen die hun concrete bouwplannen in duigen zien vallen. En vier: in totaal moet het natuurlijk betaalbaar blijven. Dat zijn vier uitgangspunten die natuurlijk spanningen opleveren. Een correcte vergoeding en betaalbaarheid: dat geeft spanningen. Wat nu voorligt in die vierhoek biedt een mooie oplossing om aan de slag te gaan. En dat hebben wij absoluut nodig. Vandaar de aanpassing aan het Instrumentendecreet. Wij hebben goed geluisterd naar de hoorzittingen, naar de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en naar andere. Met dat instrumentendecreet creëren wij nu het draagvlak bij de Vlaming. Wij opteren niet voor theoretische modellen waarin zomaar tienduizenden hectares woongebied worden geschrapt. Dat is heel gemakkelijk gezegd, maar je moet een draagvlak creëren om de bouwshift op het terrein mogelijk te maken. Dit Instrumentendecreet is een stap in de goede richting. Herinner u nog, collega's, de commotie die in Vlaanderen ontstond naar aanleiding van de boskaart enkele jaren geleden. Toen kwamen er veel opmerkingen in de zin van 'Vlaanderen onteigent onze concrete bouwplannen'. Met dit voorstel is dat niet het geval, en dat is voor ons belangrijk: een correcte vergoeding voor elke Vlaming en elk huisgezin die hun bouwplannen door een bestemmingswijziging in duigen zien vallen.

Een tweede punt in het Instrumentendecreet betreft de landcommissies. Wij hebben nu een tool met dertien factoren gegeven aan de landcommissies. Daar was ook duidelijk vraag naar in de hoorzittingen. Wij geven nu vertrouwen aan die landcommissies. Per provincie kunnen zij een duidelijke schatting maken. Tot slot is er ook naast het Instrumentendecreet ook nog het voorstel van decreet van woonreservegebieden. Nu wordt daar wat minnetjes over gedaan, alsof het niet veel voorstelt en in de tijd wordt uitgespreid. Maar het is een stolp, een Vlaamse stolp over 12.000 hectare woonuitbreidingsgebied. Dat mogen wij niet onderschatten. De regierol gaat naar de Vlaamse steden en gemeenten. Ook op dat vlak maken wij een grote stap vooruit. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De tijd gaat altijd snel als men plezier heeft, nietwaar.

De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Collega's, wij gaan kamerbreed akkoord met het beschermen van de open ruimte. We moeten meer plaats maken voor groen, voor biodiversiteit, voor minder versnippering, om ook de mobiliteitsproblemen echt aan te pakken. De vraag is: hoe doen wij dat? Daarvoor heeft de meerderheid vorige week een oplossing en een akkoord over bereikt.

Ik wil daar graag drie elementen van toelichten. Vooreerst is er de correcte vergoeding voor eigenaars. Als een overheid ervoor kiest om gronden een andere bestemming te geven, als de overheid ervoor kiest de waarde van gronden te verminderen, dan moet de overheid de betrokken mensen een compensatie geven. Wat zou daarvoor het alternatief zijn? Is dat met één druk op de knop of met één pennentrek iedereen tegelijkertijd onteigenen? Heel Vlaanderen verarmen? Dat is een tactiek van andere regimes – u weet wel, collega's, de regimes waarvan collega D'Haese liever geen historische balans opmaakt, maar dat zijn niet de regimes waarvoor wij staan. Het gaat hier trouwens om het vermogen van de doorsnee Vlaming, van de 150.000 eigenaars waarover wij vandaag spreken. 77 procent van de gezinnen heeft slechts 1 perceel in eigendom. Het gaat niet over de grote speculanten of boze bouwpromotoren of geldbeluste kapitalisten. Dit gaat over oma die haar kippenweide nooit verkocht heeft omdat opa zei dat er ooit op gebouwd kon worden. Dat zijn de mensen waar ook aan gedacht mag worden en die ook beschermd moeten worden.

Mijn tweede element is de duidelijkheid die wij creëren. Tegen 2040 weten eigenaars of er een ontwikkeling mogelijk is op hun grond of niet. Is het 'niet', dan krijgt hij een compensatie. Duidelijkheid geeft rust, en dat missen wij sinds de invoering van de gewestplannen.

Ten slotte, de lokale besturen zetten wij in de cockpit. Wij geven vertrouwen aan burgemeesters en schepenen. Wij durven dat, collega Vaneeckhout. Dat zijn mensen die de lokale situatie kunnen inschatten, die weten waar je wel en niet kuny bouwen, welke grond er al dan niet geschikt voor is. Dus: een correcte vergoeding, duidelijkheid voor de eigenaars en vertrouwen in de lokale besturen. Dat is waarom wij geloven dat dit wel degelijk een goed akkoord is, waarmee wij effectief op weg zijn naar een bouwshift. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp·a): Collega's, ik zal niet herhalen wat al gezegd is, we staan inzake ruimtelijke ordening stilaan op het kruispunt van de laatste kans in Vlaanderen. ik hoop dat iedereen zich dat realiseert. De manier waarop Vlaanderen is ingericht in de voorbije decennia, is niet alleen lelijk, het heeft ook een immense negatieve impact op onze levenskwaliteit, op de uren fileleed, op de onveilige wegen, het vernietigt natuur, veroorzaakt wateroverlast, verdroging enzovoort. Zo kan ik nog een hele tijd doorgaan, we weten het ondertussen allemaal. Het beleid van morsen met grond – en dat is misschien toch wel belangrijk –, zorgt ook allang niet meer voor de garantie dat wonen voor iedereen betaalbaar is. Dat zou toch de bedoeling moeten zijn: dat het niet alleen betaalbaar is voor wie nog op een stuk grond zit, maar ook voor de jonge gezinnen die een woning willen verwerven op een plaats die qua diensten en verplaatsingsmogelijkheden goed voorzien is maar vandaag met torenhoge prijzen geconfronteerd wordt. Het beleid werkt dus niet.

De erfenis uit het verleden is eigenlijk alleen nog maar in het voordeel van wie een stuk, en vooral, laat ons eerlijk zijn, veel stukken bebouwbare grond in zijn achterzak heeft zitten. We hebben allemaal de cijfers gezien in de hoorzittingen. Of ze daar nu zitten via de kleurpotloden die op de kabinetten van de CVP in de jaren 70 en 80 à la tête du client werden gebruikt of niet, het maakt zelfs niet

veel meer uit, ze kunnen er vandaag allemaal gigantische prijzen voor vragen, en ze doen dat ook.

Omgekeerd, of u het nu betonstop of bouwshift wilt noemen, die is hoognodig. Het Vlaams regeerakkoord – ik zal eerlijk zijn – bevat daarvoor een aantal mooie woorden en ambities. We hebben die trouwens al bevestigd. Maar goed ook, want het is nu of nooit.

Maar als ik mag geloven wat ik in de persmededeling van de meerderheid lees – en dat is het enige wat we al gezien hebben –, dan zal het dat nooit worden. Het heeft er alle schijn van dat de N-VA, CD&V en Open Vld in dezen in de eerste plaats oog hebben gehad voor de portemonnee van de grondspeculant en die zelfs nog wat aangedikt hebben. Die is veeleer aangedikt ten koste van de belastingbetaler, ten koste van de lokale besturen, en vooral ten koste van de Vlaamse gezinnen die hopen op een beleid dat zou inzetten op betaalbare woningen voor hen en op een betaalbare en leefbare omgeving.

Het BRV was een kans om een heleboel kwalijke erfenissen uit het verleden op te ruimen, om de ongerijmdheid van de lintbebouwing en het bouwen in overstromingsgebied, verkavelingen op kilometer van de dichtstbijzijnde school, gewestwegen die intussen overal drive-inwinkelstraten geworden zijn, om dat allemaal op te lossen. Maar dan moest de Vlaamse meerderheid wel haar nek willen uitsteken op Vlaams niveau, en dat heeft ze niet gedaan. dan moest ze aan de kant gaan staan van degenen die oplossingen zoeken, en daar horen – zoals de heer Dries vandaag zegt – ook veel gemeentebesturen bij. Dan moet u hun wel de middelen geven om niet gefrustreerd te raken als ze moeten plooien voor een projectontwikkelaar met een initiatief waarvan ze weten dat het hun gemeente niet vooruithelpt, terwijl er alternatieven zijn waarvoor ze de wettelijke instrumenten en de middelen niet hebben. Die had u hun moeten geven en dat hebt u duidelijk niet gedaan. dat is een ongelooflijke gemiste kans.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Collega's, als we de klimaatdoelstellingen willen halen, als we meer bos-, natuur- en parkgebied willen, als we het mobiliteitsvraagstuk willen oplossen, moeten we absoluut ons ruimtegebruik beperken. Vandaag betonneren we elke dag het equivalent van vijftien voetbalvelden, en dat kost ons volgens VITO nu al 1,7 miljard euro per jaar. Er moet dus een regeling getroffen worden die één, billijk is en twee, voor de lokale besturen uitvoerbaar. Dat is vandaag jammer genoeg overduidelijk niet het geval.

Als we het hebben over billijkheid, moeten we eerlijk blijven, en de zaak niet op flessen trekken. Dit gaat over kleine én over grote eigenaars, niet alleen de ene en niet alleen de andere. 50 procent van de bouwgronden is in handen van eigenaars met meerdere percelen en van die 50 procent is er nog eens een derde met tien of meer gronden. Tussen die grootgrondbezitters zitten heel wat speculanten, daar moeten we eerlijk over zijn. Voor hen is het opkopen van terreinen een manier om woekerwinsten te maken. Waarom kiezen we niet eerder voor het vergoeden van die gronden aan de geïndexeerde aankoopprijs? Op die manier gaan we de kleine eigenaar geen waarde doen verliezen en de speculanten worden niet beloond voor het speculeren met gronden. Daar is niet voor gekozen; ik vraag me af waarom, minister.

Er is gekozen voor de huidige marktwaarde. Die huidige marktwaarde beloont natuurlijk net die speculanten die die gronden niet kopen om er iets op te zetten maar om ze later aan hogere prijzen te kunnen doorverkopen. Op die manier zal dit decreet ertoe leiden dat er miljarden euro's aan belastinggeld naar die grootgrondbezitters en speculanten vloeien. Al gaat het natuurlijk in de meeste gevallen niet zo ver komen. Want wie moet al dat geld ophoesten? De lokale

besturen. En die hebben dat niet. Het is al gezegd: het gaat over 31 miljard euro in totaal.

Dan kom ik bij punt twee: het moet uitvoerbaar zijn voor de lokale besturen. De lokale besturen worden hier vandaag met een onmogelijke opdracht opgezadeld. De heer Vandaele zegt dat de oppositie zegt dat dit plan onbetaalbaar en onuitvoerbaar is, maar, mijnheer Vandaele, u hebt zich vergist. U hebt niet de oppositie geciteerd, maar wel de VVSG, die jullie voorstel heeft afgebrand als – quote – "onuitvoerbaar en onbetaalbaar". Dat is hun oordeel, niet dat van ons. Dat zeggen de lokale besturen aan wie jullie vandaag de hete aardappel doorschuiven. CD&V zei hier: 'We moeten werken aan het draagvlak.' Maar de CD&V-burgemeesters zeggen dat Vlaanderen met deze regeling lijkt te zeggen: 'Après nous le déluge'. Open Vld zegt dat we de lokale besturen in de cockpit moeten zetten, en de Open Vld-burgemeesters reageren en denken dat geen enkele gemeente dit kan betalen. De Vlaamse Regering ontloopt hier dus vandaag haar verantwoordelijkheid en neemt een beslissing die er in feite geen is.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Op basis van de tussenkomsten denk ik dat iedereen akkoord gaat met de noodzaak: het ruimtebeslag moet naar beneden. Vandaag zitten we aan ongeveer 33 procent ruimtebeslag in Vlaanderen, aan 5 hectare per dag. Dat we die bouwshift moeten realiseren, volledig akkoord! Maar ik denk dat niemand heeft gezegd dat het Instrumentendecreet en de woonreservegebieden waar we nu een bewarend beleid gaan opleggen, samen de bouwshift uitmaken. Dat heb ik van niemand gehoord. Dat heb ik zelf ook niet gezegd. Ik hoor dat hier wel van collega Schauvliege, maar dat is niet juist.

Wat is er beslist? Ik ben alle partijen dankbaar die daar hard aan hebben gewerkt. Dat is ten eerste het Instrumentendecreet werkbaar maken. De complexiteit is daar weg. De verdichting die we willen en waar er drempels in zaten, hebben we ook weggehaald. Ten tweede zullen we ten aanzien van de woonreservegebieden een bewarend beleid opleggen gedurende twintig jaar. De lokale besturen moeten niets doen. Als ze niet herbestemmen, moeten ze ook niet betalen. Maar ze hebben wel twintig jaar de tijd om daarover na te denken. Als elk lokaal bestuur – collega Somers zal daar nog op terugkomen – daar goed over nadenkt de komende twintig jaar, dan ben ik ervan overtuigd dat we dit gaan realiseren. En dan niet zoals in Zelzate, waar ze op dit moment tientallen hectare open ruimte aan het innemen zijn – en dat zijn woonreservegebieden, mijnheer D'Haese, misschien moet u daar eens naar bellen.

Wat moeten we nog doen? Want dit bewarend beleid en ademruimte geven is nog maar een eerste stap. Volgend jaar zullen we beleidskaders maken die de provincies en lokale besturen duidelijkheid moeten geven over de richting die ze moeten uitgaan. Daarnaast gaan we uiteraard afdwingbare regels opstellen. Uiteraard moeten we de bouwshift ook op het terrein realiseren. Dat kan bestaan uit afdwingbare regels voor het maximaal vrijwaren van open ruimte, maar ook uit het komaf maken met beperkende regels als het gaat over verdichting. Die twee zaken staan in het regeerakkoord. Ik ga daar mijn schouders onder zetten, ik ga dat uitvoeren.

Wat doet Vlaanderen ondertussen? Wij moeten zelf ook het voorbeeld geven. Wij bieden deze legislatuur een oplossing voor die 1400 hectare watergevoelige en slechtgelegen grond. We hebben daarvoor centen aan de kant gelegd. Daar zitten ook woonreservegebieden bij. Ook die gaan we neutraliseren. En inderdaad, we gaan de eigenaars correct vergoeden. De Landcommissie zal zich moeten uitspreken over dertien criteria die de waarde van de grond bepalen.

Wat gaan we nog doen? In elk gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) dat we maken, gaan we denken aan circulair ruimtegebruik. Ik verwijs naar het GRUP Demervallei, waar we 30 hectare woonreservegebieden hebben herbestemd tot open ruimte. Denk ook aan de brownfieldconvenanten, waarop we ook inzetten.

En, vooraleer ik het woord aan collega Somers geef, ben ik ervan overtuigd dat als Vlaanderen doet wat het moet doen, en als de lokale besturen hetzelfde doen – dan kijk ik naar iedereen die ook in de lokale besturen aanwezig is –, we dat kunnen realiseren. Ik zie nu al dat verschillende lokale besturen – Brakel, Gavere, Evergem, Maarkedal, noem maar op – op dit moment al woonreservegebieden aan het herbestemmen zijn. Als we dat de komende twintig jaar doen, ook Vlaanderen, die 1400 hectare, en als lokale besturen en provincies dat ook doen, dan ben ik er echt van overtuigd dat we tegen 2040 die 0 hectare moeten kunnen halen. Dat is een doelstelling waar ik 100 procent achter sta. Ik ben ervan overtuigd dat we ze gaan halen. Waarom? Omdat iedereen overtuigd is dat we nood hebben aan die open ruimte. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: In de 1 minuut en 50 seconden die mij nog resten na het vurig pleidooi van mijn goede collega Zuhal Demir, zou ik mij gewoon willen concentreren op twee of drie zaken. Ten eerste zetten we 12.000 hectare onder een stolp. Dat wil zeggen dat 12.000 hectare open ruimte open ruimte blijft. Er is maar één bestuursniveau dat daar iets aan kan veranderen, en dat zijn de lokale besturen. Die kunnen in principe drie dingen doen. Als dat vandaag door een landbouwer wordt bewerkt, als daar vandaag een bos op staat of dat is vandaag een ruigte, en dat lijkt voor dat lokaal bestuur een perfect situatie, dan blijven ze daarvan af. Als ik mezelf, een van die liberale burgemeesters, als voorbeeld mag nemen, en ik in mijn eigen stad de woonuitbreidingsgebieden zie, dan beantwoorden die een voor een aan dat criterium. We blijven daar twintig jaar lang van af. Het blijft open ruimte, het kost de stad niets.

De tweede mogelijkheid is dat ik het omzet in woongebied, omdat ik denk dat het misschien toch nuttig is om daar sociale woningen op te zetten. Dat kan ik doen, na een democratisch debat in de gemeenteraad, waar de druk van de publieke opinie groter wordt – niet de druk van de projectontwikkelaars, maar de druk van de mensen die terecht eisen dat er open ruimte blijft. Er zijn nog weinig gemeenten in Vlaanderen die woonuitbreidingsgebieden aansnijden, onder de terechte druk van de publieke opinie.

Ten derde kun je het omzetten naar bos, naar natuur. Dan moet ik geld uitgeven, vaak om in de praktijk ongeveer hetzelfde te hebben. Maar dat kan zinvol zijn, dat kan een keuze zijn die men kan maken in de loop van de komende jaren. Maar er is geen druk meer van derden die de arm van een gemeentebestuur kan omdraaien om toch te ontwikkelen. Die druk is er vandaag wel, via het principieel akkoord (priak) of via groepswoningbouw, waar projectontwikkelaars gemeentebesturen onder druk kunnen zetten om het toch te doen. Dat hebben we volledig uitgeschakeld. Alleen de gemeenteraad kan nog beslissen of het aangesneden wordt. Dat is een enorme stap vooruit. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): We zijn uiteraard allemaal voor de bouwshift. Het is meer dan nodig, dat hebben de verschillende sprekers hier al gezegd. Sinds de aankondiging van de bouwstop of de bouwshift is op vier jaar tijd al 37 procent van de oppervlakte die we nog mogen bebouwen tegen 2040, bebouwd. Het gaat met andere woorden heel snel. We moeten dus ook snel bewarende maatregelen nemen, snel een stapje terugnemen zodat we echt die open ruimte behouden.

Dat is vanwege de droogteproblematiek, dat hebben we dit voorjaar grondig bestudeerd. Daaruit bleek heel duidelijk dat we vooral moeten zorgen dat onze open ruimte open blijft, zodat dat water in de bodem zou kunnen infiltreren. Dan is de beste oplossing het voorkomen van bebouwing, eerder dan nadien daar allerhande plannen en middelen tegenover te moeten zetten.

Ten tweede is de toestand van onze natuur helemaal niet goed. We gaan daar dus ook ernstige stappen vooruit moeten zetten. Onze natuurgebieden zijn te klein, te versnipperd.

U zegt dat u goed hebt geluisterd, en dat er heel veel draagvlak is. Maar ik heb daar de afgelopen dagen in de kranten en op televisie niet veel van gehoord. Ik heb vorige week in Villa Politica wel gehoord dat de heer Vandaele aankondigt dat de oplossing voor de bouwshift er is. Er is een aangepast Instrumentendecreet en er komt een Woonreservedecreet.

Binnen dat aangepaste Instrumentendecreet zijn twee dingen geschrapt die op de hoorzittingen aan bod kwamen.

Het eerste is een dode mus. Alle experten waren het erover eens dat de verhandelbare ontwikkelingsrechten niets zouden betekenen. Het tweede is de contractbenadering. Dat is een goede zaak.

Al de rest is gewoon behouden gebleven. De grootste kritiek betreft het opdrijven van de factuur, want het wordt onbetaalbaar. De hoofdverantwoordelijkheid om de bouwshift te realiseren, komt bij de lokale besturen te liggen. Dat is niet fair.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Mevrouw Schauvliege, ik wil eerst iets over die onbetaalbaarheid en het doorschuiven naar de gemeenten zeggen. Ik ben het daar niet mee eens. Ik zal een paar elementen aanhalen.

Als de gemeente blijft stilzitten, betaalt ze tot 2040 niets voor de woonuitbreidingsgebieden. Ook na 2040 betaalt de gemeente niet, want dan zal de Vlaamse overheid het gelag betalen en desgewenst voor de herbestemming zorgen.

Mijnheer Tobback, u hebt gesteld dat voor heel de bouwshift 15 miljoen euro klaarligt. We hebben het Openruimtefonds, dat tegen 2040 2,4 miljard euro zal bevatten. *(Opmerkingen van Mieke Schauvliege en de voorzitter)*

Deze legislatuur gaat er meer dan 400 miljoen euro naar de gemeenten. U kunt betreuren dat dit niet is geoormerkt, maar ik hoop dat de gemeenten er effectief iets mee zullen doen voor de open ruimte. Het is het Openruimtefonds.

Vlaanderen doet iets. Niet alleen zal Vlaanderen na 2040 de verantwoordelijkheid op zich nemen, maar Vlaanderen neemt nu al de verantwoordelijkheid voor de 1400 hectare watergevoelige openruimtegebieden die de Vlaamse overheid zal herbestemmen en waarvoor Vlaanderen de kosten zal dragen. Vlaanderen kan die grond ook aankopen. Misschien is dat ook een nuttige piste. In plaats van altijd maar schadevergoedingen te betalen, kan de Vlaamse overheid de grond aankopen en dan doen we ermee wat we willen, zoals bebossing of omzetting naar natuur.

Naast die 1400 hectare signaalgebieden die Vlaanderen wil herbestemmen, kunnen de lokale overheden verder gaan. Ze kunnen nog meer herbestemmen en ze krijgen dan van de Vlaamse overheid 60 procent. We praten hier altijd over planschade, maar als er planbaten zijn, gaan die voortaan naar de gemeenten.

Die planbaten worden groter. Binnenkort wordt het 25 tot 50 procent. Dat is nu het geval niet.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Mevrouw Schauvliege, ik zou u graag een aantal vragen stellen. De redenen waarom de algemene kentering in de ruimtelijke ordening er moet komen, kennen we allemaal. Ik denk dat kamerbreed wordt aanvaard dat die uitdaging er is. Ik zal die redenen niet allemaal opsommen. Geen enkele partij heeft daar het monopolie op. De vraag is hoe we dit concreet aanpakken. Dan moeten we uit dat theoretische kader komen. Ik heb tot nu toe nog geen alternatief gehoord, behalve grote uitspraken over een moratorium en zo. Dat zijn tegenwoordig populaire uitspraken van sommigen. We hebben met de Boskaart gezien welke reacties en welke onrust dat in Vlaanderen opwekt. De onzekerheid die er over de Boskaart was, willen we nu niet.

Dat is het instrumentarium dat we hier aanbieden. Dit is een eerste stap. De beleidskaders moeten nog komen. Natuurlijk zal de bouwshift met deze twee voorstellen niet worden gerealiseerd, maar ze vormen een belangrijke aanzet. Het is een instrumentarium dat kan werken en dat we het voordeel van de twijfel moeten geven. Er zitten een aantal handvatten in. Ik geloof in het werk van de landcommissies. In de voorstellen zijn dertien factoren opgenomen. De oorspronkelijke verwervingswaarde is een van die dertien factoren.

Het is belangrijk dat dit concrete instrumentarium een draagvlak voor die noodzakelijke bouwshift kan creëren. Niemand wil dat de Vlamingen ermee worden geconfronteerd dat hun concrete bouwplannen in duigen vallen. Als dat gebeurt, is het draagvlak voor de noodzakelijke bouwshift onmiddellijk weg.

Zoals al een paar keer is gezegd, kan een lokaal bestuur dat niet oordeelt dat een terrein niet wordt aangesneden of voor recreatie of open ruimte wordt herbestemd, het status quo behouden en er een stolp over plaatsen. In dat geval wordt de factuur na 2040 naar Vlaanderen doorgeschoven. Ik veronderstel dat de Vlaamse overheid haar verantwoordelijkheid zal opnemen en er dan definitief open ruimte als bestemming aan zal geven.

Het is voor ons dan wel duidelijk dat dat de finale bestemming van de WUG's is die nog niet zijn aangesneden of zijn herbestemd in 2040.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp·a): Het is wel grappig dat men vanuit de meerderheid vragen begint te stellen aan de oppositie over een akkoord dat men zelf heeft gemaakt en dat wij zelfs nog niet eens hebben gezien. Het is op zich wel boeiend. *(Opmerkingen)*

Collega's, ik heb een zeer concrete vraag. U moet zich niet opjagen. U mag het uitleggen, met veel plezier, u moet zich daar niet boos over maken. Ik heb een zeer concrete vraag: hebt u eigenlijk een raming gemaakt van wat dit compromis gaat kosten? Het is eigenlijk een heel simpele vraag. Er is inderdaad een Openruimtefonds van meer dan 2 miljard euro, tegen het einde van deze legislatuur of zelfs pas tegen 2040, denk ik. Er zijn in de kranten allerlei ramingen van geloofwaardige experten die zeggen dat het over een totale kost van ongeveer 12 miljard euro gaat. Is het meer? Is het minder? Is het 7 miljard euro? Is het 8 miljard euro? Is het 9 miljard euro?

Ik stel de vraag omdat het ten eerste duidelijk is dat deze Vlaamse Regering in ieder geval nog geen fractie van 1 miljard euro in haar begroting heeft staan om dat te doen. En ten tweede omdat men hier grote woorden – ik weet niet meer

wie van jullie het heeft gezegd – heeft gebruikt van: 'We gaan heel Vlaanderen toch niet verarmen?'

Laten we eens klaar en duidelijk zijn: die 12 miljard euro of die 2 miljard euro of die 8 miljard euro die dit gaat kosten, komt van heel Vlaanderen. En die gaat – we hebben het eens uitgerekend in het kader van de hoorzittingen – naar ongeveer 4 of 5 procent van de Vlaamse bevolking die eigenaar is van die gronden. We zijn hier een gigantische transfer aan het organiseren. Als men hier grote woorden wil gebruiken, als u inderdaad naar die paar procenten van uw achterban miljarden euro's belastinggeld wilt dragen – of het nu van de gemeente, de Vlaamse Regering of van eender wie komt –, mag ik toch hopen dat u het hebt geraamd?

U hebt een jaar gediscussieerd over dit compromis. Het is een keer uit schaamte moeten worden teruggetrokken omdat het al te gortig was. Men heeft er dan nog eens maanden over gepraat. Ik hoop dat u in de tussentijd de rekenmachine eens hebt bovengehaald, zodat u aan de burger, aan de gemeentebesturen, aan de eigenaars van die gronden kunt zeggen wat het gaat kosten en wat het gaat opbrengen. Deze Vlaamse Regering is altijd heel fier over haar cijfers. Leg ze dan gewoon eens op tafel, dan weten we allemaal waar we aan toe zijn.

Nog een simpele vraag. Minister, u zei daarnet dat we eigenaars correct moeten vergoeden. Ik ben daar niet tegen – ik ben niet bij de partij van collega D'Haese – maar er is al dertig jaar een systeem van planbaten. Zijn de eigenaars in die dertig jaar dan niet correct vergoed? U was er allemaal mee voor verantwoordelijk. Waarom moet er nu ineens een surplus komen op het moment dat we het serieus gaan doen? Hebben we dan al jarenlang de mensen bedrogen?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voor een deel is dit natuurlijk een semantische vraag van collega Tobback, in die zin dat als een stad of een gemeente die grond wil verwerven voor een huisvestingsproject of voor sociale huisvesting of voor een groenzone of voor een speelplein of een parking, ze dan – met alle respect – bepaalde maatschappelijke doelstellingen dient, en dat gebeurt met het fiat van een gemeenteraad. Het heeft een zekere prijs, maar ook een maatschappelijk nut. Dat is hier ook gezegd door de beide ministers.

Ik denk dat op heel veel plaatsen veel woonuitbreidingsgebieden blijven liggen omdat ze aan de rand liggen. Wij praten er heel theoretisch over. Ik merk in tussenkomsten dat sommige collega's – ik kijk geen richting uit – het verschil niet kennen tussen een woonzone en een woonuitbreidingsgebied. In de praktijk liggen die ergens aan de rand, niet aan een uitgeruste weg, zijn ze haast onbereikbaar, staat er inderdaad een paard of een schaap op, staat er maïs of staan er aardappelen op. Dat is de realiteit, en daar gaat een stad of een gemeente niets mee doen. De eigenaars vragen ook niks. Het is inderdaad een lap grond, wit met een rood raster. Het is niet rood gekleurd en dat maakt een wereld van verschil. Voor die mensen blijft het ook gewoon die functie hebben; je doet die mensen op geen enkele manier tekort.

De realiteit is dat je daarmee maatschappelijk een aantal dingen in beweging kunt brengen. Als je de gronden aanspreekt, dan moeten de mensen daarvoor fatsoenlijk worden vergoed. Ze liggen in de praktijk aan de rand en blijven daar ook liggen. Er gebeurt niks mee; het blijft open ruimte. Maar laten we inderdaad de dingen juist omschrijven en ook niet bij het brede publiek bepaalde angsten oproepen.

Ik heb daarover twee vragen gekregen van mensen die een bouwgrond hadden gekocht. In hun ogen was dat reserve. Zij dachten dat die nu niet meer mochten worden bebouwd. Ja, daar gaat het dus niet over.

Nogmaals – en dat is meteen het laatste deel van mijn betoog –: ik zie in mijn eigen gemeente dat er de laatste vijftien jaar nog nauwelijks één woonuitbreidingsgebied werd ontwikkeld, omdat die ook vandaag al aan zware voorwaarden werden gekoppeld. Een woonuitbreidingsgebied kon je maar aansnijden op basis van woonbehoeftigheid, en dan moest er inderdaad een serieuze aanwas zijn van de bevolking, want anders gebeurde dat dus niet. En als het al gebeurde, dan was het door een sociale huisvestingsmaatschappij.

Op de schaal van Vlaanderen zullen een aantal grote promotoren, genre Matexi, hier en daar wel lappen grond woonuitbreidingsgebied hebben, maar daar staan dus duizenden, misschien wel tienduizenden Vlaamse gezinnen tegenover die dat ook hebben in woonuitbreidingsgebied. En opnieuw: dat is geen kwestie van speculatie, van proberen geld te winnen op de kap van de belastingbetaler. Dat is meestal verkregen uit erfenissen. En op z'n Vlaams: men respecteert dat, want dat komt vanuit de familie. En die mensen wachten af wat er kan, maar zij staan echt niet aan de deur van de gemeente te kloppen met de vraag wanneer ze daarop mogen bouwen. Want opnieuw: ze geraken er zelf maar als ze 'botten' aanhebben.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, collega Tobback heeft een aantal concrete vragen in onze richting gekatapulteerd. Ik probeer daarop een antwoord te geven, collega. U vraagt: 'Hebt u een raming gemaakt van hoeveel het zal kosten?' Ja, ik denk dat we allemaal de hoorzittingen hebben meegemaakt en dat we daar hebben kunnen horen hoe die ramingen van de 'experten' – soms zonder, soms met aanhalingstekens – eigenlijk alle kanten uitgingen. Ik denk dat het ook begrijpelijk is waarom dat alle kanten uitgaat. Want het gaat erom hoe je dat allemaal bekijkt. Niet elk stuk grond is 250 of 300 euro per vierkante meter waard. Als je daarvan uitgaat, ja, dan ga je inderdaad ... Hoeveel was het daarnet? De heer D'Haese ging heel erg de hoogte in, hij zat al over de 30 miljard euro, waar we de vorige keer nog aan 15 miljard euro zaten. Het gaat dus echt alle kanten uit. Je kunt dat, in alle ernst, niet correct berekenen. Anders wordt het nattevingerwerk en het is ook geen manier om daarop een beleid te voeren. Het zal afhangen van wat die landcommissies bepalen. Zij krijgen inderdaad een heel concreet kader mee, met dertien criteria. Het zijn niet de politici die dat zullen bepalen, collega Tobback. Niet de politici, maar een ambtelijke landcommissie van experten, vijf commissies in Vlaanderen, zullen dat bepalen. En als zij dat doen volgens die dertien criteria, dan zal dat hopelijk op een correcte manier gebeuren. En als het op een correcte manier gebeurt, dan zal het volgens mij ook op een betaalbare manier gebeuren. Want – en dat was een van de scenario's van een van de experten op de hoorzittingen – als je natuurlijk over elk onbebouwd kaveltje dat in een lint of in een verkaveling ligt, zegt dat het niet meer mag worden bebouwd, dan zal dat jou inderdaad veel geld kosten, en de ruimtelijke winst zal zeer beperkt zijn.

Voorzitter, het tweede element dat collega Tobback aanhaalde, was dat er nu toch ook een planschade is, dat het al jaren zo werkt en dat we de mensen dus altijd hebben belazerd. Collega, meestal kent u uw dossiers. U weet dus ook dat de planschade, zoals die vandaag bestaat, ter discussie staat en dat het heel vaak leidt tot ellenlange discussies voor rechtbanken enzovoort. Het moet trouwens altijd voor de rechtbank komen om aan die planschade te geraken. Dat kost tijd en werpt hindernissen op voor elk zinvol beleid dat u op een bepaald moment wilt voeren.

Vandaag krijgt die eigenaar als planschade 80 procent van de – geïndexeerde, collega D'Haese – verwervingswaarde. We weten dat het draagvlak daarvoor weg is, als het er al ooit is geweest. We denken dat dit instrument zoals we het nu

aanreiken, de passage zoals we die nu in het Instrumentendecreet zetten, een correctere vergoeding is en dat op die manier, zoals collega Van den Heuvel het correct uitdrukte, het draagvlak zal verhogen en de angst bij de mensen zal verkleinen. Want dat hebben we inderdaad gezien met de boskaart. Ik stond er toen ook vrij dichtbij. Die – vaak onterechte – angst is dan zo groot dat heel het beleid op de schop gaat.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Voorzitter, collega's, ik wil een aantal elementen aanhalen als antwoord, als reactie. Eerst en vooral op de poging van onder meer de heer Tobback om toch wat aan framing te doen over wie nu eigenaar is van die gronden.

Persoonlijk stoort mij dat enorm. Er zijn in totaal 411.000 percelen die onder die woonuitbreidingsgebieden vallen. Geen 20.000 daarvan zijn in handen van mensen die meer dan 10 percelen hebben. Het gaat dus over mensen die op een zeker moment gezegd hebben: 'Wij gaan geen buitenverblijfje of appartementje aan de zee kopen, maar we gaan hier een stukje grond kopen voor onze kinderen. We hebben geen spaarboekje voor onze kindjes, maar we gaan zorgen dat ons kleinkind hier ook nog een stukje grond heeft. We zetten daarop in. We kopen een stuk woonuitbreidingsgebied. Wie weet wordt dat ooit ontwikkeld.' Dat zijn keuzes die mensen gemaakt hebben in volle vrijheid. Eigendomsrecht is in onze samenleving iets heel belangrijks. Ik heb er akte van genomen dat u zich niet tot de PVDA rekent, dus dan denk ik dat u ook nog enig belang hecht aan eigendomsrecht.

Ik denk dat je mensen die zoiets gekregen hebben, op een correcte manier moet vergoeden. Als je weet dat 77 procent van die percelen in handen is van eigenaars die maar één perceeltje hebben, en amper 0,6 procent … *(Opmerkingen van Bruno Tobback en Jos D'Haese)*

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord, collega's.

Minister Bart Somers: Ik zal even wachten, want ik begrijp dat het natuurlijk een vervelende boodschap is voor de linkerzijde. Amper 0,6 procent van de percelen is in handen van eigenaars die meer dan tien percelen hebben. En van die 0,6 procent, dames en heren, is twee derde in eigendom van de overheid. *(Applaus)*

Dus van de 0,6 procent van hen die 10 percelen of meer hebben, is twee derde van de overheid. Sociale huisvestingsmaatschappijen zijn goed voor bijna 1000 van de 12.000 hectare. Het gaat hier dus helemaal niet over de grote projecten. Het gaat hier over de belangen van de gewone man en vrouw in de straat, die op een zeker moment een keuze hebben gemaakt om met hun spaarcentjes iets te doen, en waarvan wij inderdaad terecht vinden dat dat eigendomsrecht gerespecteerd moet worden. Dat is het eerste element.

Tweede element: als we spreken over een vergoeding, gaat het niet over een vergoeding waarbij mensen die in een woonuitbreidingsgebied zitten, ineens de volle waarde krijgen van een bouwgrond, goed uitgerust en gelegen aan een weg. Wij hebben een landcommissie die inschat. Die gaat inschattingen maken. Ten eerste, gaat het niet over bouwgrond, maar gaat het over grond in woonuitbreidingsgebied? Ten tweede, sommige van die gronden liggen niet aan een goed aangelegen weg. Die liggen verder weg.

Er zijn dus heel veel criteria die gaan maken hoeveel waarde die grond gaat krijgen. Trouwens, het is het verschil in waarde dat je moet betalen. Onderschat de stijging in sommige regio's van Vlaanderen niet van bijvoorbeeld landbouwgrond.

In mijn eigen regio bijvoorbeeld, die heel centraal ligt in Vlaanderen, stijgt de landbouwgrond zeer snel. Over tien à vijftien jaar zal dat ook een impact hebben op de uiteindelijke factuur en de kostprijs.

Drie: de realiteit. Ik hoor een heel groot verschil – u mag mij dat niet kwalijk nemen – tussen mensen die op een burgemeesterszetel hebben gezeten en mensen die daar erg theoretisch over praten. Als ik kijk naar de realiteit op het terrein, dan zijn dat inderdaad gebieden die al decennia woonuitbreidingsgebied zijn, waar men al lang voor zichzelf heeft uitgemaakt dat men daar nooit op gaat bouwen. Soms heeft men die laten liggen vanwege de complexiteit.

Er was één zwaard van Damocles boven ons hoofd, en dat was als er morgen iemand zou komen die zegt: 'Wat gaan we doen? Wij, projectontwikkelaars, gaan een groepswoningbouw doen. Of we gaan via een 'priakske', in den duik, aan de provincie vragen of we eraan mogen beginnen.'

Nu moet het debat in de gemeenteraad gevoerd worden, voluit, volop. In welke gemeente in Vlaanderen staat men te juichen als er open ruimte wordt aangesneden? Nergens. Dus de realiteit is dat dit een ongelooflijke stop gaat zetten op het verder aansnijden van woonuitbreidingsgebieden.

En in de praktijk gaat er wat gebeuren. De GRUP's die collega Demir en haar opvolgers zullen maken: wanneer daar een stuk woonuitbreidingsgebied in ligt, zal dat omgezet worden en wordt dat meegenomen. Er zal hier en daar een stad en een gemeente zijn die zegt: 'Ik zou hier graag echt een prachtig bos bouwen. We gaan daarin investeren. We krijgen herbebossingssubsidies van minister Demir of haar opvolgers en we gaan dat hier aansnijden.' Ik heb in de krant gelezen dat burgemeesters zeggen: 'Wij kunnen elke legislatuur zo eens een projectje doen, één omzetting.'

Aan dat ritme ga je zien dat het aantal woonuitbreidingsgebieden spontaan gaat verminderen. De watergevoelige gebieden gaan eruit gehaald worden. Op een termijn van twintig jaar zal dat die tekening totaal anders maken. Maar het zal altijd een tekening zijn die vooruitgang betekent. En vooruitgang betekent hier: behoud van open ruimte en omzetting naar openruimtecriteria.

Het voorstel dat op tafel ligt, is natuurlijk niet perfect. Hier is geen perfecte oplossing. Het is wel een perfect evenwicht tussen eigendomsrecht, behoud van open ruimte en het geloof in de lokale democratie en de kracht van onze lokale besturen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, ik ben eens gaan kijken naar de verslagen van het actualiteitsdebat dat we in het Vlaams Parlement in 2017 hebben gevoerd. Zowel Groen als sp.a hebben toen gezegd dat eigenaars een volwaardige onteigeningsvergoeding moeten krijgen. U mag het verslag daarop nalezen.

Ik heb hier verschillende bedragen gehoord. Ik hoorde al spreken over 8 miljard euro, 30 miljard, 31 miljard, en in de pers ging het zelfs over 50 miljard euro. Ik hoor allerlei bedragen. Collega Tobback, u vraagt wat het nu precies gaat kosten. Weet u het? Weet u het? Dat kun je niet weten omdat het decreet heel duidelijk zegt dat er dertien objectieve criteria zijn. Het gaat over de oppervlakte, over wanneer het is aangekocht, waar het is gelegen, of het wel of niet 50 meter van de openbare weg ligt, of er bepaalde pachten of erfdienstbaarheden op zijn.

Dat zijn allemaal criteria, dertien in totaal, en daar heeft de landcommissie ervaring mee, want we hebben de landinrichtingsprojecten in Vlaanderen. De landcommissies zullen de woonreservegebieden herbestemmen en de vergoeding

bepalen. Ik ben blij dat dat niet meer via de rechtbanken gaat, want dat is al jaren het probleem. Daarom is het goed dat we daar een oplossing voor hebben zodat men geen ellenlange procedures moet voeren voor de rechtbanken. Het zal via de landcommissies gaan volgens die dertien objectieve criteria.

Ik heb natuurlijk ook de voorstellen van resolutie van Groen gelezen. Als men wetgevend werk doet, moet men immers altijd rekening houden met wat er op tafel ligt van collega-parlementsleden. Mevrouw Schauvliege, ik heb ook gekeken naar uw voorstel van resolutie van juli 2020. Daarin staat dat Groen een tijdelijke bouwstop wil voor woonreservegebied. Wij komen niet met een tijdelijke bouwstop van een half jaar of een jaar, neen, wij handelen nu vandaag voor de komende twintig jaar.

In uw voorstel van resolutie staat ook dat Groen een tijdelijk verbod wil op de priaks. Wij gaan verder. Wij schrappen de priaks en de groepswoningbouw, en meer nog, waar u niet aan hebt gedacht, daar denken wij wel aan, namelijk het sociaal wonen, als enige uitzondering daarop. Dat heb ik niet gelezen in uw voorstel van resolutie.

Wat ik er ook niet in heb gelezen, is hoe u die mensen allemaal gaat vergoeden, maar dat zal wellicht een bewuste keuze zijn. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Collega Schauvliege, u zult nog even moeten wachten, want collega Tobback is natuurlijk wel een beetje uit zijn kot gelokt, en collega Van Rooy wil ook nog even tussenkomen.

De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp·a): Ik heb nu vier mensen van de meerderheid die het compromis kennen, dit horen uitleggen. Ze hebben allemaal gezegd dat ze eigenlijk niet weten hoeveel het gaat kosten. *(Opmerkingen)*

Neen, ik kan het niet weten, want we hebben nog niet het genoegen gehad de tekst van uw mooi, bejubeld compromis te zien ondanks het feit dat u er al een week geleden een persconferentie over hebt gegeven. Na uw enthousiaste persconferentie dat het allemaal is opgelost, stellen we alleen maar vast dat niemand van jullie vandaag kan zeggen hoeveel het de Vlaamse belastingbetaler gaat kosten. *(Opmerkingen)*

Ik heb ondertussen ook wel een beetje begrepen waarom dat daar nul is. Dat is omdat ú het niet gaat betalen, maar een ander wel. Ofwel zal dat een gemeentebestuur zijn, ofwel de regering van over twintig jaar, maar ú in ieder geval niet. Zo kan ik het ook natuurlijk: lasten doorschuiven naar anderen en naar de volgende generaties. Bravo! *(Opmerkingen)*

Ik wil nog iets positiefs zeggen.

De voorzitter: Dat mag u nog doen, mijnheer Tobback, maar kort alstublieft.

Bruno Tobback (sp·a): Het zou inderdaad een zeer goede zaak zijn mocht het priak ondertussen afgeschaft zijn. Dat stuk zal ik met veel plezier mee goedkeuren.

Minister Somers, ik vind uw opdeling van de bevolkingsklassen een beetje eigenaardig. Iedereen die geen tien stukken bouwgrond heeft, is een simpele, modale burger. Voor alle duidelijkheid: bouwgrond waar hij niet op woont. Misschien heeft hij negen, zeven, acht stukken bouwgrond, ik weet niet hoeveel, uw criterium ligt op tien. Onder ons gezegd en gezwegen, ik wil hier dadelijk eens met u buitengaan, ik wil met u in Mechelen rondlopen, ik wil met u zelfs in

de halve provincie Antwerpen rondlopen en kijken hoeveel mensen er negen of acht of zeven stukken bouwgrond hebben, of zelfs maar een huis hebben. In elk geval, elke eurocent vergoeding die u daaraan zult geven, is er een die van de belastingbetaler komt, iemand die in vele gevallen één huis, of geen huis bezit, laat staan een stuk bouwgrond. Dat is een discussie die we toch eens mogen voeren. Ik heb geen enkel probleem met het eigendomsrecht van iemand die hoopt dat hij geld kan verdienen met bouwgrond te bezitten, te kopen of aan te kopen. Van mij mag hij dat doen. Net zoals hij geld of aandelen of oldtimers mag kopen, dat maakt mij allemaal niet uit. Leg mij echter eens uit waarom we hem wanneer hij daar geld op verliest niet schadeloosstellen met het geld van de belastingbetaler, maar wel wanneer hij met grond heeft gespeeld? Die uitleg moet u mij toch eens geven. Het gaat dan niet over eigendomsrecht, maar over de hoop dat je met grond geld kunt verdienen. Als je op iets verliest, dan moet je die rekening betalen, net zoals alle andere beleggers dat moeten doen. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord. *(Opmerkingen)*

Minister Bart Somers: Ik begrijp, mijnheer Tobback, dat u een beetje heimwee heeft naar de klassenstrijd. De karikatuur die u maakt van eigenaars van grond in woonuitbreidingsgebieden is hemeltergend en staat ongelooflijk ver weg van de realiteit. Wie heeft er daar grond? Soms is die grond al honderd jaar in een familie, een bescheiden familie van een keuterboertje dat toevallig op de juiste plek grond heeft. Soms werd die grond dertig jaar geleden gekocht door mensen die in één bouwgrondje voor hun kinderen wilden investeren. Het gaat over grond in woonuitbreidingsgebied dat potentieel voor de kinderen was bestemd. Het is totaal fout om dit voor te stellen alsof het over de bovenmodale middenklasse gaat met vele bouwgronden. Dat is totaal fout en ook hoogst onrechtvaardig. Er zijn mensen die helemaal geen bouwgrond hebben gekocht, maar die in aandelen of een tweede verblijf aan de kust hebben geïnvesteerd. De mensen die in een woonuitbreidingsgebied een perceeltje grond hebben, zijn heel vaak heel modale mensen en heel modale gezinnen. En wat dan nog als het bovenmodale gezinnen zouden zijn? U vindt dat u recht hebt om die mensen te onteigenen zonder vergoeding. Daar zijn wij het niet mee eens. *(Applaus bij de meerderheid. Opmerkingen van Bruno Tobback)*

De voorzitter: Mijnheer Tobback, ik kan mij niet herinneren dat ik u het woord heb gegeven, maar u werd natuurlijk wel persoonlijk aangesproken en uit uw kot gelokt. Heel kort, graag!

Bruno Tobback (sp·a): Voor alle duidelijkheid: men moet toch eens heel serieus en eerlijk beginnen te praten. Een bestemmingswijziging, collega's, is geen onteigening. De eigendom van die grond blijft bij de eigenaar van die grond. Men moet stoppen met daarover onzin te verkopen. De eigenaar is de eigenaar. Voor de rest zijn wij het enige West-Europese land dat dit soort schadevergoedingen betaalt en zeker dit niveau van schadevergoedingen wanneer een grond van bestemming wijzigt. De toekomstige bestemming van een grond is net zoals de toekomstige waarde van een aandeel, van goud of van eender welke belegging, onzeker. Er is geen enkele reden waarom men in een West-Europees land dat soort beleggingen een overheidsgarantie zou moeten geven op kosten van de belastingbetaler, van 90 procent van de belastingbetalers die geen bouwgrond hebben en misschien zelfs geen enkele belegging hebben. Er is geen enkele reden waarom we die schadeloosstellingen zouden moeten betalen en ze dan ook nog eens zouden moeten optrekken ten opzichte van het verleden.

De voorzitter: Heel kort, mijnheer Tobback.

Bruno Tobback (sp·a): Ik heb nog een concrete vraag. We hebben het hier heel de tijd over woonuitbreidingsgebieden, maar wat gaat u doen met al die stukken slechtgelegen bouwgrond? Er zijn ongeveer 20.000 hectare slechtgelegen bouwgronden, zo blijkt uit studies. Puur uit nieuwsgierigheid: wat gebeurt er daar mee? Blijven we die ook gewoon volbouwen?

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dank u, voorzitter.

Als lid van de oppositie zou ik nu ook eens graag een antwoord hebben op de vraag die ik ook heb gesteld: 'show us the money'. Want het kan toch niet zo zijn dat u, met uw dertien objectieve criteria en met die landcommissie die wordt aangesteld, zelfs geen enkele richting kunt aanduiden. Er zijn inderdaad verschillende cijfers genoemd door verschillende partijen, en hoe komt dat? Omdat we – ik ook – voortgaan op wat experten zeggen, professoren van verschillende universiteiten, die doen een berekening. Ik heb daar wat mij betreft de meest realistische uitgehaald, namelijk 12,5 miljard euro. Dat lijkt me voorlopig toch de meest realistische. Op zijn minst wil ik van deze regering horen met welke vork ze werkt. Wat is de bandbreedte van die kostprijs? U kunt toch niet na de mislukte bouwstop/betonstop van 2019 opnieuw dit plan lanceren. Die bouwstop is toen mislukt onder andere door de kostprijs. U kunt dat nu toch niet opnieuw proberen en opnieuw die kostprijs in het ongewisse laten. Dus: 'show us the money'. Zeg ons minimaal zoveel, maximaal zoveel. Dat kan echt niet zo moeilijk zijn.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Ik zal kort zijn. Dat is de moeilijkheid aan het debat: dat de oorspronkelijke spreker maar heel laat de kans krijgt om opnieuw te repliceren. Daar moeten we in het Bureau nog een keer over nadenken.

De voorzitter: U vraagt zelf het woord. *(Gelach)*

Dan zou u zelf het goede voorbeeld moeten geven.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Voor alle duidelijkheid: ik ben een gehoorzame jongen en ik heb daarvoor ook eerst toestemming gevraagd aan mijn geapprecieerde collega.

De voorzitter: U mag dat dan alleen en de rest niet.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Voila. Ik wilde eigenlijk reageren… Ik ben wakker geschoten op het moment dat minister Somers een aantal kritische vragen probeerde te framen als ‘dat is theoretisch gepraat’ en ‘jullie hebben geen voeling met de praktijk’. Minister Somers weet dat ik zelf zeven jaar schepen van Ruimtelijke Ordening ben geweest, tot vorig jaar, en dat we er om ideologische redenen voor kiezen om niet te cumuleren en hier dus niet te zitten als én schepen of burgemeester én parlementslid. Er is me altijd gezegd dat de reden waarom parlementsleden ook burgemeester moeten kunnen zijn, is dat dat een meerwaarde geeft hier in het debat. Ook minister Somers schermt vaak met zijn terechte lokale ervaring. De collega’s schermen ermee: er moeten hier burgemeesters zitten want dan is er meer voeling met de praktijk.

Maar collega’s, ik weet het niet. Aan de collega-burgemeesters die hier zitten: als jullie hier binnenwandelen, vergeten jullie wat er in de buitenwereld gebeurt? De signalen van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) van de afgelopen dagen, horen we die niet meer? Is het niet duidelijk dat er op het terrein gewoon problemen zijn? Dat er acute vragen gesteld worden? Want,

collega's, ja, de factuur zal voor de lokale besturen zijn. En heel scherp gesteld zijn er twee mogelijkheden, grosso modo met allerlei tussenwegen. Ofwel kiezen besturen er massaal voor om echt actief te gaan herbestemmen en moeten ze de factuur betalen. Een factuur – collega Van Rooy wees erop – waarvan we minstens toch al kunnen zeggen dat die 12 tot 13 miljard euro zal bedragen, in het meest voorzichtige scenario. Want als we verder gaan, dan gaan we inderdaad eerder richting 30 miljard euro. Dat is 12,5 miljard euro extra voor de lokale besturen.

Ofwel gaan ze zeggen: neen, we gaan niets herbestemmen – dat is het andere uiterste – en dan zeggen ze eigenlijk, vooral zij die hier wakker liggen van de rechten van eigenaars, tegen al die eigenaars: weet je, wacht nog twintig jaar. Wacht nog twintig jaar op een eventueel terechte vergoeding. 'Wacht nog twintig jaar' lijkt me ook een vreemde manier van omgaan met eigenaars die bepaalde rechten claimen te hebben of waarvan jullie toch zeggen dat het onbespreekbaar is om aan die rechten te tornen.

Minister, ik hoor collega Vandaele daarnet verwijzen: we hebben toch een inspanning voor de open ruimte gedaan van verschillende miljoenen euro's. Bij een maximale uitrol in 2025 is dat 124 miljoen euro voor heel Vlaanderen. Stel dat we dat nog doortrekken voor de komende twintig jaar, dan komen we op 2,5 miljard euro. Minister van Binnenlands Bestuur, netto legt u hier een factuur van minstens 10 miljard euro extra op de lokale besturen, nog los van het feit dat die middelen voor de open ruimte eigenlijk vorig jaar al bestemd zijn. De facto is dat de kostprijs die u legt. En ik vind het zeer betreurenswaardig dat u blijkbaar een jaar nadat u geen burgemeester meer bent, al vergeten bent wat de nood is voor de lokale besturen.

De voorzitter: Collega's, hier wordt – en dat mag natuurlijk in een debat – nogal veel gebruik gemaakt van persoonlijke feiten. Ook minister Somers is weer persoonlijk aangesproken, wat natuurlijk mag, maar dan krijgt minister Somers wel het woord. Daarna gaan we onmiddellijk terug naar collega Schauvliege.

Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Vaneeckhout, ik begrijp waarom er binnen uw partij niet gecumuleerd kan worden, want blijkbaar hebt u al moeite om in één functie goed te luisteren naar wat er gezegd wordt. *(Gelach)*

Ik heb daarnet heel duidelijk gezegd – en alle andere collega's hier hebben dat bevestigd, mijnheer Vaneeckhout – dat een gemeentebestuur er perfect voor kan kiezen om de open ruimte die ingekleurd is als woonuitbreidingsgebied, niet aan te snijden. Dan neemt ze dezelfde beslissing als de voorbije vijftig jaar, want het is al vijftig jaar zo. Die gebieden liggen daar al vijftig jaar onaangesneden, als open ruimte.

Wat we wel doen, is de druk weghalen bij projectontwikkelaars om die wél aan te snijden. We maken dat onmogelijk. Wanneer een gemeentebestuur open ruimte als dusdanig laat en dus geen initiatief neemt, dan kost dat die gemeente nul euro. Meer nog, in 2040 zal datgene wat nog niet herbestemd is, door Vlaanderen herbestemd en gefinancierd worden. De gemeentebesturen zijn bevrijd van elke kost, als ze open ruimte open laten.

Wil ze meer doen, dan kan ze er bouwgrond van maken. Dan verdient ze er geld aan. Ofwel kan ze gebieden omzetten in natuur- of landbouwgebied. Daar is dan wel een zekere factuur aan verbonden. Maar gemeenten kunnen dus evengoed blijven zitten waar ze zitten. Heel vele gemeenten hebben de beslissing trouwens allang genomen om de gebieden niet aan te snijden. Ik vind uw verhaal dus niet correct, niet juist. U luistert slecht naar wat hier verteld wordt.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord. U mag repliceren op de tussenkomsten of verdergaan met uw betoog.

Mieke Schauvliege (Groen): Ik ga repliceren op een aantal tussenkomsten. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

In eerste instantie, collega Keulen, wij zijn er uiteraard ook voorstander van dat we de dingen voorstellen zoals ze zijn. Woonuitbreidingsgebied is vaak open ruimte en wordt op dit moment dus vaak niet gebruikt voor een woonfunctie. Daarom is een van onze grote punten van kritiek ook dit: er komt nu een stolp op die 12.500 hectare woonuitbreidingsgebied, goed of slecht gelegen, maar we hebben wel veel meer gebieden die onmiddellijk bebouwbaar zijn – bij woonuitbreidingsgebieden is dat al een beetje moeilijker – maar slecht gelegen zijn en daar doet u op dit moment niets mee. Niets. Dát is natuurlijk het grote probleem. Met die woonuitbreidingsgebieden op zich, daarmee lost u het probleem van de bouwshift helemaal niet op. Er zit bijna niets onder die stolp, amper 12.500 hectare, waarvan een stuk slecht gelegen is, en die gebieden zijn ook niet zo eenvoudig aan te snijden. Het is die andere 40.000 hectare, die slecht gelegen gebieden die nu met onmiddellijke bouw bedreigd worden, waarvoor we een oplossing moeten vinden en waarvoor de factuur met dit voorstel nu wordt opgedreven.

Twee, er wordt mij gevraagd wat het voorstel van Groen is. Wel, dat is heel eenvoudig: eerst en vooral die duidelijke, bindende kaders op tafel leggen en pas daarna kijken of die planschadevergoeding aangepast moet worden. Ik wil daarbij nog vertellen dat het Grondwettelijk Hof heel de planschadevergoeding, zoals die nu op tafel ligt, grondig onderzocht heeft, omdat jullie dachten dat het Hof daar opmerkingen bij zou maken en dat die regeling in strijd zou zijn met de grondwet. Dat is helemaal niet waar. Er is eigenlijk geen enkele inhoudelijke reden waarom we deze planschaderegeling zouden moeten aanpassen. Jullie doen dat omdat die woonuitbreidingsgebieden, die grote clusters, aansnijdbaar zijn door een aantal projectontwikkelaars. Gewone particulieren kunnen dat niet, kunnen daar geen middelen uit genereren. Die ontwikkelaars hebben daar hun middelen in gestoken en jullie willen die nu massaal vergoeden.

De cijfers waar minister Somers naar verwijst, zijn van 2010. Ik heb herhaaldelijk de vraag gesteld naar recente eigendomscijfers. Wie bezit wat? Hoeveel projectontwikkelaars zitten er daar tussen? Ik krijg cijfers van 2010.

Intussen is er een bouwshift aangekondigd, intussen is er een priakregeling (principieel akkoord) in werking. Het gevolg van die twee elementen is dat de grondeigendommen massaal zijn gewisseld van eigenaar, met gevolg dat je met deze regeling vooral mensen met meerdere gronden bedient en niet die ene particulier die een perceeltje liggen heeft aan een goed uitgeruste weg waarvoor hij nu al planschade krijgt en waar er dus geen enkel probleem is. Ja, mijnheer Keulen, wij zijn er helemaal voor om de werkelijkheid juist voor te stellen. Op dit moment is er eigenlijk niet echt een probleem met planschade, maar jullie willen de factuur verhogen om het draagvlak bij grootgrondbezitters en speculanten te gaan verhogen. Dat is niet wat wij willen.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Collega Schauvliege, een centrum dat woonuitbreidingsgebied bevat zul je in Vlaanderen zelfs met een vergrootglas niet vinden. Waar u over spreekt, is eigenlijk verdichting. Daarover zeggen alle planologen, alle ruimtelijke specialisten, dat die grond moet ingenomen worden, precies om het grondbeslag te beperken. De woonuitbreidingsgebieden die aansluiten bij het centrum en waar een verkavelaar of een ontwikkelaar wil beginnen, zijn voor landelijke gemeenten vaak een instrument om aan sociale huisvesting te kunnen doen. Aan de verkavelaar wordt immers de voorwaarde gesteld 20 of 30 procent van de

percelen te bestemmen voor sociale woningbouw. Ik hoor je niets zeggen over dergelijke sociale last die een verkavelaar moet dragen. Dat is de universiteit van het leven. Zo bestaat dat vandaag in Vlaanderen in de steden en gemeenten. Bij ontwikkelbaar woonuitbreidingsgebied aansluitend aan het centrum zit ook altijd een sociale last. Als vooral kleinere gemeenten vandaag sociale huisvesting hebben, dan is het omdat ze aan de verkavelaar de sociale plicht opleggen daar sociale woningen en sociale appartementen te bouwen als compensatie voor de opwaardering van dat woonuitbreidingsgebied. Om het te kunnen ontwikkelen moeten zij ook een inspanning doen voor de zwaksten met betaalbare huur- en koopwoningen. Dat is de realiteit. Daar is niks aan gefantaseerd, niets overdreven. Zo gaat dat nu, de jongste twintig jaar, in Vlaanderen, in de steden en gemeenten.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ik heb een paar dingen genoteerd van de collega's daarnet, en ik zie toch wel wat tegenstrijdigheden bij de collega's van Groen. Voor collega Schauvliege gaat het nu ineens niet over de woonuitbreidingsgebieden, omdat die maar zowat 12.500 hectare beslaan. Maar zij heeft verdorie nog onlangs een eigen voorstel van resolutie ingediend om daar van alles mee te doen van bewarend beleid, wat veel minder ver ging dan wat wij nu doen. Wij schrappen de priak's; wij schrappen de groepswoningbouw. En nu ineens zou dat niet belangrijk zijn.

Ook collega Vaneeckhout is warm en koud aan het blazen. Eerst vindt hij de eigenaarsvergoeding te hoog. Maar in één adem zegt hij erbij dat de eigenaars tot 2040 in het ongewisse worden gelaten. Wat is het nu eigenlijk? Ik kan alleen maar herhalen wat minister Somers daarnet heeft gezegd, namelijk dat die gebieden al 50 jaar reservegebieden zijn. Zij zullen dat in de toekomst ook blijven. Wat is dus het probleem? Geen.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Ik wou eigenlijk ook zeggen wat collega Vandaele zegt in zijn eerste punt. Ik krijg het toch wel een beetje op mijn heupen dat de stolp op de 12.000 hectare als een klein detail wordt afgedaan, terwijl Groen daar maanden en jaren op heeft gehamerd, met vragen naar een moratorium. Nu dat gebeurt, weigeren zij toe te geven dat het een belangrijke stap voorwaarts is. Het is geen niemendalletje. Het gaat verdorie verder dan uw resolutie, mevrouw Schauvliege, van zes maanden geleden.

Mijn tweede punt gaat over de correcte vergoeding. Dat mogen wij echt niet onderschatten. Ik heb al verwezen naar de boskaart, die ons heeft geleerd dat een draagvlak in Vlaanderen nodig is. Nu geven wij een aantal tools, handvaten, om een duidelijk onderscheid te maken tussen bouwgrond, al dan niet aan een uitgeruste weg enzovoort, zodat de landcommissie op maat een correcte, billijke vergoeding kan formuleren.

Ik denk ook dat die in de tijd, zoals minister Somers zegt, gaat evolueren, die prijzen zijn in beweging. Dat zijn nu de tools die we in dat decreet voorzien. Een correcte vergoeding is heel belangrijk. ik vind het wel spijtig, maar het is een duidelijke consensus binnen de linkse oppositie hier, dat Vlamingen die een bouwgrondje hebben geërfd of bij elkaar hebben gespaard allemaal speculanten zijn; voor ons is dat niet zo.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Mijnheer Vaneeckhout, u maakt het proces van burgemeesters en schepenen in dit parlement. Als ik hier binnenkom, zet ik misschien wel een andere pet op, maar mijn visie blijft dezelfde.

We moeten in ogenschouw houden wat de status is van woonuitbreidingsgebied op dit moment. Ik ga kijken in mijn eigen gemeente. Wij hebben of hadden drie vrij grote woonuitbreidingsgebieden, waarvan één echt in de kern. Dat is intussen aangesneden. Van de andere gaan we afblijven. Dat is één groot van het gemeenschapsonderwijs. Wat stel ik vast in al die gebieden? Zo lang er geen sprake was van ontwikkeling, heeft er ook nauwelijks grondverhandeling plaatsgevonden, er werden nauwelijks gronden verkocht, en als ze al verkocht werden, was het aan landbouwprijs. Ik begrijp dus niet waar u dit ineens vandaan haalt, dat er een hoop baten betaald gaan moeten worden. De ministers hebben duidelijk gesteld: de keuze is aan de gemeente, en als je het laat liggen, laat je het liggen.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Ik wil kort reageren, want de heren Van den Heuvel, Van Dijck en Vandaele hebben gerepliceerd. Als we de factuur niet aan de lokale besturen overlaten, zal Vlaanderen dat doen op middellange termijn. Ik hoor hier dat men het in 2040 gaat oplossen, dan zal alles opgelost zijn. Ik hoor minister Demir zeggen dat het haar rotsvaste overtuiging is dat er in 2040 geen enkele kavel meer met de verkeerde bestemming ligt, dan gaan we dus niet meer moeten betalen. De factuur zal – voorzichtige raming – tussen 12 en 30 miljoen euro liggen. Op welke manier zal de Vlaamse Regering in de komende vijf jaar – dat wil zeggen dat we al 25 procent van de kavels willen herbestemd hebben tegen 2025 – in 5 miljard euro voorzien om dat waar de maken en de factuur niet bij de lokale besturen te leggen?

De voorzitter: Kunt u afronden?

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Dit is wel de kern van het debat. De overtuiging van de heer Van Dijck verandert niet, de mijne ook niet, als ik vanavond in mijn gemeente de begroting goedkeur. Ik zie – en u weet dat – dat bij de lokale besturen die marge er niet is om in de komende jaren nog miljarden vrij te maken om dit te realiseren.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Ik wil nog even repliceren.

De voorzitter: Daag niemand uit of we zijn weer vertrokken.

Mieke Schauvliege (Groen): Ik wil nog even repliceren op de verwijzing naar mijn voorstel van dit voorjaar. Dat ging over een tijdelijke bouwstop in slecht gelegen woonreservegebieden. Ik deed dat omdat jullie niets deden: geen bouwstop, geen beweging. Ik stelde dat voor naar aanleiding van het feit dat we met droogte kampten, en naar aanleiding van het feit dat we zoveel mogelijk open ruimte behouden om water in de grond te laten sijpelen. Eens men iets bebouwt, is het zeker niet efficiënt om het weer af te breken. Om erger te voorkomen, hebben we dat voorstel op tafel gelegd. Dat is natuurlijk geen definitief voorstel, maar wat was belangrijk? Het ging over een tijdelijke bouwstop of bouwpauze in slecht gelegen woonreserevegebieden. Wat hier op tafel ligt, gaat over een stolp over alle woonreservegebieden. Ik hoorde daarnet, en dat klopt natuurlijk, dat er ook woonreservegebieden gelegen zijn op goede plekken. Wij zijn er helemaal niet tegen dat die worden aangesneden; we vinden dat alle slechtgelegen plekken, zowel woonreservegebieden als woongebieden, onder een stolp moeten, daar mag men niet meer aankomen. Dat is nog een groot probleem, dit is niet het voorstel.

We stellen hier voor dat er 12.500 hectare bevroren wordt, dat er een moratorium kan komen, om de mogelijk beter gelegen zones eruit te halen. Maar wie zegt dat een gemeentebestuur ook niet beslist om daar een slecht gelegen

perceel uit te halen? Er bestaat een ontsnappingsroute aan de ene kant, en aan de andere kant laat u al die slecht gelegen andere gebieden vogelvrij met dit voorstel. En dat is meer dan vier vijfde van de totale oppervlakte van de slecht gelegen gebieden. Het is dus met andere woorden een stukje in de goede richting, maar het is absoluut niet de oplossing die ons zal leiden naar het realiseren van de bouwshift, zoals die vorige week is aangekondigd in Villa Politica en in andere media.

De voorzitter: Nu hebt u natuurlijk – en dat is uw volste recht – weer een aantal reacties uitgelokt.

De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Hoe meer reacties mevrouw Schauvliege krijgt, hoe meer ze opschuift richting 'het was toch allemaal niet zo slecht wat we vorige week verteld hebben'. We gaan nog even blijven proberen. Ik wil haar een klein citaat voorlezen: "Als nationale politici erkennen wij soms nog onvoldoende de kracht van lokale besturen. Daar moet verandering in komen." Mevrouw Schauvliege, ik ben het vandaag eens met Kristof Calvo. Misschien kunt u dat ook eens zijn, want het is toch essentieel dat wij vandaag burgemeesters en schepenen het vertrouwen geven om de volgende jaren te bepalen wat kan en wat niet kan, het vertrouwen dat zij lokaal kunnen inschatten wat een goed gelegen en wat een slecht gelegen gebied is, waar men wel en waar men niet kan bouwen.

Als u zegt: 'moratorium, het blok erop', dan zegt u ook: 'Sociale woningen mogen niet meer worden gebouwd in woonuitbreidingsgebied.' Ik neem daar akte van, maar ik heb collega Tobback horen zeggen dat we te weinig inzetten op betaalbaar wonen. En nu gaat u die grond afnemen. Als u zegt 'weet je wat we doen, we kleuren alles uit, een streep erdoor, alles weg', dan zeggen we ook: 'sociale huisvestingsmaatschappijen, trek uw plan met uw grond, ge krijgt dat niet gecompenseerd, ge krijgt dat niet terugbetaald, en zorg maar dat ge uw sociale objectieven haalt'. Dat is onzin! Dat gaat niet! Je moet het lokale bestuur het vertrouwen geven om zelf die inschatting te maken. Want wat is het alternatief, mevrouw Schauvliege? Binnen twintig jaar zeggen wij aan die besturen: 'Oké, dan komen wij. Als gij het niet doet, als gij niets doet, dan komen wij. Maar in de twintig jaar geven wij u het vertrouwen om daar verstandig mee om te gaan.' We kunnen het hier ook decreteren. Als u wilt, zeggen wij hier waar men van Bocholt tot Langemark-Poelkapelle een huis mag zetten en waar niet. Dat is toch niet verstandig? Men moet toch de lokale bestuurders met de 'botten' in de modder laten zeggen waar het wel en waar het niet kan.

Collega Vaneeckhout, dat u, als voormalig schepen van Ruimtelijke Ordening, geen vertrouwen hebt in schepenen van Ruimtelijke Ordening … *(Opmerkingen van Jeremie Vaneeckhout)*

Dat wil toch wel zeggen dat u dat vroeger met geweldig veel feeling en flair gedaan heeft. Daar snap ik eerlijk gezegd helemaal niets van. Ik vertrouw mijn bestuurders wel. Ik zeg dat op partijcongressen en ik maak dat hier hard in de praktijk. De kracht ligt bij lokale besturen. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Ik nodig collega Coenegrachts uit om af en toe eens langs te komen in de commissie Binnenlands Bestuur. Ik doe, ook hier, niets anders dan het vertrouwen in de lokale besturen bepleiten. Zij weten het best welke zones beter wel of beter niet ontwikkeld worden. Zij gaan het best om met het lokale draagvlak om een aantal dingen al dan niet in te schatten. Maar ik zie hier een minister vooraan zitten die iedere keer opnieuw zegt dat één principe

voor haar heilig is naast het vertrouwen in de lokale besturen: het belfortprincipe. Als wij extra opdrachten geven aan het lokale bestuur, moeten daar extra middelen tegenover staan. En wanneer vergeten we dat? Als we de grootste factuur uit decennia voorleggen aan de lokale besturen, dan zijn we het plots vergeten en dan zeggen we dat we in 2040 eens zullen bekijken welke budgetten we tegen dan hebben. Ik verwacht meer van een Vlaamse overheid die de lokale besturen wil ondersteunen. Het is spijtig om vast te stellen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik heb toch het gevoel dat collega Vaneeckhout, die ik zeer waardeer, een aantal dingen niet heeft gehoord. De Vlaamse overheid neemt hier wel degelijk haar verantwoordelijkheid, ik heb daarnet opgesomd wat we allemaal doen. We gaan die signaalgebieden, die watergevoelige openruimtegebieden (WORG's) aanpakken, 1400 hectare, op onze kosten. Na 2040 zal dat ook op onze kosten herbestemd worden. Er zijn de woonuitbreidingsgebieden. Er is dat Openruimtefonds van 2,4 miljard euro richting 2040.

Wat mevrouw Schauvliege brengt, vind ik toch een steeds abstracter verhaal.

De voorzitter: Ze heeft wel nog niet veel kunnen zeggen.

Wilfried Vandaele (N-VA): Zelfs in die korte tijdspanne is het al bijzonder abstract geworden. Nu zijn die woonuitbreidingsgebieden toch weer belangrijk. Daarnet waren ze het niet meer, nu weer wel. U zegt dat u alleen op de slechtgelegen gebieden een moratorium wilt zetten. Ik zou toch nog eens uw teksten moeten herlezen, want zo had ik het in elk geval niet begrepen. Dan denk ik ook: bepaal maar eens in een decreet wat slecht en wat goed gelegen is. Begin er maar aan.

In elk geval zijn wij ervan overtuigd dat wat voorligt, heel concreet is. U vroeg een moratorium. Maar om een aantal redenen is zo'n moratorium niet haalbaar. U zou dat moeten weten, want we hebben het geprobeerd. Met die boskaart zaten we toen ook in die richting. Voor sommige woonuitbreidingsgebieden willen we geen moratorium. We willen net dat die aangesneden worden. Maar dat gebeurt niet zoals u het zegt: 'Men gaat wat foefelen, en zelfs als ze slecht gelegen zijn kunnen de gemeenten dat toch doen.' Neen, dat kunnen ze niet. Ze kunnen dat alleen met een mini-RUP, met een openbaar onderzoek, een beslissing van de gemeenteraad, en met een goede motivering. Ze kunnen dat niet zomaar aansnijden als ze slecht gelegen zijn.

Ook juridisch is zo'n moratorium zeer betwistbaar. Dat hebben we in het verleden geleerd.

De voorzitter: U ging het kort houden.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ik ben mezelf enorm aan het inhouden.

Je kunt een terrein niet bestemmingloos maken. Je moet er iets mee doen. Je kunt niet zeggen dat we er een moratorium van maken, en dan is het niets meer. Je kunt dat ook niet doen zonder milieueffectenrapport, zonder openbaar onderzoek, zonder inspraak van de bevolking. Dat hebben we de voorbije jaren allemaal geleerd. Wij gaan ons vanuit de meerderheid niet maar aan deze steen stoten.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Ik krijg de indruk dat Groen zich meer en meer in bochten moet wringen om niet te zeggen dat het voorstel van decreet over de

stolp van het woonuitbreidingsgebied een goed decreet is. Ik denk dat er vanuit links en rechts wordt gespeeld, en het is de uitvoering van wat u de voorbije maanden zelf hebt voorgesteld. Het is een stolp. Enkel de goed aangelegen gebieden zullen door een lokaal bestuur worden aangesneden.

Heb daar vertrouwen in. Want dat is een beetje ontluisterend. Collega Vaneeckhout, breng het vertrouwen dat u hebt in de lokale besturen ook over naar collega Schauvliege. Ik geloof daar sterk in. Hier en daar zal het professionalisme of de expertise bij lokale besturen nog wat moeten worden verbeterd, akkoord. Maar onderschat niet de betrokkenheid van het publiek bij een vrijgavebesluit – het kunnen aansnijden van een woonuitbreidingsgebied. Dat is een debat in de gemeenteraad, maar er is ook de betrokkenheid van het publiek. Er zal dus een publiek debat zijn in die lokale gemeente om dat aan te snijden. Dat zal niet in een achterkamer worden geregeld.

Ik ben ervan overtuigd dat er dankzij dit decreet een publiek debat zal zijn. Het gaat enkel en alleen om de goedgelegen woonuitbreidingsgebieden, dat hebt u zelf daarnet als uitgangspunt genomen, en dat hebt u enkele maanden geleden ook gezegd. Dankzij dit decreet zal dat de volgende jaren werkelijkheid worden.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Heel kort, voorzitter. Het zal u niet verbazen dat de visie van het Vlaams Belang op deze aanzet tot een bouwshift sterk verschilt van die van Groen. Maar wat ik niet neem, en dat gebeurt hier telkens opnieuw, is dat mensen van de oppositie – om collega Vaneeckhout niet te noemen – verdacht worden gemaakt als zijnde geen vertrouwen te hebben in de lokale besturen. Wij van de oppositie zitten hier vandaag om te vertolken wat de bezorgdheden zijn van de lokale besturen. En het zijn niet wij die hebben gezegd dat de lokale besturen uit de lucht komen vallen, dat ze het niet snappen en dat ze met de mond vol tanden staan omdat zij totaal niet betrokken zijn geweest bij dit proces. Het is de VVSG die dat heeft gezegd, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten.

Het is in die optiek dat ik het ongelooflijk vind dat hier een minister van Binnenlands Bestuur zit, Bart Somers, en leden van de meerderheid, die blijven zeggen dat we vertrouwen moeten hebben in de kracht van de lokale besturen. Wel, als u zo gelooft in de kracht van de lokale besturen, waarom hebt u ze dan niet betrokken bij dit hele proces? Waarom komen zij dan uit de lucht gevallen, en waarom staan ze met de mond vol tanden bij de aankondiging van deze bouwshift? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp·a): Aangezien een aantal leden van de meerderheid onder het motto 'we gaan de lokale besturen verdedigen' een aantal eigenaardige zaken vertellen, wil ik de leden van de meerderheid, waarvan een aantal ook lokale bestuurders zijn, aan iets herinneren. Als we nu in Vlaanderen tienduizenden hectaren ingekleurde bouwgrond hebben die eigenlijk overbodig en overtollig is en als we nu met spoken als woonuitbreidingsgebieden en woonreservegebieden worden geconfronteerd, is dat omdat de Vlaamse overheid dit in decenniaoude gewestplannen heeft ingetekend. Ik heb er daarstraks al naar verwezen hoe dat in een aantal gevallen is gebeurd. Ik moet daar niet aan herinneren, want sommige Vlaamse volksvertegenwoordigers weten dat maar al te goed.

Als dat vandaag moet worden opgelost, moet dat logischerwijze ook op het niveau van de Vlaamse overheid gebeuren. Anders vertellen we de lokale besturen eigenlijk dat ze de shit van de Vlaamse overheid en de Belgische overheid van dertig of veertig jaar geleden moeten regelen. Wij zullen het dan niet doen.

Zij moeten het betalen, want wij zullen dat niet doen. Dat is waar het op neerkomt.

Mijnheer Van Rooy, zij mogen de rommel van de Vlaamse overheid opkuisen. Ik wijs u niet met de vinger, want u bent, net als ik gelukkig, te jong om erbij te zijn geweest. De gebetonneerde gewestplannen die ooit op het niveau van de Vlaamse overheid zijn ontstaan, zijn een probleem dat op het niveau van de Vlaamse overheid moet worden opgelost. In het andere geval zal het gewoon blijven zoals het is.

Minister Somers, volgens u zullen de reservegebieden ook reservegebieden blijven. Is het niet tijd om de gemeentebesturen, de eigenaars en iedereen in functie van de rechtszekerheid te vertellen dat we gebieden waarvan we niet vinden we ze nog nodig hebben, anders zullen inkleuren? We moeten stoppen met die fictie, onduidelijkheid en onzekerheid. U moet niet afkomen met een stolp, maar met een oplossing, in plaats van het weer maar eens op de lange baan en op de rug van een ander te schuiven.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Voorzitter, we hebben veel contacten met de lokale besturen. We zijn hier al meer dan een jaar mee bezig. Ik zie dat de lokale besturen er zelfs al langer mee bezig zijn. Zij staan onder druk van hun inwoners, want de mensen willen open ruimte. Ik heb het opgevraagd, en recent hebben vier gemeenten rond Gent, namelijk Evergem, Merelbeke, Nazareth en Gavere 335 hectare aan woonuitbreidingsgebieden in open ruimte omgezet. Hetzelfde gebeurt in Maarkedal, Brakel en Sint-Niklaas. Sint-Niklaas wil een ziekenhuis, maar de woonuitbreidingsgebieden zijn niet goed gelegen. Het stadsbestuur wil dat ziekenhuis plaatsen waar er aansluitingen en voorzieningen zijn en waar de mobiliteit goed zit. We hebben daar een heel gesprek over gehad en we hebben ons akkoord verklaard. In ruil zal Sint-Niklaas 15 hectare aan woonuitbreidingsgebieden neutraliseren. We zien dat heel wat lokale besturen daar nu al mee bezig zijn en dat de komende tien tot twintig jaar ook nog zullen doen.

Wat de Vlaamse overheid betreft, wil ik onderstrepen dat we de GRUP's zelf maken. Op het moment dat we een GRUP maken, zullen we maximaal herbestemmen waar het kan. Ik zal dat de komende vier jaar blijven doen. We zullen ook bebossen. Er zijn budgetten voor bosbouw, maar we moeten die gronden natuurlijk vinden. We hebben, naast het grotere bedrag, voor de lokale besturen in 16 miljoen euro meer voorzien.

Ik denk dus echt wel dat we de komende twintig jaar de switch moeten maken. Nogmaals, dit is maar een eerste aanzet. Men zal waarschijnlijk ook woonreservegebieden hebben die kernverdichtend zijn, maar ik weet dat niet. Ik kan moeilijk vanuit Vlaanderen in een decreet al gaan bepalen: 'Dit zit goed. Dat is kernverdichtend, dat mogen ze gebruiken.' Vandaar ook het principe van het bepalende beleid, waarmee we de druk wegnemen bij lokale besturen, maar ze daarnaast wel de regie in handen hebben. Ze zijn het best geplaatst en ze weten het best welk gebied een reservegebied is en goed gelegen is, met ontsluiting, voorzieningen en scholen enzovoort. Ze kunnen dat dan eventueel gebruiken. Dat is de manier waarop we daarmee moeten omgaan.

Als we vanuit Vlaanderen de komende jaren GRUP's en priak's maken, dan hebben de lokale besturen minder druk. Dat is goed. Idem voor de groepswoningbouw. Nogmaals, dit is maar een begin, een eerste aanzet. Er is in het verleden al heel wat voorbereidend werk en er is een mentaliteitswijziging gebeurd, zowel bij de lokale besturen als in Vlaanderen en bij de mensen.

Ik moet nog beleidskaders maken. Er wordt hier verwezen naar allerlei gebieden. Collega Tobback, ik heb ook altijd gezegd dat het op de agenda voor 2021 staat. Ik lees in uw voorstel van resolutie, collega Schauvliege, dat de beleidskaders er in juli 2021 moeten komen. Het is nog niet juli 2021. Geef me alstublieft ook de tijd. Ik weet hoe gevoelig het allemaal is en ik wil het niet verbrodden. De meerderheid wil deze maximale open ruimte realiseren en de beleidskaders komen eraan. Ze zullen ook worden vertaald, zoals ik daarstraks heb gezegd, in bindende regels.

Ik kan helaas op een jaar tijd niet toveren. Ik weet dat u dat misschien verwacht, maar dat gaat nu eenmaal niet. Alles moet goed worden bekeken, want het gaat tenslotte ook wel over mensen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik vind het wel frappant dat u net de gemeenten Nazareth, Gavere en Evergem aanhaalt. Het klopt: het zijn gemeenten die het goed voor hebben en de open ruimte willen beschermen. Ze zijn bezig met het opmaken van RUP's. Heel wat gemeenten zijn geactiveerd door de dreiging van het Instrumentendecreet en de verhoging van de planschadelast, waardoor ze nu volop bezig zijn om zo snel mogelijk een RUP op te maken.

Nazareth, Gavere en Evergem hebben net in de pers verklaard hoe ontgoocheld ze zijn met deze regeling. Ze nemen het voortouw en proberen het goed te doen. Vlaanderen zou dit ten volle moeten steunen. Maar wat doen jullie? Jullie verhogen de factuur. Dat is wat er gebeurt en dat mogen we niet doen. We hebben alle vertrouwen in de lokale besturen. Het klopt dat zij het best weten welke gronden goed zijn om te ontwikkelen en welke niet. We moeten hun de tools geven, maar we moeten hun ook de middelen geven.

Wat vragen de lokale besturen? Wat vraagt de VVSG? Ze vragen kaders. In de resolutie voor de tijdelijke bouwstop stond net: eerst kaders realiseren, intussen zorgen dat er niet fout wordt bebouwd en dan nagaan of er aan de planschaderegeling moet worden gewerkt. Volgens ons niet, maar kijk daarna eens. U doet het omgekeerd. U verhoogt eerst de factuur. U zet eigenlijk de lokale besturen, die het goed bedoelen, in hun hemd. U laat hen in de steek. U zet hen in de kou. Dat is niet wat we moeten doen. *(Applaus)*

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege, bent u klaar? U hebt nog 1 minuut en 41 seconden, maar het hoeft niet, hè.

Mieke Schauvliege (Groen): Ik zal verder gaan.

Minister, ik zei net dat de gemeenten die het goed bedoelen, het deksel op de neus krijgen. Er zijn een aantal gemeenten die eigenlijk al begonnen zijn met een bouwstop of een bouwpauze in te plannen. Andere hebben al een herbestemming gedaan. Ze zijn vooruitgelopen om te voorkomen dat die zware last op hen kwam. Ze worden dus nu in de kou gezet, want ze zien de kostprijs vertienvoudigen. Er wordt hier gezegd dat we niet goed weten wat de impact van de planschaderegeling zal zijn.

We weten het wél: de gemeente Evergem heeft het berekend aan de hand van een aantal modellen. En dat was maal twee, maal tien en in sommige gevallen nog meer. Er zijn dus inderdaad modellen die aangeven hoe hoog die kost is. Met andere woorden: wij vinden eigenlijk dat jullie, in plaats van een ondersteuning te bieden aan de lokale besturen, de beste leerlingen van de klas op de ezelsbank zetten.

En er is nog meer: jullie plaatsen een stolp over die woonreservegebieden. Dat klinkt goed, maar de vraag is: wat zit er onder die stolp? We hebben het al

gezegd: die 12.500 hectare omvat zowel goed als minder goed gelegen woonuitbreidingsgebieden. Ook de watergevoelige openruimtegebieden zitten daar voor een groot stuk in. Maar een heel deel van het gebied dat we zouden moeten herbestemmen, is daar niet mee in opgenomen. Eigenlijk gaan we er met die regeling alleen absoluut niet geraken. En wat ons vooral stoort, is dat de ambitie van deze Vlaamse Regering niet verder reikt dan het herbestemmen van die 2400 hectare watergevoelige gebieden.

De voorzitter: Goed. Nú is uw tijd wel om.

De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega's, het Instrumentendecreet staat in het huidige regeerakkoord, dat weet u. De woonreservegebieden niet, maar toch pakken we nu ook dat tweede element aan. Ik vind dat een goede zaak en ik wil de collega's van de meerderheid bedanken omdat we zo ver geraakt zijn.

De klimaatproblematiek is al genoemd, want daarover gaat het natuurlijk: het maximaal bewaren van de open ruimte, het maximaal tegengaan van de verharding, het verdichten en het niet meer bebouwen van slecht gelegen grond. In de eerste plaats denken we dan aan waterzieke gronden met een harde bestemming, de signaalgebieden, en aan woonreservegebieden, woonuitbreidingsgebieden.

De invoering van planbatenheffing bij verdichtingsplannen wordt geschrapt. Dat heb ik daarnet al gezegd. Die planbaten zullen er in de toekomst, zoals vandaag, enkel zijn als er echt een bestemmingswijziging komt via een RUP, maar niet als je op een bepaalde plek hoger kunt bouwen dan je vandaag kunt. Maar wat wél nog altijd kan – en wat nu eigenlijk wordt uitgebreid – is dat gemeenten tijdens een vergunningsproces ook lasten kunnen opleggen aan ontwikkelaars, aan concrete projecten concrete lasten opleggen, ruimer dan vandaag het geval is, óók eventueel een financiële tegemoetkoming, als ontwikkelaars straks meer kunnen dan ze vandaag kunnen. Dat komt in de plaats van die planbaten op verdichting. Wat mij betreft, is dit een even goede of zelfs betere oplossing.

Convenant en contractbenadering gaan eruit. Dat hebben we daarnet ook al gezegd. Dat waren eigenlijk extra mogelijkheden om zonevreemde functies, afwijkingsbepalingen, toe te laten. Dat zou – zo hebben ook experten gezegd – het ruimtelijke beleid hier en daar wel kunnen ondergraven. Dus ook hier denken we niet dat dit een verslechtering is.

Ik denk dat we met z'n allen wel wat verwacht hadden van de onderhandelbare ontwikkelingsrechten. Maar de hoorzittingen hebben ons daarover geleerd dat dit juridisch zeer complex is, onwerkbaar.

En dan, de woonreservegebieden, collega's. Door middel van een decretale ingreep – ik zal het toch nog eens samenvatten – zetten we hier vanuit het Vlaamse niveau een stolp op niet-ontwikkelde woonreservegebieden. Enkel de gemeenteraad kan hier een vrijgavebesluit nemen om daarvan delen vrij te geven en toch te bebouwen. Een gemotiveerde beslissing, en inspraak van de bevolking.

Wat gaat eruit? Die dingen waarover lokale besturen zich eigenlijk al jaren zorgen maken. Priak, het principieel akkoord, waarbij de deputatie zomaar, zonder veel poeha, die woonuitbreidingsgebieden kan laten bebouwen; groepswoningbouw, daarvan kunnen we ook allemaal voorbeelden geven; en ook globale verkaveling. Dat wordt decretaal geschrapt, collega's. Besef toch eens wat een stap dat is! We zitten daarover al tien, vijftien jaar of nog langer te emmeren, en nu wordt dat geschrapt. Collega Tobback, op vijf jaar tijd in Limburg, waar een sp.a-gedeputeerde verantwoordelijk was voor de ruimtelijke ordening,

op vijf jaar tijd hebben we in Vlaanderen 900 hectare woonreservegebied via priak vrijgegeven. 900 hectare in Vlaanderen, waarvan 300 hectare in Limburg, onder een sp.a-gedeputeerde, via priak. Dat is de realiteit.

Vandaag zetten wij een heel concrete stap in de juiste richting. We zijn er als meerderheid enorm blij mee dat we zo ver zijn geraakt.

Ik ga besluiten. Wat ik de laatste dagen eigenlijk zit te bedenken, is het volgende. Dit is een werk van lange adem geweest. Jullie weten dat. Het was ook niet gemakkelijk. En ideaal is het nooit, dat heeft minister Somers ook al gezegd. Ideaal bestaat niet in deze wereld. Maar dit is een belangrijke stap. Ik denk persoonlijk dat dit eigenlijk de meest ingrijpende stap is op het gebied van de ruimtelijke ordening van dat kaliber sinds het Duinendecreet. En als dat niet belangrijk is, dan weet ik het niet meer. *(Applaus)*

De voorzitter: Het Duinendecreet, collega Vandaele! *(Opmerkingen)*

Ik zeg dat gewoon omdat u daar een bijzondere band mee hebt, met het Duinendecreet, vandaar.

Collega Van Rooy, vier minuten.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dank u, voorzitter. Mevrouw Demir heeft daarnet eigenlijk op een gegeven moment de meest interessante uitspraak gedaan, namelijk: het gaat over mensen. Inderdaad, de Nederlandse demograaf Jan Latten stelt dat de overheid over van alles en nog wat nadenkt, maar niet over de bevolkingsgroei. Wij van het Vlaams Belang denken daar natuurlijk wel over na, en ik heb voor u dan ook een heel veelzeggende grafiek bij. Op de grijze balkjes ziet u hoe de bebouwde oppervlakte in Vlaanderen toeneemt tussen het jaar 2000 en 2020. En de rode lijn toont de toename van het aantal migranten, mensen met een migratie-achtergrond uit een niet-EU-land. U ziet: dat gaat gelijk op. Er is een groot verband tussen bevolkingsgroei, massa-immigratie en de toename van de bebouwde oppervlakte, en dus de afname van de open ruimte. Want de oppervlakte in Vlaanderen blijft natuurlijk wat ze is. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Collega's, collega Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ik weet dat het een lastige waarheid is in dit politiek correcte halfrond, beste collega's, ambtgenoten, maar de oppervlakte in Vlaanderen neemt niet toe. Die blijft wat ze is: 13.600 vierkante kilometer, om precies te zijn. En toch nam de bevolking in Vlaanderen tussen 1970 en 2020 toe met maar liefst 1,2 miljoen mensen. Dat is een stijging met meer dan 20 procent. En dat is natuurlijk het gevolg van de massale immigratiestromen naar onze Vlaamse steden. Door die massa-immigratie in dit land komt er – houd u vast – elke tien jaar een stad bij ter grootte van Antwerpen.

Die ongecontroleerde massa-immigratie leidt dus ontegensprekelijk tot meer beton en asfalt en dus minder open ruimte. Want al die mensen moeten natuurlijk ergens wonen, die moeten naar school gaan, hopelijk ergens werken, die gebruiken zorgdiensten en die verplaatsen zich ook. Aan dit migratietempo, zo is berekend, zou het aantal benodigde nieuwe woningen tegen 2050 kunnen oplopen tot maar liefst 1 miljoen. En dus stel ik u de vraag: wanneer is het eindelijk genoeg? Wanneer wordt Vlaanderen eindelijk als vol beschouwd? *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Collega's!

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Als hier straks 10 miljoen mensen zijn en er geen autochtonen meer zijn, is dan Vlaanderen vol genoeg? Hoeveel van onze

open ruimte wordt er overigens verpest door al die gigantische windmolens? Nog iets waar we het een uur over zouden kunnen hebben. De hypocrisie hier, die ik tot hiertoe heb gehoord, is werkelijk niet te harden. Als ik een partij als Groen aan de alarmbel hoor trekken over het verdwijnen van onze open ruimte, dan denk ik aan al hun jaren van tussenkomsten en van voorstellen om de massa-immigratiestromen te faciliteren. En vervolgens zijn het dan diezelfde partijen die pleiten voor meer scholen, meer ziekenhuizen, meer sociale woningen, en dus voor meer beton, om dan opnieuw te komen klagen dat we een tekort hebben aan open ruimte. Het is ook geen toeval dat de vastgoedprijzen bijvoorbeeld de pan uit swingen en dat de Vlaming vandaag zoveel meer moet betalen per vierkante meter dan enkele decennia geleden. En dan durven partijen hier te zeggen dat de Vlamingen eigenlijk kleiner, hoger en dichter bij elkaar moeten gaan wonen.

Wel, dat is een Vlaanderen, laat dat hier heel duidelijk gezegd zijn vandaag, waar wij voor passen. Wij passen voor een Vlaanderen met steden waarin mensen steeds dichter en op kleinere oppervlaktes moeten gaan wonen. Wij passen voor Vlaamse steden die er steeds meer zullen gaan uitzien als miljoenensteden in Azië, met steeds hogere gebouwen en straks misschien ook wolkenkrabbers, waar mensen als in een sardienenblik op elkaar gepakt wonen en de leefbaarheid dus ver te zoeken zal zijn.

Vlaanderen zit vol. En zolang de regeringen in dit land geen serieus beleid voeren, zoals demograaf Jan Latten zegt, om de bevolkingsgroei en dus de massa-immigratie structureel terug te dringen, zal er inderdaad open ruimte blijven verdwijnen en zal de leefbaarheid van Vlaanderen blijven achteruitgaan, en dus ook onze levenskwaliteit. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega's, ik wil even terugblikken op het moment van het ontstaan van deze discussie, zijnde het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV), waar in de vorige legislatuur heel ambitieuze doelstellingen werden vastgelegd. Ik ben al blij dat we het eens zijn over die doelstellingen, dat we die samen willen bereiken, en dat we daar een bouwshift voor nodig hebben.

In dat kader lopen er verschillende processen. Eén daarvan is het Instrumentendecreet, waarover we hoorzittingen hebben gehad waarop vele afwegingen en discussies zijn gekomen. Daar is ook de discussie over de woonreservegebieden bijgekomen.

Ik wil drie elementen meegeven die heel belangrijk zijn voor de wijzigingen in de teksten zoals die nu voorliggen. De gemeenten zijn heel duidelijk aan het beleidsstuur gezet van de ruimtelijke ordening. Dat is geen nieuw principe, het is een principe dat al heel lang bestaat in het Vlaams Parlement. Ik ben dan ook verbaasd dat sommigen hier nu toch pleiten om veel meer van bovenuit te zeggen wat er met de percelen zou moeten gebeuren en op welke manier ze moeten worden ingekleurd, want dat gaat lijnrecht in tegen het principe dat we de gemeenten, die dicht bij de burger staan, het vertrouwen willen geven omdat zij de ruimtelijke ordening op de beste manier kunnen doen. Dat principe is ook heel duidelijk meegenomen voor de woonreservegebieden. Het woonreservegebied of het perceel in het woonreservegebied bestaat niet. Er moet een afweging gebeuren en die afweging kan het best gebeuren door de gemeente.

Het tweede element is dat we ons als overheid als een betrouwbare partner willen opstellen ten aanzien van gedupeerde eigenaars. Betrouwbaarheid betekent dat als ze gedupeerd zijn, ze moeten terugvallen op een correcte, marktconforme schaderegeling. Ik heb de indruk, hoewel er nog heel wat besluiten moeten worden genomen door gemeenten en de prijsbepaling – die afhankelijk is

van heel veel factoren, zoals de ligging van het perceel – nog moet gebeuren, dat we nu eerst de rekening willen bepalen en dan misschien bekijken hoe we met de besluitvorming omgaan. Dat is de omgekeerde besluitvorming. We hebben principes ingebouwd om een correcte, eerlijke en betrouwbare partner te zijn als overheid om tot een correcte schaderegeling te komen voor gedupeerden, en niet omgekeerd.

Het derde element is dat er een aantal juridisch onvoldoende robuuste instrumenten waren, onder andere de contractconvenant waarmee er meer ruimte werd gegeven om meer functies toe te laten in openruimtegebied, waardoor er nog extra spanning kwam op dat gebied. Die elementen zijn geschrapt.

Dit zijn drie heel belangrijke elementen en grote stappen voorwaarts in de ruimtelijke ordening. De twee voorstellen van decreet die we bespreken zijn belangrijk, maar niet het enige, ultieme instrument om de bouwshift te realiseren. Ik heb nochtans het gevoel dat sommigen misschien bewust die perceptie proberen te creëren en dat is niet correct.

Als we kijken op het terrein, kunnen we niet zeggen dat er niks gebeurt. De lokale besturen zijn vandaag bezig met oefeningen om na te gaan hoe ze best moeten omgaan met hun ruimtelijke ordening. Twee derde van de nieuwe woningen worden vandaag al gerealiseerd in bestaand ruimtebeslag, en niet in nieuw aangesneden ruimtebeslag. Een woongelegenheid wordt vandaag vervangen door gemiddeld 2,2 wooneenheden. Met andere woorden, de verdichting wordt vandaag op het terrein ingezet.

Minister, het decreet is niet het enige ultieme middel. We kijken eveneens uit naar de beleidskaders die we nog kunnen bespreken. Misschien komen daar ook nog flankerende elementen uit die we moeten meenemen in het beleid. Over de signaalgebieden zijn al heel wat beslissingen genomen en we zien graag dat die verder worden uitgerold op het terrein.

Ik wil ook nog even verwijzen naar de onthardingsprojecten.

De voorzitter: Heel kort dan, mevrouw Rombouts.

Tinne Rombouts (CD&V): Er zijn heel wat proeftuinen geweest rond de onthardingsprojecten, maar ook op dat vlak is het moment gekomen om over te stappen van proeftuinbeleid naar structureel ondersteunend beleid. Ook daar zetten we graag verder mee op in.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Wat vandaag voorligt, is een ernstige stap in de goede richting om het aansnijden van de open ruimte te minderen en te stoppen. Het is misschien geen tovermiddel, maar het is wel een zeer ernstige stap.

Dat zal gebeuren met een draagvlak bij de bevolking. Daarom hebben we expliciet gekozen voor de vergoedingsregel aan 100 procent van de marktwaarde. De bevolking verzet zich vaak tegen onteigeningen via lange gerechtelijke procedures. Daar bouwen we toch meer draagvlak op dan in het verleden het geval was.

Als ik sommige leden van de oppositie hoor, dan denk ik dat het tijd wordt dat ze een nieuwe vakbond oprichten in hun midden, namelijk de vakbond van de advocaten, want dat zijn de enigen die beter worden van hun oplossingen, van hun procedures. Het uitlokken van die procedures, het weghalen van dat draagvlak, dat is enkel goed voor advocaten. Het is wat atypisch voor mij, maar daar

ga ik niet in mee, en ik ben zeer verwonderd over hun atypische reactie, over het feit dat zij daar wel op blijven aansturen.

Die vergoedingen aan de eigenaren zijn eerlijk, omdat, wanneer een overheid schade berokkent of een economische minwaarde creëert op een eigendom, die overheid dat ook vergoedt. Collega's, dat is een vrij logische redenering, en dat gaat niet over de grote speculanten. Mensen hebben er niet op gespeculeerd dat iets misschien ooit bouwgrond wordt. Mensen wisten dat het woonuitbreidingsgebied is, want dat staat zo op die kaart ingekleurd al sinds de gewestplannen realiteit zijn. Mijnheer Tobback, we zijn het oneens over de vraag of die overheid groot of klein moet zijn, maar we zijn het er allebei over eens dat ze betrouwbaar moet zijn. Als die overheid heeft bepaald dat iets woonuitbreidingsgebied is, dan hangt daar een economische waarde aan vast. Wij hebben dat gegarandeerd, en als we dat afnemen, dan garanderen we ook die correcte marktwaardevergoeding. Dat lijkt mij absoluut een ijzeren logica te zijn.

Verder ben ik zeer verrast over de commotie die ontstaat over het feit dat we gemeenten in de cockpit zetten, dat we die aan het roer laten staan. U zegt wel dat u daar ook alle respect voor hebt en er alle vertrouwen in hebt, maar dan zegt u 'maar', en mij hebben ze altijd geleerd dat alles voor de 'maar' niet waar is. Ik geloof daar dus zeer, zeer weinig van. Ik ben hier ook zeer verwonderd over. Ik zou niet weten wie we anders in die cockpit moeten zetten.

De voorzitter: Collega Coenegrachts, collega Vaneeckhout zou u graag willen onderbreken. U hebt hem echt uitgedaagd.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Ja, dat is wel waar. Ik snapte al niet dat het zo lang duurde. *(Gelach)*

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Voorzitter, ik vind het altijd fijn om te debatteren met collega Coenegrachts, en ik apprecieer hem wel.

De voorzitter: En met de anderen niet?

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Met de anderen zeker ook. Met alle leden van dit halfrond, voor alle duidelijkheid. Ik ben ook blij dat we morgen samen weer de nacht kunnen ingaan.

De voorzitter: Ik ook. Ik kijk er ontzettend naar uit. *(Gelach)*

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Voilà. Ik hoop dat het even boeiende debatten kunnen worden, maar terug naar de zaak. Ik wou gewoon reageren omdat ik daarnet het verwijt kreeg dat we niet luisteren naar wat men zegt. Collega Coenegrachts, ik heb nu echter wel exact hetzelfde gevoel. Ik denk dat wij al zestien keer hier, ook de voorbije maanden, constant hebben onderstreept welke rol lokale besturen volgens ons moeten spelen. Voor ons is daarbij maar één principe belangrijk. Het is niet zo dat wij geen vertrouwen zullen hebben in de lokale besturen. Integendeel zelfs, wij vinden dat de verantwoordelijkheid voor de middelen daar ook bij zou mogen horen, en dat het dus ook aan de Vlaamse overheid is om er bij dergelijke beslissingen voor te zorgen dat die lokale overheden die bevoegdheid ten volle kunnen uitoefenen en dus ook de middelen daarvoor krijgen. Dat is het zogenaamde belfortprincipe, een van die lessen die een van mijn grote inspiraties in dit parlement, Bart Somers, mij heeft geleerd.

De voorzitter: Na deze lovende woorden over de minister heeft de heer Coenegrachts het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Voorzitter, ik ben er wat stil van geworden. Ik ben nu wat de kluts kwijt. *(Gelach. Opmerkingen van minister Bart Somers)*

Minister Somers vraagt dat ik ermee ophoud. *(Opmerkingen. Gelach)*

Collega Vaneeckhout, u hebt gelijk. U zegt heel vaak dat u vertrouwen hebt in lokale besturen. Wij doen het.

Ik heb nog een laatste overweging. Als ik het goed begrijp, zouden eigenlijk alle reservegebieden moeten worden geschrapt. Dan zijn we het nog oneens over de betaalbaarheid daarvan, over de prijs om dat te schrappen. Maar dat zou moeten worden geschrapt, er zou niks meer mogen worden aangesneden. Er moet echter ook worden gezorgd voor betaalbare woningen. Als het hier volgende week zou gaan over socialehuisvestingsmaatschappijen of betaalbaar wonen, of we zouden in de commissie Wonen terechtkomen, dan zou ik collega Veys vooral horen zeggen dat er meer overheidsinterventie nodig is om betaalbaar wonen mogelijk te maken. Ik weet heel goed dat hij dat zegt, want als ik dat hoor, doet dat me altijd de haren ten berge rijzen. Het valt me dan wel op dat die twee niet in overeenstemming zijn: je kunt niet alle woonreservegebieden gewoon schrappen en denken dat dat geen druk zet op de beschikbaarheid van gronden, op de beschikbaarheid van woongebieden, op de beschikbaarheid van woningen.

Die druk op de prijzen zal toch tot prijsstijgingen voor de bevolking leiden en zal wonen dus ook duurder maken. Waar zit daar het evenwicht in? Waar zit daar de logica in? Dat heb ik vandaag niet goed begrepen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Mijnheer Coenegrachts, wij hebben ons nog nooit uitgesproken tegen de ontwikkeling van woonuitbreidingsgebied voor sociale woningen op goedgelegen plekken. Dat is de essentie van ons betoog in dit verhaal. Die woonuitbreidingsgebieden en woongebieden mogen wat ons betreft ontwikkeld worden als ze goedgelegen zijn en als ze knooppuntwaarde hebben. Zo veel te beter als die gronden voor sociale woningen kunnen gebruikt worden, maar het gaat over die slechtgelegen woonuitbreidingsgebieden en woongebieden. U gooit dat allemaal op een hoopje.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp·a): Mijnheer Coenegrachts, er wordt hier vaak gezegd dat men eens naar de realiteit moet kijken, maar misschien moet u dat ook eens doen. Al veertig jaar probeert men overal nogal slordig tot heel slordig grond ter beschikking te stellen. Men probeert al veertig jaar om wonen goedkoop en betaalbaar te houden. Ik nodig u uit om eens naar de tarieven te kijken en naar de jonge gezinnen die op zoek zijn naar een huis, te luisteren. Vraag hen of ze denken dat dat systeem vandaag nog werkt. De waarheid is dat dat helemaal niet werkt. Tenzij we – en ik begrijp dat uw haren daar van overeind komen en dat u daartegen bent – sociale huurwoningen als oplossing bouwen. Ik ben daar voorstander van. Ik vind dat de overheid daar veel meer werk van zou moeten maken, maar wat we tot nu toe met die woonuitbreidingsgebieden en woonreservegebieden hebben gedaan en met het 'smossen' met bouwgrond, is niet meer betaalbaar. Het werkt niet en het zal nooit werken. Het is hoe dan ook eindig. Hebt u niet door dat in Vlaanderen op een bepaald moment de grond op is, en dat op een moment dat we door de coronacrisis aan het aanschuiven zijn aan de laatste vierkante meter bos die we nog hebben, waar we een nummertje moeten trekken om er in rond te wandelen? Het is op. U moet wat harder, creatiever en origineler nadenken in plaats van te blijven hangen – en u bent jonger dan ik – in systemen van veertig jaar geleden. U bent te jong om zo conservatief te zijn en u bent te slim om zo kortzichtig te zijn. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Als je complimenten krijgt van de oppositie, moet je opletten, voorzitter.

De voorzitter: Ik heb het toch zo begrepen.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Mijnheer Tobback, ik weet niet waar u gaat wandelen, maar bij mij staat er toch geen ticketingsysteem. Voor alle duidelijkheid: natuurlijk vragen wij niet dat er in de slechtgelegen gebieden wordt gebouwd, maar wie snijdt er vandaag nog slechtgelegen gebieden aan? Wie doet dat? Welk gemeentebestuur snijdt slechtgelegen gebieden aan? Welke eigenaar komt dat vragen? De eigenaar die een grond in de open ruimte bewerkt, zijn eigen landbouwgrond? Die vraagt niet om daar huizen op te zetten, die vraagt dat hij daar zijn mais kan op blijven planten en bewerken. Er is geen enkel gemeentebestuur nu bezig met het aansnijden van slechtgelegen grond. Dat is omdat de publieke opinie daar inderdaad gevoelig voor is. Omdat de lokale democratie werkt en omdat wij daar vertrouwen in hebben, durven wij dat aan de lokale besturen overlaten.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Voorzitter, ik heb het gevoel dat de koepel vandaag een roze stolp is geworden.

De voorzitter: Als u ooit olifanten begint te zien, kunt u het best even naar buiten gaan.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Ik ben hier echt bezorgd over. Ik zou de collega's toch echt willen uitnodigen, of toch al zeker de heer Coenegrachts, om af en toe uit deze bubbel te komen. Ik zie dagelijks aanvragen binnenkomen voor verkavelingen en voor groepswoningbouw in woonuitbreidingsgebieden die niet goedgelegen zijn. Ook morgen zullen diezelfde aanvragen worden ingediend. Het is alleen maar dankzij de publieke opinie dat die de voorbije jaren niet allemaal zijn goedgekeurd. De politieke overtuiging om daar tegen in te gaan, ontbreekt echter soms. Het is voor ons van essentieel belang dat het argument financiën wordt opgelost, dat lokale besturen de middelen krijgen om die eigenaars een stuk te vergoeden en dat die factuur niet bij de lokale besturen terechtkomt. Mijnheer Coenegrachts, ontken de waarheid niet. Er worden vandaag nog wel degelijk zulke projecten ingediend en die zullen door dit initiatief niet worden tegengehouden.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega, we hebben daarstraks nog eens heel duidelijk discussie gehad over gemeenten. U hebt daarnet tegen collega Coenegrachts gezegd dat u wel degelijk vertrouwen hebt in die gemeenten. En u komt nu zeggen dat u dagdagelijks projecten ziet binnenkomen waar er ontwikkelingen gebeuren in woonuitbreidingsgebieden, in slecht gelegen gebieden. Sorry, dat valt voor mij totaal niet te rijmen. U zegt enerzijds dat er vertrouwen in de gemeenten is en anderzijds dat u dagdagelijks projecten ziet binnenkomen in slecht gelegen gebieden. Als het gaat over woonuitbreidingsgebieden en als dat al zo zou zijn, dan wil het zeggen dat het vanaf morgen niet meer zou kunnen, als u dit decreet tenminste mee goedkeurt. Want er staat een stop op woonuitbreidingsgebieden in. Dat wil zeggen dat er sowieso al een maatschappelijk debat moet gebeuren voor er daadwerkelijk een verdere ontwikkeling kan gebeuren.

En een tweede vraag, ik zou heel graag een vraag terug stellen. Wat verstaat u onder die slecht gelegen gebieden die Vlaanderen zogezegd vandaag zou moeten

omzetten? Hier zit u al de hele namiddag op aan te sturen: dat de slechtgelegen gebieden door Vlaanderen moeten worden omgezet. Dat rijmt niet met het gemeentelijke vertrouwen. Maar eveneens stel ik me de vraag over welke slecht gelegen gebieden u het hebt.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega Vaneeckhout, nog eens, aansluitend op wat collega Rombouts zegt, als je inderdaad elke dag slecht gelegen woonuitbreidingsgebied aangesneden ziet, des te meer reden om de stop die we er nu opzetten, daarop te zetten, want dan zal dat niet meer kunnen. En dan kan die gemeente alleen nog aansnijden door een motivering of een mini-RUP, een vrijgavebesluit, een openbaar onderzoek, beslissing van de gemeenteraad, inspraak. Reden temeer inderdaad om ons voorstel goed te keuren. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Eerst, voorzitter, een feitelijke correctie – en ik denk dat minister Somers het gemerkt had in mijn discours: ik heb niet gesproken over goedgekeurde vergunningen die ik iedere dag zie binnenkomen, maar wel over aanvragen. En collega's, dan kom ik bij mijn finale punt. Collega Vandaele, u stelt opnieuw de vraag. Uiteraard moeten lokale besturen dat zelf inschatten en afwegen om dat te doen, maar met wat er vandaag voorligt, legt u twintig jaar druk op die lokale besturen van aanvragen die de gemeenteraad afwijst en die keer op keer opnieuw op de agenda zullen komen omdat er geen fundamentele oplossing is. En dat is – en het is jammer dat we dat na drie uur debat nog altijd moeten vaststellen – onze fundamentele kritiek op wat hier voorligt: het is een tijdelijk afschuiven van verantwoordelijkheid van Vlaanderen richting de lokale besturen. Het is geen fundamenteel antwoord voor de eigenaars. Het creëert rechtsonzekerheid, want die eigenaars weten niet wat de garanties binnen twintig jaar zijn. En twintig jaar lang gaan een aantal eigenaars de vraag stellen aan de lokale besturen: wil je alstublieft meegaan in een ontwikkeling daarvan?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): De garantie die de eigenaar heeft, collega Vaneeckhout, is precies dezelfde garantie als die die hij vandaag heeft en is precies dezelfde garantie als die die hij vijftig jaar geleden had. *(Opmerkingen van Jeremie Vaneeckhout)*

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Het is zelfs nog straffer. Ik ga collega Vaneeckhout antwoorden. Voor de goedkeuring van dit decreet – hopelijk binnenkort – heeft de eigenaar perspectief op duidelijkheid wanneer? In de eeuwigheid plus drie dagen. Je krijgt nooit duidelijkheid. Je hoeft geen duidelijkheid te krijgen. Je krijgt nu al vijftig jaar geen duidelijkheid. En we doen er nog eens twintig jaar bij. Dat is waar, nog eens twintig jaar. Maar wel twintig jaar. Je weet nu wel wanneer: je weet nu wel dat het 2040 is. Dat was vroeger nooit het geval en dat is nog nooit eerder gebeurd. En die duidelijkheid creëren we hier vandaag, enfin binnen een paar maanden, hopelijk, wel.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Het wordt hier te gek voor woorden. Het lijkt nu alsof we de verdedigers van het beleid van de afgelopen twintig jaar op het vlak van de woonuitbreidingsgebieden zouden zijn. We pleiten voor rechtszekerheid, maar ook op korte termijn voor eigenaars. We denken dat de betonstop of

de bouwshift – hoe je het beest ook wil noemen – geen uitstel van twintig jaar kan verdragen. De urgentie en de druk op de openbare ruimte zijn duidelijk.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

U hebt nog dertig seconden om uw pleidooi af te maken.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Ik ga u het plezier doen om u die dertig seconden te schenken, voorzitter, voor de efficiëntie van de vergadering.

De voorzitter: Dat is zeer goed van u.

De heer Tobback heeft het woord. Hij zal met dezelfde efficiëntie te werk gaan.

Bruno Tobback (sp·a): Te beginnen met die dertig seconden, natuurlijk. *(Gelach)*

De voorzitter: Uw tijd loopt.

Bruno Tobback (sp·a): Ik wil constructief beginnen, in mijn laatste tussenkomst. Ik heb een paar goede dingen gehoord. Collega Vandaele, u weet zo goed als ik dat die priaks een absolute aberratie zijn. Ik vond het een schande hoe daar gebruik van is gemaakt, door wie dan ook. Het maakt mij niet uit wie dat gedaan heeft. Als die echt geschrapt zouden worden – ik moet de tekst nog zien –, dan zal ik voor dat stuk applaudisseren en ik zal er zelfs voor stemmen. Dat artikel krijgt dus mijn goedkeuring. Voilà, dat is één.

Maar u hebt het daar niet voor gedaan, neem ik aan. Voor de rest kan ik alleen maar vaststellen dat dit hypothetische voorstel bestaat uit zaken waar de meeste slechte compromissen uit bestaan. Het is niet structureel. Jullie zijn nu zeker dat jullie binnen twintig jaar onzeker zullen zijn, als ik het goed begrepen heb, maar hoe dan ook, het feit dat er aan de bestemming van gronden waarvan u nu zegt niet te willen dat ze ontwikkeld worden, niets verandert, dat blijft zo. Dus in plaats van nu iets grondig en structureel bij te sturen en die bestemmingen aan te passen, hebt u het gewoon vooruitgeschoven. Het is niet structureel.

Twee, het is niet gefinancierd. U hebt zelfs niet berekend hoeveel het gaat kosten. Ik heb het genoeg gevraagd, maar u weet het niet. U weet niet hoeveel het u gaat kosten, u weet niet hoeveel het de gemeenten gaat kosten. U weet het gewoon niet. En dus kunt u nergens in voorzien, kunt u niets ondersteunen en kunt u niets garanderen. U zegt dat u de gemeenten in de cockpit zet – ik denk dat ik collega Coenegrachts mag citeren –, maar als ze willen vliegen, moeten ze wel zelf de kerosine betalen. Er is in geen cent voorzien om te helpen met de financiering van de moeilijke beslissing die ze moeten nemen. En een van de beslissingen die u genomen hebt, is dat de rechten van de eigenaars van grond die niet bebouwd is en ook niet bedoeld is om te bebouwen, het draagvlak van die eigenaars en de hypothetische waarde van die grond belangrijker zijn dan heel de rest van Vlaanderen.

Het draagvlak in heel Vlaanderen voor gezondere, slimmere, groenere, duurzamere en verstandigere ruimtelijke ordening is heel breed. Dat is 90 procent van de bevolking. De enigen die er echt schrik voor hebben, dat zijn zij die geld proberen te verdienen met grond.

Het draagvlak voor dat bosplan was trouwens ook ongeveer 90 procent van de bevolking. Bijna 90 procent van de bevolking wil het liefst meer bossen zien. Het zijn die paar procenten over wier centen het gaat die in deze Vlaamse meerderheid keer op keer een groot, breed, oersterk en stevig draagvlak vinden, want noch van een bouwshift, noch van bosbescherming, laat staan van structurele

bosuitbreiding is in deze legislatuur of in de vorige legislatuur veel gekomen. U negeert het draagvlak bij de overgrote meerderheid van de Vlaamse bevolking ter verdediging van een paar individuele belangen.

En u probeert daardoor ook de hele tijd het feit dat u speculatie in grond als een soort publieke verantwoordelijkheid opneemt, te verkopen als eigendomsrecht. Ook bij een wijziging van de grond wordt niemand onteigend, net zomin als je onteigend wordt als je obligaties hebt in een bedrijf dat failliet gaat; ze zijn gewoon niets meer waard. Als je onder de matras van bompa obligaties van Marie Thumas vindt, dan zijn die vandaag niets meer waard, maar dat is niet omdat de overheid jou onteigend heeft, dat is gewoon slecht gegokt. Hetzelfde geldt voor grond.

De voorzitter: Uw tijd is om, maar collega Vandaele en collega Coenegrachts willen u nog een vraag stellen, mijnheer Tobback.

De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega Tobback, over dit aspect, het eigendomsrecht en alles wat daarbij komt kijken, kunnen we natuurlijk heel lang en bijna semifilosofisch debatteren. Het klopt ook dat andere landen anders omgaan met bestemmingen van gronden. Dat heb ik ook in vrije tribunes gelezen. De overheid heeft daar meestal wat meer armslag dan wij en moet dan misschien wat minder klinkende munt op tafel leggen bij herbestemmingen.

Maar dit is Vlaanderen en dit is natuurlijk een realiteit, collega. U bent politicus zoals wij allemaal politicus zijn. Dit is Vlaanderen, en Vlamingen hebben een overtuiging die diep is ingebakken, die baksteen in de maag, dat eigendomsrecht dat als absoluut wordt ervaren. U kunt voor of tegen zijn, ik kan voor of tegen zijn, maar dat helpt ons geen millimeter vooruit. Als we beleid willen voeren, als we een aantal dingen willen veranderen op ruimtelijk gebied, dan moeten we daar rekening mee houden. Ik herhaal: volgens mij is het decennia geleden, van het Duinendecreet, dat er nog eens een ruimtelijke ingreep is gebeurd van dit formaat.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Mijnheer Tobback, u blijft maar zeggen dat het hier gaat om grootgrondbezitters. Ik wil tot uit den treure herhalen dat het aantal eigenaars met slechts één perceel 77 procent uitmaakt van de mensen waarover het hier gaat. De categorie eigenaars met meer dan tien percelen is slechts 0,6 procent, waarvan 65 procent eigendom is van de overheid. De grootste grootgrondbezitter van Vlaanderen is de overheid: kerkfabrieken, OCMW's, sociale huisvestingsmaatschappijen, lokale besturen. U blijft maar zeggen dat het om grootgrondbezitters gaat, en daarmee doet u al de individuele eigenaars, goede huisvaders met ergens te velde een stukje grond, onrecht aan.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil er alleen aan toevoegen dat die 77 procent geen klein groepje is. Het gaat om bijna 240.000 burgers. Het gaat niet om een of andere elite maar om burgers die heel spaarzaam hebben geleefd om een perceeltje te verwerven. En zoals collega Coenegrachts aangeeft, zitten de grotere eigenaars vooral bij de overheid.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp·a): Het verwondert mij dat u de kerkfabrieken rekent bij de overheid. Ik noteer dan ook dat er bij bestemmingswijziging geen vergoeding

gaat naar de kerkfabrieken. Als wij het daarover eens zijn, dan is het voor mij in orde. Maar in het andere geval bent u nog maar eens aan het proberen een soort larmoyant verhaal te verkopen en een hoop mist te spuien.

Het klopt allemaal niet. 50 procent van de oppervlakte van de onbebouwde grond is in handen van groepen. Ik neem aan dat de waarde van de grond mee wordt bepaald door de oppervlakte. 50 procent daarvan zit wel degelijk bij grote groepen speculanten. Van de rest zijn er nog altijd heel wat die, zoals minister Somers het daarnet zei, meerdere percelen bouwgrond, minder dan tien percelen weliswaar, bezitten. Nogmaals: ik vind niet dat je die mensen moet onteigenen. Ik vind alleen niet dat we de waarde van hun belegging moeten garanderen, zoals we ook andere waarden van beleggingen niet garanderen. If you win, you win; if you lose, you lose.

Er is geen enkele reden waarom de belastingbetaler dat zou moeten doen. Vooral niet als wij elke dag, uw regering op kop, de andere 5,75 miljoen belasting betalende Vlamingen laten opdraaien voor de astronomische vergoeding die u wilt toekennen. Zij zijn diegenen die liever dat geld besteed zouden zien aan betaalbare huisvesting voor hun kinderen, waarvoor ze wellicht geen stuk grond hebben liggen. Zij zouden dat geld graag besteed zien worden aan goede verplaatsingsmiddelen, aan verantwoorde inbreidingsprojecten, aan een serieuze ontharding, aan garanties voor betere milieukwaliteit. Iedere euro die u hieraan besteedt, kunt u niet aan de zorgen van de 5,75 miljoen – pak maar 6 miljoen – Vlamingen besteden. Daarom is dat zo'n schande.

Het is duidelijk waar uw prioriteiten liggen als het gaat over draagvlak. Voor betere en verstandige ruimtelijke ordening, bosbescherming, meer natuurgebied en noem maar op is er een gigantisch draagvlak in Vlaanderen. Het is uw keuze om dat te negeren en die mensen te laten opdraaien voor deze zeer kleine groep. Dat is uw keuze, maar ik wil wel dat ze duidelijk is, en dat u er in dit parlement ook de verantwoordelijkheid voor draagt. Dat is nu wat u eigenlijk niet doet. U weigert om te berekenen wat het juist gaat kosten. U weet het niet, en erger nog: u schuift de kosten door naar anderen, de lokale besturen. Dat is het extra schandalige.

Als u de lokale besturen toch zo vertrouwt, als u er toch zoveel van verwacht, als u hen toch zo krachtig wilt maken, waarom hebt u er dan niet mee gesproken voor u dit compromis hebt gemaakt? Als ik vandaag de vertegenwoordigers van de lokale besturen – natuurlijk niet die die mee in het compromis zitten, maar die in de VVSG en andere organisaties zitten – hoor zeggen dat ze één, hier niets van weten, twee, niets kunnen doen met wat ze wel weten, en drie, nogal geschandaliseerd zijn omdat alle last op hun schouders wordt gelegd, dan heb ik de indruk dat een heleboel van wat u aan het verkondigen bent, holle praat is eigenlijk.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Collega Tobback, u hebt het deze middag al gezegd. Het gaat over 2 procent van de Vlamingen. Ik weet niet of dat cijfer klopt, eerlijk gezegd. Eigendomsrecht is een absoluut recht. Het maakt niet uit dat het 'maar' 2 procent is. We zullen dat altijd afdwingen, ook als het maar 2 procent is. Dit gaat over de inborst van de Vlaming. Eigendom is de verborgen rijkdom van de Vlaming. Het gaat vaak om de erfenis voor de kinderen. Daar is geen speculatie mee gemoeid. Dat zijn arbeiders, bedienden, kleine zelfstandigen, landbouwers heel vaak. Respect voor de gewone man is respect voor zijn eigendom en voor de waarde ervan. Wij blijven bij het standpunt: het moet een volledige vergoeding voor de waarde zijn.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp·a): Voor de goede orde, onder juristen: er wordt aan niemand zijn eigendom geraakt. Eigendom mag men altijd behouden. Dus stop met die foute voorstelling van de feiten. *(Opmerkingen)*

Neen, de bestemming heeft niets te maken met de eigendom. Als de bestemming van uw grond verandert, is hij nog altijd van u. Uw eigendomsakte, de notariële akte die het eigendom van uw grond bewijst, is er nog altijd, net zoals het aandeel in een bedrijf van u blijft, als u het eigendom kunt bewijzen, als het op uw naam staat. De waarde ervan staat daar los van. Het is iedereen zijn recht, een grote rijkaard of een kleine zelfstandige, om te investeren, om eigendom te verwerven, en te hopen dat het meer geld waard wordt. Ik heb daar geen bezwaar tegen. Ik ben voor een winstbelasting daarop, maar dat is nog iets anders. Ik heb er geen bezwaar tegen dat men speculeert, of dat nu met grond is of met aandelen, met goud of met tulpenbollen, 'I don't care'.

Het staat totaal los van het eigendomsrecht. Dat is trouwens gebaseerd op de wetten van Napoleon indertijd, en die gelden ook in Frankrijk, Nederland en Duitsland. Daar bestaat dit soort rugdekking voor speculatie met grond niet. Daar draait de belastingbetaler niet op voor de winst die men hoopt te maken met een stuk grond. Als men die maakt, even goede vrienden, als men die niet maakt, is dat uw eigen probleem, net zoals wanneer uw aandelen in waarde verliezen, of wanneer het bedrijf waarvan u obligaties hebt, failliet gaat. Het is allemaal net hetzelfde.

Het grote verschil is dat u aan alle andere belastingbetalers een soort waarborgregeling oplegt om uit hun geld voor die speculatie – voor een heel groot deel is het wel degelijk speculatie, en dat zijn niet degenen die dat klein stukje grond hebben geërfd, voor 50 procent van de grond in Vlaanderen die nog bebouwbaar is, is het wel degelijk speculatie – een overheidsgarantie te bieden. Ik zeg u dat dat geld beter, serieuzer en nuttiger besteed kan worden. Het is uw keuze om dat niet te doen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Het is boeiend om over dergelijke thema's van gedachten te wisselen, om dan het meest billijke der argumenten te zien bovendrijven. Dat zou een democratie moeten zijn.

Mijnheer Tobback, u doet nu toch heel hard uw best om de zaken foutief voor te stellen. De parallel tussen speculatie en grondbezit: die kan er zijn. Die kan er zijn als mensen met heel veel geld beginnen te loeren naar interessante koopjes en die speculeren op de prijs van grond. Hier heeft de overheid een verwachting gecreëerd, door een eigen daad. Mensen hebben een grond gekocht of niet verkocht, gebaseerd op die daad. Als wij vandaag met een pennentrek die bestemming wijzigen, schaden we dat vertrouwen. Dat is een schending van het vertrouwensbeginsel. Wij, mijnheer Tobback, willen een overheid voorstaan die haar gedane woord nakomt en niet zomaar eenzijdig afspraken wijzigt. U zegt dat het eigendom hetzelfde blijft. Dat is waar, maar een eigendom met een bepaalde waarde, mogelijkheid of kans, een eigendom die dat ontzegd is, is niet dezelfde eigendom.

De parallel tussen speculatie, zoals met aandelen, en grondbezit gaat niet op, want het is de overheid, en alleen de overheid, die invloed en impact heeft op die bestemming. Het is noch de economie, noch de prijs van wat dan ook, noch de conjunctuur, noch de bedrijfsbeslissing van welke private persoon ook. Het is: wij allemaal, de collectiviteit. En dus moeten wij ook de verantwoordelijkheid dragen om dat vertrouwen gestand te doen. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Misschien nog iets verder bouwend op de correcte redenering van collega Schiltz: wat wij vragen en gaan doen, is de werkelijke waarde betalen van de grond. Wanneer iemand aandelen heeft en die aandelen kelderen en hij verkoopt ze, dan krijgt hij de werkelijke waarde van dat aandeel. Hier zitten we met exact dezelfde redenering voor het woonuitbreidingsgebied.

Twee, en niet onbelangrijk: u zegt altijd dat 50 procent van de oppervlakte in handen is van eigenaars met meer dan tien percelen, maar u vergeet er altijd bij te zeggen dat twee derde daarvan overheidsgrond is. We voeren hier al tweeën-half uur een debat waarin we hebben geprobeerd naar argumenten te luisteren en waarin, in alle eerlijkheid, een aantal kernelementen telkens op de andere manier terugkomen, en waarin ik er akte van heb genomen dat u zegt – en dat siert u – dat dit toch een heel belangrijke doorbraak is met priak. Ik wil u daarvoor bedanken. Ik heb in dat debat op een zeker moment de collega's van Groen horen zeggen dat er nog veel andere problemen van ruimtelijke ordening zijn, die misschien nog belangrijker zijn vanuit het perspectief van de benadering van Groen, maar dat dit hier misschien een stap vooruit is. Ik waardeer dat ook. Dat zijn toch twee oppositiepartijen die genuanceerder worden in de loop van het debat.

Maar als u helemaal op het einde opnieuw een heel zwart-witte, karikaturale voorstelling brengt van mensen die speculeren met grond, en dat die eigenlijk zouden moeten gesanctioneerd worden omdat dat een oneerlijke manier van geld verdienen is, dat het een schande is als we daar geld aan geven: ik vind dat een zeer gevaarlijke redenering, want dat kun je dat morgen ook zeggen over woningeigendom. Je zou morgen kunnen zeggen aan mensen die een woning hebben en die woning verkopen: 'Wij gaan die regels eens veranderen want wij gaan bepalen aan welke prijs u dat kunt verkopen.' Ik vind dat een zeer gevaarlijke redenering. Ik vind het idee dat men de werkelijke waarde kan krijgen voor zijn eigendom, fundamenteel in de vertrouwensrelatie tussen burger en overheid.

Nogmaals, dat zal niet vergoed worden aan de waarde van de bouwgrond. Want het ligt in woonuitbreidingsgebied. En sommige stukken liggen in slecht woonuitbreidingsgebied. Sommige stukken zullen worden omgezet in landbouwgrond, en binnen twintig jaar zal die landbouwgrond waarschijnlijk nog duurder zijn dan vandaag, waardoor de schade die zal geleden worden, relatief kleiner is. Dus, ik denk dat de heer Tobback na twee, drie uur discussiëren zou moeten proberen wat collega Schiltz heeft gezegd: we moeten niet tot eensgezindheid komen, daarvoor dient het parlement niet, maar we zouden toch moeten ophouden met karikaturen te maken van elkaars voorstellen. Ik heb net geprobeerd om aan te geven waar u positieve stappen hebt gezet. Ik zou van u verwachten dat u ook probeert daarin redelijk te blijven.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp·a): U heeft net geprobeerd om een karikatuur te maken van wat ik heb gezegd. Ik heb vaak genoeg gezegd dat ik geen probleem heb met het feit dat iemand speculeert. Ik heb dat niet gebruikt als een soort van vloek, ik heb dat niet gebruikt als een soort van verwijt. Op zekere manier doen we het allemaal. Maar speculeren op de evolutie van de beurzen, speculeren op de winst van een individueel bedrijf voor de toekomst, of speculeren op het toekomstige gedrag en het verlenen van vergunningen door overheden is eigenlijk net hetzelfde. Ik spreek hier geen Chinees, ik verkondig hier geen theorieën van Mao. Ik leg gewoon uit wat in alle andere Europese landen die volgens hetzelfde Europese Verdrag van de Rechten van de Mens het eigendomsrecht beschermen, van toepassing is. Dat maakt het, precies daarom, mogelijk dat zij wel een redelijk en verstandig beleid van ruimtelijke ordening hebben kunnen voeren in het verleden. En dat zij niet in het miserabele moeras van

lintbebouwing en gigantische kosten en verschrikkelijke verkeerssituaties en doorgedreven verharding zijn terechtgekomen zoals wij dat hebben in Vlaanderen, precies omdat men daar op een meer nuchtere en rationelere manier is omgegaan met het eigendomsrecht. Niet op basis van verwijten en schandalen, maar wel op basis van het principe dat de overheid en de samenleving en de belastingbetaler niet uw beleggingen moeten garanderen. Of die belegging nu in grond is – en nog eens, daarvoor evenveel sympathie als wanneer het in iets anders is – of in goudstukken, het maakt niet uit, maar de belastingbetaler moet u daar geen garanties voor geven. In geen enkel ander West-Europees land is dat zo. Het is waarschijnlijk niet toevallig dat in al die West-Europese landen de ruimtelijke ordening er een stuk beter en nuchterder en rationeler en goedkoper uitziet dan in Vlaanderen, en dat wonen op de buiten daar trouwens ook een heel pak goedkoper is.

En op dit moment zijn we aan het discussiëren, zoals collega Vandaele, over hoe grondig men het aan het bijsturen is. Maar als u het fundamentele probleem niet bijstuurt, collega Vandaele, ook door het feit dat er in het verleden is geprutst met het inkleuren van uitbreidingsgebieden maar ook van woongebieden, dan zult u het probleem structureel en fundamenteel nooit oplossen. En dan blijft u verplicht om het voor u uit te schuiven en door te schuiven naar anderen, en dwaze constructies met stolpen te bedenken, in plaats van het ten goede op te lossen. En dat doet u niet.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Als u de vergelijking maakt met de buurlanden, met Nederland en Duitsland, dan is er een fundamenteel verschil met ons land, met name dat Nederland en Duitsland bij uitstek huurlanden zijn. Dat is geen ideologisch cliché, dat zijn feiten. De verborgen rijkdom van dit land en van Vlaanderen is dat wij een volk zijn van eigenaars. Ik woon zelf in een gemeente waar 6800 Nederlands wonen. Als zij dan zeggen om met een bepaald stuk grond dit of dat te doen, dan begrijpen zij nooit dat die grond niet van ons of van de gemeente is, maar van privépersonen. Zij kennen dat niet. In Nederland of Duitsland is grond altijd de eigendom van overheden of aan overheid gerelateerde instanties, zoals woningcorporaties. Zij kennen dat niet zoals dat bij ons bestaat.

Dat betekent ook dat het gemakkelijker is om een ruimtelijke ordening op poten te zetten als de grond eigendom is van de overheid dan als die grond historisch eigendom is van eigenaars, want dan moet je ook met dat eigendomsprincipe rekening houden. Maar net dat is inderdaad de grote verborgen rijkdom van Vlaanderen, en bij uitbreiding van België, en misschien zelfs de Latijns wereld, ten opzichte van Nederland en Duitsland. We hebben niet alleen veel grotere spaartegoeden, de erfenis van de kinderen is vaak de gezinswoning van de ouders. Dat moeten we net cultiveren, want dat is iets wat ook een waarborg is voor toekomstige welvaart en groeikansen voor een volk.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ik ga het kort proberen te houden na bijna drie uur debat, waarin veel gezegd is en waarin veel werd bijgeleerd. Er waren ook enkele speciale zaken; na de 'minder meer' hebben we nu ook de 'zekerheid-onzekerheid'. Dat vind ik een mooie. De scheiding tussen kerk en staat wordt hier in vraag gesteld, maar ik ga het niet op flessen trekken.

Ik wil rond twee punten tussenkomen, en het eerste punt is het belangrijkste. Iedereen van de meerderheid herhaalt hier heel graag dat we vertrouwen moeten hebben in de lokale besturen. We moeten respect hebben voor de lokale besturen, en de oppositie heeft dat niet. Dat is hier vandaag verschillende keren

herhaald. Collega Coenegrachts zei het nog: 'Ik heb vertrouwen in de lokale besturen, maar alles voor de maar is niet waar.'

Het punt is dat die lokale besturen redelijk vernietigend geweest zijn over wat jullie hier vandaag voorleggen. En alles voor de maar is niet waar? Dan moet je die mensen ook antwoorden geven, of hebben die het dan ook allemaal niet goed begrepen? Ik haal er alleen maar een aantal burgemeesters uit van de meerderheidspartijen. Frank Smeets van CD&V, burgemeester van Pelt, zegt: "Die regeling is een lege doos." Dat is niet de oppositie, dames en heren. Dat is een burgemeester, waar jullie zoveel vertrouwen en respect voor hebben, uit de meerderheid. Raf Terwingen van CD&V, uit Maasmechelen, zegt: "Zonder compensaties van Vlaanderen verarmt een gemeente."

Minister Demir, u had het daarnet over gemeentes die vandaag al ambitie tonen, en die zijn er zeker. U sprak over Nazareth, Gavere, Evergem. Wat zegt Danny Claeys van CD&V, burgemeester van Nazareth? "Deze bouwshift zou het failliet betekenen van de gemeenten als we onze plannen uitvoeren. Dat gaat er niet van komen, dus het gevolg zal twintig jaar stilstand zijn." Dat komt dan uit een van de gemeentes die u hebt aangehaald.

Denis Dierick van Open Vld, burgemeester van Gavere, zegt: "Wij wilden 60 tot 70 hectare herbekijken, maar dat plan zal nu tot 2040 in de koelkast moeten belanden." Dat is een van die gemeenten waarvan u zegt dat ze vandaag goed bezig zijn. Joeri De Maertelaere van N-VA, burgemeester van Evergem, hoopt dat zijn plannen om een gebied van 150 hectare te vrijwaren, gerealiseerd zullen worden voor dit decreet ingaat, want anders kunnen zij die factuur niet betalen. En dan heb je nog de VVSG, die al die lokale besturen overkoepelt. Die noemt dit onuitvoerbaar en onbetaalbaar.

Tot op dit moment – we zijn nu twee uur en drie kwartier verder – is er niemand in de meerderheid, noch op de parlementsbanken, noch bij de ministers vooraan in de zaal, die op de zorgen van een van die mensen heeft geantwoord. Men spitst zich heel veel toe op de woonreservegebieden, maar dat is natuurlijk niet alles.

Vandaag staat een actualiteitsdebat over het realiseren van een bouwshift in Vlaanderen en geen actualiteitsdebat over het Instrumentendecreet op de agenda. Het gaat om het geheel, wat nog niet helemaal rond is. Die mensen zijn erg bezorgd dat wat nu in het Instrumentendecreet wordt vastgelegd, een zeer grote impact zal hebben op de kaders die later zullen worden gecreëerd.

Ik vind het problematisch dat iedereen hier de mond vol heeft over het vertrouwen en het respect voor de lokale besturen, maar de grootste kritiek op deze plannen komt niet van de oppositie in het Vlaams Parlement, maar van die lokale besturen. Ik heb nog een vraag voor de meerderheid. Hebben ze het ook niet begrepen? Kan de meerderheid het hun uitleggen of hun een serieus antwoord geven?

Mijnheer Van Rooy, mijn tweede punt is minder belangrijk en betreft uw creatieve statistiek. U hebt wetenschappen gestudeerd en u weet dat u niet op die manier aan statistiek moet doen. Ik kan, bijvoorbeeld, uw jaarlijks stijgende leeftijd naast het uitgebreid ruimtebeslag leggen. Dan krijg ik exact dezelfde grafiek als u net hebt getoond. Dat is redelijk waardeloze statistiek waar we weinig mee kunnen doen, maar ik denk niet dat ik u daarvan zal overtuigen.

De voorzitter: Collega Van Rooy, u voelt zich aangesproken?

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ja natuurlijk, omdat het toch wel frappant en triest is, zou ik dat durven te noemen, dat mensen in dit parlement de logica

niet begrijpen die de gewone man en vrouw in de straat wel begrijpt. Ik heb dat in mijn toespraak duidelijk uitgelegd en ik zal het, speciaal voor u, mijnheer D'Haese, nog eens herhalen.

Steeds meer mensen op dezelfde oppervlakte leiden tot steeds meer bebouwing en steeds meer woningen, tenzij, heb ik eraan toegevoegd, u van het principe bent dat we steeds kleiner en steeds hoger moeten wonen. Daar passen wij voor. Dat heb ik heel duidelijk gezegd. Ik geef om levenskwaliteit en om de open ruimte. Ik dacht dat we het er allemaal over eens waren dat we de open ruimte moeten bewaren. Indien u de levenskwaliteit wilt behouden van de mensen die in Vlaanderen wonen en indien u vindt dat zij een ruime oppervlakte voor hun appartement of hun huis moeten hebben, kunt u niet anders dan concluderen dat een ongebreidelde, aanhoudende bevolkingsgroei tot meer asfalt en meer beton leidt. Dat is gewoon een logica die elke man en vrouw in de straat snapt maar u blijkbaar niet, en dat snap ik dan weer niet van u.

Wat ik wel van u snap, is hypocrisie om de grenzen wagenwijd open te laten staan. U moet zo niet reageren. U bepleit dit. Uw partij is, samen met Groen, sp.a en eigenlijk heel het Vlaams Parlement, de partij van de ongebreidelde massa-immigratie. Dat is al decennia zo, en wij bestrijden dat om die reden al decennia.

Ik zal u nog iets zeggen, en daar sluit ik mee af, mevrouw Homans. Indien de bevolkingsgroei in dit land niet ten gevolge van massa-immigratie, maar ten gevolge van de geboorten aan hetzelfde tempo zou gaan, zou ik daar evenzeer kritiek op hebben. Dit zou ook tot een steeds voller land en steeds vollere steden leiden, en dat gaat, nogmaals, ten koste van de levenskwaliteit.

De voorzitter: De heer D’Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ik ben verbaasd dat er geen antwoord komt op mijn vragen en opmerkingen over de lokale besturen. Ik neem daar akte van. *(Applaus van Jeremie Vaneeckhout)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Wenst iemand tot besluit van dit actualiteitsdebat een motie of een motie van wantrouwen in te dienen?

– Het Vlaams Belang kondigt aan een motie te zullen indienen.

De motie moet uiterlijk om 17.20 uur zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover straks uitspreken.

Het debat is gesloten.

VOORSTEL VAN DECREET van Philippe Muyters, Koen Van den Heuvel, Steven Coenegrachts, Lorin Parys, Tinne Rombouts en Maaike De Vreese tot wijziging van artikel 37 van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat de injunctie betreft
– 581 (2020-2021) – Nr. 1

VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (V)
– 585 (2020-2021) – Nr. 1

Voorstellen tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, met toepassing van artikel 50, punt 1, h), van het reglement zou ik graag twee punten aan de agenda toegevoegd willen zien.

Ten eerste is er het voorstel van decreet tot wijziging van artikel 37 van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat de injunctie betreft. Dat stuk is ingediend en staat sinds deze middag online.

Ten tweede is er het voorstel van decreet tot het nemen van dringende en tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (V). Dat stuk is – als ik goed ben ingelicht – onderweg.

De voorzitter: Mijnheer Vandaele, dat stuk is onderweg, maar is nog niet gepubliceerd.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, het is een groot stuk.

De voorzitter: Het zou handig zijn dat de oppositie dat stuk voor de beraadslaging kan lezen. Dat is mijn persoonlijke mening.

Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– De vergadering wordt geschorst om 16.47 uur.

– De vergadering wordt hervat om 17.05 uur.

– Kris Van Dijck treedt als waarnemend voorzitter op.

De voorzitter: Collega's, de voorzitter is even belet.

Als we naar het aantal jaren kijken, ben ik momenteel uw dienaar, aangezien er ook geen ondervoorzitter aanwezig is.

ACTUELE VRAAG van Jeremie Vaneeckhout aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de Vlaamse focus op de verdere corona-aanpak richting het Overlegcomité van 18 december 2020

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Voorzitter, minister-president, collega's, we zijn aan de laatste normale vergadering van het jaar gekomen en ik denk dat iedereen gehoopt had dat we dat in een andere context hadden kunnen doen. Het worden cruciale weken voor de covidcrisis.

De cijfers zijn opnieuw alarmerend: de besmettingen stijgen, de ziekenhuisopnames dalen nog licht over het hele land, maar in de provincie Antwerpen is er bijvoorbeeld vandaag een stijging van 17 procent van de opnamecijfers. We moeten ons dus zorgen maken.

Een derde golf of een vervolg van een tweede golf – hoe men het ook wil noemen – dreigt nu wel echt. We moeten er een antwoord op geven, niet alleen om de druk op ons gezondheidssysteem houdbaar te houden, maar ook omdat het fundamenteel dramatische gevolgen zou kunnen hebben voor de vaccinatiestrategie. Als de zorgverleners aan het verzorgen zijn, kunnen ze op hetzelfde moment niet vaccineren.

Er ontplooien zich schijnbaar drie strekkingen. Enerzijds is er de strekking van hardere repressie en aanpakken van mensen die de regels overtreden. Aan de andere kant zijn er die een pleidooi houden om nog verder te gaan op het gebied van maatregelen. Een derde lijn zoekt misschien een tussenweg of een meer motiverende manier richting de inwoners van ons land.

Zoals de voorzitter net zei, is er volgende vrijdag een Overlegcomité en zullen opnieuw alle regio's in het federale niveau nagaan wat er moet gebeuren. We weten intussen wat de Vlaamse Regering niet wil. Minister Weyts heeft bijvoorbeeld al duidelijk gemaakt dat, wat hem betreft, voor het onderwijs geen aanpassingen moeten gebeuren.

Dat is op dit moment ook niet onze specifieke vraag, maar er is wel nood aan een plan dat verder kijkt dan de komende twee weken en dat ook een duidelijke strategie geeft voor de komende maanden.

Vandaar onze fundamentele vraag, die we belangrijk vonden om hier te stellen. Met welke focus en met welk plan trekt de Vlaamse Regering naar het Overlegcomité van volgende vrijdag?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Voorzitter, collega's, laat me eerst nog zeggen dat het de bedoeling was om de maatregelen die we eind november hebben genomen, door te trekken tot begin januari en pas dan een Overlegcomité te hebben. Op een bepaald moment is er vanuit de Franse Gemeenschap een vraag gekomen om een aantal zaken te bekijken. Vandaar het tussentijdse Overlegcomité, waar buiten de covidcrisis ook nog een aantal andere agendapunten worden behandeld.

Wat de positie van de Vlaamse Regering betreft: het is nu woensdag en vrijdag komt het Overlegcomité samen. Er is een drastische verlaging geweest van de verschillende indicatoren sedert de drastische maatregelen die we hebben genomen in het vorige Overlegcomité. Het klopt dat er de laatste drie dagen bij

een aantal indicatoren een lichte stijging te zien is, gelukkig nog niet in het aantal ziekenhuisopnames, gelukkig nog niet in het aantal opnames op intensive care en gelukkig ook niet in het aantal sterfgevallen.

Ik heb ter voorbereiding van deze vraag het laatste rapport van Sciensano genomen. Wat Vlaanderen betreft, zie ik toch dat er bij ons substantieel meer wordt getest dan in de rest van het land, en dat de positiviteitsratio, ondanks het veelvuldig testen, een stuk lager ligt. Maar goed, de cijfers zijn nog niet 'in the range' waarin we ze willen hebben, dat is heel duidelijk.

Ik kijk dus met veel interesse uit naar de voorstellen die de specialisten gaan doen. Mijn eigen insteek is dat we al heel drastisch gehandeld hebben. We hebben ongeveer alles gedaan wat nodig was.

Op een bepaald moment hebben we de winkels weer geopend, omdat een minister van de Federale Regering zei: 'Het openen van de winkels heeft geen enkele invloed op het verspreiden van het virus, dus waarom zouden we dat niet doen?'

Langs de andere kant denk ik dat wij – en dat zal vrijdag ook mijn insteek zijn, tenzij wij van de experten nog andere insteken krijgen die ik vandaag niet heb – het vooral over handhaving moeten hebben. Ik moet eerlijk bekennen dat ik bijzonder blij ben met de insteek gisterennamiddag van de procureurs en de procureur-generaal over die ellendige lockdownfeesten. Het is toch ongelooflijk dat mensen zich in deze periode nog zo egocentrisch, zo egoïstisch gedragen. Ik ben heel blij dat de sancties voor mensen die nu nog menen dat ze in groten getale moeten bijeenkomen, enorm worden opgedreven.

We hebben er ons in het vorige Overlegcomité ook toe verbonden om de controles aan de grenzen op het al dan niet invullen van het Passagier Lokalisatie Formulier (PLF) te laten toenemen. Tenzij de experten nog andere informatie geven, zet ik richting vrijdag dus vooral in op een doorgedreven handhaving, goed wetende dat dat voor een groot gedeelte vooral een federale bevoegdheid is. Niettemin ligt straks in dit parlement een urgentiedecreet voor, waarin wij, als Vlaamse Gemeenschap, nog een aantal tandjes kunnen bij steken inzake de handhaving.

Aan de andere kant bereiden wij ons op Vlaams niveau volop voor op het organiseren van de vaccinaties. Dat is de volgende uitdaging die we voorgeschoteld krijgen. Voor die vaccinaties zijn we toch – hoe zal ik het zeggen – afhankelijk van het ter beschikking zijn van de vaccins. Wij maken zelf geen vaccins en kopen zelf ook geen vaccins aan. Het is een Europese aanbesteding. We zijn dus afhankelijk van de vaccins die ons ter beschikking worden gesteld. Maar ik kan u dit zeggen: op dit moment is de Vlaamse Regering voorbereid om de volumes aan vaccins die ons worden toebedeeld, ook effectief binnen de kortste keren aan te brengen in de verschillende doelgroepen die door de Wereldgezondheidsorganisatie zijn gedefinieerd.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister-president, ik dank u voor dit antwoord. Dat u wat flexibel met de tijd bent omgesprongen, is in dezen goed, want het is een zeer belangrijk thema.

Maar ik moet zeggen dat ik niet helemaal ben gerustgesteld. U verwijst naar de cijfers en u wilt niet dramatiseren. Ook ik wil dat zeker niet doen. Maar we staan nu voor de derde keer in een situatie als deze. Intussen zouden we moeten weten hoe exponentiële curves werken, hoe het in het begin traag gaat en op een bepaald moment sneller vooruitgaat. Als volgens het afgelopen weekgemiddelde

in de provincie Antwerpen niet de besmettingen, maar het aantal ziekenhuisopnames met 17 procent stijgt, dan moeten we echt bezorgd zijn. En dan mogen we niet naar vrijdag trekken met de houding van: 'We zullen wel zien hoe het zich verder ontplooit, we zullen wel zien wat het wordt.' Er moet een diepgaander, uitgebreider plan zijn.

Wat daarbij voor mij belangrijk is, is dat we de handhaving en het zorgen voor het naleven van de regels niet alleen beperken tot het afschrikken. Wat er gisteren werd beslist, is inderdaad een goede zaak, maar het zit ook in het motiveren van mensen. Daarom heb ik een aanvullende vraag: hoe zal de Vlaamse Regering een plan uitwerken dat ervoor zorgt dat de mensen in de komende dagen en weken beter worden gemotiveerd en een betere aanleiding vinden om de regels te volgen? Dat lijkt mij een grote noodzaak. Ik dank u.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, ik wil het specifiek over één punt hebben, omdat er weer een vakantie nadert. En u weet – ik hoef dat dit parlement niet in herinnering te brengen – dat minstens een deel van de coronamiserie begonnen is na of tijdens de krokusvakantie, toen reizigers zijn teruggekeerd van een vakantieoord en het virus hebben laten circuleren.

Welke lessen trekt u uit de ervaring die u de voorbije maanden hebt opgedaan met betrekking tot het reisbeleid? Want daar hebben zowel de Vlaamse als de Federale Regering wel wat steken laten vallen. Ik heb al verwezen naar de krokusvakantie en de terugkerende skiërs. Vervolgens was er de zomervakantie, waarbij we nadien hebben vastgesteld dat er amper mensen zijn gecontroleerd die terugkeerden uit een rode of oranje zone.

Nu is er opnieuw een kerstvakantie die eraan komt, en we zien dat mensen opnieuw op vakantie gaan. Ik zou van u willen weten hoe de mensen die terugkeren uit een oranje of rode zone, zullen worden opgevolgd.

Er is natuurlijk ook de terechte bedenking van de werkgeversorganisaties, die zeggen dat er natuurlijk wel een verschil is tussen mensen die omwille van hun werk verplicht zijn om naar het buitenland te gaan en mensen die ervoor kiezen om voor hun plezier op reis te gaan. Gaat u een onderscheid maken tussen die mensen die verplicht zijn om voor hun werk naar het buitenland te gaan en de mensen die een plezierreisje boeken en van daaruit terugkeren uit een oranje of rode zone?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ik vind het verstandig dat de minister-president publiek niet te zeer vooruitloopt op wat het Overlegcomité vrijdag zal bespreken en beslissen. Ik vond het ook interessant om de observatie te maken dat de reproductiewaarde in verschillende landen in Europa in eenzelfde lijn gaat. Nochtans zijn er in die verschillende landen in Europa heel verschillende maatregelen van kracht. We hebben eerst een synchrone daling gezien. Nu zien we een synchrone stijging, met uitzondering van een aantal Scandinavische landen.

Dus: geen publiek opbod van maatregelen. Een goede, correcte, proportionele handhaving is belangrijk in dezen. Telewerk, de aankomsten in België: uiteraard. Daarbij moeten een aantal leidende principes vooropstaan. Het eerste is uiteraard de rechtsstaat. Dat is het fundament van ons handelen, zeker als we een aantal rechten drastisch beknoppen. En ten tweede, aansluitend bij wat collega Vaneeckhout heeft gezegd, is er de vraag hoe we de burgers kunnen blijven motiveren. Want als we massaal in een spiraal van verstrengingen terechtkomen, zien we ook dat heel veel mensen afhaken. Enkel die handhaving zal ons niet

redden, wel perspectief bieden en een goede uitrol van de vaccinatiecampagne. En dan is mijn vraag, minister-president, om ook te consulteren bij motivatie-psychologen, om er inderdaad voor te zorgen dat zoveel mogelijk Vlamingen en Belgen de maatregelen goed opvolgen. En dat is, voor alle duidelijkheid, bij de meerderheid van de mensen vandaag ook al wel het geval.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Minister-president, u hebt het kort gehad over de vaccinatiestrategie. Ik begrijp dat die vrijdag mogelijk op de agenda zal komen. Er zijn op dit ogenblik twee bewegingen. Aan de ene kant heb je het Europese geneesmiddelenagentschap, dat aangekondigd heeft dat het mogelijk volgende maandag al een goedkeuring zou geven voor het Pfizervaccin, waardoor een aantal zaken dus zouden kunnen worden versneld. Aan de andere kant heeft Pfizer-BioNTech laten weten dat zij niet de aantallen zullen kunnen leveren die ze zelf aangekondigd en verwacht hadden.

Zal de vaccinatiestrategie op de agenda staan? En zal er na vrijdag een duidelijkere timing komen met liefst realistische verwachtingen, zodat de burgers goed weten wat een realistisch traject kan zijn, zodat we perspectief kunnen geven, maar ook geen valse verwachtingen creëren?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp·a): Minister-president, het aantal besmettingen stijgt inderdaad weer. Dat is een zeer slechte zaak. Ook in onze provincie is dat trouwens zo.

U hebt het dan over handhaving. Dat is een belangrijk aspect. Maar u hebt het vooral over handhaving van gedrag van burgers. U hebt het over terugkerende reizigers. U hebt het over lockdownparty's. En terecht: daar moet streng op gehandhaafd worden. Maar ik heb deze voormiddag van thuis uit een commissievergadering bijgewoond en ben dan op de middag naar Brussel gereden en ik ben anderhalf uur onderweg geweest, terwijl dat normaal gezien, zonder files, maar 55 minuten zou zijn. Ik stel dus vast dat er heel veel verkeer op de baan is. Ik denk dat we dat allemaal al vastgesteld hebben. We horen ook van heel veel bedrijven waar men eigenlijk zou kunnen telewerken, maar men dat te weinig zou doen. Ik denk dus – en dat is een volledige bevoegdheid van de Vlaamse Regering – dat er ten aanzien van de bedrijven extra moet worden toegezien dat er goed wordt getelewerkt en dat de maatregelen die kunnen worden genomen, daadwerkelijk genomen worden, zodat iedereen op een veilige manier aan het werk kan blijven.

De voorzitter: Bij dezen denk ik ook aan twee derde van onze collega's die nu aan het telewerken zijn en naar ons aan het kijken zijn. *(Opmerkingen)*

Betwijfel je dat? *(Opmerkingen)*

Minister-president Jan Jambon: Collega's, bedankt voor alle tussenkomsten.

Mijnheer Vaneeckhout, ik denk, eerlijk gezegd, dat het grootste gedeelte van de bevolking de maatregelen, binnen de marge van de acceptatie, zeer goed opvolgt. Waar dat gedeelte van de bevolking zich mateloos aan ergert, is dat mensen nog in staat zijn om af te wijken van die maatregelen.

Veel communicatie moet daar misschien niet over gebeuren, men moet vooral daden stellen in de praktijk. Daar komt het op neer. Het parket zei gisteren dat het de boetes en de intensiteit van controles gaat verhogen. Ik zou willen dat deze regering de bevoegdheid had om daar een tandje bij te steken. Ik ben heel

blij dat de procureurs dit ook hebben gezien en een tandje willen bijsteken. Die signalen in de praktijk zijn veel belangrijker dan veel communicatie daarover. De mensen zien dat het op bepaalde vlakken uit de hand loopt. Dat moet worden gehandhaafd en streng bestraft.

Mijnheer Janssens, in het decreet dat jullie straks gaan stemmen, is een onderscheid gemaakt tussen essentiële en niet-essentiële reizen. Ik ben het volledig met u eens als het gaat over niet-essentiële reizen. We hebben gedurende maanden mensen opgelegd om PLF-formulieren in te vullen. Gigantisch veel mensen hebben mij al gezegd dat ze in Zaventem aankomen en op voorhand al een formulier hebben ingevuld, maar dat geen hond hen daarna naar dat formulier heeft gevraagd.

Op het Overlegcomité van eind november hebben we dat punt aangehaald. De Federale Regering heeft zich geëngageerd – want dat is een federale bevoegdheid – om na 18 december in de luchthavens en in de internationale treinstations punctuele controles te doen, want dat is ook noodzakelijk.

Mijnheer Parys, de motivatiepsychologen zijn nu mee opgenomen in het comité dat het Overlegcomité adviseert. Ik ga ervan uit dat de adviezen waar we effectief iets mee kunnen doen onze richting uitkomen.

Mijnheer Van Rompuy, het klopt dat Pfizer een dubbele boodschap heeft gegeven, namelijk dat het vroeger, maar minder kan doen. Dat is een beetje spijtig, ik had liever gehad dat het wat later en wat meer was. Het is nu zo. Europa zit hier in de driver's seat, want Europa leidt de aankopen van de vaccins bij de zes fabrikanten die vandaag zijn ingesteld. Europa moet snel duidelijkheid scheppen over hoeveel vaccins het in welke periode ter beschikking kan stellen. Dit is geen zaak van de lidstaten. Europa zal de vaccins die het kan aankopen, proportioneel verdelen over de deelstaten. Dat lijkt me ook correct.

De Wereldgezondheidsorganisatie heeft ook de volgorde bepaald: eerst de rusthuizen, dan de kwetsbare groepen, dan de 65-plussers, dan de 45- tot 65-ers met aandoeningen. Alle lidstaten zijn het erover eens om de vaccins op die manier te verdelen. Het aantal vaccins dat ter beschikking komt, wordt proportioneel over de lidstaten verdeeld. De vaccinatie in Europa zal dus vergelijkbaar verlopen.

Europa moet snel duidelijkheid geven over wat we mogen verwachten tegen de zomer. Welke groepen zullen er worden gevaccineerd en welke niet? Er zullen niet voldoende vaccins zijn om de hele bevolking in Europa voor de zomer te vaccineren. Daarover moet duidelijkheid bestaan. In het mooi Nederlands noem ik dat 'managing expectations'.

Mijnheer Anaf, u zegt dat het aantal besmettingen stijgt. Dat is waar, maar het aantal testen stijgt ook. We zijn erin geslaagd om een gigantische daling te krijgen in het aantal besmettingen en ziekenhuisopnames, maar het is waar, de laatste dagen zitten we op een platform. Daar kun je niet aan twijfelen.

Telewerken is een element dat belangrijk is. U zegt dat dat Vlaamse bevoegdheid is. Ik denk dat de arbeidscontrole en de arbeidsinspectie vooral een federale bevoegdheid zijn. Als iets goed is, ben ik ook niet te beroerd om dat te zeggen: deze week hebben we via de pers vernomen dat de federale inspecteurs op dat vlak echt wel inspanningen hebben geleverd. Ze zijn erachter gekomen dat een aantal zaken met kleine wijzigingen te doen zijn, en dat een aantal bedrijven hardleers zijn. Ik doe van hieruit opnieuw een oproep aan de bedrijfsleiders – omdat een opflakkering van het virus in niemands voordeel is, ook niet in dat van de bedrijven – om toch maximaal in te zetten op telewerk. Als Vlaamse overheid, die ook een werkgever is, zetten wij daar alvast maximaal op in. Ik denk dat we

er alle belang bij hebben dat er maximaal op telewerk wordt ingezet daar waar het mogelijk is. Dat is een tamelijk pijnloze maatregel, maar een die enorm veel kan opleveren. Ik steun uw bevinding ter zake.

De voorzitter: Mijnheer Vaneeckhout, uw slotbeschouwing. Ik weet vanuit de commissie dat u dat steeds sterk en beknopt kunt.

De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister-president, de situatie is en blijft ernstig. In drie van de vijf Vlaamse provincies stijgen de ziekenhuisopnames – niet de besmettingen, maar de ziekenhuisopnames, een van de meest objectieve indicatoren voor de ernst van de crisis. We hebben bewust de vraag aan u gesteld, en niet aan collega Beke, omdat u de regeringsleider bent. U bent onze regeringsleider. U bent dus de eindverantwoordelijke voor het totaalbeleid inzake covid in Vlaanderen. Dat moet een beleid zijn waarbij men verder kijkt dan de komende twee, drie weken, waarbij men ook naar de komende maanden kijkt. Wij vinden dus dat er een doordachte aanpak moet komen, en we hopen dan ook dat die in de komende twee dagen nog wordt uitgewerkt, richting vrijdag. We verwachten hier vandaag geen heldere antwoorden, maar u mag het ons niet kwalijk nemen dat, als we vandaag zien dat de bronopsporing nog altijd niet op peil is, als we inzake de vaccinatiestrategie zien dat de burgemeesters en huisartsen vorige week een noodkreet uitten omdat ze nog van niks weten, we vandaag vragen dat er echt een plan zou worden opgemaakt voor het preventieve beleid, waar Vlaanderen autonoom voor bevoegd is, een plan dat verder gaat dan 'binnen de marges van de acceptatie volgen we allemaal de regels wel'. We mogen niemand met de vinger wijzen of beschuldigen, maar er zal meer nodig zijn dan enkel een focus op keiharde handhaving.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Arnout Coel aan Hilde Crevits, viceministerpresident van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse doelstellingen inzake biolandbouw

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Minister, goedenavond. Vanmorgen hebben we in de commissie al van gedachten gewisseld over de ruimte waarin in Vlaanderen nog is voorzien voor de landbouw in al zijn vormen. Een vorm die tot op heden niet zo heel veel ruimte inneemt, is de biolandbouw. We zitten in Vlaanderen aan 1,4 procent. Nochtans heeft Europa nu de ambitie vooropgesteld dat tegen 2030 25 procent van het landbouwareaal biologisch zou worden bewerkt. In Vlaanderen werken we daaraan. We hebben het strategisch plan voor de biologische landbouw, het derde al, denk ik. Dat loopt nu. Er is een lichte vooruitgang. Er komen elk jaar wel een aantal biologische landbouwbedrijven erbij, het jongste jaar was dat nog 9 procent, maar in vergelijking met andere regio's hinken we toch sterk achterop. We hoeven maar naar onze buur Wallonië te kijken.

Minister, is die Europese lat van 25 procent toch niet het moment voor Vlaanderen om ook een streefcijfer voorop te stellen? Zo ja, welke doelstelling zou u daarvoor hanteren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, dank u wel voor de vraag. Het klopt absoluut dat we groei willen in de biolandbouw, ook in Vlaanderen, maar de biosector zelf vraagt op twee fronten groei: groei in de aanbodzijde, maar ook groei aan de

zijde van de consument. Daar wringt in Vlaanderen echt ook wel het schoentje. Ik neem de cijfers er even bij. Als we kijken naar de verkoop van verse voedingswaren, dan heeft biovoeding bij de Vlaamse consument een marktaandeel van 2,6 procent. Bij onze Waalse vrienden is dat 6 procent, meer dan het dubbele. U voelt dus dat er aan de beide kanten wat werk is. Ik wil de 5 miljoen euro die we per jaar investeren, dus ook aan de beide kanten investeren.

Ten eerste is het van belang dat boeren die een omschakeling doen naar biolandbouw, in de periode van de omschakeling financieel worden gesteund.

Waarom is dat? Omdat je het woord bio pas na twee jaar mag gebruiken. Je moet in die omschakelingsperiode er dus voor zorgen dat er wat financiële steun is.

Ik wil ten tweede echt investeren in lokale overlegplatformen, waar boeren, afnemers en verwerkers elkaar leren kennen. Ik ben heel blij dat binnenkort de derde biocluster in Meetjesland-Leiestreek zal worden opgestart. Dat is ook ideaal om het geheel wat te boosten.

Ten derde willen we heel veel investeren in communicatie. We hebben nu al Bio zoekt Keten van BioForum. Ook het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) voert promotie voor bioproducten. Dat zijn heel goede zaken, je moet de mensen wel warm maken om bioproducten te kopen.

Het is voor mij ook belangrijk dat we tijdens de volgende periode heel hard de focus leggen op lokale voeding en duurzame eetgewoontes. Lokaal is natuurlijk niet altijd bio, we mogen die begrippen niet met elkaar verwarren. We hebben vanmorgen in de discussie ook een debat gehad over eerlijke en faire prijzen. Als je lokale voeding en duurzame eetgewoontes promoot, dan zal de interesse voor bioproducten ook al wat toenemen.

Ik wil dus op de twee fronten echt een sprong voorwaarts maken, want het consumentengedrag gaat hand in hand met het aanbod.

Een hard cijfer zit voorlopig niet in het plan. Ik zal dat er ook niet inzetten, maar ik engageer me wel om de miljoenen die we investeren goed te investeren zodat we aan beide kanten, van vraag en aanbod, een stijging te krijgen.

Arnout Coel (N-VA): Dank u wel, minister. Het is goed dat u zich, zoals dat in het regeerakkoord is voorzien, inschrijft in de logica om het aandeel bio op te drijven. Het klopt dat het geen zin heeft om iets te produceren wat niet gevraagd wordt door de consument. We hebben inderdaad werk aan beide zijden. Als we ons echter inschrijven in die Europese doelstelling van 25 procent, dan zitten we daar nog bijzonder ver vanaf. We zijn sinds 2008 zonder streefcijfer met de strategische plannen bezig. We zien dat men in Wallonië wel streefcijfers heeft gehanteerd. Ze hadden daar eerst 14 procent als norm vooropgesteld en die was relatief snel in zicht. Als het goed is, mogen we dat ook zeggen. Ze hebben dat streefcijfer dan verhoogd naar 18 procent. Andere landen werken ook met streefcijfers en dat lijkt er toch op te wijzen dat die techniek werkt.

Als we in volume een shift willen maken, moeten we meer inzetten op de omschakeling, want de nieuwe bioboeren zijn meestal instromers die kleinschalig werken. Als we echt de volumes willen opdrijven, dan zal dat eerder door een omschakeling komen. Hoe wilt u daar nog verder op inzetten?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik ben op twee vlakken specialist, minister. Dit dossier van de biolandbouw volg ik al sinds enkele jaren. Ook al

zegt mijn collega dat er weinig groei is, toch denk ik dat er de afgelopen jaren wel groei is. Sommige collega's zullen mij wellicht niet geloven, maar daarnaast zijn wij thuis grootverbruiker van bioproducten. Voilà, mijnheer Vandaele gelooft het al niet.

U hebt gelijk, minister, dat het niet alleen over de aanbodzijde gaat. Persoonlijk heb ik de ervaring dat de aanbodzijde wel gegroeid is. Er zijn aparte winkels en ook op de markten ziet men steeds meer biokramen. Ik denk echter dat het ook veel te maken heeft met het consumentengedrag en, dat kunnen we toch niet ontkennen, met de prijs van bioproducten in de winkel. Die prijzen liggen normaliter een stuk hoger dan die van de gewone producten.

U kunt daar zelf wel niet veel aan doen, maar erkent u ook dat de prijssetting daarin een rol speelt?

De voorzitter: Ik zou oppassen om een stelling te beginnen met 'u gaat mij niet geloven'. Dat vind ik nogal gevaarlijk.

Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil me kort even aansluiten bij deze vraag over biolandbouw.

Minister, u haalt zelf ook aan dat de omschakeling een belangrijk element is. Als ik naar het afgelopen jaar kijk, moeten we vaststellen dat er ook wel grotere bedrijven zijn die aan biologische landbouw doen. We moeten die koesteren en we moeten opletten om bio en kleinschaligheid te vereenzelvigen, want ik denk dat dat geen positieve beeldvorming is.

Nu, wat betreft uw doel, minister, om in te zetten op vraag en aanbod: ook dat kan ik alleen maar toejuichen want, als we naar een duurzame groei willen gaan, is het inderdaad belangrijk dat het aanbod kan inspelen op de vraag die er is en we niet op een of andere manier een kunstmatige opdrijving gaan doen, want dan riskeren we geen duurzame groei te kennen. Maar in dezen nog de vraag, gelet op de periode waar we ook uit komen, of er binnen het hele relancekader voldoende middelen kunnen worden vrijgemaakt om aan de lokale voeding en de verbredingsactiviteiten de nodige aandacht te blijven geven. Dank u.

– Liesbeth Homans, voorzitter, treedt als voorzitter op.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Dank u wel voor de vraagstelling.

Minister, op dit moment is er een strategisch plan dat loopt van 2018 tot 2022. In de biosector is er ongerustheid over het voortzetten van dat strategische plan. Ik veronderstel dat u daar verder mee aan de slag gaat en dat er ook een link met de doelstellingen wordt opgenomen. U geeft aan dat de vraag en het aanbod elkaar moeten volgen. Dat volgen we natuurlijk volledig, maar op dit moment lijkt het aanbod toch wel kleiner te zijn dan de vraag. In die zin had ik daar graag nog wat meer uitleg over.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp·a): Als de prijs hoog is, is dat vaak omdat de vraag groter is dan het aanbod. Dat heb ik op school geleerd. Ik ben absoluut voor het promoten van meer consumptie van bioproducten, minister, versta me niet me niet verkeerd, maar aan de andere kant, gelet op het feit dat drie vierde van de Vlaamse landbouwproductie ook geëxporteerd wordt – dat is een vrij geciteerd cijfer –, denken we ook niet dat we dat als criterium moeten nemen om steun

aan biolandbouw voorop te stellen. Ik ben absoluut voor het nastreven van harde criteria die wat dichter naar de 25 procent van Europa gaan dan waar we vandaag staan. Ik vraag me af of het niet mogelijk is, aangezien het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) toelaat om wat vrijer de voorwaarden voor Europese subsidies in te vullen, om daar veel meer van die Europese middelen naar biolandbouw, bijvoorbeeld via ecoregelingen, te sturen dan we vandaag doen, die op die manier te ondersteunen en het imago van de Vlaamse landbouw toch een beetje te veranderen. Als we nu veevoeder importeren uit Brazilië om hier dan in grote stallen beesten te voeren die we naar China exporteren, denk ik dat er betere manieren zijn om dat geld te besteden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik merk dat er een nieuwe voorzitter is. De focus op de klok is terug.

Het is nooit te vroeg om wat nieuws te vergaren. Collega Sintobin, ik begrijp dat u een groot verbruiker van biovoeding bent. Dat is interessant. *(Opmerkingen van Chris Janssens. Gelach)*

Ik geef toe dat ik die opmerking gemaakt had in de hoop dat er iemand een 'sortietje' zou doen, maar het is van je eigen partijgenoten dat je het moet hebben. Zo gaat dat in het leven.

Het is wel zo dat zowel het aanbod als de vraag stijgt, maar de vraag blijft heel laag, collega's: 2,6 procent, dat is te weinig. Dat wil ik wel meegeven.

De doelstelling binnen Europa, collega's Coel en Sintobin, moet natuurlijk niet overal worden gehaald. Ik wil een kleine uitweiding maken. Het is veel gemakkelijker om in Wallonië en in Oostenrijk bijvoorbeeld stijgende cijfers te hebben dan bij ons. We hebben zeer vruchtbare grond. In Oostenrijk heb je Alpenweiden, waar het heel gemakkelijk is om grote oppervlakten te gebruiken. In Wallonië heb je ook heel veel zones die niet zo intensief kunnen worden gebruikt en waar het veel gemakkelijker is om het areaal te gaan uitbreiden. We moeten er natuurlijk ook rekening mee houden dat de grondtypes volledig anders zijn.

Collega Schauvliege, uiteraard wil ik dat strategisch plan voortzetten, geen haar op mijn hoofd dat eraan denkt om dat niet te doen. Ik zal zeker contact met de sector opnemen. Ik vind dat de biosector alle steun verdient. We hebben het vanmorgen ook gehad over de noodzaak aan veel verdienmodellen. Dit is ook een heel interessant verdienmodel. Het zou gek zijn om daar niet verder in investeren. Ik ga dus absoluut akkoord met uw opmerking.

Om nog eens op de cijfers terug te komen: het aantal boeren is met 9 procent gestegen, het areaal is met 10 procent gestegen. Het gaat wel vooruit, maar het mag zeker nog wat extra vooruitgaan.

Collega Tobback, we zullen de mogelijkheden verkennen van het GLB. In elk geval – en zo kom ik meteen uit bij de vraag van collega Rombouts – wil ik de verhoogde aandacht voor lokale voeding van tijdens de coronacrisis vasthouden. We hebben gezien dat mensen massaal de weg gevonden hebben naar boeren die thuisverkoop doen. Alles hangt overal aan vast. We moeten er eigenlijk voor zorgen dat mensen uit het patroon raken waarbij ze als burger voor veilige voeding zijn, maar als consument in de winkel altijd systematisch de laagste prijs gaan opzoeken. Daarom maken we met de hele sector een charter waarbij je in warenhuizen, naar buitenlands voorbeeld, een hoek hebt waar lokale boeren hun verhaal vertellen en hun producten aanbieden. Ik ben ervan overtuigd dat dit de aandacht van de consument kan wekken en er ook voor kan zorgen dat we de

bereidheid van mensen om iets meer te betalen voor voeding die lokaal geproduceerd is, waar biovoeding ook zijn plaats in kan hebben, groter maken.

Dus, collega Rombouts, daar maken we middelen voor vrij. Het is ook een belangrijk onderdeel van de relance-initiatieven die we nemen. Ik ga straks ook met een plan naar de Vlaamse Regering rond de bio-economie. Het antwoord daarop is dus zeker positief. We zetten stappen en het is absoluut de bedoeling om rond onze biolandbouw een positief opbouwend verhaal te schrijven.

De voorzitter: U had nog tijd over, minister Crevits.

Minister Hilde Crevits: Ja, 'in der Beschränkung zeigt sich erst der Meister'. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Arnout Coel (N-VA): Dank u wel, minister, het is duidelijk dat u ermee aan de slag gaat of ermee aan de slag gegaan bent en de inspanningen ook gaat voortzetten. Misschien nog een vrijblijvende tip: u kunt ook vanuit de Vlaamse overheid in de vele cateringaangelegenheden die onze ambtenarij en Vlaamse instanties rijk zijn, een flinke duw aan de vraagzijde geven door daar ook voor bioproducten te kiezen. Misschien is dat iets wat u kunt meenemen samen met uw collega's binnen de Vlaamse Regering.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de visienota Digisprong

ACTUELE VRAAG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de verdeling van de budgetten en de vrijheid van scholen voor het ICT-beleid in het kader van de nota Digisprong

ACTUELE VRAAG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de digitaliseringsoperatie in het Vlaamse onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, uw langverwachte nota voor de digitalisering van het Vlaamse onderwijs, Digisprong, is klaar. Laat ons duidelijk zijn: dat is een heel goede zaak, want uit verschillende Vlaamse en internationale onderzoeken bleek duidelijk dat het slecht gesteld is met de digitalisering van het Vlaamse onderwijs. Zowel wat computerinfrastructuur betreft hinken we achterop, als op het vlak van de ondersteuning van de leerkrachten, de nascholing en het beleid op het vlak van digitalisering. Computers worden heel weinig gebruikt, maar dat is ook niet verwonderlijk, als je ziet in welke staat die ICT-infrastructuur in scholen zich bevindt. Het is al langer geweten; we hebben al vaak op die nagel klopt.

Nu, als er iets goed is aan die coronacrisis, dan is het toch wel die sense of urgency op het vlak van digitalisering. U hebt substantiële middelen vrijgemaakt, minister, en er is ook een nota die wil inzetten op verschillende aspecten. Eerst en vooral is er de hardware, de infrastructuur en de laptops voor kinderen. Dan is er het ICT-beleid op school, met het versterken van de ICT-coördinatoren. Er is opleiding en professionalisering van leerkrachten en er is het kenniscentrum. Dat zijn vier werven die wij toejuichen en waar wij tevreden over zijn.

Wij maken ons alleen wat zorgen over een aantal zaken. De eerste zorg en mijn eerste vraag is dan ook: dit zijn investeringen voor de komende twee jaar, maar wat daarna? Dit mag natuurlijk geen 'one shot' zijn. Verder inzetten op een ICT-beleid en het vervangen van hardware – want dat evolueert zeer snel – en de blijvende inzet op die coördinatoren, dat moet structureel verankerd worden in het beleid, willen we hebben dat het niet bij een 'one shot' blijft en net duurzaam verankerd wordt.

Dus, minister, de vraag is: hoe gaat u daarvoor zorgen en in welke middelen voorziet u daarvoor?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ons geduld, maar vooral het geduld van het onderwijslandschap is in de voorbije weken en maanden op de proef gesteld, maar vrijdagochtend was het zover: de Vlaamse Regering gaf groen licht voor de langverwachte visienota Digisprong. Daarmee wordt de inhaalbeweging in het Vlaamse onderwijs mogelijk, de grote sprong om de ICT-vernieuwing om te zetten in voorsprong. De visienota is opgebouwd rond 4 grote speerpunten en met 22 heel ambitieuze acties. In hoofdzaak gaat het in eerste instantie om de infrastructuur, de IT-toestellen, laptops of tablets voor elke leerling vanaf het vijfde leerjaar. Ook het kleuteronderwijs wordt niet vergeten. En er is uiteraard ook ICT-materiaal voor de leerkrachten. Er is ook aandacht voor de vaardigheden. Je moet ook met ICT kunnen werken. Om die grote sprong voorwaarts te kunnen maken, heb je ook mensen op het terrein nodig voor de begeleiding. Dat zijn de IT-coördinatoren, die uiteindelijk in de verschillende onderwijsniveaus aanwezig moeten zijn en daarvoor een volwaardig statuut moeten hebben. Tot slot wordt in het plan ook voorzien in een kennis- en adviescentrum ter ondersteuning van de scholen om zo een dataonderbouwd onderwijs te kunnen voeren.

Onze fractie onderschrijft de Digisprong. Dat actieplan zorgt voor een versterking, versnelling en duurzame integratie van de digitalisering in ons onderwijs. Het sluit naadloos aan bij de aanbevelingen daarover van de coronacommissie, die straks nog aan bod moeten komen. Minister, die ambitieuze acties wilt u uitvoeren met een eenmalige injectie van 375 miljoen uit de relancemiddelen en daaropvolgend een recurrent budget van 37,5 miljoen vanaf 2023.

Mijn vraag is heel eenvoudig: hoe zult u, minister, die budgetten verdelen over de verschillende acties en scholen?

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Wij juichen uiteraard de extra investering van 375 miljoen euro toe, maar dat is een noodzakelijke investering. De OESO heeft ook gezegd dat ons gehele onderwijs achteruitboert, maar ook op het vlak van digitalisering bengelen wij aan het staartje. Deze investering is dus noodzakelijk. Digitalisering is meer dan elk kind een laptop geven. Niet alleen de leerlingen, ook de leerkrachten moeten ermee leren werken. Dat is niet alleen een technische zaak, maar men moet ook weten, pedagogisch en didactisch, hoe men zo een device kan inzetten in de klas. Anders ligt het te verstoffen of wordt het oneigenlijk gebruikt. Dan gaat het toch om een grote investering die dreigt verloren te gaan. Bepaalde scholen hadden al geïnvesteerd in laptops enzovoort. Zij mogen het geld ook voor andere zaken in de digitalisering gebruiken. Maar er zijn ook scholen die helemaal nog niet hebben geïnvesteerd in laptops en die daarvoor waarschijnlijk het budget volledig gaan moeten aanwenden. Mijn vraag is ongeveer dezelfde als die van collega Brouns: hoeveel van die 375 miljoen euro gaat er naar de hardware, de computers en bijvoorbeeld ook de netwerken, en hoeveel van dat bedrag zal er worden ingezet voor de pedagogische, digitale ondersteuning?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is absoluut een noodzakelijk verhaal. Als je kijkt naar de internationale OESO-ranking, staan wij in Vlaanderen op de 63e plaats van de 78 op het vlak van digitale lesmiddelen. Wij hebben daar een achterstand. Maar vanuit de ambitie om een Vlaamse 'remontada' te bewerkstelligen, moeten wij naar voren komen. Daarom trekken wij 375 miljoen euro uit in de schoot van de Vlaamse Regering. Het gaat, voor alle duidelijkheid, om een geïntegreerd, doordacht plan. We zetten ermee in op alle aspecten. Je kunt het niet reduceren tot die laptops of ICT-toestellen in het algemeen. Wij geven aan de scholen de autonomie om zelf keuzes te maken. Ze kunnen kiezen voor chromebooks, laptops, iPads, of wat hun en hun doelpubliek het beste past.

Het gaat over veel meer, het gaat ook over onderbouw, over omkadering en begeleiding. In zijn totaliteit is dat een investering in onderwijskwaliteit. Het biedt de mogelijkheid om te differentiëren, om ervoor te zorgen dat we de leerlingen met leerachterstand individueel kunnen bijspijkeren, dat we de leerlingen met een grotere appetijt kunnen prikkelen en uitdagen, dat die een voorsprong kunnen nemen, kunnen verbeteren en verdiepen. De leerprocessen worden efficiënter. De leerlingen kunnen beter individueel worden opgevolgd door de leerkrachten. Er is een vlottere communicatie. Het moet dienen voor de verlaging van de planlast voor leerkrachten. Het moet ook een goed alternatief zijn voor afstandsonderwijs als dat nodig is in geval van ziekte.

In 2019 was het jaarlijkse ICT-budget voor alle Vlaamse scholen samen 32 miljoen euro. Om de verhouding te schetsen: nu besteden we een bedrag van 375 miljoen euro; 10 procent daarvan is recurrent; 37,5 miljoen euro gaan we op jaarlijkse basis inzetten. We doen eerst een grote inspanning met die 375 miljoen euro voor de eerstvolgende twee jaren. Daarna, vanaf 2022, is er een recurrente investering van 37,5 miljoen euro.

We zijn vertrokken voor de komende jaren. In de toekomst zal er natuurlijk ook een moment zijn waarop er een nieuwe grote impuls nodig is, bijvoorbeeld om een nieuwe golf van ICT-materiaal te realiseren als de bestaande apparatuur is afgeschreven.

We hebben hier wel een point of no return bereikt. We zijn een weg ingeslagen om niet meer terug te keren. Elke onderwijsminister na mij zal vanzelfsprekend moeten inzetten op die digitalisering. We hebben de kar aan het rollen gebracht en die zal blijven rollen.

Hoe zijn de middelen verdeeld? Over die vier thema's gespreid – grosso modo, want het is een beetje budgettair technisch – is er voor infrastructuur zoals iPads, chromebooks en laptops voor leerlingen en leerkrachten een totaalbudget van 340 miljoen euro voor de eerste twee jaar, namelijk 2021 en 2022. Daarna gaat er 11 miljoen euro recurrent naar infrastructuur om tegemoet te kunnen komen aan de nieuwe instroom in het vijfde leerjaar. Het tweede grote deel gaat over ICT-schoolbeleid en dat krijgt 70 miljoen euro, gespreid over de eerstvolgende twee jaar en vervolgens 22 miljoen euro recurrent. Een derde element is de ICT-competentie van leerkrachten en digitale leermiddelen, dat is 11 miljoen euro in 2021 en 2022 samen, en vervolgens een half miljoen euro recurrent. Een vierde speerpunt is de centrale en lokale regie en ondersteuning, bijvoorbeeld een kennis- en adviescentrum voor de scholen. Dat is een investering in eerste instantie van 35 miljoen euro voor 2021 en 2022 samen en vervolgens 4 miljoen euro recurrent.

Los van de discussie over de infrastructuur kan men daarmee de ICT-coördinatoren financieren. Die uren worden verhoogd met 75 procent. Een deel van de middelen gaat naar opleiding en vorming en is dus recurrent. We gaan

ICT-bootcamps organiseren om leerkrachten bij te spijkeren. In de lerarenopleiding wordt ICT meer verankerd. Een derde element is een kennis- en adviescentrum voor lokale en centrale ondersteuning. Daar gaan we allemaal in voorzien. We zorgen voor de uitbouw van KlasCement als een uniek platform voor open educatief lesmateriaal, en een 'single sign-on' (SSO) voor digitaal lesmateriaal. Het zijn allemaal zaken die dit verhaal veel ruimer maken dan een simpele laptopkwestie.

Hiermee doet het onderwijs zijn fundamentele intrede in de digitale wereld. Dit is ten voeten uit een 'remuntada' van achterstand naar voorsprong.

Elisabeth Meuleman (Groen): Dank u om wat duidelijkheid te verschaffen in de cijfers, minister. Het is een goede zaak dat het voor een deel recurrent is en dat het niet alleen om hardware gaat, al is de investering in hardware zeker ook nodig, dus dat is goed.

Minister, u zegt altijd dat dit een onderwijsplan is, een pedagogisch plan en geen sociaal plan, en dat we er daarom voor kiezen om alle kinderen, kansarm of kansrijk, of ze al een pc of laptop hebben of niet, te voorzien van die devices. Maar, minister, de kans bestaat dan wel dat dit de kloof zal vergroten. Je hebt kinderen die de devices hebben maar ook de ondersteuning thuis en de ruimte om te kunnen werken, maar je hebt ook kinderen die misschien geen goede verbinding hebben, die niet de ruimte en de ondersteuning van hun ouders hebben. Daarom denk ik dat er naast het onderwijsplan ook nood is aan een sociaal plan, om ervoor te zorgen dat de Digisprong de kloof tussen de meest kwetsbare en de kansrijke leerlingen niet vergroot. Wat hebt u daarvoor voorzien, minister?

Jo Brouns (CD&V): Minister, het gaat hier over een zonder meer massieve investering van 375 miljoen euro, waarvan een groot deel gaat naar de IT-apparaten, de laptops en tablets. 307 miljoen euro, lazen we vandaag, zou daarnaartoe gaan. Ik kreeg vandaag een zeer interessante informatie vanuit een sterke STEM-school (Science, Technology, Engineering and Mathematics). Zij hebben daar de voorbije jaren een heel traject uitgewerkt om te komen tot een systeem waarbij de leerlingen zelf de laptops kunnen aankopen op school en op die manier voorbereid zijn op de toekomst wat dat betreft. Ze hebben daarvoor een traject van vier jaar doorlopen. Hoe gaan scholen die vandaag plots die middelen krijgen, daarmee om? Hoe gaan zij een heel park van laptops beheren? De leerkrachten moeten opgeleid worden. Kunnen zij, wanneer zij die laptops ontvangen, zeggen dat zij de laptops niet willen omdat zij die met de school zelf hebben aangekocht? Kunnen zij die middelen elders inzetten?

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): De ICT-coördinatoren hebben bewezen dat ze een heel cruciale rol spelen in de digitalisering van ons onderwijs. Zij zien nu een tsunami van extra werk op zich afkomen. Die laptops zijn welgekomen, maar dat zal natuurlijk heel wat technische ondersteuning vereisen. Minister, u zegt dat u de uren met 75 procent gaat verhogen. Zij betwijfelen of dat voldoende zal zijn. Zij zien dus een tsunami van werk op zich afkomen.

Bovendien, minister, zegt u dat u het statuut wilt versterken. Mag ik u eraan herinneren dat een heel groot deel van de ICT-coördinatoren geen statuut heeft? Dus, minister, komt dat statuut er, en zult u daar ook recurrent middelen voor vrijmaken? Eén 'one shot' grote investering zal niet genoeg zijn. Dat zal constant opnieuw geld vragen. Gaat u dat doen?

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, allereerst mijn felicitaties. Dat ICT-plan is een bijzonder goede zaak. Enkele korte bedenkingen toch.

Men moet met de scholen bekijken hoe de cursussen worden vervangen op een moment dat men naar die digitale manier van werken gaat. In welke mate kan er een kostenbesparing zijn op het vlak van de cursussen?

Een terechte bedenking is ook dat de mediawijsheid moet worden versterkt. We lopen daar achter. Dat is broodnodig om onze studenten sterker te maken in die wereld.

Wat betreft de aansluitingen thuis is het nodig dat we een plan hebben opdat eenieder, wat ook zijn of haar achtergrond is, de juiste toegang heeft met die hardware.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp·a): Minister, uiteraard zijn wij ook heel positief over het feit dat u van plan bent om elke leerling in het vijfde leerjaar voortaan een eigen laptop te geven. We rekenen er ook wel op dat er nu ook ICT-materiaal komt voor leerkrachten, en dat er ook wordt geïnvesteerd in de opleiding, bijscholing en ondersteuning die nodig zijn om van de digitalisering van het Vlaamse onderwijs echt een succes te maken. Maar het valt niet te ontkennen dat het feit dat u dat plan aankondigt, een belangrijke stap is om alle leerlingen een gelijke en eerlijke kans te geven in de start van hun onderwijscarrière.

Laptops, collega's, zijn niet het enige materiaal dat leerlingen nodig hebben om goed te kunnen leren. Ook handboeken zijn en blijven cruciaal. We weten dat er vandaag in Vlaanderen nog altijd leerlingen rondlopen die zelfs met Pasen nog altijd niet beschikken over hun eigen handboeken omdat ze die niet kunnen betalen, omdat hun ouders het niet kunnen betalen.

Een boekenpakket in het secundair loopt al snel op tot 120 à 250 euro. Dat is te duur. Wat gaat u doen om ervoor te zorgen dat leerlingen vanaf het vijfde leerjaar, maar dus ook in het secundair, niet alleen over laptops maar ook over het juiste educatief materiaal beschikken?

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik vertolk vandaag graag de stem van mijn collega Karolien Grosemans, die dit dossier heel intens opvolgt. Samen met haar is onze N-VA-fractie heel tevreden over de digitale sprong die onze minister maakt om ons Vlaams onderwijs op die digitale trein te zetten. Het gaat hier maar even over 375 miljoen extra, een bedrag waar we tot enkele weken geleden enkel van hadden kunnen dromen. Ik ben dus een beetje teleurgesteld in de kritische ondertoon van de oppositie en van de Twitterberichten die ik lees. Het is een enorm bedrag en het gaat over veel meer dan alleen maar de hardware en de infrastructuur. Het gaat over de opleiding van onze leerkrachten, waar we echt nood aan hebben. En het gaat inderdaad over dat statuut van die ICT-coördinator, dat wordt versterkt, en daar vragen we ook al heel lang naar.

Minister, het gaat ook over het invullen van de vraag van het werkveld om ondersteuning te krijgen voor dat ICT-beleid. U spreekt van het advies- en kenniscentrum Digisprong. In welke mate, op welke termijn, ziet u dit ingang krijgen om een antwoord te bieden op de ondersteuning die zij nodig hebben?

Minister Ben Weyts: Bedankt. Er zijn verschillende elementen.

Ten eerste is dit een omvattend plan. Het gaat dus inderdaad niet enkel om hardware of chromebooks of laptops of andere ICT-toestellen. Het gaat om een plan voor de onderbouw, voor begeleiding, voor omkadering. Dat zit hier allemaal in vervat, en daarvan heb ik u ook het overzicht gegeven.

Ten tweede: zal dit leiden tot het vergroten van de kloof? Het tegenovergestelde is net het geval. We zorgen ervoor dat het vijfde leerjaar een mijlpaal is voor elke leerling, waarbij men de intrede doet in de digitale wereld. En die intrede is voor iedereen in de klas gelijk. Net daarom ook willen we de scholen de mogelijkheid bieden om middelen te investeren in wat zij nuttig en nodig achten in de klas, maar dat is voor al die leerlingen hetzelfde: niet de ene leerling een laptop, de ander een chromebook en nog een ander een iPad, en nog anderen helemaal niets. Dat is net met gelijke instrumenten, met gelijke wapens ervoor zorgen dat we meer en betere onderwijskwaliteit kunnen realiseren. Dat is net de essentie.

Nu beweren dat dit leidt tot een vergroting van de kloof? Het zou net moeten leiden tot een beperking van die kloof. Het is wel waar dat het verhaal niet eindigt aan de schoolpoort. Er is ook zoiets als de ouderlijke verantwoordelijkheid om daar ook thuis mee bezig te zijn. Dat geldt voor alles, los van digitalisering. Opvoeden is toch niet louter de taak van de school maar ook van de ouders, mag ik hopen? Dat moet zeker onder de aandacht worden gebracht. Digitalisering is niet zuiver een verhaal van de school zelf, dat klopt. Dat verhaal zet zich thuis verder.

Wat de besteding van die ICT-middelen betreft, geven we de scholen voor alle duidelijkheid wel het vertrouwen en de autonomie. Opnieuw: welke ICT-toestellen zij aanschaffen en welke infrastructuur, welke bekabeling, welke backoffice zij voorzien, daar geven wij hun alle vertrouwen in. Als men al laptops heeft, gaan wij als overheid geen laptops meer aanschaffen. We geven wel budgetten ter beschikking aan de scholen, maar met de bindende doelstelling om die digitalisering te realiseren. Dat is eigenlijk de afspraak die we moeten maken, en wel vanaf het vijfde leerjaar. Maar hoe men dat in concreto gaat realiseren, dat is natuurlijk de autonomie en de verantwoordelijkheid van de school, zoals dat bij veel vakken is.

Wat tot slot de ICT-coördinatoren betreft: daarmee zijn wij vanzelfsprekend ook in dialoog. En de uitbreiding van het statuut van de ICT-coördinatoren zit ook vervat in OD XXXI. Ook daar zorgen we dus voor het leggen van een zeer goede basis om uiteindelijk die Vlaamse remontada en die digitalisering te realiseren.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, een begeleidend sociaal plan vindt u blijkbaar onnodig. Nochtans is het zo dat niet iedereen een goede wifiverbinding heeft. Niet iedereen heeft de ruimte om rustig te kunnen werken. Het is een beetje eenvoudig die verantwoordelijkheid in de schoenen van de ouders te schuiven. Armoede is meestal niet hun verantwoordelijkheid. Ik vind het jammer dat daar geen aandacht voor is.

Los daarvan heb ik al een aantal keer gezegd dat het een mooi plan is. We zullen over de uitvoering en de uitrol waken. U hebt op dat vlak niet altijd een goede reputatie. Vandaag heeft een directrice zich nog behoorlijk boos gemaakt. Ze zei dat haar gratis laptops waren beloofd, maar dat de school uiteindelijk 15.000 euro moest betalen voor 25 laptops die niet eens geschikt zijn. U moet zorgen voor duidelijke en transparante communicatie, want het is in het verleden misgelopen. U moet voor een goede uitvoering van het plan zorgen en dan zult u op ons applaus kunnen rekenen.

Jo Brouns (CD&V): Minister, met dit plan is de springplank voor de grote sprong voorwaarts neergelegd, maar om voldoende ver te kunnen springen en van elke klas een digitale klas te maken, is een volgehouden inspanning noodzakelijk en moeten een aantal randvoorwaarden worden vervuld.

U moet het onderwijsveld hierbij betrekken. Ik heb begrepen dat het onderwijs op dit vlak niet bij de voorbereidingen is betrokken, maar voor de operationalisering van die acties zult u de scholen nodig hebben. U moet de scholen hierbij

betrekken en tijdig de nieuwe fundamenten leggen voor die volgehouden inspanningen, niet enkel op het vlak van infrastructuur en hardware, maar ook met betrekking tot het levenslang leren van leerkrachten en de lerarenopleiding. Zo kan elke leerkracht een IT-leerkracht worden.

U moet bijzondere aandacht voor de meest kwetsbare leerlingen blijven hebben. Zij zijn niet enkel met een laptop geholpen, maar moeten thuis toegang tot het internet hebben, de ruimte krijgen om in alle rust te werken en door hun ouders worden ondersteund.

Om dat heel ambitieuze plan te realiseren, moet u de IT-coördinatoren niet alleen een groot applaus geven, maar ook een deftig statuut en de uren die ze nodig hebben om die Digisprong op school en in de klas waar te maken.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Mijnheer Brouns, ik geef u gelijk. Het zal een volgehouden inspanning moeten zij, want anders geven we gewoon laptops aan scholen zonder dat hier voldoende inspanning met betrekking tot de uren aan wordt gekoppeld. Dat is hetzelfde als een kind een doos Lego zonder plan geven en het vertellen dat het zijn plan moet trekken en alles maar moet maken. Dat zullen we niet doen.

Minister, de onderwijskwaliteit in Vlaanderen daalt al sinds 2004. De N-VA zat toen al in de Vlaamse Regering. Ik denk dat de N-VA onvoldoende heeft gedaan om dit tegen te houden. Het uitdelen van laptops is een heel mediagenieke actie, die in het nieuws op VTM goed scoort, maar het is belangrijk dat hier een langetermijnbeleid achter schuilt en dat dit ook op lange termijn wordt gefinancierd. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de uitrol van de sneltesten

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Voorzitter, ik zou het graag over de sneltesten hebben. Snel werken is in de aanpak van de pandemie heel belangrijk. Het is belangrijk heel kort op de bal te spelen, want we weten dat het coronavirus zich zeer snel kan verspreiden, waardoor we de curves heel snel zien stijgen. Keer op keer moeten we echter vaststellen dat het beleid te traag reageert, veel trager dan het virus.

Zo stellen we, bijvoorbeeld, opnieuw vast dat het brononderzoek helemaal niet verloopt zoals het zou moeten. We weten acht of negen maanden na het begin van de crisis nog niet waar de mensen voornamelijk worden besmet, waardoor we niet weten of de maatregelen die we nemen accuraat zijn. We hebben net gehoord dat we ons nu zeer sterk op het sociale leven zullen focussen. We zien echter dat er veel inbreuken op de coronamaatregelen in de bedrijven zijn, maar daar reageren we veel minder op.

Minister, ook wat de sneltesten betreft, zien we dat we achter de feiten aanlopen. Op 23 oktober 2020 hebt u aangekondigd dat u vier miljoen sneltesten zou bestellen. Dat is ook gebeurd, en twee weken later zijn die sneltesten inderdaad aangekomen. Sindsdien ligt het overgrote deel in een loods te wachten om te worden ingeschakeld. Dat is niet in de eerste plaats uw fout, maar het wijst op een steeds terugkerend probleem, namelijk het gebrek aan samenwerking en een eengemaakt beleid in dit land.

U verwees voor de problemen voor het inzetten van sneltesten naar het federale niveau. Dat is keer op keer een probleem, en dat zei ook bijvoorbeeld experte Erika Vlieghe deze maand nog in de coronacommissie. Ze zei letterlijk: "De spreiding van bevoegdheden, het aantal ministers, de spanningen en eindeloze discussies tussen machtsniveaus zijn een 'killing factor' geweest." We zien dat nu opnieuw.

Het is goed dat sneltesten nu worden uitgerold. Hoe zullen de sneltesten nu precies worden ingeschakeld in het land?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: We hebben het deze voormiddag in de commissie over een brononderzoek gehad; we zullen het daar nu niet over hebben, maar wel over de sneltesten.

De Vlaamse Regering heeft 1,1 miljoen sneltesten aangekocht bij vier producenten. Al een maand zijn ze ingezet in de woonzorgcentra om symptomatische mensen te kunnen testen, telkens gevolgd door een PCR-test. Die sneltesten zijn ook onderhevig aan wetenschappelijke evoluties. Vandaar dat we met pilootprojecten zijn gestart. We maken protocollen en we zetten ze in in de woonzorgcentra. We maken protocollen met de CRA's. We zetten ze in in het onderwijs en daarvoor maken protocollen met de CLB-artsen. We gaan ze ook inzetten in een aantal economische sectoren, en daarvoor maken we protocollen met de bedrijfsartsen.

Daarnaast is het belangrijk – u bent begonnen met te spreken over brononderzoek – dat het contactonderzoek daarop kan volgen. Daarvoor zijn we inderdaad afhankelijk van het federale platform. Toen we hebben beslist om de sneltesten aan te kopen, hebben we gevraagd dat het federale platform zijn IT zou aanpassen. Dat is intussen ook gebeurd, waardoor we ze nu ook op een grote schaal zullen inzetten zoals we hebben afgesproken. We zullen het ook voortdurend monitoren.

Zoals ik heb gezegd, zijn de sneltesten onderhevig aan wetenschappelijke evoluties. Vandaar dat ik heb gezegd dat we er geen 4 miljoen in één keer aankopen. We beginnen met 1,1 miljoen. We gaan monitoren. Er zit een wetenschappelijke onderbouw in. Als blijkt dat ze een voldoende en gunstig resultaat hebben, dan kunnen we er verder op bouwen. Dat klinkt misschien voorzichtig, maar het is wel noodzakelijk. Ik stel vast dat het ook in andere landen op deze manier gebeurt.

Lise Vandecasteele (PVDA): De uitrol van het proefproject moet vooral nagaan hoe we de flow kunnen doen. Een correcte afname is heel belangrijk om een goede sensitiviteit en specificiteit te bereiken. Ik denk dat dat het doel is van de proefprojecten die vandaag lopen, in het onderwijs, bij de huisartsen.

Mijn vraag is hoe u die gaat inzetten. In een woonzorgcentrum kan zo'n sneltest heel belangrijk zijn om uitbraken snel te ontdekken en tijdig mensen te isoleren, maar het kan ook perspectief brengen om meer bezoek toe te laten als die sneltesten kunnen worden ingezet. Is dat een idee? Gaat u daarop werken? Wordt er een proefproject rond uitgerold? Hetzelfde voor het onderwijs.

Daarnaast is er ook een belangrijke vraag voor de jeugd en voor ons sociaal en cultureel leven de komende maanden. De jeugd heeft het zeer moeilijk in deze coronacrisis. Het beperken van sociale contacten heeft een heel grote impact op het psychische welzijn van de jeugd. Kunnen die sneltesten worden ingezet om bijvoorbeeld jeugdactiviteiten, hobby's, jeugdclubs, sportclubs sneller te kunnen uitrollen?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, het is duidelijk dat de strijd tegen deze pandemie op verschillende niveaus moet worden gevoerd. Eén: basismaatregelen zoals ventilatie, handhygiëne, mondmaskers. Twee: het beschermen van de risicogroepen. Drie: een degelijke teststrategie – en daar hebben we het hier vandaag over. Vier: de vaccinatiestrategie.

Voor onze fractie is het heel eenvoudig: hoe sneller de sneltesten kunnen worden ingezet, hoe beter. Het is heel duidelijk dat er consensus is dat die behoorlijk accuraat zijn bij besmette personen met een hoge virale lading. De superverspreiders eruit halen, kan een grote impact hebben.

De vraag is terecht om te zeggen dat de overheid snel moet schakelen. Daarom is het jammer dat we hebben moeten wachten tot deze week, tot het federale niveau actie heeft ondernomen, om ervoor te zorgen dat we de sneltesten effectief kunnen inzetten.

Minister, nu imec, uit Leuven, werkt aan een zeer snelle ademtest om in de zomer van volgend jaar in te zetten, moeten we als overheid sneller schakelen, anders kunnen we die pas in de winter van 2021 inzetten, en dat zou jammer zijn.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Inderdaad, minister, we hebben het deze ochtend ongeveer anderhalf uur gehad over contactonderzoek, bronopsporing en dergelijke. Maar we hebben het uiteindelijk ook gehad over de sneltesten, in het bijzonder in de woonzorgcentra, en het pilootproject dat werd gestart bij een viertal huisartsen.

Collega Parys heeft natuurlijk gelijk. Ik heb het deze ochtend gezegd en ik wil het hier herhalen: er moet een samenraapsel zijn van diverse factoren en diverse maatregelen. In de eerste plaats moeten de maatregelen worden nageleefd, zoals afstand houden, handen wassen en andere hygiënemaatregelen enzovoort. Maar verder – en dat zeggen we al van in het begin van deze crisis – gaat het om testen, testen en testen. Maar na dat testen is er natuurlijk het contactonderzoek, de bronopsporing en uiteindelijk de vaccinatie.

Ik heb nog een vraag voor u die ik deze ochtend ben vergeten te stellen. Zijn de huisartsenpraktijken waar het pilootproject loopt, ook regionaal gespreid?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Een aantal weken geleden heeft Vlaanderen die sneltesten aangekocht, maar het was wachten op de federale registratietool. Gelukkig is die er nu ook en kunnen die pilootprojecten ook op verschillende terreinen van start gaan. Nu, ze zijn al even bezig in de woonzorgcentra. Naar wij konden lezen, werden ze ondertussen al ingezet in zo'n 93 woonzorgcentra en zullen de andere woonzorgcentra snel volgen. Daar gebeurt het telkens met een PCR-test (polymerase chain reaction), met de bedoeling om de betrouwbaarheid van die sneltesten ook te kunnen nagaan.

Minister, op welke manier zal de evaluatie van die betrouwbaarheid in vergelijking met die PCR-testen gebeuren? En hebt u al resultaten van de woonzorgcentra waar dit nu al gebeurd is?

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, heel kort. Het is uiteraard begrijpelijk dat er ook op federaal niveau wordt gewerkt aan een goed wettelijk kader, aan

de nodige systemen en omkadering om dit op een goede manier te doen. Maar het heeft ons er alleszins niet van kunnen weerhouden om al een aantal projecten te doen. Ik wil hier dus ook niet meegaan in de argumentatie dat we alleen maar moesten wachten op het federale niveau, want er zijn al projecten lopende en dat toont dat we de stap vooruit kunnen zetten.

Ik begrijp dat er op dit moment wat voorzichtigheid wordt ingebouwd, op alle niveaus. Maar ik wil onderstrepen dat het op middellange en iets kortere termijn toch de ambitie moet zijn om met deze sneltests onze testcapaciteit drastisch op te drijven en er een meer doorgedreven strategie van te maken. Ik sluit aan bij de vraag aan welke doelgroepen we prioriteit zullen geven. Dat blijft natuurlijk een boeiend debat. Want binnen het wettelijke kader is er zeer veel mogelijk en dus zullen we als Vlaamse Regering ook keuzes moeten maken.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp·a): Minister, die sneltesten kunnen wel al worden gebruikt in de woonzorgcentra, niet om PCR-testen te vervangen, maar wel voor een snelle, uitbraakgerichte testing. Er moest helemaal niet worden gewacht op het federale niveau. *(Opmerkingen van minister Wouter Beke)*

Nee, voor alle duidelijkheid: u hebt dat niet gezegd, maar collega Parys gaf dat een beetje aan.

Er is iets dat ik belangrijk vind. U hebt gezegd dat elk woonzorgcentrum vijftig zulke testen zou krijgen. Is dat ondertussen het geval? Ik hoor hier dat 93 woonzorgcentra die al hebben gebruikt. Dan vind ik het wel vreemd dat bij een heel grote uitbraak, zoals in Hemelrijck in Mol, dat pas vanaf maandag gebeurt. Ik vraag mij dan ook af waarom zij die niet eerder hebben ingezet. Waarom heeft men dan gewacht? Dat is heel vreemd. Hadden zij die testen op dat moment al of moesten die nog ter plaatse worden gebracht? Dat is toch belangrijk.

Voor de rest vind ik het een goede zaak dat je inderdaad eerst kijkt welke testen performant zijn en daarna pas bijbestelt. Maar wat is de rest van de strategie? Waar zullen die dan worden ingezet?

Minister Wouter Beke: Dank u wel, collega's.

Mevrouw Vandecasteele, ik kan op dit ogenblik nog niet positief antwoorden op uw vraag. Waarom niet? Omdat alle adviezen zeggen dat in deze stand van zaken van de wetenschap, van het gebruik van de sneltesten, ze moeten worden ingezet voor symptomatische mensen en niet voor asymptomatische mensen. Ik sluit niet uit dat er daarin een evolutie zal zijn. U kent de sector zeer goed. De evolutie van de sneltesten sinds maart/april tot nu, is al een meta-evolutie geweest. Ik sluit dus niet uit dat dat in de toekomst ook voor asymptomatische mensen kan zijn.

Ik sluit niet uit dat dat ook in de toekomst voor asymptomatische mensen kan zijn, maar op dit ogenblik is het wetenschappelijke advies om ze in te zetten voor symptomatische mensen. Dus dat is wat we doen.

De strategie voor de toekomst zal mee afhankelijk zijn van de evaluaties die gemaakt worden in de drie sectoren. We hebben als Vlaamse Regering gezegd dat er drie sectoren zijn die voor ons van cruciaal belang zijn: we moeten zorgen dat de zorg kan blijven werken, zorgen dat het onderwijs open kan blijven en zorgen dat de economie kan blijven draaien. Alle andere zaken zijn daar ondergeschikt aan geweest. Alle maatregelen die we hebben genomen, om de horeca te sluiten, om cultuur te sluiten, om sport te reduceren, noem maar op, die zijn vanuit dat perspectief genomen. Die sneltesten hebben we ook vanuit dat

perspectief ingezet in deze fase. We zullen dat evalueren. We zullen dat samen evalueren, en dan zullen we kijken, op basis van die wetenschappelijke evaluaties, waar we ze ook in de toekomst kunnen inzetten.

Collega Sintobin, de pilootprojecten bij de huisartsen zijn federale projecten. Die zijn daarvoor ingezet, maar die zijn bij mijn weten in alle regio's ingezet. Ik heb ook gezien dat Domus Medica daar zijn steun aan heeft verleend. Die zijn dus overal ingezet. Nog eens, het zijn ook pilootprojecten, net vanuit hetzelfde voorzichtigheidsprincipe gestart. We zullen daar ook wel de evaluatie van krijgen op de IMC, vermoed ik. We hebben wat dat betreft een goed samenwerkingsverband. In Wallonië heeft men beslist om te kijken waar men geraakt met de salivatesten. We zullen dat evalueren en we zullen samen kijken. Wij hebben gezegd dat we dat bij ons gaan doen. De federale overheid heeft gezegd dat ze de hunne ook zullen inzetten op die manier. We zullen al die kennis en wetenschap samen bundelen en dan ook kijken hoe we van elkaar kunnen leren. Want ik ben ervan overtuigd dat we wat dat betreft allemaal van elkaar kunnen leren.

Die testen zijn sinds een maand verdeeld in de woonzorgcentra. Iedereen heeft daar kits voor gekregen. Iedereen heeft ze daar ook voor kunnen inzetten. Ik stel vast dat een aantal woonzorgcentra ze op dit ogenblik nog niet inzetten, omdat ze moeten worden gevolgd door een PCR-test. Dat zijn de adviezen die wij hebben gegeven. Sommige zeggen dat ze dan beter meteen de PCR-test kunnen doen. Maar er zijn er wel al heel veel die die wel hebben ingezet. Er zijn in totaal 230 voorzieningen die ze, tot op de dag van gisteren, hebben ingezet en die dat bij ons geregistreerd hebben via het e-loket. Daarvan zijn er 19,4 procent positief. Te weten: mensen die symptomen hebben, krijgen een sneltest, en daarvan blijkt uiteindelijk 19,4 procent ook effectief besmet te zijn. Dat is dus niet over de hele populatie, voor alle duidelijkheid, maar over de populatie van diegenen die symptomen hebben. 79,5 procent was negatief en 1,1 procent was ongeldig.

Met betrekking tot het wettelijke kader is op federaal niveau het nodige initiatief genomen. Het is goed dat dat gedaan is. Dat geeft ons toch ook wel wat zekerheid.

Wat de verdere inzet van die testen betreft: zoals ik daarstraks gezegd heb, zullen we dat mee op basis van de evaluatie van die testen doen. We hebben voorzien om er extra aan te kopen, collega Parys. Het is ook onze ambitie om dat te doen, maar ook om lering te trekken, want de sneltesten die vandaag op de markt zijn, zijn al een stukje verschillend van degene die zes weken geleden op de markt waren. En die zullen allicht ook nog verschillend zijn van degene die over zes weken op de markt zijn. De wetenschap zorgt voor een verfijning aan een sneltreinvaart. Dat is een heel goede zaak.

Ik denk dat we op een gegeven moment ook een samenspel zullen doen tussen vaccinatie aan de ene kant en het testen aan de andere kant. Want terwijl we bepaalde groepen aan het vaccineren zijn, zullen we andere groepen nog niet aan het vaccineren zijn. We zullen moeten kijken hoe we er, met de combinatie van vaccinaties aan de ene kant en testen aan de andere kant, voor kunnen zorgen dat we de mensen de grootst mogelijke zekerheid geven en toch ook een stukje van het sociale en het maatschappelijke leven, niet alleen in de woonzorgcentra, maar overal, opnieuw op gang weten te krijgen.

We zijn op het einde van 2020, voorzitter. 2021 zal het jaar worden van de testen en de vaccinaties, maar ik denk ook nog altijd een beetje het jaar van de voorzichtigheid.

Lise Vandecasteele (PVDA): Jongeren en hun psychisch welzijn zijn echt wel een heel belangrijke prioriteit. Dat kunnen we niet enkel opvangen met

psychologen en psychische zorg. We moeten ook aandacht hebben voor de sociale contacten die jongeren zouden kunnen hebben.

Daarnaast wil ik het graag hebben over sneltesten en het belang van het goed uitvoeren van die sneltesten. We gaan een vaccinatiecampagne voeren, we gaan op grote schaal moeten testen, en dat moet allemaal gebeuren door personeel dat daarvoor is opgeleid. Een slecht afgenomen wisser zal geen betrouwbaar resultaat afleveren. Het is dus heel belangrijk om daar personeel voor op te leiden zodat er testploegen zijn om die testen uit te voeren.

Daarnaast is het belangrijk om juist om te gaan met de testresultaten. Wat we heel vaak merken, is dat werkgevers een negatief testresultaat beschouwen als iemand die niet besmet is en die vervolgens terug mag gaan werken, terwijl er eigenlijk een quarantaine verplicht in acht moet worden genomen. De testen worden gewoon fout geïnterpreteerd. We moeten erop toezien dat die juist gebeuren, dat er een juist beleid op volgt en juiste afnamen op gebeuren.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de benchmark van De Lijn

ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de beleidsconclusies uit de benchmarkstudie bij De Lijn

ACTUELE VRAAG van Els Robeyns aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de aanduiding van De Lijn als interne operator

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Goede collega's, de benchmark bij De Lijn was een heel hard oordeel. Als je dat in voetbaltermen uitdrukt, dan was het een zware gele kaart, net geen rode kaart. In onderwijstermen zou dat zijn: gedelibereerd na een heel zware klassenraad. Het gaat over het reilen en zeilen, het functioneren van onze openbaarvervoermaatschappij De Lijn. Het gaat daarbij vooral over efficiëntie, en niet, zoals de goede collega's van het linkse politieke spectrum misschien denken, over het financiële oogpunt. Hoe zet je middelen en medewerkers in in functie van de reiziger?

Minister, ik vind het goed dat u De Lijn een tweede kans heb gegeven omdat we nu eenmaal die capaciteit nodig hebben om onze openbaarvervoersopdracht te kunnen waarmaken. Ik hoor graag uw oordeel over de negatieve balans die de benchmarkers over De Lijn op papier hebben gezet.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Minister, het resultaat van een internationale benchmark met een tiental vergelijkbare openbaarvervoerbedrijven zoals De Lijn, was gematigd negatief. Dat is een beetje bizar uitgedrukt, en als dat in onderwijstermen wordt uitgedrukt, dan lees ik dat veeleer als een nipte buis, niet geslaagd, maar wel met een herexamen, dat vorige vrijdag mogelijk is gemaakt door de Vlaamse Regering.

Die benchmark wordt gezien als een nulmeting. Over vijf jaar wordt er een nieuwe tussentijdse evaluatie aan gekoppeld, met financiële sancties als De Lijn de doelstellingen op dat moment niet haalt.

Zijn we daardoor verrast? Eigenlijk niet. Als je het parcours van de laatste jaren bekijkt inzake stiptheid, betrouwbaarheid en kwaliteit van de dienstverlening: dat is toch wel problematisch geworden op bepaalde momenten. We willen daar allemaal verbetering in zien.

Het is dan ook geen slechte zaak dat De Lijn een tweede kans krijgt en dat we daar nu onder aanvoering van een nieuw management werk moeten van maken in de komende jaren. De lat zal hoog liggen. Dat merk je week na week in de commissie Openbare Werken en Mobiliteit.

Minister, welk traject wilt u samen met De Lijn uitstippelen om de verbeterpunten, die er wel degelijk zijn, daadkrachtig aan te pakken?

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp·a): Minister, afgelopen vrijdag hebt u met de regering De Lijn aangeduid als interne operator voor het kern- en aanvullend net voor de komende tien jaar. Die aanstelling vond plaats binnen het decreet Basisbereikbaarheid. De voorwaarden om tot die aanstelling te kunnen overgaan, was dat De Lijn moest voldoen aan een benchmark die de dienstverlening van De Lijn internationaal vergelijkt en evalueert.

De benchmark is uitgevoerd en er waren inderdaad heel wat werkpunten, maar toch hebt u beslist om De Lijn opnieuw aan te duiden als interne operator. U hebt meteen laten weten dat al die verbeterpunten moeten worden omgezet in concrete, meetbare doelstellingen. Als die niet worden gehaald, zullen er financiële sancties volgen.

Minister, u weet dat die benchmark al geruime tijd als een zwaard van Damocles boven de hoofden van die tienduizenden werknemers van De Lijn hing, medewerkers die in moeilijke omstandigheden hun best doen, chauffeurs die er tijdens de lockdown toch telkens voor hebben gezorgd dat mensen op hun werk geraakten, dat kinderen op school geraakten. We hebben u ook meermaals gevraagd om die knoop door te hakken, om het vertrouwen aan De Lijn te geven en zo een krachtig signaal te geven, en vooral die medewerkers die zekerheid te geven die ze verdienen.

Minister, u hebt dat gedaan, en wij zijn daar blij om en willen u daar zelfs voor feliciteren. Het is nu belangrijk dat we die stabiliteit en die evaluatie aangrijpen om werk te maken van sterk openbaar vervoer, dat die benchmark inderdaad een werkdocument wordt voor De Lijn, maar ook voor de Vlaamse Regering, om aan de slag te gaan om van De Lijn opnieuw een performante openbaarvervoermaatschappij te maken. Daarom onze vraag: komt er ook een investeringsplan voor die periode van tien jaar voor De Lijn, om die verbeterpunten aan te pakken en zo ook daadwerkelijk die dienstverlening te kunnen verbeteren?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Collega's, dank u wel voor jullie vragen en voor de aandacht die hier wordt besteed aan de benchmark van De Lijn, zoals die ook daadwerkelijk was voorzien in het decreet Basisbereikbaarheid. De Lijn moest een benchmark doorstaan vooraleer ze al dan niet kon worden aangesteld als interne operator of als interne exploitant van het kernnet en het aanvullend net.

Die benchmarkstudie is begin december opgeleverd. De eindconclusie kennen jullie inderdaad: gematigd negatief. Mijnheer Maertens, u hebt daar al mooi rond gebreid als het gaat over de vraag wat dat nu daadwerkelijk betekent. Die eindconclusie betekent niet dat het zonder meer slecht is, maar dat De Lijn op een heel aantal vlakken toch ondermaats scoort. Ik ga uiteraard niet heel die

benchmarkstudie uit de doeken doen, maar het gaat dan vooral over de productiviteit, de kosten, de kostendekkingsgraad en de tevredenheid en de stiptheid bij De Lijn. Voor ons is die benchmark alleszins een nulmeting. Het is de eerste grote studie die is gebeurd. Daaruit blijkt inderdaad dat De Lijn wat haar exploitatie betreft vatbaar is voor heel wat verbetering. Er zijn heel wat verbeterpunten inzake de productiviteit van de voertuigen. Als we De Lijn vergelijken met soortgelijke bedrijven, dan blijkt dat de bussen op jaarbasis veel minder rijden. Er blijkt ook een hele hoog percentage reservevoertuigen voorhanden te zijn, en de vraag rijst waarom dat nodig is. Ook de productiviteit van de voltijdequivalenten, van de tewerkgestelde mensen blijkt een pak lager te liggen dan in de soortgelijke bedrijven, gemiddeld 30 tot 40 procent lager wat de chauffeurs betreft. Dat heeft vooral te maken met het feit dat er geen gebroken of deeltijdse diensten mogelijk zijn, wat dan weer te maken heeft met werkafspraken, cao's en dergelijke meer. Ook het ziekteverzuim wordt aangehaald als pijnpunt, net als de vele stakingsdagen. Over die vele stakingsdagen wordt gezegd dat dat niet volledig te wijten is aan De Lijn, dat dat ook te wijten is aan het beleid. Men vraagt specifiek aan het beleid om snel werk te maken van de continuïteit van de dienstverlening, hetgeen we dan ook onmiddellijk doen. Vorige week vrijdag hebben we daarvoor een voorontwerp van decreet afgeklopt.

Kortom, er zijn heel wat verbeterpunten, waaraan De Lijn nu moet werken. De Vlaamse Regering heeft, op basis van die eindconclusie, maar van ook alle nuanceringen en elementen die mee zijn opgenomen in die studie, inderdaad beslist om De Lijn dan toch een tweede kans te geven, maar dan wel uiteraard onder een aantal voorwaarden. Meer in het bijzonder moet er dringend worden gewerkt aan die verbeterpunten. Die verbeterpunten uit die benchmark zetten we dan ook om in een aantal concrete, meetbare doelstellingen, zeg maar KPI's (kritieke prestatie-indicatoren), die worden opgenomen in de beheersovereenkomst en die jaarlijks zullen worden geëvalueerd. Daarbij zijn er inderdaad financiële sancties mogelijk als bepaalde KPI's niet worden gehaald, zoals dat elk modern en performant overheidsbedrijf eigenlijk betaamt.

Ten tweede wordt er ook voorzien in een tussentijdse evaluatie. De Lijn wordt aangeduid voor tien jaar, maar er komt na vijf jaar ook een tussentijdse evaluatie. Dat is de facto in 2025. Dan zullen we kijken of de beheersovereenkomst die nadien volgt, moet worden bijgestuurd.

Kortom: het zal allemaal enorm opgevolgd worden. Ik denk dat dat zeer belangrijk is. Ik zeg echter nogmaals dat het minder goede rapport niet alleen aan De Lijn te wijten is. De Lijn biedt op een aantal punten ook een positief verhaal, als het bijvoorbeeld over duurzaamheid en aandacht voor de milieunormen gaat, en dit dankzij de investeringen die men altijd heeft gedaan. Een negatief element dat eerder aan het beleid te wijten is, is de kostendekkingsgraad, maar ook daarin speelt het verhaal van de communicerende vaten een rol. De kostendekkingsgraad is niet goed, hij is veel te laag in vergelijking met soortgelijke bedrijven. Daar staat wel de betaalbaarheid tegenover. Ik kijk nu vooral naar mevrouw Robeyns, want u hamert daar telkens op. De Lijn scoort heel goed op de betaalbaarheid, omdat de tarieven een heel pak lager liggen dan in soortgelijke bedrijven in vergelijkbare regio's. Ik wil dit toch benadrukken, temeer daar u altijd zegt dat eender welke indexaanpassing er een te veel is.

Ik hoop dat we in de toekomst alle KPI's en werkpunten kunnen omzetten in concrete acties, en dat we daar De Lijn effectief kunnen op afrekenen. Het moet een pak beter, en dit in het belang van de reiziger, die in het verleden veel te veel in de kou stond. Wat dat betreft, is dit een tweede kans, maar onder de strikte en strenge voorwaarde dat De Lijn effectief een performant overheidsbedrijf zal worden.

Marino Keulen (Open Vld): Dank u wel voor uw omstandige antwoord, minister. Het is een genuanceerd verhaal, maar het is toch ook een zorgelijk verhaal. We steken daar heel veel geld in, ook dat blijkt uit de benchmark. Dit is ook geen probleem van financiering, het heeft vooral veel te maken met de organisatie en de mentaliteit. Dit is een bedrijf dat jarenlang vooral intern met zichzelf bezig was en soms ook met zichzelf in de knoop lag, waarbij de reiziger van ondergeschikt belang was, terwijl net naar die reiziger alle aandacht zou moeten gaan. Dat moet ook het uitgangspunt voor de toekomst zijn.

Aan de andere kant is 2025 een belangrijk evaluatiemoment. Tussenin hebben we ook nog 2023. Ik herinner u aan het regeerakkoord en de tendering om in een bepaalde vervoerregio in Vlaanderen de markt open te stellen voor private aanbieders. Beeldt u zich eens in dat daar iemand zou op ingaan met een sterk bod? Dan zou je in 2025 vanuit de praktijk een vergelijking kunnen maken tussen een privé-aanbieder en De Lijn. Zo kunnen we daadwerkelijk de oefening maken, niet vanuit theoretische concepten, maar vanuit het oogpunt van dienstverlening en efficiëntie ten aanzien van de belangrijke openbaarvervoersopdracht. Ik geloof ook in die opdracht. We hebben meer behoefte aan collectief vervoer, maar het moet beter zijn en alle aandacht moet op de reiziger zijn gericht.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): We hebben het er al vaak over gehad: u, als minister bevoegd voor De Lijn, blijft toch altijd een beetje gebonden. U kunt de regie niet helemaal overnemen, omdat u met een verzelfstandigd orgaan werkt. Dat is niet altijd evident, maar net daarom is dat instrument van de beheersovereenkomst van cruciaal belang. Ik denk dat ik niet de enige ben in dit parlement die zegt dat wij over een goede beheersovereenkomst zullen waken, met ambitieuze doelstellingen die haalbaar moeten zijn voor een performant bedrijf. Ik hoop dat we daarnaar kunnen streven.

In principe is De Lijn tot 2030 de interne operator. Kan men dat eventueel openbreken als een bepaalde test, waar de heer Keulen ook al naar verwees, positief zou uitdraaien? Kunnen we de overeenkomst 'en cours de route' nog wijzigen?

Els Robeyns (sp·a): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Ik hoop… Als er een les is, collega's, die we allemaal geleerd hebben uit deze coronacrisis, dan is het dat we nood hebben aan een sterke overheid en in dit geval een overheid die zorgt voor sterk openbaar vervoer als publieke dienstverlening. En u, minister, u hebt daarin een belangrijke knoop doorgehakt en dat is positief, maar nu begint inderdaad het werk pas. En collega's, laten we eerlijk zijn, we hadden geen benchmark nodig om te weten dat er problemen zijn op het vlak van de stiptheid, van betrouwbaarheid, van klanttevredenheid, van reizigersinformatie, van doorstroming. Dat weten we. Dat is waar de beleidskeuzes ons het afgelopen jaar hebben gebracht en dat is wat de reizigers dagdagelijks ondervinden. Ik hoop, minister, dat u de studie niet verengt tot kostendekking. Daar mag zeker een debat over zijn – begrijp me niet verkeerd – maar die problemen lossen we daarmee niet op. Die lossen we alleen maar op met een radicale omslag en met serieus te investeren in beter openbaar vervoer op lange termijn. U hebt daar nog drieënhalf jaar de tijd voor en we rekenen daarvoor op u.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, ik sluit me in deze graag aan bij collega Robeyns. En ook van mijn kant, minister, vind ik de beslissing die jullie hebben genomen om De Lijn, zoals u het omschrijft, een tweede kans te geven, een heel belangrijke en ook een goede beslissing. Maar, collega's, het is in mijn eigen ogen wel een gedeelde verantwoordelijkheid. Net zoals collega Robeyns, is ook mijn fractie bereid om te kijken naar punten die verbeterd moeten worden.

En dat die in een beheersovereenkomst meegenomen worden, lijkt me niet meer dan normaal. Maar de gedeelde verantwoordelijkheid zit natuurlijk ook in wat we de afgelopen jaren ook bij de tevredenheidsenquêtes van De Lijn hebben gezien. Een aantal problemen duikt opnieuw op: stiptheid, klantentevredenheid, enzovoort. Dat is een gedeelde verantwoordelijkheid. Want ik weet uit ervaring, collega Keulen, dat als je de bus en de tram neemt, zeker in bepaalde steden, een probleem van doorstroming een ongelooflijke handicap voor een performant openbaar vervoer blijft. Ik hoop dat er, naast de sancties waarvoor gepleit wordt om die in de beheersovereenkomst mee te nemen, ook stimuli in zitten, en dat op een moment dat De Lijn die doelstellingen ook haalt binnen dit en vijf jaar, we ten minste kunnen doorstarten op een aantal punten en Vlaanderen inderdaad een performant en modern openbaar vervoer geven.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Toen ik vrijdagavond het nieuws vernam, heb ik onmiddellijk een e-mail gestuurd naar de commissievoorzitter met de vraag om die benchmarkstudie grondig te bespreken in onze commissie. Want dit is nu wel een thema dat je hier niet op een drafje kan afhandelen naar aanleiding van een actuele vraag, maar het is goed dat het al kort aan bod kan komen. De benchmark heeft duidelijk werkpunten aangekaart, maar niet alleen voor De Lijn, zoals al is gezegd, maar ook voor de Vlaamse overheid. Het is goed dat, als je nu de website van De Lijn opent, er meteen bovenaan staat: 'De Lijn aan de slag met resultaten benchmark.' Dus ze is er al mee begonnen. Het zal van belang zijn om die hele analyse nu te gebruiken voor een sterke nieuwe beheersovereenkomst met duidelijke, meetbare prestatie-indicatoren waarin ook de Vlaamse overheid – want een beheersovereenkomst is geven en nemen – haar duit in het zakje doet door bijvoorbeeld, zoals collega Rzoska al zegt, ook rond doorstroming een serieuze tand bij te zetten. We hebben woelige tijden achter de rug.

De voorzitter: U rondt af.

Karin Brouwers (CD&V): CD&V is ervan overtuigd dat de regering met dat intern operatorschap toe te kennen, haar vertrouwen opnieuw uitspreekt in De Lijn en we zullen daar mee aan werken.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, begin dit jaar kregen we de directie van De Lijn op bezoek in de commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken met eigenlijk een goednieuwsshow. De Lijn zou vanaf dit jaar op het goede spoor zitten en als we de directie mochten geloven, dan waren de problemen zo goed als van de baan. Vanmorgen was er een vergadering van de commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken en zoals altijd op elke agenda en tijdens elke commissievergadering waren er andermaal problemen van De Lijn aan de orde. Dus er is nog heel veel werk.

Nu blijkt uit de benchmark – wat de reizigers al lang weten en nu blijkbaar toch ook de collega's – dat De Lijn gebuisd is. Het is een lichte buis, maar een buis blijft een buis. Minister, toen ik nog studeerde en met een slecht resultaat thuiskwam, dan was dat niet mijn beste dag. Er werden duidelijke doelstellingen gesteld. De Lijn krijgt ook doelstellingen voorgeschoteld. Er zal nog een evaluatie volgen in 2025, maar men is toch wel duidelijk vergeten dat De Lijn een bijzonder slechte leerling is en dat men de directie al herhaaldelijk op de vingers heeft moeten tikken.

Nu, de directie moet effectief op de vingers getikt worden, niet het personeel.

De voorzitter: En uw vraag luidt?

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Mijn vraag luidt dus: wanneer gaat u de directie van De Lijn eindelijk uit haar ivoren toren halen en hen voor hun verantwoordelijkheid plaatsen?

Minister Lydia Peeters: Dank u wel, collega's, voor de bijkomende vragen.

Ik zal beginnen met de vraag van mijnheer Keulen. We houden uiteraard vast aan wat in het regeerakkoord is opgenomen, die tender in 2023 in één welbepaalde vervoerregio. Er zal een tender of call komen om het kernnet en aanvullend net te laten organiseren door een speler die de aanbesteding binnenhaalt. Daar houden we aan vast en dat is ook expliciet opgenomen in het besluit van afgelopen vrijdag. Dat zal gebeuren en dat zal er dus voor zorgen dat er in 2025 een grondige analyse kan zijn van wie hier het kernnet en aanvullend net het best verzorgt.

Mijnheer Maertens, u vraagt naar het openbreken van de toekomstige beheersovereenkomst. We sluiten eerst een beheersovereenkomst voor vijf jaar, die volgend jaar ingaat en tot 2025 loopt. Daarna volgt een tussentijdse evaluatie in 2025. Gaan we dan op basis van die evaluatie het contract van tien jaar zonder meer stopzetten? Ik wil daar helemaal niet van uitgaan. Ik denk dat het desgevallend beter is om in de beheersovereenkomst nog strengere KPI's op te nemen en daar dan financiële sancties aan vast te koppelen. Ik denk dat dat belangrijker is. Al bij al hoop ik uiteraard dat de KPI's die we nu opnemen in de beheersovereenkomst resultaat zullen sorteren en dat De Lijn een veel performanter overheidsbedrijf gaat worden.

Mijnheer Rzoska en mevrouw Robeyns, u denkt dat financiële middelen zaligmakend zijn en dat alles daarmee opgelost is, maar ik denk dat helemaal niet. Er is in de benchmarkstudie inderdaad sprake van een gedeelde verantwoordelijkheid. Waar is de Vlaamse overheid zelf verantwoordelijk voor? Congestie, die een impact kan hebben op het verhaal van de stiptheid. De Vlaamse overheid is ook verantwoordelijk voor het tarievenbeleid. De Vlaamse overheid houdt de tarieven bewust heel laag, wat een negatieve impact heeft op de kostendekkingsgraad. De Vlaamse overheid heeft ook voor een deel verantwoordelijkheid op het vlak van de stiptheid, met name omdat er nog geen continuïteit van de dienstverlening is. Maar daar hebben we nu onmiddellijk werk van gemaakt en hopelijk krijgen we dat voor het zomerreces goedgekeurd in het parlement. Daarmee wil ik maar aangeven wat de gedeelde verantwoordelijkheid is van de Vlaamse overheid.

Maar in heel dat rapport – en ik nodig u uit om dat toch eens heel aandachtig te lezen – zie ik nergens, maar dan ook nergens, dat het komt omdat de Vlaamse overheid te weinig financiële middelen zou geven aan De Lijn. Integendeel zelfs, want waarop scoort De Lijn goed? De Lijn scoort goed als het gaat over de milieunormen van haar voertuigen. Daar hebben we de laatste jaren al extra op ingezet. In 2020 hebben we 50 miljoen euro extra investeringsmiddelen gegeven, zodat we aan 200 miljoen euro komen. In 2021 komen we aan 268 miljoen euro investeringsmiddelen. Dat zijn de investeringsmiddelen, en op dat vlak scoort De Lijn goed. In feite heeft De Lijn zelfs te veel reservemateriaal; het zou het met een pak minder kunnen doen.

Dat dat materiaal veel minder wordt ingezet dan in andere regio's, dat is puur exploitatie. Dat is puur interne keuken van het opereren van De Lijn als dusdanig. Daar moeten verbeteringen gemaakt worden, alsook op het vlak van de gebroken of deeltijdse diensten. Tijdig mensen aanwerven bij een nakende pensioengolf, ook dat is iets wat puur met de interne keuken te maken heeft. Dus ook op dat vlak kan De Lijn een stuk beter werken en zo zorgen voor de eigen performantie. Daar moet De Lijn ten volle op inzetten.

Kom dus niet telkens af met: 'Meer middelen voor De Lijn en dan zal het wel goedkomen.' Dat verhaaltje gelooft niemand nog, zeker niet als we de grondige benchmarkstudie analyseren.

Mevrouw Brouwers, u hebt gelijk. Het is inderdaad aangewezen om een gedachtewisseling of een grondige uiteenzetting te hebben in de commissie, zodat iedereen op de hoogte is van de details van de benchmarkstudie. Het is zeker interessante lectuur. Ik wil daar zeker over van gedachten wisselen met jullie in de commissie.

Mijnheer Verheyden, u zegt dat De Lijn is gebuisd en dat we daar keer op keer in de commissie moeten op terugkomen. Dat klopt. Waar we zeker werk van moeten maken, is de continuïteit van de dienstverlening. Waarom hamer ik daarop? Vanmorgen in de commissie hebben wij het gehad over een nieuwe stakingsaanzegging. Ik heb dan aangekondigd dat er een nieuw overleg zou plaatsvinden en dat heeft vanmiddag plaatsgevonden. Persoonlijk was ik er niet bij. Ik betreur dat, want ik weet dat het sociaal overleg weer is spaak gelopen. Dat zou betekenen dat er vanaf 21 december opnieuw zal gestaakt worden door drie vakorganisaties. Ik ga er mij niet over uitspreken wie er in dat geschil gelijk heeft. Maar het blijkt toch opnieuw dat er een groot probleem is bij de exploitatie en dat de interne communicatie mank loopt. Ik geef altijd voorkeur aan dialoog. Staken is het laatste redmiddel. In het belang van de reiziger hoop ik dat we naar een performant overheidsbedrijf kunnen gaan.

Marino Keulen (Open Vld): Voorbij de ideologische clichés, minister, geven wij De Lijn een tweede kans en van mijn kant is dat heel oprecht. Ik hoop dat het nieuwe management dynamischer is dan het vorige management. Dat had ook kwaliteiten maar het was altijd zeer gelaten. Laat de boodschap duidelijk zijn: in deze drukke Vlaamse regio hebben wij behoefte aan een zeer klantvriendelijk openbaar vervoer, zowel van de publieke als van de private aanbieders, om te zorgen voor de broodnodige modal shift. Alleen zo kunnen we zorgen voor veiligere en gezondere wegen en dus ook voor een gezonder en veiliger openbaar domein.

Bert Maertens (N-VA): Collega's, op ideologisch vlak verschillen wij enigszins, en dat is maar logisch ook. Maar wij zijn het absoluut eens, als het gaat over mobiliteit en De Lijn, dat er een kwaliteitsvol openbaar vervoer moet zijn. Dat vervoer moet goed uitgebouwd zijn, niet alleen in de stad maar ook in de landelijke gebieden. Dat moet er zijn om de modal shift te realiseren, met minder files en meer duurzaamheid, waar wij naar streven. De benchmark is minstens een goede startoefening, en wordt een goed handboek met heel wat interessante lectuur voor het nieuwe topmanagement waarvan ik hoop dat het ook top zal zijn en van De Lijn een topbedrijf zal maken.

Els Robeyns (sp·a): Ik was heel positief in mijn boodschap. Ik heb gezegd dat u met deze beslissing een belangrijke horde hebt genomen en dat u uw drang naar privatisering opzij hebt geschoven. Het stelde mij hoopvol dat u ook de juiste conclusies ging trekken. Uw laatste antwoord stemt mij weer een beetje pessimistischer. Minister, er zijn inderdaad heel veel investeringen gebeurd, maar er moeten ook altijd werkingsmiddelen zijn, zodat er ook personeel is om met die bussen te rijden.

Collega van Vlaams Belang, de algemene directeur en voorzitter hebben duidelijk laten weten dat De Lijn op haar tandvlees zit. Wij zien wat het resultaat daarvan is. Dat is wat uit de benchmark blijkt: al die problemen van stiptheid, klantentevredenheid en betrouwbaarheid. Je lost dat niet op met kostenefficiëntie. Je lost dat op met effectief op lange termijn te investeren in het openbaar vervoer. Ik denk dat u het ermee eens bent dat iedere belastingbetaler recht heeft op

betaalbaar kwaliteitsvol openbaar vervoer en een sterke dienstverlening. Alstublieft, investeer daarin.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Klaas Slootmans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de monitoring van de onpartijdigheid, opgenomen in de nieuwe beheersovereenkomst met de VRT

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Volgende week wordt er een kindje geboren in Bethlehem. U bent vorige week bevallen van de beheersovereenkomst van de VRT, waarvoor mijn felicitaties. Het was een zwangerschap met veel horten en stoten.

Zoals dat gaat met pasgeboren kinderen is het eerste wat een mens doet eens kijken of het kind voorzien is van de spreekwoordelijke oren en poten. Als goede vrienden van de VRT, minister, hebben wij ons ook van die taak gekweten. Er zijn ons een aantal zaken opgevallen aan dat kerstekind.

Ik beperk me gezien de spreektijd tot het dossier van de onpartijdigheid, toch een belangrijk element in deze beheersovereenkomst. U weet dat wij van mening zijn dat op dat criterium de VRT jaar na jaar buist, dat ze daarop een onvoldoende haalt.

Maar hoera, jolijt alom, want wat lezen we in deze beheersovereenkomst? De VRT zal de nodige medewerking verlenen aan de monitoring van haar onpartijdigheid. We kennen dat uit het verleden, het is niet de eerste keer dat dat opduikt in de beheersovereenkomst. Maar in de praktijk – een antwoord vandaag op een schriftelijke vraag bevestigt dat trouwens nog – is daar weinig van terechtgekomen. Omdat we ons toch geen twee keer met een kluitje in het riet willen laten sturen, vragen wij nu aan u, minister: hoe gaat die monitoring er concreet uitzien? Wie gaat ze uitvoeren? Welke criteria gaan daarbij worden toegepast?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega Slootmans, vorige week was een belangrijke week voor de VRT. De beheersovereenkomst voor de volgende vijf jaar, het contract tussen de Vlaamse overheid en de VRT werd afgesloten. Het belangrijkste daarin is de digitale kwantumsprong die de VRT de komende jaren zal maken.

Effectief, er wordt ook verwezen naar neutraliteit en onpartijdigheid. Een openbare omroep moet uiteraard de hoogste standaarden naleven inzake integriteit, beroepsethiek en deontologie. In dat verband hebben we ook in de beleidsnota, het regeerakkoord en dus ook in de beheersovereenkomst gezegd dat we erop zullen toezien dat die neutraliteit wordt nageleefd.

Er is inderdaad een kritieke prestatie-indicator (KPI), nummer 21, aan gewijd. We hebben neutraliteit gedefinieerd als onpartijdigheid, onafhankelijkheid en autonomie van de redacties. Het gaat meer bepaald over de redacties informatie en duiding. De controle daarop is in eerste instantie een zaak van elke journalist, het gaat over zijn deontologie en redactiestatuut. De hoofdredacties spelen daar een grote rol in. Er zijn ook een aantal interne controlemechanismen die daar spelen. Denk aan de ombudsman en de deontologische adviesraad. Er zijn externe controles mogelijk. Klachten zijn steeds mogelijk bij de Raad voor de Journalistiek als het gaat over de deontologie van de journalist.

De Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) staat in voor de externe controle van de KPI's, de doelstellingen, en dus ook van deze. De VRM kan een beroep doen op externe expertise en dat is wat hier zal gebeuren. De VRM zal ter zake een overheidsopdracht realiseren en plaatsen om dit verder uit te werken. We zullen dat volgend jaar met hen opnemen opdat dat zo snel mogelijk kan worden gerealiseerd en om ervoor te zorgen dat ook deze KPI wordt nageleefd.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Minister, ik hoor u opnieuw schermen met de term van de redactionele autonomie, de autonomie van de redactie. Dat mag toch nooit een vrijgeleide zijn om zich te bezondigen aan gekleurde, subjectieve berichtgeving. Dat is vandaag ondanks alle controlemechanismen die u opnoemt, manifest wel het geval. Ik daag heel het halfrond uit om de politieke aanwezigheid in de VRT-programmatie van het afgelopen jaar te bekijken om dat te illustreren.

In maart vorig jaar was er nog een onderzoek van professor Walgrave dat dit zeer duidelijk aantoont. Onze vrees is, minister, dat we hier vandaag een grote doos ontvangen met een grote kerststrik errond en daarop: 'Onpartijdigheid VRT', maar dat de doos uiteindelijk leeg blijkt te zijn. Ook in de vorige beheersovereenkomst stond letterlijk: "(...) de VRT de onpartijdigheid van haar aanbod laat onderzoeken door onafhankelijke deskundigen (...)".

Wat zijn de concrete consequenties die aan dat monitoringsonderzoek worden gekoppeld? Monitoren betekent toezicht houden, en toezicht houden betekent ook sanctioneren wanneer nodig.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Voorzitter, collega Slootmans, de inkt van de beheersovereenkomst is nog niet droog en u vraagt hier al om een heel uitgewerkt toezichtsmechanisme op de neutraliteit van de VRT. Ik vind dat straf. Minister, ik zou u daar de nodige tijd voor willen geven. U hebt gezegd wat u allemaal gaat doen.

Maar ik vraag me wel af in welke mate de mediaraad van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC), een adviesraad die toch altijd degelijk werk aflevert, ook niet betrokken kan worden om eens te bekijken hoe we dat verder kunnen aanpakken.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp·a): Minister, keer op keer blijkt uit stakeholderbevragingen maar ook uit de meest recente vertrouwensmonitor dat zowel de stakeholders als de Vlamingen zelf het grootste vertrouwen hebben in de VRT, in haar onpartijdigheid, in haar nieuws, in haar neutraliteit, in de neutraliteit van de VRT-redactie. Wij vragen ons dus af wat u precies wilt bereiken, wat het probleem is dat u met deze bepaling wilt oplossen.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Het is inderdaad een goede zaak dat neutraliteit en onpartijdigheid heel uitdrukkelijk staan ingeschreven in de beheersovereenkomst. Zeker in tijden waarin we met fake news bestookt blijven worden, is dat iets waar we constant waakzaam voor moeten zijn en waar we constant aandacht voor moeten hebben. Het is inderdaad iets wat we, zoals collega Brouwers heeft gezegd, moeten uitvoeren. Minister, hoe zult u toezien op het werkbare karakter van de set van indicatoren die moet aangeven hoe we de meting van die onpartijdigheid doen? Dergelijke onderzoeken staan of vallen met hun eigen evaluatiemethoden en met hun eigen gestandaardiseerde methode.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, wij zijn een stuk minder wantrouwig. Inderdaad, keer op keer wordt door stakeholderbevragingen en door de betrouwbaarheidsmonitor bevestigd dat de VRT het grootste vertrouwen krijgt van de Vlamingen, en dat men de VRT ziet als objectief en neutraal. Wij lezen toch eerder een motie van wantrouwen in de toevoeging waarin u zegt dat u gaat controleren of die redactie toch wel neutraal is. Het lijkt mij een evidentie dat een redactie van een openbare omroep neutraal en objectief is. En ze is dat ook.

Minister, hoe gaat u erop toezien dat die toch wel vrij vergaande controle niet leidt tot inhoudelijke inmenging? Het is extreem belangrijk dat een openbare omroep in alle onafhankelijkheid en los van politieke inmenging kan werken.

Minister Benjamin Dalle: Ik begin met de vragen van de collega's Meuleman en Goeman. Het is natuurlijk zo dat de controle niet gebeurt door de politiek. Dit is een belangrijk punt. Als we het hebben over neutraliteit en onpartijdigheid, dan is het niet aan politici, niet aan de minister en niet aan parlementsleden, om te bepalen of men daaraan voldoet. Daar is een systeem van interne controle, en daar is ook een systeem van externe controle, dat door het Mediadecreet ook zo naar voren wordt geschoven. Dat is maar goed ook. Het is geen zaak van de politiek om daarop toe te zien. Het is een zaak van de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM). Uiteraard komen die rapporten ook bij de minister en bij het parlement, en desgevallend kunnen wij daar de nodige consequenties aan verbinden. Maar de controle gebeurt door specialisten, door de VRM.

Waarom vinden wij het belangrijk om dat te doen? Er wordt hier gesproken over een motie van wantrouwen. Het tegendeel is waar. Deze beheersovereenkomst beantwoordt aan vertrouwen in de VRT en ook aan transparantie. We verlangen transparantie van de VRT, maar we geven ook vertrouwen aan de VRT. Een openbare omroep die op een ernstige manier haar job doet, moet niet bang zijn voor een monitoring. Niet voor een monitoring van de 38 andere KPI's, en ook niet voor een monitoring van KPI 21 over neutraliteit en onpartijdigheid.

We hebben deze keer gezegd dat de VRM daar externe expertise bij kan betrekken. We denken dat op die manier het debat kan worden geobjectiveerd. Collega's, het punt dat collega Slootmans hier naar voren brengt, namelijk aantijgingen over vermeende partijdigheid van de VRT, toont aan dat zo'n objectivering van het debat nuttig is, en dat dat in het belang is van de VRT.

Ik volg dus zeker niet de redenering dat het hier gaat over een motie van wantrouwen. Integendeel, ons vertrouwen kan bevestigd worden wanneer dit debat wordt geobjectiveerd.

Collega Coenegrachts, u peilde naar de methodologie. Dat is iets waar ik nu nog niet in detail over kan antwoorden. We zullen met de Vlaamse Regulator ook bekijken hoe dat het best kan worden georganiseerd. Daar zal ook een overheidsopdracht rond moeten worden gelanceerd. We zorgen dat dat natuurlijk op een goede manier kan gebeuren, zodat die objectivering een feit kan zijn en de nodige expertise daarbij kan worden betrokken.

Mevrouw Brouwers, u peilde naar de betrokkenheid van de mediaraad van de SARC. Ik heb ze vorige week nog gezien. Ik apprecieer absoluut hun inbreng in verschillende mediadossiers. Het is zeker ook niet uit te sluiten dat zij hier ook bij betrokken kunnen worden. Ik denk dat daar heel wat expertise aanwezig is die ook hier in dit debat nuttig kan zijn.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Ik wil misschien eerst reageren op de linkerzijde, de cheerleaders van de VRT, laat het ons zo maar noemen. Ik hoor bij

sp.a en Groen dat er absoluut geen nood is aan zo'n onpartijdigheidsonderzoek. En ik begrijp dat uiteraard vanuit hun standpunt, want hun grootste vrees is dat er na een halve eeuw eindelijk een punt wordt gezet achter die voorkeursbehandeling op de Reyerslaan. Dat is jullie vrees.

Wat uw antwoord betreft, minister: u zegt letterlijk dat de VRT niet bang hoeft te zijn als het aankomt op onpartijdigheid. Maar ik ben het daar absoluut niet mee eens. We kennen de cijfers trouwens al. Ze staan in hun eigen jaarverslag. De partijdigheidsklachten zijn op vijf jaar tijd vervijfvoudigd. Het aantal gegronde krachten is niet gestegen met 100, niet met 200, maar met 265 procent op een jaar tijd. Het gevolg staat in hun eigen betrouwbaarheidsonderzoek: een op vijf Vlamingen geeft aan dat zij geen vertrouwen meer hebben in de VRT. Amper 17 procent geeft nog aan veel vertrouwen te hebben in de VRT.

Maar versta mij niet verkeerd, wij zijn blij dat er een tevredenheidsonderzoek komt. Wij zijn blij dat er een onpartijdigheidsonderzoek komt. Maar laat het alstublieft geen lege doos zijn. Eigenlijk moet het credo zijn: geen onpartijdigheid, geen centen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 4, 7, 9, 10, 13 en 15 van het decreet van 5 mei 2017 houdende de ondersteuning van bovenlokale sportinfrastructuur en topsportinfrastructuur
– 510 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van artikel 4, 7, 9, 10, 13 en 15 van het decreet van 5 mei 2017 houdende de ondersteuning van bovenlokale sportinfrastructuur en topsportinfrastructuur.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Ben ik de enige die het woord vraagt?

Voorzitter, collega's, ik wil even tussenkomen op dit ontwerp van decreet, omdat dit een aanpassing is op een decreet dat in 2017 werd goedgekeurd. Collega's, ik heb het verslag van de commissievergadering van toen er nog eens op nagelezen, en ik stel vast dat er toen een belangrijke stap is gezet in het verwezenlijken van bovenlokale en topsportinfrastructuur. Dat was ook een aanbeveling van de Raad van State in 2014, omdat er een decretaal kader dienaangaande ontbrak.

Het is ook de verdienste van toenmalig minister van Sport Philippe Muyters, hier ook aanwezig, om die stap te zetten en ervoor te zorgen dat er jaarlijks minimaal 5 miljoen euro naar die sportinfrastructuur gaat. Ik heb toen ook gelezen dat alle fracties het unaniem eens waren. Spijtig genoeg zijn al diegenen die toen tussenkwamen, geen lid meer van deze assemblee. Maar ik wil gewoon aanhalen dat, wat nu voorligt, een aantal aanpassingen zijn die toen nog niet voorzien waren. Het zijn aanpassingen die zelfs met corona te maken hebben. Zo wordt er verwezen naar de Olympiade, dus om de vier jaar een nieuwe procedure wat topsport betreft. Dit wordt aangepast qua terminologie, naar wat we noemen de oorspronkelijk geplande Olympische Spelen. Maar er zijn ook aanpassingen die te maken hebben met decreetswijzigingen, waarbij stedenbouwkundige haalbaarheid wordt vervangen door de omgevingsvergunning en dies meer.

In ieder geval denk ik dat dit blijk geeft van goed decretaal werk. Er was een eerste aanzet in 2017, met praktijken die aanwijzen dat er verfijningen mogelijk zijn of de zaken kunnen verbeteren. We zijn dan ook vanuit onze fractie blij met dit ontwerp dat door de huidige minister van Sport Ben Weyts aan ons werd overgemaakt.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 510/1)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 8.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 6 juli 2012 houdende subsidiëring van hostels, jeugdverblijfcentra, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme, wat betreft de verlenging van de duurtijd van subsidieovereenkomsten
– 553 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 6 juli 2012 houdende subsidiëring van hostels, jeugdverblijfcentra, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme, wat betreft de verlenging van de duurtijd van subsidieovereenkomsten.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, ik wil louter toelichten dat het gaat om een verlenging van de subsidieovereenkomsten in afwachting van nieuwe overeenkomsten die naar aanleiding van de lopende evaluatietrajecten kunnen worden opgesteld. Deze overgangsregeling moet de continuïteit garanderen.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Voorzitter, ik zal proberen even kort te zijn. Ik neem de honneurs waar voor mevrouw Perdaens, die vandaag niet aanwezig kan zijn. We zullen dit ontwerp van decreet steunen omdat we dit in het licht van het toekomstige nieuwe decreet een logische wijziging vinden. We vinden het een goede zaak dat de organisaties financiële zekerheid krijgen terwijl ze in afwachting van het nieuw decreet aan hun nieuwe aanvragen werken. Het is goed nieuws voor een sector die de voorbije maanden fel werd geplaagd door de gevolgen van de coronacrisis. We kijken uit naar de gezamenlijke commissievergadering met de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme. We zullen dan van gedachten kunnen wisselen met het Departement Cultuur, Jeugd en Media en met Toerisme Vlaanderen. Het allerbelangrijkste is dat we voor de erkende en de niet-erkende jeugdverblijven tot een goed, werkbaar decreet komen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 553/1)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 3.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Karl Vanlouwe, Karin Brouwers, Els Ampe, Annabel Tavernier, Peter Van Rompuy en Marius Meremans over de nieuwe beheersovereenkomst tussen BRUZZ, de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de Vlaamse Gemeenschap
– 531 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Karl Vanlouwe, Karin Brouwers, Els Ampe, Annabel Tavernier, Peter Van Rompuy en Marius Meremans over de nieuwe beheersovereenkomst tussen BRUZZ, de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de Vlaamse Gemeenschap.

De bespreking is geopend.

De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Voorzitter, dit voorstel van resolutie heeft betrekking op BRUZZ. Dat is niet enkel het magazine voor de Brusselse Vlamingen, maar voor iedereen die bij de Vlaamse gemeenschap in Brussel betrokken is. Daar reken ik eigenlijk alle leden van het Vlaams Parlement bij.

De Vlaamse Regering onderhandelt al enkele weken met de vzw Vlaams-Brusselse Media over een nieuwe beheersovereenkomst voor BRUZZ. BRUZZ voorziet de Brusselse Vlamingen en iedereen met een hart voor Brussel van informatie en nieuws. Naar aanleiding van de beheersovereenkomst met de VRT geven we als meerderheid een aantal richtsnoeren voor de verdere samenwerking met BRUZZ. Hierin stellen we een aantal prioriteiten voorop. BRUZZ speelt een belangrijke rol in het medialandschap in onze stad. Het is het enige Nederlandstalige mediakanaal met een focus op Brussel. De rol van informatieverstrekking aan Brusselse Vlamingen is een rol die we als Vlaams Parlement zeker willen ondersteunen en waar we met dit voorstel van resolutie op wensen voort te bouwen. In het voorstel van resolutie hebben we verschillende prioriteiten vooropgesteld waarvan we aannemen dat ze in de beheersovereenkomst zullen worden opgenomen.

In de eerste plaats gaat het om de versterking van de band tussen Brussel en Vlaanderen. In tegenstelling tot wat bij enkele Franstalige partijen leeft, is de band tussen Vlaanderen en de hoofdstad enorm sterk. Vlaanderen investeert jaarlijks meer dan een miljard euro in het gemeenschapsbeleid in Brussel. Dat gebeurt op het vlak van onderwijs, cultuur, welzijn, jeugd en sport. Op die manier dragen we vanuit Vlaanderen bij tot de rijkdom van onze hoofdstad. Het is duidelijk dat Vlaanderen Brussel niet loslaat, maar investeert als nooit tevoren.

Het is die band die volgens ons centraal hoort te staan in de berichtgeving van BRUZZ. Door aandacht te schenken aan de talloze initiatieven van het Vlaams-Brusselse netwerk wordt iedereen uitgenodigd hieraan deel te nemen. Dat geldt uiteraard voor de Brusselse Vlamingen, maar effectief ook voor anderstaligen die zich bij de Vlaamse gemeenschap betrokken voelen.

Ik verwijs naar de vele anderstaligen in het Nederlandstalig onderwijs.

Een tweede aandachtspunt is het Nederlands. De opzet van BRUZZ is duidelijk: een informatiebron zijn voor Brusselaars in de Nederlandse taal. Dat is net de toegevoegde waarde en maakt dat het merk aantrekkelijk is voor anderstaligen.

Met deze resolutie geven we dan ook duidelijk aan dat een begrijpelijk, en wat ons betreft ook een kwalitatief hoogstaand Nederlands, de voertaal moet blijven van dit medium en waar de komende jaren meer aandacht aan moet worden besteed. We merken bij BRUZZ jammer genoeg een tendens een aantal onderdelen van het aanbod in een andere taal aan te bieden. Tot op heden zag ik nog geen enkele gelijkaardige tendens bij enig Franstalig medium in de hoofdstad. Wij geven een duidelijk signaal dat het gebruik van andere talen kan in een duidelijk beperkt aangegeven kader.

Een derde punt in de resolutie is de neutraliteit. We hebben hier reeds een interessant debat over gevoerd. BRUZZ is ook een gesubsidieerd medium; dat moet ook boven elke verdenking van partijdigheid en vooringenomenheid staan. Daarom is het voor de indieners belangrijk dat er aandacht is voor de verschillende meningen die bestaan over Brussel en het beleid, en dat een veelheid aan thema's aan bod kan komen in BRUZZ. Journalisten dienen dan ook in hun berichtgeving een volstrekte neutraliteit aan bod te leggen. En dat is absoluut een werkpunt voor BRUZZ. De lezer kan niet anders dan vaststellen dat niet alleen de keuze van bepaalde onderwerpen een bepaalde voorkeur verraadt, maar dat berichtgeving over die onderwerpen vaak niet bepaald blijk geeft van neutraliteit. Kritische, objectieve en correcte berichtgeving is noodzakelijk, wat wij ook van de VRT verwachten. U hebt daarnet, minister, gewezen op de interne maar ook externe controle. Intern via een ombudsman en een hoofdredactie, extern via de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) en de Raad voor Journalistiek.

We denken dat ook hier die criteria absoluut noodzakelijk zijn voor BRUZZ. Het is dan ook aan de organisatie zelf om intern blijvend dit element te bewaken en zichzelf steeds in vraag te durven stellen, aan zelfkritiek te durven doen. Indien bepaalde processen beter kunnen of men kwalitatief ergens tekortschiet, moet men daarin kunnen bijsturen. Het opzetten van een duidelijk systeem van interne, maar ook externe controle, is dan ook een absolute must.

Ik heb ook het beleidsplan gelezen. Het blijkt dat er toch verschillende werkpunten zijn voor dit gesubsidieerd stadsmedium.

Een andere belangrijke prioriteit voor ons als indieners van deze resolutie is de versterking van het Vlaams-Brussels netwerk. Voor de indieners is BRUZZ zonder meer een spin in het web van de Vlaams-Brusselse instellingen. Het is de rol van BRUZZ, net zoals de VRT trouwens, om die identiteit of gemeenschapsvorming van de Brusselse Vlaming mee te ondersteunen en de Vlaamse Gemeenschap in de hoofdstad mee uit te dragen.

Niet alleen de band met Vlaanderen is dus belangrijk, maar ook de eigen Vlaamse Gemeenschap in de hoofdstad, waar ik ook een koppeling wil maken met het debat dat we het voorbije weekend gezien en gehoord hebben en waar bepaalde Franstalige partijen, maar ook bepaalde andere partijen, menen dat die Vlaamse Gemeenschap eigenlijk geen rol van betekenis meer zou hebben in de stad.

Voor ons is Brussel geen eiland, maar ook BRUZZ mag dat niet zijn. Samenwerking met andere mediapartners kunnen zeker lonen om over het muurtje te kijken. Prioritaire partners zijn uiteraard de VRT, maar ook voor ons kunnen Franstalige zenders een ideale partner zijn om synergieën te bereiken. Ik stel me dan bijvoorbeeld de vraag waarom prachtige initiatieven zoals De Warmste Week dat door de VRT wordt uitgerold en waar heel Vlaanderen over spreekt en zelfs aan meewerkt, op geen enkele manier aan bod komen binnen BRUZZ. Ik heb het even gecontroleerd: het is van 2016 geleden dat BRUZZ haar initiatieven gekoppeld heeft aan bijvoorbeeld De Warmste Week. Heel recent hebben we vanuit de Vlaamse overheid opnieuw een prachtig initiatief gestart, meerderheid en oppositie samen, Fred en Frieda, om bijvoorbeeld het sociaal contact in deze periode mogelijk te maken.

Maar ook dit is niet aan bod gekomen in BRUZZ, op geen enkele manier. *(Opmerkingen van Lorin Parys)*

De voorzitter: Waar is Fred?

Karl Vanlouwe (N-VA): En wat zei ik? *(Gelach)*

Lorin Parys (N-VA): Fred & Frieda.

De voorzitter: Wie is Fred, wie Frieda?

Lorin Parys (N-VA): Dat kan ik uitleggen, maar het is misschien niet voor publicatie.

De voorzitter: Nee, van jullie twee?

Karl Vanlouwe (N-VA): Het is een prachtig initiatief dat inderdaad door collega's uit meerderheid en oppositie gesteund is om een bepaald sociaal contact te kunnen opstarten met mensen die vereenzaamd zijn. Wel, het valt me op dat BRUZZ jammer genoeg ook hieraan geen aandacht heeft besteed.

Conclusie, beste collega's: met dit voorstel van resolutie geven we op gebalanceerde wijze aan welke richting BRUZZ de komende jaren verder moet uitstippelen. BRUZZ is en blijft een belangrijke speler voor Vlaams-Brusselse berichtgeving. Deze rol zal men de komende jaren nog verder moeten uitbouwen. Dit voorstel van resolutie geeft dan ook een aantal focuspunten, prioriteiten aan. Het heeft geen zin om talloze doelstellingen te formuleren. Het is beter en vooral ook effectiever om een aantal duidelijke doelstellingen te formuleren.

Met een dergelijke focus hopen we ook dat BRUZZ de kerntaken van haar toegevoegde waarde in Brussel meer dan ooit opneemt. Die toegevoegde waarde is en blijft: Nederlandstalige, kwaliteitsvolle, objectieve informatie aanbieden aan de Brusselse Vlamingen, aan in Brussel geïnteresseerde Vlamingen, ook aan anderstaligen die zich betrokken voelen bij de Vlaamse Gemeenschap. En het is belangrijk deze basisvisie te blijven hanteren als leidraad.

Het is nu aan BRUZZ, maar ook aan de Vlaamse Regering en aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC), als lokaal bestuur van de Vlaamse overheid, om met deze aandachtspunten in dit voorstel van resolutie verder aan de slag te gaan, dat de basis moet zijn voor de beheersovereenkomst. We geven een duidelijke leidraad en stellen een aantal duidelijke verwachtingen aan BRUZZ. Voor ons is BRUZZ een meerwaarde. We kijken alvast uit naar een sterke Vlaams-Brusselse speler, volledig ingebed in de Vlaamse Gemeenschap in onze hoofdstad.

Indien de plannen van bepaalde Franstalige partijen om in Brussel de gemeenschappen af te schaffen en de bevoegdheden over te hevelen naar het Brusselse

Hoofdstedelijke Gewest, werkelijkheid worden, dan zal vermoedelijk BRUZZ, maar ook het Nederlandstalig onderwijs, de vele initiatieven op het vlak van cultuur, ook daarvan het eerste slachtoffer zijn. En ik denk niet dat wij, als Vlaams Parlement, dat wensen.

Ik hoop dan ook op een brede steun voor dit voorstel van resolutie, dat de basis moet vormen voor de beheersovereenkomst van BRUZZ. Ik reken erop dat de bevoegde Vlaamse minister, maar ook de VGC hiermee rekening zal houden. Ik dank u. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Voorzitter, ik zal proberen iets korter te zijn.

De voorzitter: Dat zal lukken.

Karin Brouwers (CD&V): Dit voorstel van resolutie dient als ondersteuning voor het beleid van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel, door de band tussen Vlaanderen en Brussel te verankeren, ook in de berichtgeving. Jullie weten dat CD&V veel belang hecht aan de regionale televisie, zoals die in Vlaanderen bestaat, omdat die de communicatie heel dicht bij de mensen brengt, de mensen nabij is. Ook BRUZZ kan die rol, die belangrijke rol in dat sterke communicatiebeleid spelen, maar dan in Brussel. En daarbij moet natuurlijk rekening worden gehouden met het tweetalige karakter van de hoofdstad, dat een belangrijke hoeksteen is van ons constitutioneel bestel. Respect voor het Nederlands en voor het Nederlandstalige karakter van de Vlaamse instellingen is ook voor ons cruciaal.

Maar die Nederlandstalige instellingen in Brussel zijn ook open instellingen. De diversiteit van Brussel erkennen betekent niet het ontkennen van de band tussen Vlaanderen en Brussel en van het Nederlandstalige karakter van de Vlaamse instellingen. Daar moet we prioritair werk van maken. Iedereen die zich wil bedienen van het Nederlands, die het Nederlands wil leren of in contact wil komen met de Vlaamse cultuur en instellingen, moet welkom zijn.

En om de Vlaamse Gemeenschap beter bekend te maken, ook bij anderstalige Brusselaars, is het aangewezen dat er oordeelkundig en gericht kan worden gebruikgemaakt van andere talen, zoals collega Vanlouwe dat ook zei. Er moet daarvoor een kader zijn.

Een laatste belangrijk punt – voor ons dan, want er staan verschillende punten in waarvan ik er slechts een paar heb uitgepikt – is de autonomie van de redactie, wat een structurele verankering van kwaliteitsstandaarden in de redactionele werking impliceert.

BRUZZ moet op de ingeslagen weg verder gaan, nog meer investeren in expertise, het verwerven van expertise, in opleiding en vorming. En vooral ook de naleving van de deontologische gedragscode is van groot belang voor ons.

Ik ga het daarbij laten.

De voorzitter: Mevrouw Ampe heeft het woord.

Els Ampe (Open Vld): Eerst en vooral zou ik graag de collega's Vanlouwe en Brouwers en de minister willen danken voor de goede samenwerking. We hebben een voorstel van resolutie geschreven, ook samen met de andere leden van de commissie, dat de Brusselse stadszender BRUZZ ertoe aanzet om onpartijdig nieuws te brengen voor mensen van alle leeftijden en achtergronden in Brussel en ook in Vlaams-Brabant.

Ze krijgen daarvoor een budget van 10 miljoen euro, waarvan 80 procent subsidies, belastinggeld. Ik vind dat veel. Dat is 26 keer meer dan andere regionale zenders. Dat is zelfs meer dan de VRT, die voor 60 procent op subsidies steunt. Weet u dat BRUZZ dan eigenlijk 39 euro per jaar per unieke gebruiker kost? Want ze hebben met die 80 procent subsidies gemiddeld maar 8400 unieke gebruikers per dag. Ik, als kleine garnaal, heb eigenlijk meer views op één video. *(Opmerkingen. Gelach)*

De voorzitter: Het hangt ervan af welke video, denk ik. *(Gelach)*

Els Ampe (Open Vld): Wablief? Ik heb het niet gehoord, voorzitter.

Ik denk dat het dringend tijd wordt dat BRUZZ op zoek gaat naar private inkomsten. Dat zal hun creativiteit een boost geven en ervoor zorgen dat ze niet in slaap gewiegd worden door die 10 miljoen euro die ze jaarlijks krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp·a): Collega's, goede afspraken maken goede vrienden. Het lijkt mij in die zin wel een goede zaak dat het Vlaams Parlement aan de vooravond van een nieuwe beheersovereenkomst zijn verwachtingen ten opzichte van BRUZZ nog eens heel duidelijk oplijst. Ik vind het daarbij wel een beetje vreemd dat een van de indieners, mevrouw Ampe, van de gelegenheid gebruikmaakt om dan meteen ook de aanval in te zetten op BRUZZ, eigenlijk zeggende dat ze hun geld niet waard zijn. Ik weet niet of dat het vertrouwen tussen de partners noodzakelijk ten goede gaat komen. Laat het duidelijk zijn dat wij het alvast niet eens zijn met dat statement.

We zijn het wel eens met veel van de principes in dit voorstel van resolutie, met uitzondering misschien van de, wat ons betreft, toch wat eenzijdige en dus overmatige focus op het Nederlands. Natuurlijk moet de werking van BRUZZ in de eerste plaats in het Nederlands gebeuren, dat lijkt me niet meer dan logisch. Maar wij hebben het altijd een ongelooflijke meerwaarde gevonden dat BRUZZ die meertaligheid van onze stad omarmt en dus inderdaad ook af en toe stukken brengt in het Engels of in het Frans op de televisie of in hun magazine, blijkbaar in tegenstelling tot de heer Vanlouwe. Wij zien dat net als een manier om anderstaligen in onze stad te laten kennismaken met het ongelooflijk rijke aanbod in het Nederlands dat onze hoofdstad rijk is en dus ook de banden met de Vlaamse Gemeenschap aan te halen. Die aandacht voor meertaligheid zie ik in dit voorstel van resolutie veel te weinig terug.

Natuurlijk vinden wij dat er ook bij BRUZZ, net zoals bij alle publiek gefinancierde omroepen, interne en externe controle moet zijn op kwaliteit en onpartijdigheid, maar ik vind het toch wel straf dat de heer Vanlouwe het hier opnieuw klaarspeelt om de neutraliteit van BRUZZ openlijk in vraag te stellen. Ik vind dat toch nogal een zware beschuldiging, waar wat ons betreft niets van aan is.

Om die twee redenen gaan wij ons bij de stemming over dit voorstel van resolutie onthouden.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Collega’s, zoals gebruikelijk moeten we nu een kwartier schorsen om de stemtoepassing in orde te maken. Mag ik ook aan iedereen vragen om in

te loggen? Dat zou een en ander kunnen bevorderen en bespoedigen. Dank u wel.

– De vergadering wordt geschorst om 19.30 uur.

– De vergadering wordt hervat om 19.53 uur.

Dames en heren, voor we met de eigenlijke stemmingen beginnen, voeren we een teststemming uit.

– De Vlaamse volksvertegenwoordigers voeren een teststemming uit.

Collega's, ik zal dit vandaag zeggen en morgen nog eens herhalen. Door het feit dat we hier slechts met een beperkt aantal volksvertegenwoordigers in de Koepelzaal aanwezig zijn en we gebruikmaken van de digitale stemtoepassing, kan ik, als er veel stemmingen zijn, nooit vragen: 'Zelfde stemming?' We zullen over elk onderdeel apart moeten stemmen, en dan moet ik telkens een minuut wachten.

Ik deel u dit mee zodat u morgen niet vraagt: 'Zelfde stemming?' Neen, dat gaat dus niet. *(Opmerkingen)*

De teststemming is goed verlopen.

VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls tot wijziging van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid en van het decreet van 29 mei 2020 tot organisatie van de meldingsplicht en het contactonderzoek in het kader van COVID-19 – 488 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 4

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Peter Van Rompuy bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van decreet van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls tot wijziging van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid en van het decreet van 29 mei 2020 tot organisatie van de meldingsplicht en het contactonderzoek in het kader van COVID-19.

Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): In het kader van het bestrijden van de COVID-19-pandemie zijn er heel wat maatregelen van kracht. Natuurlijk is een naleving van die maatregelen noodzakelijk om die pandemie te kunnen indijken.

Met het voorstel van decreet dat nu voorligt maken we het gemakkelijker voor lokale besturen om de bestaande maatregelen met betrekking tot de tijdelijke afzondering te doen naleven. In een context waarin de cijfers toch weer een negatieve tendens weergeven en niemand opnieuw strengere maatregelen wil, is het van groot belang om een solide basis te geven om de bestaande maatregelen te handhaven. We voorzien ook dat er informatie kan worden gedeeld.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, met deze spoedbehandeling, maar ook met de andere spoedbehandelingen die daarnet zijn aangevraagd, vind ik dat we vandaag een grens van fatsoen hebben overschreden, en dat mag worden gezegd.

We zijn met de oppositie zeer meegaand in het stemmen van allerhande decreten en resoluties die hier last minute worden ingediend, maar vandaag zijn er zaken die om 18.12 uur zijn doorgestuurd en die hier nu door het parlement worden gejaagd. Ik vind dat van zeer weinig respect voor de parlementaire werking getuigen.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Ik heb bij het begin van de zitting gezegd hoe we dit hebben aangepakt. Ik heb goed geluisterd naar de oproep van collega D'Haese van enkele maanden geleden, en van collega Rzoska die dit nog eens herhaalde op het Bureau. Vanaf het ogenblik dat het voor ons mogelijk was om het aan jullie te bezorgen, hebben we dat ook onmiddellijk gedaan.

Ik heb begrip voor jullie houding, maar we vragen ook begrip voor het feit dat we naar best vermogen naar jullie vraag hebben geluisterd en hebben geprobeerd ermee om te gaan.

Het is een technisch decreet en het zal straks worden toegelicht, maar ik vraag toch enige clementie om het te willen behandelen en het een faire kans te geven, ook inhoudelijk. Dit heb ik hierover te zeggen.

De voorzitter: Ik meen mij te herinneren dat ik daarstraks ook een opmerking heb gemaakt.

Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoed-behandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van decreet van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls tot wijziging van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid en van het decreet van 29 mei 2020 tot organisatie van de meldingsplicht en het contact-onderzoek in het kader van COVID-19 onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls tot wijziging van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid en van het decreet van 29 mei 2020 tot organisatie van de meldingsplicht en het contactonderzoek in het kader van COVID-19.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, collega's, het voorstel van decreet dat hier voorligt, is een aanpassing, of beter gezegd, een toevoeging aan het Preventiedecreet en aan het decreet van 29 mei van dit jaar dat vorm gaf aan het contactonderzoek voor COVID-19. Wat ik daarbij wil benadrukken, is dat alle bepalingen in dit voorstel van decreet enkel en alleen betrekking hebben op de COVID-19-pandemie. De toevoegingen die het voorstel doet aan het Preventiedecreet zijn dus niet van toepassing op andere situaties of andere infecties. Het Preventiedecreet in zijn huidige vorm is niet voorzien op het grote aantal besmettingen dat we nu meemaken met de COVID-19-pandemie.

Het voorstel van decreet bevat verschillende elementen. Dat zullen jullie hebben kunnen zien. Ik geef hierbij graag de belangrijkste mee. Ten eerste zullen de steden en gemeenten op de hoogte kunnen worden gebracht van de naam, de voornaam, het adres van de plaats waar iemand in tijdelijke afzondering gaat en de termijn van de tijdelijke afzondering. Het kan dan gaan over de woonplaats van de betrokkene, maar ook over een andere plaats, als iemand ervoor kiest om zich tijdelijk af te zonderen op een andere plaats dan de woonplaats. De vraag van lokale besturen om meer gegevens te verkrijgen met het oog op een effectieve handhaving, wordt op die manier beantwoord. Voor alle duidelijkheid, de bedoeling blijft om in eerste instantie aan zachte handhaving te doen, via onder meer sensibilisering over het belang van de tijdelijke afzondering, en communicatie, maar ook ondersteuning. Als een lokaal bestuur dus mensen in tijdelijke afzondering kan contacteren en hen ook gericht kan ondersteunen, wordt het immers ook gemakkelijker om die tijdelijke afzondering te respecteren, denken wij. Ten opzichte van wie echter ondanks alle andere middelen de afzondering naast zich neerlegt of blijft neerleggen, kan de burgemeester door het verkrijgen van de informatie ook sanctionerend optreden.

Ten tweede wordt er een nieuw artikel 47/1 ingevoegd in het Preventiedecreet. Met dat artikel wordt aan bepaalde personen, namelijk mensen die positief testen of mensen die een verhoogd risico op besmetting lopen, bijvoorbeeld omdat ze in nauw contact zijn geweest met een besmet persoon, en mensen die terugkeren uit een rode zone in het buitenland, de verplichting opgelegd om onmiddellijk in tijdelijke afzondering te gaan, zodat de verspreiding van het COVID-19-virus kan worden ingeperkt. De richtlijnen omtrent de tijdelijke afzondering die al langer worden toegepast, worden daarmee van een decretale basis voorzien. De verplichting om in tijdelijke afzondering te gaan zal vanaf nu niet langer voortvloeien uit een individueel bevel van een arts-ambtenaar, zoals al voorzien in het Preventiedecreet, maar wel uit de decretale bepalingen zelf.

Ten derde geeft dit voorstel van decreet een decretale basis voor het lokale contactonderzoek. Lokale besturen of zorgraden kunnen, als aanvulling bij of ter vervanging van de opdrachten die worden uitgevoerd door het centrale contactcentrum, beslissen om lokale contactcentra op te richten. Die kunnen dan meewerken aan de opsporing en begeleiding van personen met een bevestigde of vermoedelijke diagnose van COVID-19 of van personen die mogelijk een risicocontact hebben gehad met een besmet of vermoedelijk besmet persoon.

Collega's, dit voorstel van decreet bevat ook een aantal bepalingen met betrekking tot vrijheidsbeperkingen en het delen van gegevens met een lokaal bestuur. Het maatschappelijk debat over de proportionaliteit van vrijheidsbeperkingen in de strijd tegen het virus en de noodzaak om dit goed wettelijk te onderbouwen, leeft, en dat is zeer begrijpelijk. We moeten daar omzichtig mee omgaan. Daarom vonden we het ook belangrijk om een volwaardig advies van de Raad van State te vragen. Jullie zullen ook hebben gezien dat we in dat kader ook nog enkele amendementen hebben ingediend.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Voorzitter, mevrouw Schryvers heeft daarnet een goed overzicht gegeven van wat dit voorstel verandert aan het Preventiedecreet. Het allerbelangrijkste is toch wel dat we hier een moeilijk evenwicht zoeken. Er is de rechtstaat. Het Preventiedecreet beperkt immers uiteraard een aantal rechten en vrijheden. Er is de volksgezondheid, de reden waarom we dat doen. Ik vind het heel belangrijk dat we dit doen naar aanleiding van een publiek debat en dat we die regels ook heel duidelijk in een decreet verankeren.

Eén woord is daarbij het leidend principe: proportionaliteit. Het is voor ons heel belangrijk dat mensen die uit een rode zone naar België terugkeren, wordt opgelegd om in quarantaine of thuisisolatie te gaan, behalve – en dat is essentieel in dit debat – als je korte tijd in het buitenland hebt verbleven, als je een essentiële verplaatsing hebt gemaakt of als uit de zelfevaluatie die vervat zit in de Passenger Locator Form effectief blijkt dat je geen hoogrisicocontact hebt gehad. Het is het samenspel van de uitzonderingen en de regel die in dit voorstel van decreet wordt opgelegd dat maakt dat dit wel een toetsing van de proportionaliteitsgedachte kan doorstaan. Dat is voor onze fractie bijzonder belangrijk.

Wat doet dit voorstel van decreet daarnaast nog? We zorgen ervoor dat de gegevens van wie in thuisisolatie of afzondering moet gaan aan de lokale besturen worden gecommuniceerd. Er is vandaag een groot debat over de handhaving van de coronamaatregelen bezig. We helpen hiermee de lokale besturen om aan een zachte handhaving te doen, maar een burgemeester kan natuurlijk ook via zijn lokale politie optreden wanneer dat nodig is.

Heel belangrijk, en die vraag stel ik aan u, minister, is dat we die mogelijkheid goed omkaderen. Daarmee bedoel ik dat we de burgemeesters vertellen – ik hoop dat hierover een schrijven vanuit de Vlaamse Regering komt – dat ook hier het principe van de proportionaliteit het leidend principe moet zijn. Als er geen zachte handhaving mogelijk is, maar als er tegen hardleerse burgers moet worden opgetreden, dan kunnen wij ons vinden in het feit dat hun isolatie door de lokale politie gehandhaafd moet worden. Ik geef het voorbeeld van iemand van wie het lokaal bestuur weet dat hij in thuisisolatie moet gaan, maar die toch zijn winkel openhoudt waarin hij dagelijks met heel veel mensen in contact komt. Het is dus heel belangrijk dat de lokale besturen ook vanuit de overheid de boodschap meekrijgen dat proportionaliteit het leidend principe moet zijn.

De derde grote verandering die we aanbrengen, zijn veranderingen die eerder technisch van aard zijn en te maken hebben met het feit dat het KB 44, zoals dat federaal is uitgevoerd, vervangen is door het samenwerkingsakkoord dat we ook in dit parlement hebben goedgekeurd.

Als indieners van dit voorstel van decreet hebben we ervoor gekozen om de voorzichtige weg te bewandelen en ervoor te zorgen dat de Raad van State zijn advies kon geven. Iedereen kan ook lezen hoe er met die adviezen minutieus is omgesprongen. Daarnaast heeft de Vlaamse Toezichtcommissie, die een aantal taken rond gegevensbescherming op zich neemt, een uitgebreid advies gegeven. We hebben er bij dezen voor gezorgd dat die adviezen overwogen werden en dat we daarop een antwoord hebben geboden. Op deze manier doen we gedegen, legistiek werk, want het gaat hier over heel belangrijke principes. We moeten het evenwicht vinden tussen de volksgezondheid enerzijds en de rechtstaat en de rechten en vrijheden van onze burgers anderzijds. Wat wij hier vandaag verankeren, is het evenwicht dat wij gevonden hebben.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Het hoeft geen betoog dat een liberale partij heel gevoelig is als het over het inperken van persoonlijke vrijheden gaat. Wij moeten er op toezien dat dat met de grootste omzichtigheid gebeurt en om

de juiste reden. Die reden is evident, we willen de volksgezondheid beschermen wanneer mensen daarvoor een bedreiging zouden kunnen vormen.

Het is eveneens belangrijk dat wij een decretaal kader bieden voor die beperking van de vrijheid en dat het niet alleen een MB is, maar dat er ook een decretale verankering is en dat wij met andere woorden valideren dat het oké is om alleen in die specifieke gevallen op te treden. U kent de klassieke afwegingen die we hierbij moeten maken: dit moet afgelijnd, tijdelijk en proportioneel zijn.

Collega Parys heeft inderdaad gehamerd op het proportionaliteitsbeginsel, waarbij ik u ten zeerste op het hart willen drukken om dat samen met ons te bewaken. Wij moeten vandaag een moeilijke keuze maken. Als het aan mij lag, dan zouden wij, een beetje zoals met het onderwijs, waar alles ook decretaal wordt bepaald, alles hier in het parlement bespreken. Maar de crisis waar we vandaag inzitten, vergt wendbaarheid en snelheid van optreden, en dus moeten wij ook een aantal specificaties overlaten aan u, minister, en aan de regering om bij besluiten aanpassingen te kunnen doorvoeren. Wij verankeren vandaag een principe, wij stellen daar grenzen aan. Wij dragen u op, niet alleen in het decreet maar ook bij deze bespreking, om mee te waken over de proportionaliteit wanneer wij de lokale besturen, uiteraard met vertrouwen, inschakelen om mee toe te zien op de handhaving van quarantaine, daar waar ze decretaal vereist wordt. Wij hopen dat wij daarmee niet alleen de crisis krachtdadig te kunnen bestrijden maar dat wij ook de rechtsstaat in deze moeilijke tijden kunnen vrijwaren.

U weet dat collega Saeys op een aantal specifieke punten heeft gehamerd, zoals het verschil tussen zelfisolatie en verplichte quarantaine. Wij hebben nogal wat bezorgdheden die moeten worden uitgeklaard over hoe lang die periode van quarantaine zal duren wanneer wij zeggen dat iemand onder de decretale voorwaarden valt en dus automatisch in quarantaine moet. Dat is een automatisme, dat moet niet verder meer vastgesteld worden door een derde of vierde personen. Wanneer stopt dat dan? Is één test voldoende, twee testen? Die protocollen moeten helder worden doorgesproken en zo snel mogelijk van kracht worden.

Voilà, collega's, u merkt het, ook in crisis moeten wij durven afwegingen te maken tussen aan de ene kant handhaafbaarheid en aan de andere kant de bescherming die onze rechtsstaat biedt. Ik ben er ten stelligste van overtuigd dat dit voorstel van decreet dit correcte evenwicht heeft gevonden en dat ook de samenwerking tussen parlement en regering op die manier kan bijdragen tot een goede aanpak van de gezondheidscrisis.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Collega's, iedereen zal zich ongetwijfeld herinneren dat deze pandemie bezig is sedert maart van dit jaar. Over het initiële decreet is hier gestemd. Wij hebben ons trouwens onthouden op het initiële decreet van mei 2020 vanwege een aantal bezwaren wat betreft privacy. Ik hoor van collega Parys of collega Schryvers dat hiervoor een aantal amendementen werden ingediend op basis van een advies van de Raad van State. Op zich is dit wel een goede zaak.

Waar ik wel een beetje problemen mee heb, zoals ik trouwens deze morgen heb gezegd in het debat over contactonderzoek, brononderzoek en dergelijke meer, is dat we tien maanden na de start van de pandemie zijn en nu nog een decretale basis moeten leggen voor handhaving en voor een aantal andere problemen. Bepaalde maatregelen zijn terecht, ik ben het eens met de principes die hier worden ingeschreven, maar ik ben van oordeel dat een aantal zaken al veel vroeger gebeurd hadden kunnen zijn. Ondertussen is er een maatschappelijk debat over onder andere de vrijheidsberoving – alleen al het woord zorgt voor discussie. We kunnen er allemaal van getuigen dat er steeds meer weerstand bij de

bevolking is, niet het minst door de soms wel heel vreemde communicatie van de afgelopen weken.

Het is een goede zaak dat lokale besturen de nodige gegevens krijgen van mensen die in quarantaine moeten, dat ze weten hoe en wat en waar. Ik denk dat dat voor een stuk te maken heeft met de tweede verblijven en dat mensen dus kunnen kiezen waar ze in quarantaine gaan, wat op zich wel een goede zaak is. Ik ben ook heel tevreden dat er vanuit verschillende hoeken van de hoofdindieners wordt gezegd dat het in de eerste plaats gaat over het principe van zachte handhaving, want ik denk dat iedereen het met mij eens is dat tot 90 percent van de bevolking de afgelopen maanden ernstige inspanningen heeft gedaan om alle maatregelen na te komen. Ik heb daar absoluut bewondering voor. Ik denk dat we het allemaal doen, maar dat ook heel veel burgers het doen. Dat blijkt trouwens uit de reacties van burgers die zeggen dat het gedaan moet zijn met die cowboys, dat die eruit moeten en dat men het goedvindt dat daar sanctionerend tegen wordt opgetreden.

Daarjuist hebben we nog het debat gevoerd over mensen die uit rode zones terugkeren. Dat wordt nu decretaal verankerd, maar de vraag blijft natuurlijk hoe men de controle van die reizigers zal doen, minister. U zegt dat het federale materie is, en collega Parys zou dat ook zeggen, maar we zitten met een interministeriële conferentie (IMC), er is het Overlegcomité, we zitten in een crisissituatie, in een oorlog zelfs, en dus moeten we dat kunnen overstijgen. Nogmaals, het is goed dat dit decretaal verankerd wordt, maar niemand kan mij vandaag zeggen hoe we dit zullen controleren. Niemand kan me zeggen hoe we de duizenden reizigers die volgende week en de week nadien terugkeren, controleren. Hoe zullen we die controleren in de internationale stations? Hoe zullen we die controleren aan de grenzen? Daar is absoluut nog geen duidelijkheid over. Het principe an sich is dus eigenlijk wel goed. Ik hoor collega Schiltz zeggen dat hij het in uw handen legt, minister, en dat het parlement alleen de principes goedkeurt, maar het falende beleid van de afgelopen maanden heeft ons vertrouwen in u sterk doen verminderen.

Dat dit een decretale basis vormt voor het lokale contactonderzoek… Ik heb vanmorgen ook gezegd dat als we tien maanden na de start van de pandemie nog moeten debatteren over een mank lopend contactonderzoek… Ja, u zult zeggen dat er geen mank lopend contactonderzoek is, maar ik heb vanmorgen een aantal voorbeelden gegeven; er zijn nog altijd problemen.

Maar in het algemeen zijn de principes oké. We moeten de bevolking echter niet alleen overtuigen van een aantal noodzakelijke maatregelen, we moeten vooral zorgen voor een goede communicatie. Wij kunnen hier wel spreken van een decretale basis en quarantaine, maar dat zijn allerlei moeilijke woorden die de doorsnee man of vrouw niet begrijpt of volgt – met alle respect. Zij volgen die debatten niet. Zij gaan morgen alleen lezen in de kranten dat er strenger opgetreden wordt. Zo gaat het. De media – en dat neem ik hen bijzonder kwalijk – zijn de afgelopen tijd vooral gestoeld op sensatie, aantrekkelijke titels zonder inhoud. Ik zou u dan ook willen vragen, aan iedereen en u in het bijzonder, minister, om dit in handen te nemen en aan de bevolking te communiceren waarom dergelijke maatregelen nodig zijn.

Nogmaals, omwille van de principes zullen wij dit niet afkeuren, maar omdat we u hiermee toch wel een aantal verantwoordelijkheden geven en ons vertrouwen in u niet zo groot is, zullen wij ons onthouden, net zoals de vorige keer.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp·a): Dit decreet kadert in de goede uitvoering van de contactopsporing, het brononderzoek en de samenwerking met de lokale besturen. Als

we de hele tijd zitten te zeggen dat het belangrijk is dat dat goed loopt, lijkt het mij ook logisch dat we dit hier mee zullen goedkeuren. Het tegendeel zou vreemd zijn, denk ik.

Maar ik stel me toch ook wel enige vragen bij het weinige debat dat hieraan vooraf is gegaan. Het is een voorstel van decreet dat is ingediend op 14 oktober. Het advies van de Raad van State dateert van 2 december, dat van de Vlaamse Toezichtcommissie van 23 december. Volgens mij had dit de geijkte procedures via de commissie kunnen volgen. Dan hadden we een ernstiger parlementair debat kunnen hebben. Dit gaat inderdaad over vrijheidsbeperkingen. Daar hadden we toch een beter debat over kunnen voeren. Ik denk dat dat belangrijk is.

Die adviezen bevatten toch wel een aantal kritische elementen, waaraan in de amendementen gelukkig tegemoetgekomen wordt. Maar voor de uitvoering van dit decreet wordt inderdaad veel verantwoordelijkheid gelegd bij de Vlaamse Regering, die verregaande bijkomende maatregelen kan nemen omtrent de gegevens die kunnen worden opgevraagd en gedeeld en omtrent de gevolgen die daaraan verbonden worden inzake quarantaine of handhaving. In een crisissituatie als deze is dat wel te verdedigen vanuit de wetenschappelijke evidentie dat je in een crisis kort op de bal moet kunnen spelen. Er zijn ook samenwerkingsovereenkomsten met de andere overheden in dit land, die de mogelijkheden ook wel wat beperken.

Maar goed, we mogen van de Vlaamse Regering wel verwachten dat ze de keuze die ze maakt, motiveert, en de maatschappelijke inzichten waarop die gebaseerd zijn, ook toelicht.

We hebben deze ochtend in de commissie Welzijn nog een debat gehad, bij een interpellatie over de contact- en bronopsporing. Ik heb daarbij een aantal problemen voorgelegd, zoals dat de registratie van collectiviteiten te weinig in het script zat – het zat er wel in, maar werd te weinig ingevuld. Daar werd niet echt op geantwoord, maar de minister zei wel dat de scripts in constante evolutie zijn. Die evolutie is belangrijk, maar de controle en input van het parlement zijn toch ook belangrijk? Op de vragen die we stellen over de zin van de toevoegingen en schrappingen komt dan geen antwoord. Dat lijkt me onwenselijk. Daar moeten we de komende tijd aandacht voor hebben.

Bij de goedkeuring van het oorspronkelijke decreet in mei hebben we goedbedoelde suggesties gedaan, die waren ook onderbouwd, onder andere over de registratie van niet alleen het domicilieadres, maar ook de verblijfplaats. Dat had verschillende redenen. Dat had niet alleen te maken met tweedeverblijvers, maar zoals collega Sintobin zei, ook met studenten. Wie besmet geraakt in zijn studentenstad, hetzij Leuven, Gent of Antwerpen, noem maar op, komt bij de cijfers van zijn domiciliestad, en dan ziet men niet meteen of zich een probleem voordoet. Toen werd dat helaas weggestemd. Ik ben blij dat dat ondertussen doorgedrongen is. Dat is dan in de feiten aangepast, maar nog niet in het decreet. Ik ben blij dat dit nu in het voorstel van decreet staat. Dat is voortschrijdend inzicht en dat is een goede zaak.

We gaan het voorstel van decreet steunen. We hebben ook de spoedbehandeling mee goedgekeurd, uitstel is niet wenselijk. Meer dan tweehonderd lokale besturen zijn bezig met die bronopsporing. Dit voorstel van decreet geeft daaraan een rechtsbasis en dat is belangrijk. Als we dit zouden uitstellen of wegstemmen zou de bronopsporing in een juridische onzekerheid terechtkomen. Dat kunnen we momenteel echt wel missen. We hebben andere dingen om ons op te focussen, en dat is allemaal samen vechten tegen dat virus. De amendementen kunnen echt wel tegemoetkomen aan de meeste bezwaren van de adviesraden. Daar zit het wel goed.

Het is een blijvend aandachtspunt om de parlementaire controle zoveel mogelijk te garanderen. Uiteraard, in deze crisisomstandigheden moet je soms dingen doen die je in normale omstandigheden niet zou doen. We zullen het voorstel van decreet steunen.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, er is al zeer veel gezegd, maar ik wil toch ook het standpunt van mijn fractie meegeven. We hebben de hoogdringendheid daarnet goedgekeurd en we zullen ook wat op tafel ligt, goedkeuren.

Dat betekent niet – en dat wil ik toch ook gezegd hebben – dat ik ongevoelig ben voor wat de collega's naar voren brengen in verband met het evenwicht tussen een overheid die de vrijheid gaat beperken – vrijheidsberoving is een zwaar woord, maar toch de vrijheid gaat beperken – en een gezondheidscrisis die ons dag na dag overtuigt van het feit dat we met ons allen het best schouder aan schouder stappen vooruit zetten. De handhaving, daar ging het de afgelopen dagen al over. Ik erken de principes die jullie in dit voorstel op tafel leggen. Het is op een heel zachte manier, wat ik ook van belang vind.

We hadden net nog de actuele vraag aan de minister-president. Het zal vooral zaak zijn om mensen te blijven motiveren om die spelregels te volgen. Ik ben het ermee eens: 90 procent van de bevolking heeft de afgelopen maanden zeer ernstig zijn best gedaan om dat te doen. Tegelijk, minister, wringt het soms wat voor een parlementslid om heel veel vrijheid te geven aan een Vlaamse Regering. Ik wil u dat vertrouwen wel geven, maar dan wel aansluitend op de terechte opmerking van de heer Anaf, en dat geldt voor alle collega's, dat het parlement, zelfs bij urgente en nooddecreten, altijd de parlementaire controle blijft behouden. Dat is de kern van een democratie, gelukkig ook in Vlaanderen. We gaan dit steunen, maar met de nodige reserves en vragen, vooral op het vlak van parlementaire controle en op het vlak van – niemand doet dat graag – het beperken van vrijheid van mensen, omdat het nu eenmaal niet anders kan.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Ik reageer graag op enkele zaken die mijn collega's hebben gezegd. Het initiële decreet dateert inderdaad van mei 2020. Dit voorstel van decreet is ingediend op 14 oktober. Waarom heeft het dan geduurd tot vandaag vooraleer we het echt kunnen voorleggen? Dat is omdat we adviezen hebben ingewonnen. Die adviezen hebben we ingewonnen omdat het gaat over delicate materie. We willen niet over één nacht ijs gaan. We willen de proportionaliteit bewaken en tegemoetkomen aan opmerkingen die zowel door de Toezichtscommissie als door de Raad van State zijn gemaakt.

Collega Anaf, vanzelfsprekend zouden wij heel graag in de commissie daarover de discussie voeren, want dit is een heel belangrijke discussie. We zitten volop in een gezondheidscrisis en we moeten maatregelen nemen om die gezondheidscrisis onder controle te krijgen. Aan de andere kant voelen we dat daar een aantal maatregelen voor nodig zijn die de vrijheid van de mensen beperken. Daar moeten we ongelooflijk omzichtig mee omgaan. Dan hebben we ook de afweging moeten maken dat, als we dit nog helemaal in de commissie moeten behandelen, we weer enkele weken verder zijn, terwijl we op het terrein allemaal voelen dat er nood is aan de instrumenten die dit voorstel van decreet aan onze lokale besturen aanreikt. Dat zijn instrumenten die niet nodig zijn voor 90 of 95 procent van de mensen, laat ons dat nog eens duidelijk stellen, mensen die zich heel goed houden aan de basismaatregelen, maar die zich ook heel goed houden aan de richtlijnen die zijn opgelegd wanneer ze in tijdelijke afzondering moeten gaan. Het is absoluut geen jacht op wie waar dan ook een stap verkeerd zet, absoluut

niet. Maar we kunnen het draagvlak dat er is bij de mensen ook maar houden als er wordt opgetreden tegen de enkelingen die de maatregelen flagrant aan hun laars lappen. Daar moeten we de instrumenten voor kunnen aanreiken. We hebben het daarnet gezegd en ik herhaal het, en ik denk dat het belangrijk is om dat ook in de communicatie naar de burgemeesters maar ook naar de bevolking duidelijk te maken: het gaat hier over zachte handhaving, sensibilisering, en ook ondersteuning. Ik geloof dat dit een meerwaarde kan zijn voor mensen die in tijdelijke afzondering moeten blijven, om hen te helpen om de quarantaine vol te houden en mogelijk aan andere noden te voldoen. Die communicatie moet naar de burgemeesters gaan, zodat we kunnen vragen om op te treden tegen mensen die de maatregelen echt niet willen volgen. Het gaat niet enkel over niet volgen, maar ook over niet willen volgen en niet blijven volgen.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Collega's, dank u. Ik ben blij dat er hier brede steun is voor wat er vandaag voorligt, hoewel het niet evident is. Ik ben ook blij verrast dat iedereen aangeeft dat wij allemaal worstelen met het goede evenwicht tussen de volksgezondheid en de vrijheidsbeperking. Dat is niet evident. We moeten absoluut vermijden dat we op een 'slippery slope' terechtkomen waar de regering te veel kan doen omdat we nu eenmaal in een pandemie zitten, als het op het vlak van vrijheidsbeperking aankomt. We zeggen hier allemaal heel duidelijk dat wij het belangrijk vinden dat wij goed legistiek werk leveren en dat hier een goede decretale basis voor is wanneer wij de regering machtigen om een aantal uitzonderingen uit te werken, zoals ze in dit voorstel van decreet zijn weergeven.

Maar, collega's, zoals ze in het Frans zeggen: 'des deux choses l'une'. Wat moeten we dan doen? Vlaanderen doet zijn deel. Maar ieder moet zijn deel doen. Dit is een warme oproep die ik heel graag wil doen. Daarjuist is gesproken over de controles op mensen die terugkomen uit het buitenland. Wij hebben daar Saniport. We zijn daar al veel over bezig geweest hier. Dat is voorlopig nog een federale bevoegdheid. Die moeten controles doen in de havens en de luchthavens. Wij hebben natuurlijk de federale politie die grenscontroles kan doen.

En dat is essentieel, dat we hier ten eerste de mogelijkheden scheppen om decretaal een aantal maatregelen te nemen. Maar dan moeten we samenwerken met het federale niveau, dat er ook voor zorgt dat daar geen ventiel opengaat dat een gat blaast in de decretale maatregelen die wij hier vandaag leggen.

Ik geef een ander voorbeeld. Wij zijn heel duidelijk in dit voorstel van decreet. We zeggen dat, als je terugkomt uit een hoogrisicogebied, en dat is een rode zone, er een aantal maatregelen kunnen worden opgelegd. Goed, 'hoogrisicogebied' is gedefinieerd in dit voorstel van decreet zoals door de federale autoriteiten aangegeven. Maar als je dan op zoek gaat naar het federale legistieke werk over die definitie van hoogrisicogebied kom je zelfs niet tot een ministerieel besluit, maar moeten wij ons als Vlaamse regelgever baseren op een aantal adviezen – die van de FOD Volksgezondheid en van Celeval – om ervoor te zorgen dat we hier een regeling uitwerken die mogelijk is.

Als we dan allemaal zo bezorgd zijn over het feit dat we rechten en vrijheden ten opzichte van de volksgezondheid op een juiste manier moeten afwegen en dat er goed legistiek moet worden geleverd, omdat we anders natuurlijk op een 'slippery slope' terechtkomen, dan moeten we ook onze federale collega's ertoe aanzetten om daar de juiste legistieke basis voor te leveren. Dat is dan een warme oproep naar de collega's die federaal in de meerderheid zitten, om werk te maken van een wet die heel duidelijk specificeert wat kan en wat niet kan als federale overheid in een crisis, die duidelijk specifieert wat de legistieke basis is voor de definitie van een hoogrisicogebied, en die heel duidelijk onze federale

collega's vraagt om de uitvoering van wat wij hier mogelijk maken, te bewaken. Want ook dat is een federale bevoegdheid. Alleen samen zullen we er geraken. Laat ons daar dan ook snel gedegen werk van maken.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, ik ben blij met het debat dat hierover gevoerd is. Collega Schiltz, ik denk dat alle fracties voor een keer liberale fracties zijn. Omdat iedereen het gevoel heeft dat er hier terecht aan iets wordt geraakt, dat er een spanningsveld is tussen de vrijheden die we allemaal koesteren, en een aantal instrumenten die moeten worden gegeven om desgevallend te kunnen optreden tegen die kleine groep die die vrijheden misbruiken. Maar dat moet absoluut op een bijzonder proportionele manier worden gedaan.

Collega Anaf, in juli en augustus, toen de heer Sintobin ons teruggeroepen heeft in de commissies, hebben wij de kans, het voorrecht gehad om daar verschillende keren over te discussiëren. Dat was naar aanleiding van de casus in Antwerpen, dat toen met een opflakkering te maken kreeg. Toen bleek dat de individuele besluitvorming, de individuele beslissing, om dat door een ambtenaar te laten doen, tekortschoot. We hebben toen gezegd dat we daaraan moeten werken.

We hebben toen ook gesproken – u zult zich misschien herinneren dat ik die voorbeelden heb gegeven – over burgemeesters die op individuele basis beslissingen namen, op basis van een casusoverleg. We hebben toen ook in overleg gezegd dat dat misschien een manier was om te doen. Maar dat gaf geen stabiele juridische basis. Het ging toen over hardleerse figuren.

Mijnheer Sintobin, u hebt gelijk, en iedereen zal dat beamen: 90 procent, de overgrote meerderheid van de mensen vandaag, houdt zich aan de regels. En die ergeren zich ook aan diegenen waarvan men het gevoel heeft dat er vandaag te weinig tegen kan worden opgetreden. Maar dat dat proportioneel moet zijn, is absoluut, absoluut juist. We hebben daar in de schoot van de regering ook over gesproken. Ik heb vrijdag aan de regering voorgesteld om ook een schrijven te richten aan de lokale besturen. We hebben gisteren al een overleg gehad met de vijf Vlaamse gouverneurs, en het ging daarover. Het ging ook over vaccinatie en een aantal andere zaken. We hebben gezegd: weet dat het Vlaams Parlement allicht een Preventiedecreet zal goedkeuren, weet dat wij een schrijven zullen richten waarin we uitdrukkelijk vragen dat dit proportioneel wordt toegepast, en weet dat wij van u als gouverneur ook verwachten dat u daar toezicht op houdt dat dat op deze manier zal gebeuren.

We zijn een beetje snel, maar op die manier anticiperen we op wat het Vlaams Parlement vandaag hopelijk zal beslissen om dat op een goede manier te doen. Na de toespraken die ik heb gehoord, ben ik daar wel van overtuigd.

Het Vlaams Parlement is in de analyse zeer scrupuleus geweest. Hoewel dat strikt genomen niet noodzakelijk was, is terecht het advies van de Raad van State gevraagd. Daardoor ligt het voorstel van decreet hier al enkele weken. Aangezien het over essentiële zaken gaat, is dat advies terecht gevraagd. Ik heb er alle begrip voor dat het advies van de Raad van State is afgewacht. Op basis van dat advies zijn een aantal aanpassingen doorgevoerd. Zo krijgen we een zeer solide juridische basis.

Op basis van die solide basis moeten een aantal uitvoeringsbesluiten worden gemaakt. Ook die uitvoeringsbesluiten zullen we aan de Raad van State moeten voorleggen. De Raad van State heeft dat gevraagd. Dit zal ons opnieuw een sterke juridische basis geven.

Mijnheer Schiltz, om die reden zullen we een aantal elementen die u hebt aangekaart, zoals isolatie en quarantaine, moeten verfijnen. Isolatie is voor mensen die zijn besmet. Quarantaine is voor mensen die een hoogrisicocontact zijn. We moeten nog voor een aantal aanpassingen zorgen en aan bepaalde zaken een invulling geven, onder meer op basis van de beslissingen die het Overlegcomité overmorgen allicht zal nemen, bevestigen of aanpassen.

Dat is natuurlijk het dubbele van het kader dat we hier moeten maken. Enerzijds moet het juridisch kader de basis vormen. Anderzijds moet dit kader de Vlaamse Regering toelaten om besluiten te nemen en met een zekere wendbaarheid te werken, zodat de Vlaamse Regering niet voor alles weer naar het Vlaams Parlement moet komen. Niemand kan in een glazen bol kijken. Het is mogelijk dat we nog een paar keer een besluit van de Vlaamse Regering zullen moeten opstellen of aanpassen. De tradities van dit jaar in het Vlaams Parlement kennende, ga ik ervan uit dat we daarover in de commissie en misschien ook in de plenaire vergadering op vaste tijdstippen een debat zullen houden. Gezien het belang, dat alle fracties in de meerderheid en de oppositie volgens mij absoluut inzien, lijkt dat me ook niet meer dan logisch.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, ik dank u voor de toelichting, die wat vertrouwen kan brengen met betrekking tot de bezorgdheden die hier zijn gelanceerd. Ik kan u alvast geruststellen. Het is een klein lichtpunt in deze crisis als alle fracties plots liberale fracties zijn, maar ik moet u waarschuwen, want er is maar een fractie zo liberaal als mijn fractie.

Alle gekheid op een stokje, het is natuurlijk cruciaal dat we op dergelijke momenten de vrijheden en de verantwoordelijkheden van de mensen zorgvuldig afwegen. Dat is exact wat de rechtsstaat definieert, want dat is een hol woord.

Mijnheer Sintobin, we zijn het heel zelden met elkaar eens, maar vandaag denk ik dat we bijna ongeveer op dezelfde golflengte zitten. Ik zal dat niet te veel herhalen, maar het moet worden gezegd. De crisis dwingt ons behoedzaam om te springen met datgene waar we jarenlang voor hebben gevochten. De mensen thuis hebben vaak lak aan dit debat van de dure woorden. Zij willen weten wat ze kunnen en mogen doen.

De meeste mensen zijn van goede wil en willen flink hun best doen om de maatregelen na te leven, maar als ze zien dat anderen er hun voeten aan vegen, loopt het mis en worden ze gefrustreerd. Hoe vaak hebben we hier al gediscussieerd over het mentale welzijn van jongeren, de eenzaamheid van ouderen of grote gezinnen in een kleine ruimte? De open ruimte is daarstraks ook aan bod gekomen. Als anderen er hun voeten aan vegen, zien we de frustratie groeien.

We kunnen niet anders dan ervoor zorgen dat de handhaving wordt dichtgetimmerd. Dat betekent niet dat onze politie als rambo's overal op de deuren zal beuken, dat drones worden ingezet of dat pizzadozen worden gescand. Maar als iemand volgens de wet thuis moet blijven omdat hij een gevaar voor de volksgezondheid is, moet hij dat wel doen. De politie moet daar op een correcte manier op toezien. Het is het enige redmiddel om de hele bevolking te blijven vragen om vol te houden en een derde golf te vermijden.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Collega Schiltz, mijn fractieleider zegt dat het niet goed zit wanneer u zegt dat u bijna op dezelfde golflengte zit als ik. Hij noemt mij zelfs al een bio-liberaal.

Collega's, ik heb een paar puntjes. Ik heb in mijn eerste tussenkomst gezegd dat wij het eens zijn met de principes van dit voorstel van decreet. Ik hoop dat dat voor iedereen duidelijk is.

Collega Schryvers, wat de timing van de indiening van dit voorstel van decreet betreft, hebt u misschien wel gelijk, maar ik zou het ook kunnen omdraaien. Als de minister en de meerderheid vroeger zouden hebben ingezien dat men de lokale besturen moest inzetten bij het contactonderzoek, dan was dit voorstel van decreet ook vroeger ingediend. Het heeft een tijdje geduurd vooraleer dit werd erkend. Ik denk dat steden zoals bijvoorbeeld Kortrijk al waren gestart met lokaal contactonderzoek, nog vooraleer hierover werd gesproken.

We moeten allemaal werken aan een draagvlak bij de bevolking. Minister, vandaar dat mijn oproep naar u over communicatie rond een aantal zaken heel belangrijk is.

Collega Parys, u maakt er een gewoonte van – ik neem u dat niet kwalijk hoor – om iedere week opnieuw over een bepaald dossier uw pijlen te richten op het federale niveau. Ik dacht dat het collega Schiltz was die enkele weken geleden in deze plenaire vergadering gezegd heeft dat we ons beter zouden beperken tot de Vlaamse bevoegdheden en eigenlijk niet zouden moeten debatteren over federale zaken. Het is natuurlijk wel belangrijk. U kunt natuurlijk wel zeggen dat u een voorstel van decreet zult goedkeuren over terugkerende reizigers en er een decretale basis voor leggen, maar wat als er geen maatregelen zijn om die mensen te controleren? Ik hoop dat er vrijdag een antwoord op komt, maar ik heb tot op heden nog geen antwoord gekregen. U doet zo, maar er is toch een IMC, er is toch overleg met de federale overheid. Ik verwijt u dat niet, maar ik verwacht toch wel een antwoord. Vrijdag vertrekken de mensen op reis en volgende week komen er al terug. Als er geen maatregelen worden genomen om dit voorstel van decreet toe te passen, dan heeft het allemaal niet veel zin.

Ik ben tevreden dat u de gouverneurs al op voorhand hebt ingelicht. Ik hoop dat onze West-Vlaamse sheriff, Carl Decaluwé, goed heeft geluisterd want hij is iemand die al weken pleit voor het inzetten van drones en allerlei harde maatregelen. Ik hoop dat hij begrepen heeft dat er toch een zekere menselijkheid moet bestaan en dat we moeten proberen om die dunne evenwichtslijn tussen enerzijds controle en handhaving en anderzijds menselijkheid, te bewaren. Ik hoop dat hij het heeft begrepen. We kunnen er alleen maar voor zorgen dat de 90 procent van de bevolking die de maatregelen strikt naleeft, niet in opstand komt. Op de duur gaat het draagvlak bij die 90 procent wegvallen wanneer ze vaststellen dat zij altijd maar worden beboet – beboet is misschien niet het juiste woord –, of dat de handhaving strenger wordt omdat die 10 procent het niet zo nauw neemt met de maatregelen.

We leggen veel verantwoordelijkheden in uw handen en we houden liever nog een stok achter de deur. We zullen ons onthouden. We gaan akkoord dat er amendementen zijn op advies van de Raad van State, maar we willen over besluiten die hier worden voorgelegd, toch het debat kunnen voeren.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega Sintobin, we hebben er uiteraard in de IMC vanmorgen over gesproken wat er zal gebeuren met de handhaving voor diegenen die de formulieren invullen als ze terugkeren uit vakantie. Ik denk dat er op federaal niveau vanavond over zal worden gesproken ter voorbereiding van het Overlegcomité van vrijdag. Uiteraard moet iedereen zijn deel doen; dat verwachten wij ook van het andere niveau. Ik denk dat men vrijdag wel tot een beslissing zal komen.

En twee, collega Somers en ikzelf hebben in de zomer al alle burgemeesters met een digitale vergadering uitgenodigd om de zachte en de harde handhaving te doen, met de klemtoon op de zachte handhaving. En het gros van de burgemeesters, het gros van de lokale besturen, doet dat ook. Dat betekent dat wij al sinds de zomer – en u weet dat, want we hebben daar in uw commissie al verschillende keren over gesproken – die gegevens overmaken aan de lokale eerstelijnszones. En daar kan men de sociale diensten – en vele lokale besturen doen dat ook – inschakelen om mensen die in isolatie of quarantaine moeten gaan, op te bellen en op de regels te wijzen, de regels nog eens goed uit te leggen wanneer ze onduidelijk zouden zijn, en ook om, wanneer er sociale thema's zouden zijn, die op te pakken. Dat gebeurt. Ook dat hebben we gisterenavond opnieuw onder de aandacht gebracht van de gouverneurs, zodat zij daarrond opnieuw aandacht zouden hebben in de contacten die zij op provinciaal niveau hebben met hun burgemeesters.

Hetzelfde geldt voor de harde handhaving. Ook daarover hebben we in uw commissie al verschillende keren verslag uitgebracht. We hebben al aangegeven wat mogelijke instrumenten waren, maar hebben ook gezegd dat de logistieke basis niet voldoende matuur is. En het is deze logistieke basis die hier vandaag voor wordt gegeven – en ik denk dat dat belangrijk is voor dit thema.

Een laatste element: we hebben gisteren met de gouverneurs ook gesproken over een aantal zaken zoals de inzet van drones. In het specifieke geval van de gouverneur van West-Vlaanderen ging het over de inzet van drones voor crowd management. Heel wat burgemeesters hebben die al ingezet in het verleden, ikzelf als burgemeester ook, als het ging over een Harley-Davidsontreffen. Het is perfect normaal dat men dat inzet in de publieke ruimte. Natuurlijk is het niet de bedoeling om dat in te zetten in de privé-achtertuin van eenieder. Dat is nooit de bedoeling geweest, van geen enkele burgemeester en ook van geen enkele gouverneur. Het heeft weinig zin om daarover karikaturen te maken. Een zachte handhaving wanneer het kan, de harde handhaving wanneer het echt moet, maar altijd op een bijzonder proportionele manier. Dat is het uitgangspunt van de toepassing van dit voorstel van decreet en daarvoor engageren wij ons ook.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 488/1)

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 en 2.*

Er is een amendement tot invoeging van een artikel 2/1. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 488/4)

Er zijn amendementen op artikel 3. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 488/4)

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 4 tot en met 7.*

Er is een amendement op artikel 8. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 488/4)

– *Er zijn geen opmerkingen bij artikel 9.*

Er zijn amendementen op de artikelen 10 en 11. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 488/4)

– *Er zijn geen opmerkingen bij artikel 12.*

Er zijn amendementen op de artikelen 13 en 14. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 488/4)

– Er zijn geen opmerkingen bij artikel 15.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de amendementen, de artikelen en het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Philippe Muyters, Koen Van den Heuvel, Steven Coenegrachts, Lorin Parys, Tinne Rombouts en Maaike De Vreese tot wijziging van artikel 37 van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuurs-rechtscolleges, wat de injunctie betreft
– 581 (2020-2021) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Wilfried Vandaele bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van decreet van Philippe Muyters, Koen Van den Heuvel, Steven Coenegrachts, Lorin Parys, Tinne Rombouts en Maaike De Vreese tot wijziging van artikel 37 van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat de injunctie betreft.

De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Ik wil beginnen met mij te excuseren, ook ten aanzien van de leden van de oppositie, omdat we vrij laat zijn gekomen met de teksten. Maar ik durf het toch doen, omdat we dreigen in een juridisch kluwen te belanden bij vergunningsbetwistingen. Want wat blijkt? De Raad voor Vergunningsbetwistingen heeft recent zijn standpunt gewijzigd over het opleggen van een hersteltermijn, als hij aan een verwerende overheid oplegt om een nieuwe beslissing te nemen. Als een bestuur een vergunning heeft gegeven en dat opnieuw moet doen, zet hij vandaag geen hersteltermijn meer in de beslissing.

Dat kan tot een juridisch kluwen leiden, iets wat we ook al kennen van voor de wijziging van het decreet in 2016. Daarom vragen wij de hoogdringendheid, omdat we daar een decretale oplossing voor nodig hebben om de lopende dossiers, de dossiers die vandaag in behandeling zijn, niet vast te zetten in een juridisch kluwen. Dat is de vraag naar hoogdringendheid.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp·a): Ik wil kort citeren uit jullie voorstel van decreet. Er staat: "Recent werd echter vastgesteld dat de Raad voor Vergunningsbetwistingen bij de vernietiging van de bestreden beslissing er steeds vaker voor kiest om geen injunctietermijn meer op te leggen, terwijl de Raad voor Vergunningsbetwistingen dat in het verleden wel vrij consequent deed." En dan wordt er verwezen naar een nieuwsbericht van 10 september 2020 en opnieuw naar een arrest van 10 september van de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Collega's, we zijn vandaag 16 december en dat moet hier nu plots ineens gestemd worden. Voor ons is de spoedprocedure een uitzondering in het parlement, die ook met zorg moet worden gebruikt. Dergelijke legistieke wetgeving moet, wat ons betreft, ook degelijk legistiek werk kunnen krijgen. En dus vragen wij dat de normale parlementaire activiteit hier kan worden gevolgd en dat er ook een advies van de Raad van State gevraagd wordt. Als de meerderheid de hoogdringendheid

van dit voorstel aanhoudt, zullen wij conform artikel 72 van het reglement opnieuw bij hoogdringendheid een advies van de Raad van State vragen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, het wordt bijna een wekelijkse traditie en oproep, maar als wij degelijk en nauwkeurig parlementair en legistiek werk willen afleveren, waarvan in het vorige debat toch gebleken is dat daar een grote meerderheid voor bestaat in dit parlement, kan het niet dat men van dergelijke voorstellen van decreet, die toch bijzondere juridische haarkloverij zijn, verwacht dat we die hier gauwgauw op een namiddagje gaan beoordelen, bestuderen en stemmen.

Ik denk dat dit een voorstel van decreet is dat de gewone weg moet volgen en dat we ook ruggenspraak moeten kunnen houden met specialisten ter zake en dat wij het parlement degelijk legistiek werk moeten laten afleveren. En dat kan niet door dat hier nu vandaag met hoogdringendheid door het parlement te jagen. Wij gaan die hoogdringendheid dus niet steunen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoed-behandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Collega Goeman, voor alle duidelijkheid: u hebt aangekondigd dat u advies van de Raad van State zult vragen, maar dat kunt u pas doen als de algemene bespreking is geopend.

Hannelore Goeman (sp·a): Dat weet ik, maar ik had gehoopt daarmee de meerderheid nog op andere gedachten te brengen.

De voorzitter: Ik moet dus eerst laten stemmen.

Hannelore Goeman (sp·a): Alle begrip daarvoor.

De voorzitter: Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van decreet van Philippe Muyters, Koen Van den Heuvel, Steven Coenegrachts, Lorin Parys, Tinne Rombouts en Maaike De Vreese tot wijziging van artikel 37 van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organi-satie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat de injunctie betreft onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Philippe Muyters, Koen Van den Heuvel, Steven Coenegrachts, Lorin Parys, Tinne Rombouts en Maaike De Vreese tot wijziging van artikel 37 van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat de injunctie betreft.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp·a): Voorzitter, zoals aangekondigd, zou ik graag conform artikel 72 van het reglement een spoedadvies van de Raad van State vragen bij dit voorstel van decreet.

De voorzitter: Een spoedadvies? U bedoelt op vijf dagen of op dertig dagen?

Hannelore Goeman (sp·a): Een advies op dertig dagen. Wij vinden dat we de normale legistieke gang van zaken moeten respecteren.

Verzoek tot raadpleging van de Raad van State

De voorzitter: Dames en heren, ingevolge het recente verzoek van collega Goeman tot raadpleging van de Raad van State wordt de beraadslaging nu geschorst en ga ik na of het verzoek gesteund wordt door ten minste een derde van de Vlaamse volksvertegenwoordigers.

We gaan dat doen met de stemtoepassing.

De Vlaamse volksvertegenwoordigers die het verzoek tot advies van de Raad van State steunen, drukken op de groene knop. Diegenen die het niet steunen, drukken op de rode knop.

Stemming nr. 1

Collega's, het verzoek tot raadpleging van de Raad van State wordt gesteund door 52 Vlaamse volksvertegenwoordigers. Dat is meer dan een derde van de volksvertegenwoordigers.

Dientengevolge zal ik het advies van de Raad van State vragen over het voorstel van decreet en is de beraadslaging zolang ook geschorst.

VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (V) – 585 (2020-2021) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Wilfried Vandaele bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van decreet van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (V).

De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, hier spreekt de spoed voor zich. Onderwijs is heel sterk geregeld door decreten en corona blijft helaas duren. Dat maakt dat een aantal maatregelen die nodig zijn ofwel moeten worden verlengd, ofwel nu moeten worden genomen in het kader van de rechtszekerheid van het personeel, maar zeker en vast ook in het kader van de studenten.

Met het voorstel van resolutie dat is aangekondigd, staan hier zelfs al proactief een aantal zaken in die daarmee kunnen worden opgelost. Sneller dan dat kan er geen gevolg worden gegeven aan een voorstel van resolutie.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp·a): Voorzitter, in het verleden hebben wij ons altijd heel constructief en welwillend opgesteld ten aanzien van nooddecreten rond onderwijs omdat dat ook in het belang is van het onderwijs. Ik wil toch even opmerken dat de meerderheid die grenzen steeds verder opschuift. Het kan niet dat we een voorstel krijgen om 18.00 uur als we diezelfde avond drie uren later worden geacht dat allemaal te hebben gelezen en dan te bespreken. Ik doe opnieuw een oproep om die teksten sneller te communiceren. Dit getuigt van weinig respect voor het parlementaire werk.

Ik besef zeer goed, na het dan toch op een drafje te hebben gelezen, dat dit voorstel van decreet nodig is voor de goede werking van het onderwijs. We zullen de spoed dan ook steunen, maar laat dit alstublieft niet keer op keer gebeuren.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van decreet van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (V) onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (V).

De algemene bespreking is geopend.

De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, zoals zo dikwijls in Onderwijs zijn decreten altijd verzameldecreten waar alle onderwijsniveaus in voorkomen.

Artikelen 2 en 4 gaan over kinderen en jongeren die gebruikmaken van een ondersteuningsnetwerk. Voor die ondersteuningsnetwerken willen we de transitieperiode verlengen omdat het nieuwe decreet leersteun er nog niet is. Om te zorgen dat er geen leemte ontstaat voor de ondersteuning van kinderen met een begeleidingsnood in het gewoon onderwijs, verlengen we dat.

Artikelen 3 en 5 zijn belangrijk voor de leerlingen die in duaal leren zitten. Duaal leren is ook leren op de werkvloer. Een aantal van die werkplekken kunnen eenvoudigweg niet worden georganiseerd omdat sectoren gesloten zijn. Dat zou betekenen dat die leerlingen niet zouden kunnen voortstuderen. De twee artikelen 3 en 5 moet je samen lezen. We maken het mogelijk dat een opleiding die als

duaal traject was georganiseerd, toch kan worden teruggedraaid naar een gewone schoolse opleiding zo u wil, en anderzijds dat de opleiding van jongeren die voor een bepaalde tijd geen werkplek hebben, niet automatisch stopt, zoals in het decreet is opgenomen, maar verder kan lopen.

Artikel 6 gaat over het hoger onderwijs, meer bepaald over de Raad voor Studievoortgangbetwistingen, niet onbelangrijk voor studenten die in beroep zouden willen gaan tegen maatregelen die in het verleden genomen werden inzake de teruggave van leerkredieten, waarmee niet akkoord gegaan zou worden, en hoe daarover rechtsgeldig vergaderd kan worden op digitale wijze.

Collega's, ik vind artikel 7 ook wel een belangrijk artikel voor studenten in het hoger onderwijs, die naar het buitenland geweest zijn. Een aantal van die studenten hebben namelijk extra kosten moeten maken, ofwel omdat hun verblijf niet door kon gaan, ofwel omdat ze moesten terugkomen. Zij konden die extra kosten terugtrekken tot een maximum beursbedrag van het project van 'Brains on the Move', het Vlaamse project. Een aantal studenten krijgen niet de benodigde stukken om dat aan te tonen. Dit decreet maakt het voor hen mogelijk om een verklaring op eed af te leggen, zodat ze die kosten kunnen recupereren.

Zoals jullie weten, hebben we voor een aantal instellingen in het hoger onderwijs een covidtoeslag toegekend. Ook dat moet decretaal bepaald worden. Collega's, een aantal instellingen staan nominatum in het decreet, als gevolge van artikel 8. Twee artikelen handelen over het deeltijds kunstonderwijs, over het academiereglement. Dat academiereglement mag gewijzigd worden, ook voor diegenen die nu in het kader van de rationalisatienorm een extra genadejaar zouden kunnen genieten, mochten ze nu onder de normen gedoken zijn.

Het laatste artikel, artikel 11, is een technische wijziging van artikel 204 dat eigenlijk artikel 240 moest zijn. De inwerkingstredingen zijn gemotiveerd.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Voorzitter, ik houd het kort. Ik wil wel benadrukken dat het heel belangrijk is, wat we hier goedkeuren in deze coronadecreten, en dat dat echt heel belangrijk is om rechtszekerheid te geven aan heel veel onderwijsinstellingen.

Ik wil nog ingaan op twee specifieke dingen. Ten eerste de mogelijkheid om het ondersteuningsmodel in de transitieperiode voor een jaar te verlengen. Wij vinden dat cruciaal. We kijken ook uit naar het statuut van die ondersteuners, waarvoor in het veld heel sterk vraag naar is.

Een tweede vraag die we vaak horen op het veld, gaat over instellingen in het deeltijds kunstonderwijs. Zij zien een lager aantal inschrijvingen door coronatijden. Ik wil vragen om daar rekening mee te houden, zeker voor die jongeren die gestart zijn en in hun academie les willen blijven volgen.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): De toelichting van de heer Daniëls was heel compleet. Het belang van de rechtszekerheid werd ook al aangehaald door collega Goeman. Ik wil de oppositie bedanken voor haar constructieve houding op dit vlak. We zullen hierin blijven samenwerken.

De voorzitter: U bent echt voorbeeldig.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Dank voor de steun daarvoor. We zullen verder samenwerken ter zake en u dat volgende keer vroeger doorsturen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp·a): Ik zal het ook heel kort houden, aangezien de heer Daniëls opnieuw voortreffelijk en in detail heeft beschreven waar dit voorstel van decreet over gaat. Ik denk inderdaad dat het in het belang is van onder andere leerlingen in duale richtingen en van studenten die in het buitenland vastzaten in de eerste lockdown en daar kosten bij hebben gemaakt, dat dit voorstel van decreet nu snel wordt goedgekeurd. Ik heb alleen nog een vraag. Er wordt hiermee ook een uitstel geregeld voor het implementeren van het nieuwe ondersteuningsmodel, maar het is me niet helemaal duidelijk waarom dat precies zou moeten worden uitgesteld wegens corona.

De voorzitter: Wie van de drie gaat die vraag beantwoorden?

De heer Daniëls heeft het woord

Koen Daniëls (N-VA): Collega Goeman, een goede vraag. We willen ook maximaal het veld betrekken bij de onderhandelingen over dat decreet inzake leersteun, want dat gaat natuurlijk ook over het personeel. De mensen waarover het gaat, zijn ook degenen die proberen de crisis te managen en die eigenlijk heel dikwijls samenzitten om te overleggen over corona en hoe men dat zal aanpakken. Je kunt mensen maar één keer inzetten. Bijgevolg loopt dat heel veel vertraging op, gewoon door corona. Veel meer moet u daar niet achter zoeken. Van mijn kant ook dank voor uw begrip voor de inhoud, die inderdaad van belang is, en voor het mee goedkeuren van de spoedbehandeling.

De voorzitter: Collega Goeman, dat was een bevattelijk antwoord. Volstaat dat voor u? *(Instemming van Hannelore Goeman)*

Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. (Zie *Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 585/1)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 12.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Björn Rzoska, Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht en Hannelore Goeman over aanbevelingen voor het Vlaamse coronabeleid in het beleidsdomein Onderwijs door de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid
– 582 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Björn Rzoska bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Björn Rzoska, Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht en Hannelore Goeman over aanbevelingen voor het Vlaamse coronabeleid in het beleidsdomein Onderwijs door de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid.

De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, de coronacommissie heeft ondertussen toch wel de traditie opgebouwd om heel snel na de hoorzittingen met aanbevelingen aan de Vlaamse Regering te komen. Gezien de omstandigheden waarover we het vandaag al meerdere keren hebben gehad, met de stijgende cijfers, leek het ons opnieuw van belang om nog voor het reces die aanbevelingen aan de Vlaamse Regering te kunnen voorleggen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie van Björn Rzoska, Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht en Hannelore Goeman over aanbevelingen voor het Vlaamse coronabeleid in het beleidsdomein Onderwijs door de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Björn Rzoska, Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht en Hannelore Goeman over aanbevelingen voor het Vlaamse coronabeleid in het beleidsdomein Onderwijs door de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Collega's, na heel wat hoorzittingen over het onderwijs met mensen uit het veld zelf zijn we dus gekomen tot meer dan honderd aanbevelingen inzake onderwijs, die breed gedragen zijn. Ik zal voor mijn fractie een aantal in het oog springende aandachtspunten naar voren brengen waarvan ik vind dat het heel goed is dat ze worden opgenomen en waarvoor we extra aandacht willen vragen.

Dat is enerzijds alles rond mentaal welzijn. Dit voorstel van resolutie erkent heel duidelijk dat het voor heel veel studenten en scholieren absoluut geen makkelijke periode is geweest en dat we er vanuit het Vlaamse onderwijs alles moeten aan doen om ervoor te zorgen dat dat mentaal welzijn van de studenten en scholieren niet al te hard onder druk komt te staan. Wat we vanuit onze fractie anderzijds ook heel goed vinden in dit voorstel van resolutie is de aandacht voor de meest kwetsbaren. Daar wordt uitgebreid op ingegaan in verschillende hoofdstukken. Dat gaat over extra aandacht voor de meest kwetsbaren bij afstandsonderwijs tot sociaal beleid op school en het blijven voorzien van warme maaltijden, ook als dat moeilijk is, tot het voorzien van veilige ruimtes en het

toelaten van essentiële derden op school die voor de nodige therapie kunnen instaan. Die aanbevelingen zijn voor ons heel belangrijk.

Een aandachtspunt dat ik ook naar voren wil schuiven, is leerachterstand. Die moet uiteraard goed gemonitord worden, maar moet ook prioritair worden ingehaald tijdens de onderwijstijd. Ik denk dat het belangrijk is dat we proberen om die leerachterstand met extra ondersteuning zoveel mogelijk binnen de lestijd in te halen, en niet zozeer tijdens de uren na school, of in het weekend of de schoolvakanties.

We zijn vanuit onze fractie ook heel blij met de bijzondere aandacht die naar het buitengewoon onderwijs gaat. We zeggen dat dat in principe niet kan sluiten, tenzij in extreem uitzonderlijke omstandigheden. Zelfs in die omstandigheden willen we er toch voor zorgen dat therapie en opvang gegarandeerd blijven. Ook voor het leerlingenvervoer hebben we extra aandacht.

Dit is alles behalve volledig, collega's. Ik zou er nog heel wat zaken kunnen uithalen. Ik ben er zeker van dat de heer Daniëls volledig zal zijn, maar voor mijn fractie zijn dit toch wel heel belangrijke klemtonen die ik even wilde belichten.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Vanuit de N-VA-fractie willen we eerst en vooral alle mensen die we in de commissie hebben gezien hartelijk danken. Die 108 aanbevelingen zijn eigenlijk 108 keer dank je wel aan alle mensen voor hun inzet vanuit hun functie of niveau voor ons onderwijs. 108 keer bedankt, maar ook 108 keer 'we hebben u gehoord'. Ik denk dat we ze uit respect allemaal zouden moeten overlopen, maar dat zullen we niet doen, want dat zou ons te ver leiden. We zijn hier vanmorgen in de commissievergadering al uitgebreid op ingegaan.

Ik wil vanuit de N-VA-fractie ook alle collega's bedanken voor hun inbreng en de serene vragen die in de commissie over allerlei onderwerpen werden gesteld. Dat was een zeer goede zaak.

Waar willen we toch nog even op focussen? Ten eerste willen we dat alle onderwijsinstellingen, voor zover dat het kan en veilig is, maximaal open zijn, maar ook dat er contactonderwijs is en mogelijk wordt gemaakt. We vinden dat het cruciaalst om leerachterstand te vermijden. In ons voorstel van resolutie hebben we heel wat opgenomen over hoe we leerachterstand willen bijwerken, zowel op school, maar ook via zomerscholen en bijscholing. In eerste instantie moeten we die achterstand echter maximaal proberen te vermijden. Als de scholen dan toch moeten sluiten, moet er altijd opvang zijn. Het kan dus niet zijn dat je als ouder bericht krijgt dat de school gesloten is en dat je het dan zelf maar moet uitzoeken. Er moet worden samengewerkt met alle mogelijke instanties, ook lokaal. We doen ook een oproep aan de lokale besturen om scholen actief bij hun beslissingen te betrekken. Omgekeerd geldt ook dat instellingen, vooral dan voor hoger onderwijs, in dezelfde studentenstad een gezamenlijk beleid moeten voeren. Het kan niet dat de universiteiten een bepaalde beslissing nemen en dat de hogescholen dat dan maar moeten vernemen. Dat is geen goede zaak.

Dat we blijven toetsen en evalueren is belangrijk om studenten te blijven aanmoedigen om, hoe moeilijk het ook is, zich te blijven inzetten, en omgekeerd, dat onze leerkrachten, onze instellingen en onze scholen ook goed weten waar er tekorten zijn en waar er leerachterstand is, om daar gericht op te kunnen inzetten. Daarvoor moeten we toetsen, monitoren en ook wetenschappelijk onderzoek opzetten.

Als er dan toch afstandsonderwijs is, moeten we dat ook monitoren. Vanmiddag is het er bij de actuele vragen al over gegaan dat we op vlak van afstandsonderwijs alles meenemen: hardware, software, ondersteuning en begeleiding.

Een volgend punt is dat als je naar school wilt gaan, je er ook moet geraken. Daarom is in dit voorstel van resolutie heel specifiek openbaar vervoer opgenomen. De maatregel rond versterking en uitbreiding van de gewone bussen moet worden gecontinueerd zolang het nodig is, ook voor het buitengewoon onderwijs. Het is een kiezelsteen voor alle partijen hier aanwezig en iedereen die al op de stoel heeft gezeten van zowel Mobiliteit als Onderwijs, om de duurtijd van de ritten in het buitengewoon onderwijs in te korten. We hebben naar aanleiding van corona gezien dat het op een bepaald moment echt ontspoorde. Daar is gelukkig op ingegrepen, maar dat kan niet opnieuw gebeuren.

Als ik het dan heb over buitengewoon onderwijs, dan zeggen we dat dat moet open blijven, niet zozeer omwille van het feit dat het buitengewoon onderwijs is, maar wel omdat de kinderen die daar zitten op school meestal ook therapie krijgen. Als je die school sluit, dan kan die therapie niet meer doorgaan en staan die ouders voor een voldongen feit. We hebben er begrip voor dat wanneer het echt niet anders kan, een school effectief zal moeten sluiten, maar er moet toch ruimer worden bekeken hoe die kinderen hun therapie en hun zorg nog kunnen krijgen en hoe we die school open kunnen houden. Een kind uit het buitengewoon onderwijs kan je immers niet zomaar plaatsen in een lokale opvang die wordt georganiseerd voor gewoon onderwijs. Dat kan noch voor het personeel, noch voor het kind zelf.

Ik haal hier graag nog even de internaten aan, collega's. Die werden plots geconfronteerd met leerlingen die een hele dag aanwezig waren. Daar voorzien we de nodige ondersteuning voor. Dat kunnen middelen zijn, maar ook mensen. We gaan dat goed monitoren. De scholen waar kinderen van een internaat schoollopen, moeten ook rekening houden met dat internaat. De gedachte van ‘één school, één internaat’, is achterhaald want een internaat heeft meestal kinderen van meerdere scholen. Daar moet rekening mee worden gehouden.

We moeten voorzien in directe communicatie met het onderwijspersoneel en de scholen. Ik roep op dat zoveel mogelijk leerkrachten en directeurs een account aanmaken en zich aanmelden op Schooldirect zodat zij effectief rechtstreeks worden geïnformeerd over wat er beslist is. Zo vinden ze daar alle info, ook over hun specifiek niveau. In de kranten komt meestal alleen het leerplichtonderwijs voor, maar uiteraard worden er ook beslissingen genomen over centra voor volwassenenonderwijs, deeltijds kunstonderwijs (dko) en dergelijke meer.

Een laatste punt is de schoolinfrastructuur. Voor toekomstige gebouwen houden we rekening met alles wat we op dit moment zien: circulatie, ventilatie en dergelijke meer. Ik heb het voorbeeld gegeven van het feit dat er heel veel branddeuren zijn in scholen. Waar preventieadviseurs vroeger zeer kwaad werden als er een blokje onder een branddeur zat om ze open te houden, zijn diezelfde preventieadviseurs nu blokjes onder die branddeuren aan het steken om te kunnen ventileren. Daar moeten we rekening mee houden in de toekomst.

Collega's, we gaan met de N-VA-fractie met veel enthousiasme en vooral uit dankbaarheid voor al die mensen deze 108 aanbevelingen goedkeuren. Daar zit heel veel in. We hopen dan ook dat we met de lessen die hieruit werden getrokken, maximaal kunnen zorgen dat onderwijs open blijft en voorkomen dat scholen moeten sluiten.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Ik neem graag het woord voor onze fractie over deze aanbevelingen. Collega Brouns zal straks nog aanvullingen geven.

Collega’s, we hebben in de coronacommissie rond het thema ‘Onderwijs’ heel wat interessante sprekers gehoord. Het is onmogelijk om alle mensen die willen

spreken over hun ervaringen met corona binnen het onderwijs, te horen in die commissie, maar toch heb ik het gevoel, samen met de collega's, dat we een representatief publiek hebben gehad. We hebben heel veel mensen gehoord en op een bepaald moment stond op de agenda dat er experten zouden langskomen. Nu, collega's, ik denk dat we eigenlijk alleen maar experten hebben gehoord, mensen die dag in dag uit met hun voeten in het werkveld staan en die vanuit hun eigen achtergrond en ervaringen zijn komen vertellen hoe ze het onderwijs in coronatijden ervaren hebben, hoe ze dag in dag uit het beste van zichzelf moesten geven.

De rode draad tijdens al die hoorzittingen was passie, voorzitter. Men sprak met het hart vol over onderwijs. Het was heel mooi om te zien dat men toch altijd bleef gaan voor die leerling, voor het kind, voor de kleuter, voor de student, voor de cursist, ondanks de bergen problemen waar men tegen aankeek. Voorzitter, ik herinner me nog heel goed de eerste keer dat we hier niet met het voltallige parlement aanwezig mochten zijn in deze zaal. Dat was vreemd en ik heb toen aangehaald dat we niet wisten wat er op ons afkwam, dat corona een raar beestje was, maar dat het vooral een grote uitdaging zou zijn om te leren uit wat deze crisis bracht. Ik denk dat deze ad-hoccommissie net de bedoeling had uit deze crisis te leren.

En wat hebben we geleerd? Ik wil geen drie, maar zes dingen opsommen. Het eerste wat we heel graag willen aanhalen, is de vraag naar autonomie en vertrouwen. Heel vaak zeiden de mensen ons dat ze op lokaal vlak heel goed weten wat er verwacht wordt, wat ze mogen en kunnen doen. 'Geef ons dat vertrouwen.' Dat is iets wat we zeker moeten meenemen, collega's. We willen vanuit dit parlement heel vaak allerlei regels opleggen en kaders opstellen, maar ik denk dat we echt het vertrouwen moeten geven aan de mensen die alles op het terrein uitvoeren.

Een ander punt, misschien wel het punt dat mij het meest geraakt heeft, betreft de directeuren van het buitengewoon onderwijs. Ook zij spraken vanuit hun hart en smeekten ons: 'Alstublieft, sluit de scholen nooit meer, of probeer ze toch zoveel mogelijk open te houden. In het buitengewoon onderwijs zitten namelijk de leerlingen die het meest van al nood hebben aan structuur en ondersteuning. Het was niet altijd mogelijk om een oplossing te bieden voor die leerlingen. De noodopvang, soms georganiseerd door lokale besturen, kon niet altijd een oplossing bieden voor die ouders met kinderen met beperkingen.' Ik denk dat we er alles aan moeten doen om de scholen en de centra open te houden, met extra middelen en met extra omkadering, zodat ze die heel kwetsbare kinderen de nodige ondersteuning en structuur kunnen bieden.

Een volgend iets is ouderbetrokkenheid. Vorige week hadden we het hier over de kwaliteit van ons onderwijs en Trends in International Mathematics and Science Study (TIMSS), dat onze ogen al opende. Daarbij werd duidelijk dat de betrokkenheid van ouders een grote impact heeft op de leerwinst. De coronacrisis toonde dit ook al aan. De leerwinstkloof is groter geworden tijdens de crisis en blijkbaar is de ouderbetrokkenheid daar heel bepalend in. Dat betekent niet dat je als ouder uren naast je kind moet gaan zitten of de les moet gaan overnemen, maar wel dat je vraagt hoe het was op school en wat je kind geleerd heeft. Dat is de cruciale ouderbetrokkenheid.

Er zijn al heel wat mooie voorbeelden op het onderwijsveld die tonen hoe je die ouderbetrokkenheid kunt versterken. Belangrijk is dat we die mooie voorbeelden delen en dat we scholen een hart onder de riem steken, om te tonen dat ze niet alleen staan. Rond die kloof, het werd hier ook al gezegd, is het de mening van onze fractie dat we er alles aan moeten doen om die remediëring zoveel mogelijk tijdens de onderwijstijd te organiseren en de scholen daarin te ondersteunen.

'Never waste a good crisis', zegt men soms. In scholen is een ongelooflijke hoeveelheid data aanwezig, maar die worden vaak niet gebruikt. Ons pleidooi is dat we blijven onderzoeken, dat we blijven onderwijskundig onderzoek voeren, naar die data om scholen te versterken in hun beleidsvoerend vermogen, maar zeker ook het onderzoek verdelen en zorgen dat de bevindingen gedeeld worden.

Een voorlaatste puntje rond communicatie werd hier al aangekaart, namelijk de zeer heldere communicatie die nodig is naar alle onderwijsniveaus. Soms werd weleens vergeten dat er naast het reguliere leerplichtonderwijs ook nog het volwassenenonderwijs en het dko bestond. Dat hebben we vaak weer gehoord, men voelde zich vergeten. Het is al genoemd door anderen, dat is absoluut niet het geval.

Ik wil hier toch ook zeker nog eens een lans breken voor het CLB. Onze fractie is altijd al een believer geweest van de CLB's. Ons geloof is nog versterkt, en ik geloof dat dit ook bij de andere fracties zeer sterk gegroeid is. Ik wil de centra dan ook zeer sterk belonen, ik wil de erkenning nog eens uiten voor het werk dat ze hier geleverd hebben. Voor ons blijft het CLB een cruciale instelling op het kruispunt van welzijn en onderwijs.

Als laatste, voorzitter, heeft de crisis ons geleerd dat schoolteams wendbaar moeten zijn in crisistijden. Onderwijs heeft vaak de naam een tanker te zijn. In crisistijd moet men zeer wendbaar zijn, vlug kunnen schakelen. De sterke scholen, de scholen met een heel goed beleidsvoerend vermogen, zijn daarin geslaagd. We willen eigenlijk van elke school zo'n school maken. We willen hen de kans geven om te professionaliseren. We willen hen de autonomie en het vertrouwen geven. We willen hen steunen in die datageletterdheid.

In deze plenaire vergadering heb ik de directeurs van het basisonderwijs, maar eigenlijk alle directeurs, acrobaten genoemd. Ze moeten alles doen, een adhocbeleid voeren, ze slagen erin om ongelooflijk veel taken op hetzelfde moment uit te voeren. Toch vragen ze nog naar extra ondersteuning. Ik herhaal hier graag die vraag naar beleidsondersteuning die heel sterk leeft in het basisonderwijs. We moeten er alles aan doen om ook dit punt te realiseren.

Ik denk dat ik een mooi overzicht heb gegeven van de zes punten die mijn fractie belangrijk vindt. De heer Brouns zal me zeker nog aanvullen.

Ik wil ook nog de voorzitter bedanken om alles in goede banen te leiden. Het waren zeer intensieve dagen, maar het is ons gelukt om alles zeer sereen en met respect voor elkaar af te ronden. Dank u. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ik zal ook starten met de bedanking van voorzitter Rzoska.

Mevrouw Vandromme heeft zojuist het woord 'passie' gehanteerd. Dat woord kunnen we ook buiten coronatijden toepassen op het onderwijs en op het onderwijspersoneel, en op de manier waarop ze zich dag in dag uit inzetten om ervoor te zorgen dat de volgende generatie klaargestoomd wordt om onze maatschappij te trekken. Dat is eigenlijk een fantastisch gegeven. De wendbaarheid, de acrobatie, zoals collega Vandromme het zo mooi verwoordde, van de directeurs en het geheel van het onderwijspersoneel, die verdienen toch wel onze erkenning.

Dit voorstel van resolutie is een belangrijk voorstel omdat de nodige aanbevelingen worden gedaan die in de hoorzittingen naar voren zijn gekomen en die, als het gaat over de digitalisering, in deze plenaire vergadering hun uitwerking hebben gekregen.

Het beste onderwijs, collega's, is het onderwijs in de klas, en dit om verschillende redenen. De school is, naast een plaats van onderwijs, daar waar men nieuwe dingen leert, ook een veilige haven voor leerlingen in moeilijkheden. De tweede aanbeveling vraagt dan ook terecht om maximaal te blijven inzetten op contactonderwijs, in het belang van het mentale welbevinden, dat in deze tijden zwaar op de proef wordt gesteld, maar ook om de leerachterstand zoveel mogelijk te beperken. Ik zou daar graag nog eentje aan toevoegen. Deze coronacrisis heeft ook verontrustende cijfers blootgelegd inzake kindermisbruik en intrafamiliaal geweld. Aanbeveling 66 wijst dan ook op het belang van verhoogde waakzaamheid ten aanzien van gezinnen en kinderen in een verontrustende opvoedingssituatie, bij wie mishandeling of intrafamiliaal geweld wordt vermoed. De cijfers die ons vanuit verschillende organisaties, waaronder Child Focus, hebben bereikt, wijzen hierop. Dit werd enkele weken geleden ook door de minister in deze vergadering bevestigd. Dit is bijzonder verontrustend.

Ik breng nog enkele punten graag onder de aandacht.

In aanbeveling 36 vragen we een actieve betrokkenheid van de leerlingen. Dat is duidelijk naar voren gekomen tijdens de hoorzitting waarin de leerlingen en de Vlaamse Scholierenkoepel duidelijk lieten blijken dat zij daar om vragen en dat zij willen betrokken worden in dit gegeven.

He voorstel van resolutie schenkt ook bijzondere aandacht aan de meest kwetsbaren. Ik denk dat in crisistijden – het is een jammere vaststelling, maar het is wel een realiteit – de meest kwetsbaren het meest geraakt worden. In aanbeveling 38 halen we aan dat de scholen moeten worden gemotiveerd om samen te werken met lokale initiatieven die al contact hebben met kwetsbare ouders, om die zo gemakkelijker te bereiken. Aanbeveling 39 ondersteunt scholen om, in samenwerking met lokale overheden, in crisissituaties waarbij het contactonderwijs ofwel opgeschort ofwel deels opgeschort is, zo goed mogelijk contact te houden met al hun leerlingen en met de ouders. Dit geldt in het bijzonder voor de meest kwetsbare leerlingen en hun ouders. We hebben in de lockdown gezien dat kwetsbare leerlingen niet meer of moeilijk te bereiken waren. We moeten er dan ook, beste collega's, alles aan doen om ervoor te zorgen dat we deze leerlingen niet verliezen. Zo vraagt aanbeveling 64 expliciet om bij afstandsonderwijs extra aandacht te besteden aan leerlingen uit kwetsbare gezinnen, zodat ze te allen tijde in een veilige omgeving onderwijs kunnen volgen. Het is van belang om good practices te delen inzake het bereiken van kwetsbare leerlingen die tijdens de sluiting van de scholen van de radar zijn verdwenen. Ook hier is een belangrijke rol weggelegd voor de lokale actoren.

Inzetten op digitaliseren en op het dichten van de digitale kloof tussen kansarme en kansrijke leerlingen is uiterst belangrijk. Het is een belangrijke opgave voor ons allemaal. We hebben tijdens de crisis gezien dat de snelle omschakeling naar digitaal onderwijs niet voor iedereen even evident was. Niet iedereen beschikte over een laptop en internet. Maar over ICT-materiaal beschikken is niet voldoende, men moet er ook mee aan de slag kunnen gaan. Zo moet er worden ingezet op de digitale geletterdheid en ook op mediawijsheid. Die mediawijsheid is ook voor corona al verschillende malen aan bod gekomen. We hebben daar toch wel een bijzonder belangrijke taak mee in deze tijden.

Dit voorstel van resolutie vraagt dus terecht de uitrol van een omvattend en duurzaam ICT-beleid. Dat werd daarjuist trouwens al door de minister toegelicht. Dat moet zorgen voor een versterking, versnelling en structurele verankering van digitalisering in het Vlaamse onderwijs, waarbij de relevante digitale competenties en vaardigheden van alle leerlingen en leerkrachten worden ontwikkeld. Scholen, leerkrachten en leerlingen hebben hiervoor de nodige infrastructuur nodig, en het onderwijspersoneel eveneens de nodige ondersteuning en opleiding.

Dit voorstel van resolutie vraagt ook hier extra aandacht voor kansarme en kwetsbare leerlingen, en voor de verschillende onderwijsniveaus. Wat het versterken van de digitale geletterdheid voor cursisten in de centra voor basiseducatie betreft, die kunt u ook in aanbeveling 88 terugvinden.

Het mentale welbevinden van leerlingen en studenten ligt mij nauw aan het hart. We weten dat de coronacrisis een grote impact heeft op onze gemoedstoestand en het geluksgevoel, dit niet het minst bij onze scholieren en studenten. We hebben het er in Aalst gisteren nog over gehad in de gemeenteraad. Daar kwam tijdens een enquête duidelijk naar voren dat tot 57 procent van de jongeren vandaag met donkere gedachten zit. Dat is problematisch. Aanbeveling 59 vraagt dan ook om voldoende aandacht te besteden aan het mentale welbevinden van alle leerlingen, cursisten en studenten. Hier is extra aandacht nodig voor de kwetsbaren, voor zij die in een overgangsjaar zitten en voor de eerstejaarsstudenten.

Beeld het u maar eens in dat je dit jaar begonnen bent aan de hogeschool of universiteit, en je nog bijna niet naar de les bent mogen gaan. Je zit op kot, je kent geen mensen, je mocht je cursussen gaan ophalen in een afgezonderde zone, en je bent totaal afgezonderd van alles wat je tot dan toe hebt gekend.

Aanbeveling 104 vraagt om te voorzien in een aanspreekpunt voor deze studenten die nood hebben aan psychologische ondersteuning. Recent onderzoek heeft aangetoond dat de leerachterstand ten gevolge van de coronacrisis kan oplopen tot een half jaar. Dit voorstel van resolutie vraagt om de leerachterstand aan te pakken door te remediëren in de klas. Zo worden alle leerlingen bereikt met de nodige ondersteuning en door leerachterstand in te halen via bijlessen of bijscholing. Zomerscholen worden in dit voorstel van resolutie gevraagd om structureel te verankeren. Ik denk dat de ervaring van afgelopen zomer dit enkel en alleen kan versterken. Dit is noodzakelijk.

Ten slotte wil ik iets aanhalen wat ook collega Daniëls al heeft vermeld. Wat het buitengewoon onderwijs betreft, het leerlingenvervoer en de opvang van leerlingen van het buitengewoon onderwijs: de therapieën en de begeleiding moeten we maximaal kunnen blijven inzetten, ook als scholen dienen te sluiten door omstandigheden. Deze leerlingen moeten we maximaal met de beste zorgen blijven omringen.

Tot slot denk ik dat dit een bijzonder belangrijk voorstel van resolutie is. Dit is een gedragen voorstel van resolutie als je kijkt naar de verschillende partijen die hieraan hebben meegewerkt. Ik wil ook de verschillende collega's, waaronder voorzitter Rzoska, en de collega's van de andere partijen hartelijk danken. Ik denk dat we hier een belangrijk signaal geven aan het onderwijspersoneel, dat in dezen onze erkenning verdient en onze ondersteuning. Ik weet dat ik in herhaling val, maar dat mag af en toe wel, zeker als het over het onderwijspersoneel gaat. Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp·a): Voorzitter, wat een jaar is het geweest? Wie had rond deze tijd vorig jaar geloofd dat leerkrachten en leerlingen met mondmaskers en dikke truien in de klas zouden zitten of dat studenten hun aula nog maar een paar keer van dichtbij zouden hebben gezien? De coronacrisis heeft ons onderwijs ongemeen hard getroffen. Dat hebben we de voorbije weken tijdens dertien hoorzittingen met meer dan vijftig vertegenwoordigers van het onderwijsveld kunnen horen.

Zij hebben daar hun verhaal verteld en ik heb mooie en straffe verhalen gehoord. De leerkrachten, directies, docenten en medewerkers van de centra voor

leerlingenbegeleiding (CLB's), de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's), het deeltijds kunstonderwijs (dko), de internaten, het buitengewoon onderwijs, de hogescholen en de universiteiten zijn allemaal duidelijk tot het uiterste gegaan om in bijzonder moeilijke omstandigheden het beste onderwijs te blijven organiseren. Daar wil sp.a hen nog eens heel expliciet voor bedanken.

Tijdens de hoorzittingen is ook gebleken dat niet te ontkennen valt dat een aantal zaken zijn misgelopen. Op het vlak van communicatie werd het duidelijk niet geapprecieerd dat in de pers over de beslissingen werd gecommuniceerd voor die beslissingen bij de directies en de leerkrachten terechtkwamen. De draaiboeken leken aanvankelijk vooral op maat van het regulier onderwijs geschreven, waardoor de CVO's, het dko en de internaten zich een tijdje stiefmoederlijk behandeld hebben gevoeld. Er was duidelijk een tekort aan materiaal, van mondmaskers tot alcoholgels. Na verloop van tijd was er ook een tekort aan personeel, want leerkrachten vielen uit omdat ze in quarantaine moesten of ziek waren. Het was moeilijk voldoende vervangers te vinden om de klas en de school überhaupt open te houden.

Bovendien hebben we nog maar eens gehoord hoe diep de kloof in ons onderwijs is. Hoe willen we dat alle leerlingen mee zijn als duidelijk blijkt dat er nog altijd veel leerlingen zijn die thuis geen laptop of internetaansluiting hebben?

Ook is duidelijk gebleken hoe krap bij kas veel scholen zitten. Hierdoor waren de bijkomende kosten die ze ten gevolge van de coronacrisis moesten maken er echt te veel aan.

De getuigenissen die we in de commissie hebben gehoord, hebben veel problemen en uitdagingen in het onderwijs tijdens de coronacrisis en erna scherp gesteld. Wat ons betreft, is dit het moment om die pijnpunten aan te pakken en lessen te trekken. Dat is ook de ambitie van dit voorstel van resolutie, met een resem aanbevelingen om ons onderwijs beter te maken. Ik wil een aantal aanbevelingen nog eens onderstrepen.

Ten eerste moeten de scholen vooral zo veel mogelijk openblijven. Hetzelfde geldt voor de centra en de instellingen. Achter een scherm les volgen, is echt niet hetzelfde als fysiek in een klas met een leerkracht of een docent. Dat geldt zeker voor de praktijkgerichte richtingen. We zijn het er allemaal over eens dat contactonderwijs de beste garantie op goed onderwijs is. Het is zo belangrijk voor het mentaal welzijn, a fortiori voor leerlingen die het thuis moeilijk hebben of die thuis letterlijk niet veilig zijn.

Ten tweede kunnen we nooit uitsluiten dat voor afstandsonderwijs moet worden gekozen. In dat geval moet de Vlaamse overheid alles op alles zetten om alle leerlingen te bereiken en liefst met de lokale besturen samenwerken. De Vlaamse overheid moet ervoor zorgen dat al die leerlingen toegang tot een laptop of het internet hebben om de lessen te kunnen volgen.

Op het vlak van ICT moet natuurlijk nog meer gebeuren. Daar hebben we het daarnet uitgebreid over gehad. Er wordt gepleit voor een ambitieuze ICT-strategie, met het nodige materiaal, de nodige opleidingen, bijscholing en nascholing en een erkenning van het ICT-personeel, dat de boel moet doen draaien. Er moet een duidelijke visie zijn op de manier waarop de digitalisering in de toekomst een duidelijke plaats in het onderwijs kan rijgen.

Verder sluit ik me erbij aan dat er meer aandacht voor het mentaal welzijn van leerlingen, cursisten en studenten moet zijn. Daar is al veel over gezegd, maar we vinden dat heel belangrijk. Ze moeten hierbij betrokken worden. De studenten hebben duidelijk aangegeven dat ze zich niet altijd even goed gehoord hebben gevoeld.

We hebben ook gehoord dat studenten het financieel vaak heel moeilijk hebben omdat ze, bijvoorbeeld, hun studentenjob zijn kwijtgeraakt. Het voorstel van resolutie bevat een duidelijke oproep om ervoor te zorgen dat de studenten op de vlotte en toegankelijke steun van de diensten voor studentenvoorzieningen (Stuvo's) kunnen rekenen.

En last but not least, collega's, de leerachterstand. Die is er, dat is helaas al verschillende keren gebleken. Wat ons betreft, moet die prioritair tijdens de lesuren worden aangepakt. Het zijn uiteindelijk de leerkrachten die het zullen moeten doen en dus moeten we die leerkrachten zeker extra ondersteunen en moeten er extra handen komen in de klas zodat ze ook de tijd hebben om al die leerlingen de hulp, de ondersteuning en de remediëring te geven die ze verdienen.

Sp.a steunt deze resolutie met volle overtuiging en hoopt vooral dat de Vlaamse Regering ermee aan de slag gaat. We gaan daar de komende maanden natuurlijk op toezien. Ik reken daarbij op dezelfde constructieve opstelling als tijdens de debatten en bij de bespreking in de commissie. Het doet me echt heel veel plezier dat we er in crisistijden duidelijk in slagen om de grenzen van meerderheid en oppositie te overstijgen. Zo hoort het ook, in het belang van het onderwijs.

Tot slot wil ik nog graag een woord van dank richten aan de collega's voor de aangename samenwerking en natuurlijk aan de voorzitter, die onze werkzaamheden in zeer goede banen heeft geleid.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Mevrouw Goeman, samenwerken in crisistijden over meerderheid en oppositie heen, is dan toch gebeurd zonder de grootste oppositiepartij in dit parlement.

Voorzitter, die coronacommissies waren noodzakelijk. Het parlement heeft ze ingesteld omdat er tijdens de coronacrisis van alles is misgegaan, wat logisch is. Het was een onverwachte pandemie en niemand wist juist wat men moest doen. Er zijn dingen misgegaan en daarom zijn die coronacommissies er gekomen, om aanbevelingen aan het beleid te doen en zo te voorkomen dat die vergissingen zich zouden herhalen.

Over het onderwijs zijn er, als ik me niet vergis, dertien hoorzittingen geweest. Mijn fractie heeft daar steeds zeer constructief aan meegewerkt. We waren altijd aanwezig; we hebben vragen gesteld; we hebben meegedacht en we hebben ook, toen daarom verzocht werd, onze aanbevelingen opgestuurd. Wij hebben mooi op tijd tachtig aanbevelingen aan de fractiesecretaris overgemaakt.

Ik heb het verhaal deze voormiddag in de commissie verteld, maar ik ga het herhalen omdat het mij toch heel erg frappeert. We maken die aanbevelingen over en dan was het de bedoeling om vorige week vrijdag een gedachtewisseling te houden over de aanbevelingen die elke partij deed. In de loop van vorige week kregen we de mededeling dat de commissievergadering van vrijdag niet doorging. Dat kan zijn; het kon zijn dat niet iedere partij haar aanbevelingen op tijd had ingediend. Dan volgde er een periode van radiostilte. Gisteren vernamen we dan dat er vanmorgen een gedachtewisseling zou zijn. Veel gedachtewisseling was het niet want vannacht, om halfeen, kregen wij het voorstel van resolutie, opgesteld door de meerderheid en twee oppositiepartijen, toegestuurd.

We zijn hier in het Vlaams Parlement met een glazen dak. Het is donker, maar het is inderdaad donker want we zijn weer in de donkere achterkamerpolitiek van de vorige eeuw. U sluit 800.000 kiezers uit. In tijden van crisis, waarin samenwerken belangrijk is, sluit u 800.000 kiezers uit. Waarom, vraag ik mij af. Zijn we niet constructief geweest? We hebben meegewerkt; we hadden deze

aanbevelingen evengoed mee kunnen ondertekenen. Ik begrijp dit niet. Ik heb kinderen die in het onderwijs zitten. Er zijn leerkrachten die voor ons stemmen. Er zijn studenten die voor ons stemmen, veel zelfs. Ik begrijp dit niet. Ik vind het schandalig. Dit is een democratie onwaardig. Ik zou zelfs durven te zeggen: 'Schaam jullie'. Echt waar. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Maar omdat ik toch geloof in constructiviteit, heb ik ook een aantal amendementen ingediend, die ik hier heel kort zal toelichten.

We hebben het heel vaak gehad over de problemen met korte vervangingen van leerkrachten. We zouden graag willen dat in juni ook korte vervangingen worden toegestaan in het secundair onderwijs.

We hebben het ook al gehad over de quarantaine enzovoort. Ook in het onderwijs wordt die niet streng opgevolgd. En ook hier zouden we het graag strenger willen, dat er ook in de scholen op wordt toegezien dat de quarantaine gerespecteerd wordt.

Bovendien wil men graag de scholen openhouden en ook wij zijn daar een grote voorstander van. Maar om dat te doen, hebben we fijnmazige cijfers nodig. Op dit moment rapporteren de CLB's om de twee weken. Dat zou sneller moeten, zodat er ook sneller beslissingen kunnen worden genomen.

Bovendien – en ik denk dat de linkse oppositie het daar zeker mee eens zal zijn – willen wij een moratorium op de besparingen op die pedagogische begeleidingsdiensten. Stop met daarop te besparen, zeker gedurende deze crisis.

Er was ook redelijk wat consensus over de zomerscholen. De zomerscholen zijn heel belangrijk, we hebben een verankering nodig. Maar wat heb je nodig? Goede lesgevers, en dat is op dit moment een probleem. Daar moet iets aan worden gedaan en dat kun je doen door die regelgeving ter zake aan te passen, zodat de leerkracht-werknemer in zijn eigen school kan worden vergoed voor het vrijwilligerswerk.

En verder – en dat was ook een voorstel van Groen –: stel de zomerscholen open voor leerlingen uit de derde kleuterklas. We zijn het er allemaal over eens dat taal heel erg belangrijk is. Ook die kleuters moeten Nederlands kennen. Dus zullen we die zomerscholen dan ook maar openstellen voor de kleuters van de derde kleuterklas, die na een aantal maanden doorstromen naar het eerste leerjaar.

Wat betreft de studenten: zorg voor transparantie inzake de beslissingen in het hoger onderwijs. Maak de data op basis waarvan de beslissingen worden genomen openbaar. Dat zou fijn zijn voor de studenten en zou het draagvlak zeker en vast verhogen.

En ten slotte ook: verkort de wachttijden bij de psychosociale studentenhulpverlening. We weten dat de studenten het heel erg moeilijk hebben en er moet worden geïnvesteerd in de psychosociale hulpverlening.

Ik ben op een drafje doorheen mijn amendementen gegaan, gezien het vergevorderde uur. Ik blijf erbij: we zijn nu uiteindelijk al in de 21e eeuw. Ik snap niet dat er nog op deze manier aan politiek wordt gedaan. Het heeft mij echt persoonlijk geraakt, mijn fractiegenoten kunnen daarvan getuigen. Ik begrijp het niet. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, ik zal zeer kort zijn. Uit dit voorstel van resolutie, uit de hoorzittingen in de coronacommissie blijkt dat de uitdagingen in

ons onderwijs immens zijn, dat de achterstand groeit en de ongelijkheid daarmee. We hebben structurele maatregelen nodig. Deze resolutie zal de pijn van corona zeker verzachten wanneer ze wordt uitgevoerd. Hoewel mijn fractie vindt dat het voorstel van resolutie op een aantal vlakken niet ver genoeg gaat, zullen we het wel steunen.

Ik wil absoluut mijn waardering uitspreken voor het werk van de voorzitter van de commissie. Ik weet dat dat hier al een paar keer is gebeurd, maar ik wil het toch nog eens expliciet doen. Het is hard en veel werk. Maar dat neemt niet weg dat ik het heel jammer vind om voor de derde keer op rij conclusies in te sturen en voor de derde keer te worden genegeerd. Ik vind dat een zeer jammerlijke manier van werken, zeker omdat er daarop al twee keer opmerkingen zijn gegeven. Twee keer is er geantwoord "Dat staat genoteerd", en het wordt voor de derde keer gewoon opnieuw gedaan. Ik vind het heel vreemd dat, wanneer je samen in de commissie naar oplossingen zoekt, je dan uiteindelijk wordt uitgesloten bij het op papier zetten van die oplossingen. De manier waarop die dan worden ingediend en ook hier op een drafje moeten worden goedgekeurd, vind ik geen gezonde manier van werken.

Maar wat er ín het voorstel van resolutie staat, daar staan wij achter. Wat ons betreft, had het wat verder mogen gaan. Maar wij zullen het voorstel steunen.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Voorzitter, ik zal proberen het kort te houden.

De voorzitter: U kunt dat echt. U kunt dat supergoed.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik vond het belangrijk om twee onderwijsvormen, die de voorbije periode vaak werden vergeten, toch nog even extra te belichten: het buitengewoon onderwijs en het deeltijds kunstonderwijs. Zij hebben allebei een heel specifiek karakter en verdienen in dit voorstel van resolutie een bijzondere aandacht – en krijgen die ook. Het buitengewoon onderwijs omdat het natuurlijk een heel specifieke doelgroep van leerlingen vertegenwoordigt en het deeltijds kunstonderwijs omdat we toch niet mogen onderschatten wat de impact van deze crisis is op de inschrijvingen die het krijgt.

Daarnaast wil ik nog heel even kort stilstaan bij de impact van deze crisis op de werking van het CLB. Ze hebben inderdaad – het is al gezegd door de collega's – schitterend werk geleverd en leveren dat nog steeds op het vlak van de contacttracing. Ze hebben daarnaast ook getoond dat ze op heel snelle wijze heel positief kunnen schakelen.

Wat het buitengewoon onderwijs betreft, nemen we vier belangrijke zaken mee in dit voorstel van resolutie. Dat zijn de draaiboeken die echt specifiek op het buitengewoon onderwijs moeten worden afgestemd, zodanig dat alle directeurs zich geruggensteund voelen door die draaiboeken en daar ook mee aan de slag kunnen gaan, en dat het niet door een goed of minder sterk beleidvoerend vermogen is dat leerlingen wel of niet naar school kunnen komen. Dat is nu gebeurd, en dat willen we in de toekomst zeker vermijden. Ook aan de organisatie van het leerlingenvervoer moeten we de nodige aandacht besteden, zodat alle leerlingen op de plek kunnen komen waar ze moeten zijn. Dan is er ook het beschermingsmateriaal. Deze groep is echt wel een prioritaire groep om in geval van een tekort het nodige beschermingsmateriaal te kunnen krijgen. En ook de afstemming tussen de internaten en het buitengewoon onderwijs moeten we in het oog houden, zodanig dat zorg, therapie en opvang te allen tijde gegarandeerd kunnen blijven voor al deze leerlingen.

Ook in het deeltijds kunstonderwijs hebben ze die specifieke draaiboeken nodig, omdat zij een unieke wijze van lesgeven hebben en ook een uniek lesaanbod. Zij

hebben daarin dus ook specifieke ondersteuning nodig. Ik heb de dalende inschrijvingen al onder de aandacht gebracht. Daarnaast is het ook heel belangrijk om de evaluatie van het decreet effectief uit te stellen, zodat alle zaken die nog naar boven zullen komen in de komende periode, zeker kunnen worden meegenomen in die evaluatie.

Tot slot zijn er de centra voor leerlingenbegeleiding. Zoals gezegd, hebben zij schitterend werk geleverd. Maar dat vraagt natuurlijk heel veel mankracht. We moeten inderdaad in de toekomst zorgen dat zij voldoende mankracht hebben voor zaken als contact tracing, maar zeker ook voor het blijvend kunnen vervullen van al hun andere kerntaken. We hebben gehoord dat dat soms niet meer gewaarborgd kon worden. Het is toch wel heel belangrijk dat we voorzien in voldoende mankracht, zodat dat wel kan gebeuren.

En als laatste is er de samenwerking tussen het CLB en de eerstelijnszorg. Het is al gezegd: het mentale welzijn is een heel belangrijk gegeven. Er moet voldoende aandacht besteed kunnen worden aan de psychosociale gevolgen voor leerlingen gedurende de lange tijd van deze gezondheidscrisis. En dat geldt zowel voor de kleuter, de leerling, de scholier als de student. Het is een heel belangrijk item om op te volgen. En ook daar wijdt dit voorstel van resolutie de nodige aandacht aan. En dat is een zeer goede zaak.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Voorzitter, ik krijg net een berichtje van Koen Daniëls met de vraag om de resterende 63 aanbevelingen die nog niet zijn toegelicht, hier uitvoerig uit de doeken te doen. *(Gelach)*

Alle gekheid op een stokje, collega's. We hebben heel hard geapplaudisseerd voor de mensen in de zorg. Ik denk dat het ook op zijn plaats is dat we heel hard applaudisseren voor de mensen in het onderwijs, want zij hebben de voorbije maanden het onderwijs in bijzonder moeilijke omstandigheden in de lucht gehouden, letterlijk en figuurlijk wat het online afstandsonderwijs betreft. Op die manier hebben ze het leerrecht van onze jongeren maximaal gewaarborgd.

Iets wat mij is bijgebleven, en ik heb dat vanochtend ook in de commissie verteld, is het volgende. Mijn broer geeft al vijftien jaar les en zegt dat hij nog nooit zoveel waardering heeft ervaren en nog nooit zoveel erkenning heeft gekregen van ouders als in de voorbije maanden. Misschien is dat dan een positief neveneffect geweest van die bijzonder moeilijke tijd en van die zware crisis, die waardering en die noodzakelijke erkenning, die we hier vanavond ook allemaal hebben uitgesproken ten aanzien van de job van leerkracht. Het is toch wel absoluut noodzakelijk in de toekomst om leerkrachten te blijven motiveren en ze te blijven vinden vooral, om onze jongeren te blijven vormen. Ik vind het belangrijk om dat hier nogmaals te onderstrepen.

Een ander punt, vanuit een persoonlijke ervaring, is het welzijn van eerstejaarsstudenten. Ik breng regelmatig een groepje jongedames naar Leuven, en ik merk dat het met het welzijn toch wel heel moeilijk is. Ik heb dat eerlijk gezegd zelf ook wat onderschat. Dat verdient ook onze bijzondere aandacht. Ik heb een jonge dochter die in het eerste jaar zit in Leuven. Dat is iets wat onderschat wordt: als je vandaag je netwerk moet leren kennen aan de hand van online afstandsonderwijs, van op het kot, dat is niet hetzelfde als wanneer je ze live en fysiek kunt ontmoeten. Dat verdient ook onze aandacht.

Ik wil tot slot ook de collega's bedanken voor de heel fijne samenwerking in de commissie. We hebben een heel mooi werkstuk in de vorm van dit voorstel van resolutie ingediend, dat het onderwijs kan dienen.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, deze morgen hebben we in de commissie ditzelfde debat gevoerd.

Collega Beckers, we hebben heel snel na het indienen van alle beleidsaanbevelingen gezorgd voor een gedragen tekst. Als u die tekst hebt gelezen – daar ga ik van uit –, dan zult u daar een input vanuit alle fracties in terugvinden. U hebt de moeite gedaan om een aantal amendementen in te dienen, waarop ik heel kort zal reageren.

Wat u voorstelt in uw amendement nr. 1, valt mijns inziens onder aanbeveling 6° van het voorstel van resolutie. Alleen is het wel vreemd wat daar staat over vervangingen in juni. We hebben geprobeerd om van het voorstel van resolutie een tijdloze resolutie te maken en er zoveel mogelijk tijdsaanduidingen uit te halen omdat het algemene principes zijn.

Over het extra punt 13/1 dat u wilt toevoegen, hebben we daarstraks gedebatteerd over het voorstel van decreet dat de meerderheid op tafel heeft gelegd inzake contacttracing. Dat lijkt ons niet echt de bevoegdheid van deze commissie.

Uw amendement nr. 2 is terecht, maar we hebben geoordeeld dat we vertrouwen hebben in de coronacijfers die worden gepubliceerd door de CLB's. Die rapportage wordt heel snel opgevolgd, aangezien ze ook voor een stuk verantwoordelijk zijn voor de contactopsporing.

Uw amendement nr. 3 gaat over het beleidsvoerend vermogen van de scholen. De manier waarop we dat hebben geformuleerd in het voorstel van resolutie, is eigenlijk voldoende.

Wat uw amendement nr. 4 betreft, inzake zomerscholen en kwaliteitskaders: dat staat er eigenlijk wel in. In aanbeveling 42° zit een kwaliteitskader, wat door dit voorstel van resolutie wordt ondervangen.

Ten slotte is er nog uw amendement nr. 5. Ook hier denk ik dat, als het gaat over de algemene communicatie, maar ook over de betrokkenheid, zowel van studenten als van leerlingen en cursisten, dit op verschillende plaatsen in het voorstel van resolutie wordt opgevangen, zowel in de generieke aanbevelingen als in een aantal specifieke aanbevelingen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Amendement nr. 2 en amendement nr. 5 van het Vlaams Belang gaan over de cijfers van het CLB en de data in het hoger onderwijs. Binnen onderwijs hebben we de data van het CLB, maar er zijn ook de data van Sciensano. In een voorstel van resolutie dat gaat over onderwijs, moeten we niet doen alsof we plots alle data opnieuw moeten doen. Als er in een studentenstad bepaalde cijfers zijn – daar ging het in het decreet over in het kader van de GDPR –, dan moet de lokale overheid die cijfers ook krijgen en op basis daarvan beslissen.

Ik wil ook nog even stilstaan bij amendement nr. 4 over leerkrachten en vrijwilligerswerk op de eigen school. Zo ontstaat er een probleem, want vrijwilligerswerk doen bij je werkgever, komt als een apart iets over in het kader van de arbeidswetgeving. Ik moet u niet uitleggen dat dat dan de deur openzet voor andere creatieve zaken om vrijwilligerswerk te doen bij je werkgever. Dan is het maar de vraag of, als er iets gebeurt, de arbeidsongevallenverzekering van toepassing is, dan wel een verzekering als vrijwilliger.

Collega's, ik sluit af. Ik hoorde het ook van mijn collega van de PVDA: we hebben 108 aanbevelingen. Ik stel vast dat geen enkele partij 1 van die 108 aanbevelingen niet goed vindt. Ik stel wel vast dat het Vlaams Belang voorstellen doet om wat te verfijnen. Maar ik hoop dat ik kan concluderen dat deze 108 aanbevelingen hier unaniem zullen worden gesteund.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de amendementen en over het voorstel van resolutie houden.

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Collega's, we kunnen starten met de stemmingen. Dat gaat even duren. U moet straks allemaal recht naar huis, want anders wordt rechtstreeks aan mij gemeld waar u betrapt wordt. U krijgt een attest dat zowel vandaag als morgen geldig is. Diegenen die morgen ook komen, kunnen dus hetzelfde attest gebruiken. *(Het attest wordt rondgedeeld.)*

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 4, 7, 9, 10, 13 en 15 van het decreet van 5 mei 2017 houdende de ondersteuning van bovenlokale sportinfrastructuur en topsportinfrastructuur – 510 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 8.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
117 leden hebben ja geantwoord.

De artikelen 1 tot en met 8 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
120 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 6 juli 2012 houdende subsidiëring van hostels, jeugdverblijfcentra, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme, wat betreft de verlenging van de duurtijd van subsidieovereenkomsten
– 553 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 3.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
120 leden hebben ja geantwoord.

De artikelen 1 tot en met 3 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
120 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls tot wijziging van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid en van het decreet van 29 mei 2020 tot organisatie van de meldingsplicht en het contactonderzoek in het kader van COVID-19
– 488 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 4

Artikelsgewijze stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 en 2.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
98 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 1 en 2 zijn aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 1, van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls, tot invoeging van een artikel 2/1.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
121 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 2, van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls, op artikel 3.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
121 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 3, van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls, op artikel 3.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
121 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 4, van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls, op artikel 3.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
120 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het aldus geamendeerde artikel 3.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
98 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Artikel 3 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 4 tot en met 7.

Stemming nr. 12

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
98 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 4 tot en met 7 zijn aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 5, van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls, op artikel 8.

Stemming nr. 13

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
121 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het aldus geamendeerde artikel 8.

Stemming nr. 14

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
98 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Artikel 8 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 9.

Stemming nr. 15

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
98 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Artikel 9 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 6, van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls, op artikel 10.

Stemming nr. 16

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
120 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het aldus geamendeerde artikel 10.

Stemming nr. 17

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
98 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Artikel 10 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 7, van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls, op artikel 11.

Stemming nr. 18

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
121 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 8, van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls, op artikel 11.

Stemming nr. 19

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
121 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 9, van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls, op artikel 11.

Stemming nr. 20

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
121 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 10, van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls, op artikel 11.

Stemming nr. 21

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
121 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het aldus geamendeerde artikel 11.

Stemming nr. 22

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
97 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Artikel 11 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 12.

Stemming nr. 23

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
98 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Artikel 12 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 11, van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls, op artikel 13.

Stemming nr. 24

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
120 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 12, van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls, op artikel 13.

Stemming nr. 25

Ziehier het resultaat:

119 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
119 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 13, van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls, op artikel 13.

Stemming nr. 26

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
120 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 14, van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls, op artikel 13.

Stemming nr. 27

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
121 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 15, van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls, op artikel 13.

Stemming nr. 28

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
121 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 16, van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls, op artikel 13.

Stemming nr. 29

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
121 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 17, van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls, op artikel 13.

Stemming nr. 30

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
120 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 18, van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls, op artikel 13.

Stemming nr. 31

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
121 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het aldus geamendeerde artikel 13.

Stemming nr. 32

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
98 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Artikel 13 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 19, van Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Koen Daniëls, op artikel 14.

Stemming nr. 33

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
121 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het aldus geamendeerde artikel 14.

Stemming nr. 34

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
98 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Artikel 14 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 15.

Stemming nr. 35

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
97 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Artikel 15 is aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 36

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
98 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende tijdelijke maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de coronacrisis (V)
– 585 (2020-2021) – Nr. 1

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 12.

Stemming nr. 37

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
120 leden hebben ja geantwoord.

De artikelen 1 tot en met 12 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 38

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
121 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Karl Vanlouwe, Karin Brouwers, Els Ampe, Annabel Tavernier, Peter Van Rompuy en Marius Meremans over de nieuwe beheersovereenkomst tussen BRUZZ, de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de Vlaamse Gemeenschap
– 531 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 39

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
68 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben neen geantwoord;
48 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Björn Rzoska, Koen Daniëls, Loes Vandromme, Jean-Jacques De Gucht en Hannelore Goeman over aanbevelingen voor het Vlaamse coronabeleid in het beleidsdomein Onderwijs door de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid
– 582 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Stemmingen over de amendementen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 1, van Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder en Chris Janssens.

Stemming nr. 40

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
98 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 2, van Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder en Chris Janssens.

Stemming nr. 41

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
97 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 3, van Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder en Chris Janssens.

Stemming nr. 42

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
98 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 4, van Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder en Chris Janssens.

Stemming nr. 43

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
98 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 5, van Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder en Chris Janssens.

Stemming nr. 44

Ziehier het resultaat:

119 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
96 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 45

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
121 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

Proficiat, voorzitter Rzoska en alle mensen die daaraan hebben meegewerkt. *(Applaus)*

MOTIE van Immanuel De Reuse, Suzy Wouters, Stefaan Sintobin en Chris Janssens tot besluit van de op 8 december 2020 in commissie gehouden interpellatie door Immanuel De Reuse aan minister Wouter Beke over de misleidende communicatie dat alle zorgpersoneel zes procent opslag zou krijgen en de onvrede in dat verband
– 578 (2020-2021) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 46

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
98 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Bart Claes, Klaas Slootmans, Carmen Ryheul, Wim Verheyden en Chris Janssens tot besluit van de op 10 december 2020 in commissie gehouden interpellatie door Bart Claes aan minister Lydia Peeters over het akkoord inzake de Brusselse stadstol en de Vlaamse reactie daarop – 579 (2020-2021) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 47

Ziehier het resultaat:

119 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
96 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Sam Van Rooy, Leo Pieters, Bart Claes en Chris Janssens tot besluit van het op 16 december 2020 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het realiseren van een bouwshift in Vlaanderen – 586 (2020-2021) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 48

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
98 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het parlement de motie niet aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag. *(Applaus)*

Niet te vroeg juichen, want ik zie velen onder jullie morgen stipt om 9 uur ’s morgens terug.

Ik wil ook nog eens meedelen, zoals ik ook op het Uitgebreid Bureau heb gezegd, dat de verslaggevers, in casu onder andere collega Muyters, zullen verwijzen

naar het schriftelijk verslag. We beginnen dus onmiddellijk met de tussenkomsten. Een klein applausje dus voor collega Muyters, die ons toch een klein uurtje gaat besparen. *(Applaus. Opmerkingen)*

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 22.56 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Afwezig met kennisgeving

Sihame El Kaouakibi, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens: gezondheidsredenen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Lorin Parys, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy,

Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke

Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten

De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.9:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.10:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van

dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.11:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.12:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse,

Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.13:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.14:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout

Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.15:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.16:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.17:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia

Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.18:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.19:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer,

Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.20:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.21:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.22:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven

Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.23:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.24:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten

De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.25:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.26:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.27:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der

Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.28:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.29:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors,

Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.30:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.31:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester,

Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.32:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.33:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.34:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven

Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.35:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.36:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline

Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.37:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.38:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.39:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Jos D'Haese, Tom De Meester, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

ONTHOUDINGEN:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr.40:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

Stemming nr.41:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van

dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

Stemming nr.42:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy,

Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

Stemming nr.43:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

Stemming nr.44:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn

De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

Stemming nr.45:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.46:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul,

Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

Stemming nr.47:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der

Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

Stemming nr.48:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez